

Q. CVR TII DE REBUS GESTIS ALEXANDRI MAGNI REGIS.

INTER Hæc Alexāder ad conducendum ex peloponneso militem
 Cleandro cum pecunia misso: lyciæ Pamphiliæq; rebus compositis:
 id urbem Celenas exercitum admouit. Media illa tēpestate moenia
 interfluebat Marsia amnis fabulosis græcorum carminibus inclitus
 fons eius ex summo montis cacumine excurrentis in subiectam petrā
 magno strepitu aquarum cadit. Inde diffusus circuniectos rigat cā-
 pos: liquidus & suas duntaxat undas trahens. Itaq; color eius placido mari similis lo-
 cum poetarum mendacio fecit: quippe traditum est: nymphas amore amnis retentas
 in illa rupe confidere. Caterum quamdiu intra muros fluit: nomen suum retinet. At
 cum extra munimenta se euoluit: maiore ui ac mole agentem undas: lycum appellat.
 Alexander quidem urbem destitutam a suis intrat. Arcem uero: in quam confugerāt
 oppugnare aduersus Caduceatorem premisit: qui denunciaret: ni dederent: ipsos ulti-
 ma esse passuros. Illi caduceatorem in turrim & situ & opere multum æditam perdu-
 ctum: quanta esset altitudo intueri iubent: ac nunciare Alexandro non eadem ipsum
 & incolas extimatione munimenta metiri: se scire inexpugnabiles esse: ad ultimū pro-
 fide morituros. Caterum ut circumsideri arcem & omnia sibi in dies arctiora uiderūt
 esse: sexaginta dierum inducias pacti: ut nisi intra eos auxilium Darius ipse misisset:
 dederent urbem: Posteaq; nihil inde præsidii mittebatur ad præstitutam diem: permi-
 sere se regi. Superueniunt deinde legati Atheniensium petentes: ut capti apud grani-
 cum amnem redderentur sibi. Ille nō hos modo: sed etiā ceteros græcos restitui suis
 iussurum respondit: finito persico bello. Caterum Dario imminēs de Alexandro cu-
 ra erat: quem nondum Euphratem superasse cognouerat. Vndiq; omnes copias con-
 trahit: totis uiribus tanti belli discrimen aditurus. Phrygia erat: per quam ducebatur
 exercitus: pluribus uicis quam urbibus frequens. Tunc habebat quondam nobilem Gordiū
 Midæ Ciuitatem regiam: Gordium nomen est urbi: quam sangarius amnis iter fluit: ei.
 pari interuallo pontico & cilico mari distātem. Inter hæc maria angustissimum Asiæ Sanga-
 rium esse comperimus: utroq; in arctas fauces compellente terram. Quæ quia cō-
 tinenti adhæret sed magna ex parte cingitur fluctibus: speciem insulæ præbet. Ac nisi
 tenue discrimen obiiceret: maria quæ nunc diuidit: cōmitteret. Alexander urbe i suā
 dictionem redacta iouis templum intrat. Vehiculum quo Gordium patrem uectum
 esse constabat aspexit cultu haud sane a uistoribus uulgarisq; usibus abhorrens. Nota-
 bile erat uinculum astrictum compluribus nodis in semetipsos implicatis & celanti-
 bus nexus. Incolis deinde affirmantibus editam esse oraculo sortem. Asiæ potiturum
 qui inexplicabile uinculum soluisset. Cupido incessit animo sortis eius implēdæ. Cir-
 ca regem erat & phrygum turba & Macædonum. Illa explicatione suspēsa: hæc sol-
 licita ex temeraria regis fiducia: quippe series uinculorum erat ita astricta: ut unde ne-
 xus inciperet: quoue seconderet: nec ratiōe nec usu percipi posset. Soluere aggressus
 iniecerat curam ei: ne inane uerteretur irritum inceptum. Ille nequaquam diu lucta-
 tus cum latentibus nodis: nihil inquit: interest quomodo soluantur: gladioq; ruptis
 omnibus loris oraculi sortem uel elusit: uel impleuit. Cum deinde Darium regē ubi-
 cūq; eēt: occupare statuisset ut a tergo tuta relinqueret. Amphoterum classi ad oram
 helleponti: copiis autem p̄fecit Egelogum lesbum & chyum coumq; præsiidiis ho-
 tus.

Celenæ
ci.
Marsia
flu.

Lycus
flu.

Phrygia
Gordiū
ei.
Sanga-
rius flu.

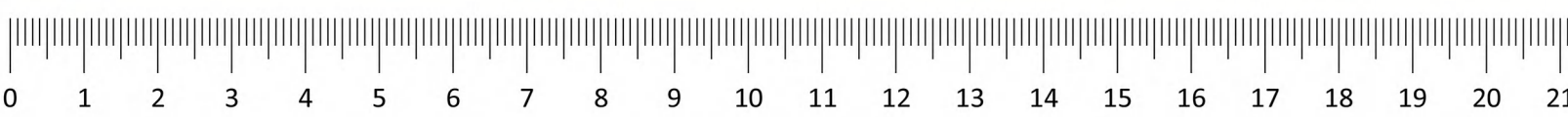
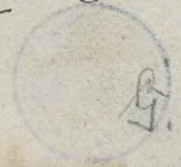
Vinculū
inexplica-
bile.

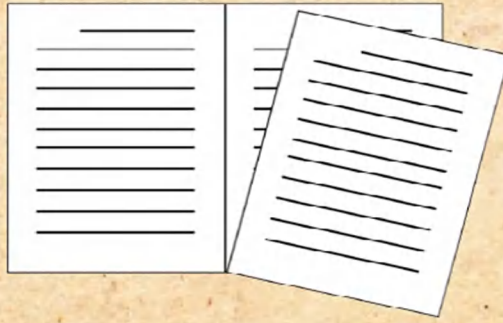
Hellepō
tus.

I. 80. a.

a ii

1496.

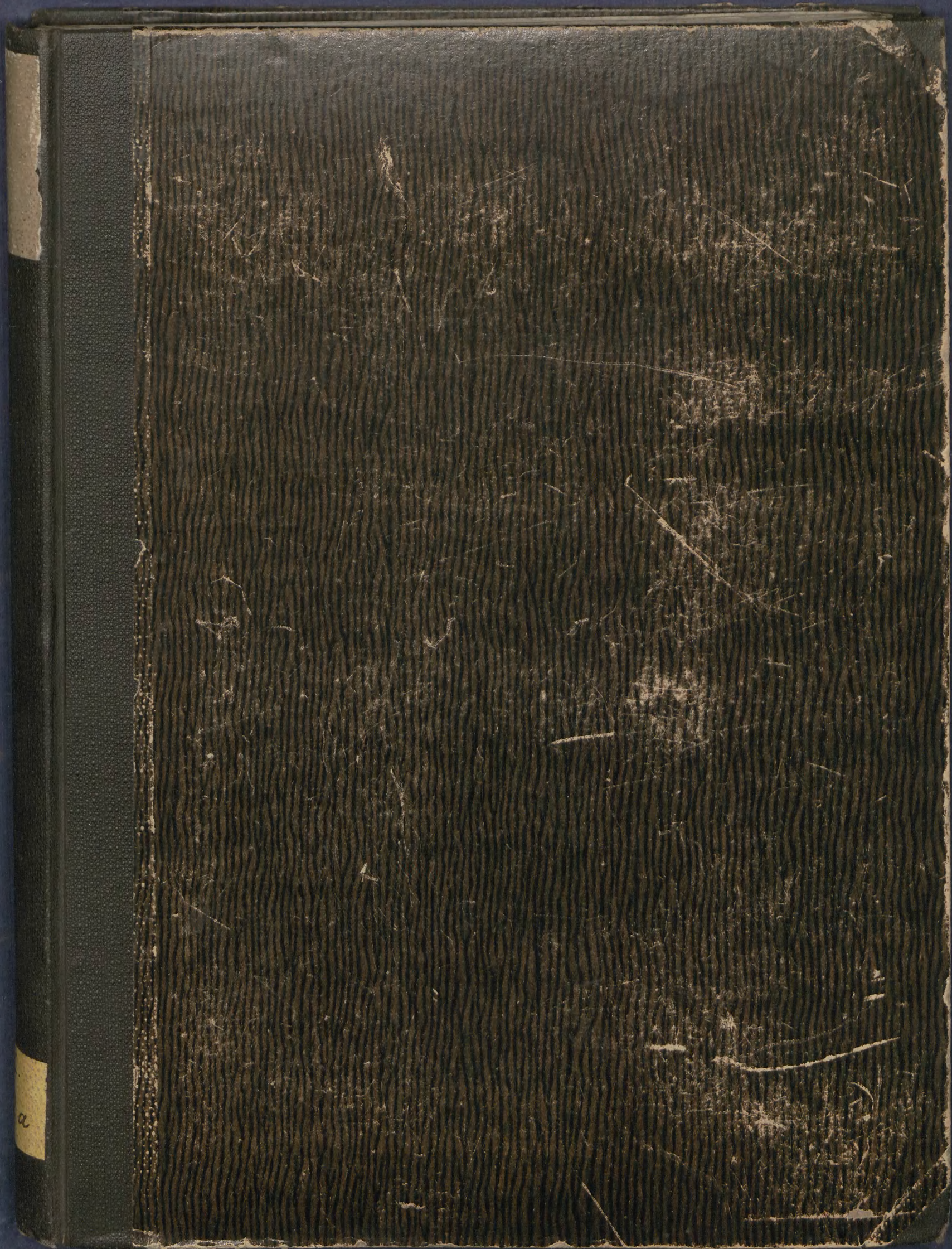

W woluminie kolejno współoprawne sygnatury:

Inc. 241

Inc. 241a

Dar Kuratorjum Okr. Szk. Poznańskiego.
Z księgozbioru Gimn. im. Marji Magdaleny w Poznaniu.
1930.

GKW 7876

I. 80. a

gr. blending

Inc. 241

1334839

(N)

N. 520 0984

1934.842

Q. CVR TII DE REBVS GESTIS ALEXANDRI MAGNI REGIS.

INTER Hæc Alexāder ad conducendum ex peloponneso militem
 Cleandro cum pecunia misso: lyciæ Pamphiliæq; rebus compositis:
 id urbem Celenas exercitum admouit. Media illa tēpestate moenia
 interfluebat Marsia amnis fabulosis græcorum carminibus inclitus
 fons eius ex summo montis cacumine excurrentis in subiectam petrā
 magno strepitu aquarum cadit. Inde diffusus circumiectos rigat cā-
 pos: liquidus & suas duntaxat undas trahens. Itaq; color eius placido mari similis lo-
 cum poetarum mendacio fecit: quippe traditum est: nymphas amore amnis retentas
 in illa rupe considerare. Caterum quamdiu intra muros fluit: nomen suum retinet. At
 cum extra munimenta se euoluit: maiore ui ac mole agentem undas: lycum appellat.
 Alexander quidem urbem destitutam a suis intrat. Arcem uero: in quam confugerāt
 oppugnare aduersus Caduceatorem premisit: qui denunciaret: ni dederent: ipsos ulti-
 ma esse passuros. Illi caduceatorem in turrim & situ & opere multum æditam perdu-
 ctum: quanta esset altitudo intueri iubent: ac nunciare Alexandro non eadem ipsum
 & incolas extimatione munimenta meriri: se scire inexpugnabiles esse: ad ultimū pro-
 fide morituros. Caterum ut circumsideri arcem & omnia sibi in dies arctiora uiderūt
 esse: sexaginta dierum inducias pacti: ut nisi intra eos auxilium Darius ipse misisset:
 dederent urbem: Posteaq; nihil inde præliū mittebatur ad præstitutam diem: permi-
 sere se regi. Superueniunt deinde legati Atheniensium petentes: ut capti apud gran-
 cum annem redderentur sibi. Ille nō hos modo: sed etiā cæteros græcos restitui suis
 iussurum respondit: finito persico bello. Caterum Dario imminēs de Alexandro cu-
 ra erat: quem nondum Euphratem superasse cognouerat. Vndiq; omnes copias con-
 trahit: totis uiribus tanti belli discrimen aditurus. Phrygia erat: per quam ducebatur
 exercitus: pluribus uicis quam urbibus frequens. Tunc habebat quondam nobilem Gordiū
 Midæ Ciuitatem regiam: Gordium nomen est urbi: quam sangarius amnis iter fluit: ei.
 pari interuallo pontico & cilico mari distātem. Inter hæc maria angustissimum Asiæ Sanga-
 rium esse comperimus: utroq; in arctas fauces compellente terram. Quæ quia cō-
 tinenti adhæret sed magna ex parte cingitur fluctibus: speciem insulæ præbet. Ac nisi
 tenue discrimen obiiceret: maria quæ nunc diuidit: cōmitteret. Alexander urbe i suā
 dictionem redacta iouis templum intrat. Vehiculum quo Gordium patrem uectum
 esse constabat aspexit cultu haud sane a uilioribus uulgatisq; usibus abhorrēs. Nota-
 bile erat uinculum astrictum compluribus nodis in semetiplos implicatis & celanti-
 bus nexus. Incolis deinde affirmantibus editam esse oraculo sortem. Asiæ potiturum
 qui inexplicabile uinculum soluisset. Cupido incessit animo sortis eius implēdæ. Cir-
 ca regem erat & phrygum turba & Macædonum. Illa explicatione suspēsa: hæc sol-
 licita ex temeraria regis fiducia: quippe series uinculorum erat ita astricta: ut unde ne-
 xus inciperet: quoue seconderet: nec ratiōe nec usu percipi posset. Soluere aggressus
 iniecerat curam ei: ne inane uerteretur irritum inceptum. Ille nequaquam diu lucta-
 tus cum latentibus nodis: nihil inquit: interest quomodo soluantur: gladioq; ruptis
 omnibus loris oraculi sortem uel elusit: uel impleuit. Cum deinde Darium regē ubi-
 cūq; eēt: occupare statuisset ut a tergo tuta relinqueret. Amphoterum classi ad oram
 hellepontis: copiis autem p̄fecit Egelogum lesbum & chyum coumq; præliū ho-
 tus.

Celenæ
ci.

Marsia
flu.

Lycus
flu.

Phrigia
Gordium

ci.
Sanga-
rium flu.

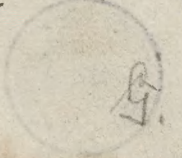
Vinculū
inexplica-
bile.

Hellepō
tus.

I. 80. a.

a ii

1496

stium liberaturos. His talenta ad belli usum quingenta tribuit. Ad Antiparum & eos
 qui græcas urbes tuebantur: sexcenta missa ex foedere: naues sociis imperat: quæ hel-
 lesponto præsideret. Nondum enim Memnonē uita excessisse cognouerat: in quem
 omnes intenderat curas: satis gnarus cuncta in expedito fore: si nihil ab eo moueret.
 Iamq; ad urbem Ancyram uentum erat ubi numero copiarum inito paphlagoniam
 intrat: huic iuncti erant Eneti. Vnde quidā Venetos trahere originem credunt: om-
 nisq; hæc regio paruit regi: datisq; obsidibus tributum: quod ne persis quidem tulis-
 sent: pendere ne cogerentur: impetrauerūt. Chalas huic regioni præpositus est. Ipse
 assumptis: qui ex macedonia nuper aduenerant Cappadociā petiit. At Darius nūtia-
 ta Mēnonis morte: haud secus q̄ par erat motus ommissa omni alia spe statuit ipse de-
 cernere: quippe quæ per duces suos acta erant: cuncta damnabat: ratus pluribus cu-
 ram: omnibus abfuisse fortunam. Igitur castris ad Babiloniam positis: quo maiore
 animo capesceret bellum: uniuersas uires in conspectum dedit & circumdato uallo:
 quod decem milium armatorū multitudinē caperet. Xerxis exēplo numeq; copiarū
 inuit. Orto sole ad noctem agmina: sicut descripta erant: intrauere uallum. Inde occu-
 pauerant emissā Mesopotamiæ campos: equitum peditumq; propemodum innu-
 merabilis turba maiorem quam pro numero: speciem gerens. Persarum erant centū
 milia: in quibus eques triginta milia implebat. Medi decem equitum quinquaginta mi-
 lia peditum habebant. Bactrianorum equitum duo milia fuere. Armeni bipennibus
 leuibusq; scutis cetæ maximæ speciem reddentibus: peditum decem milia: pari ar-
 matum sequebantur. Armeni quadraginta milia miserant peditū: additis septem mi-
 libus equitum. Hyrcani egregii ut inter illas gentes sex milia expleuerant equis mili-
 tatura. lidem uicies quadraginta milla peditum armati erant pluribus hærebant fer-
 ro præfixæ hastæ. Quidam lignum igne durauerant: hos quoq; duo milia equitum
 ex eadem gente comitata sunt. A caspio mari octo milium pedester exercitus uenerat
 ducenti equites. Cum his erant ignobiles asiæ gentes duo milia peditum: equitū du-
 plicem parauerant numerum: his copiis triginta milia græcorum mercede cōducta:
 egregiæ iuuentutis adiecta sunt. Nam Bactrianos: & Segodianos: & Indos ceterosq;
 rubri maris accolæ ignota etiam ipsi gentium nomina festinatio prohibebat acciri.
 Nec quicquā illi minusquā multitudo militum defuit. Cuius uniuersæ aspectu ad-
 modum lætus purpuratis solita uanitate spem eius inflantibus: conuersus ad Caude-
 mus atheniensem belli peritum & ob exilium infestum Alexandro: quippe Athenis
 iubente eo fuerat expulsus percūctari cœpit satis ne ei uideretur instructus ad obter-
 rendum hostem. At ille & suæ sortis: & regiæ superbæ oblitus. Verum inquit & tu
 forsā audire nolis: & ego nisi nunc dixero: alias nequaquam confitebor hic tantū ap-
 paratus exercitus hæc tot gentium & totius orientis excita sedibus suis moles finiti-
 mis potest esse terribilis. Nitet purpura auroq; fulget armis & oppulentiā: quantam
 qui oculis non subiacere animis concipere non possent. Sed macedonum acies torua
 sane & inculta clypeis hastisq; immobiles cuneos & conferta robora uirorū teget. Ipsi
 phalangē uocant peditum stabile agmen. Vir uiro: armis arma conferta sunt: ad nu-
 tum mouentis intenti: sequi signa ordines seruare didicere. Quod imperatur: omnes
 exau diunt: oblistere: circuire: discurrere: in cornu mutare pugnam: non duces ma-
 gisquā milites callent. Et ne auri argentiq; studio teneri putes. Adhuc illa disciplina
 paupertate magistra stetit. Fatigatis humus cubile est. Cibus quem occupati parāt:

fatiat: tempora somni artiora quam noctis sunt. Iam thessali equites & Acharnanes
 Etholique inuicta bello manus fundis credo & hastis igne duratis repellentur: pari ro-
 bore opus est. In illa terra: quæ hos genuit: auxilia quærēda sunt. Argentū istud atq;
 aurum ad conducendum militem mitte. Erat Dario mite ac tractabile ingenium: ni-
 si suam naturam plerūq; fortuna corrumpere. Itaq; ueritatis impatiens hospitem: ac
 supplicem tunc maxime utilia suadentem abstrahi iussit ad capitale supplicium. Ille
 ne tum quidem libertatis oblitus: habeo inquit. Paratum mortis meæ ultorem. Expe-
 tet pœnas mei consilii sprete ipse: contra quem tibi suasi. Tu quidem licentia regni su-
 bito mutatus: documētum eris posteris: homines cum se permiscere fortunæ: etiā na-
 turam dediscere. Hæc uociferantem: quibus erat imperatum: iugulant. Sera deinde **Caude-**
 pœnitentia subit regē: ac uera dixisse confessus eū sepeliri iussit. Timodes erat Men- **mus iu-**
 toris filius impiger iuuenis: cui præceptum est a rege: ut omnes peregrinos milites: **gulatur.**
 in quibus plurimū habebat spei: a Farnaboro acciperet: opera eorū usus in bello. Ipsi
 Farnaboro tradit imperium: quod ante Memnoni dederat: anxium de instantibus cu-
 ris agitabant etiam per somnum species iminentium rerum: siue illas ægritudo: siue **Somnia**
 diuinatio animi præsagientis accersit. Castra alexandri magno ignis fulgore colluce- **darii**
 re ei uisa sunt: & paulo post alexandrum adduci ad ipsum in eo uestis habitu. Quo
 ipse fuisset: cum appellatus esset rex. Equo deinde per babiloniā uectum: subito cū
 ipso equo oculis esse subductum. Ad hæc uates uaria interpretatione curam distraxe-
 runt: alii lætum id regi somniū esse dicebant quod castra hostiū arsisset: quod alexā-
 drum: deposita regia ueste: in persico & uulgari habitu productū eē uiderent. Qui-
 dam non ita augurabantur: quippe illustria macedonum castra uisa fulgorem alexā-
 dro protendere: quæ regnū asiæ occupare habuissent: haud ambigua rei quoniā in **Darius**
 eodem habitu Darius fuisset: cū appellatus est rex. Vetera quoq; omnia: ut fert sol- **Mouet**
 licitudo: reuocauerant. Recensebant enim Darium in principio imperii uaginam a **castra**
 cinacis persicam iussisse mutari in eam formā: qua græci uterentur: protinusq; Chal-
 dæos interpretatos: imperium persarum ad eos transliturum: quorum arma esset imi-
 tatus. Cæterum ipse & uatū responso: quod edebatur in uulgus: & specia: quæ per
 somnum oblata erat: admodum lætus. Castra ad Euphratē mouere iubet: patrio mo-
 re persarum traditum est orto sole demum procedente die iam illustri: signū e taber-
 naculo regis buccina dabatur. Super tabernaculum: unde ab omnibus conspici pos- **Ordo**
 set: imago solis cristallo inclusa fulgebat. Ordo autem agminis erat talis. Ignis quem **agminis**
 ipsi sacrum & æternum uocabant: argenteis altaribus præferebatur. Magi proximi pa-
 trium carmen canebant. Magos trecenti & sexagintaquinque iuuenes sequebantur pu-
 nicis amiculis uelati: diebus totius anni pares numero: quippe persis quoq; in totidē
 dies descriptus est annus. Currum deinde Ioui sacratum albentes uehebāt equi: hos
 eximie magnitudinis equus: quem solis appellabant: sequebatur. Aureæ uirgæ: & al-
 bæ uestes regentes equos adornabant: haud procul erant uehicula decē multo auro
 argētoq; cælata. Sequebatur hæc equitatus duodecim gentium uariis armis & mori-
 bus. Proximi ibant: quos persæ imortales uocant ad decē milia: cultus opulentia bar-
 baræ non alios magis honestabat. Illi aureos torques: illi uestem auro distinctam ha-
 bebant: manicataq; tunicas gemis etiā adornatas. Exiguo interuallo: quos cognatos **regis**
 regis appellant: decem & quinque milia hominum. Hæc uero turba muliebriter ppe-
 modum culta luxu magisq; decoris armis conspicua erat: diriphoræ uocabantur pxi-

mum his agmen soliti ueste acipere regalē. Hi currum regis anteibant: quo ipse emi-
 nens uehebatur. Vtrūq; currus latus deorum simulachra ex auro argentoq; expres-
 sa decorabant: distinguebant interuenientes gemmæ iugum: ex quo eminebant duo
 aurea simulachra cubitalia: quorū alterū in alterum belli gerebat effigiem. Inter hæc
 auream aquilā pennas extendenti similem sacrauerant. Cultus regis inter omnia lu-
 xuria notabatur. Purpureæ tunicæ medium album intextū erat pallā auro distinctā
 aurri accipitres: uelut rostris inter se corruerent: adornabant: & zona aurea muliebrī
 ter cinctus Acinacem suspenderat: cui ex gēma erat uagina. Cydarim persæ regiū ca-
 pitis uocabāt in signe: & hoc cerulea fascia albo distincta circuibat. Currum decē mi-
 lia astartorum sequebantur: hastas argento exornatas: spicula auro præfixa gestabāt.
 Dextera leuaq; regem ducenti ferme nobilissimi propinquoꝝ committabantur. Ho-
 rum agmen claudebatur triginta milibus peditum: quos equi regis quadringenti se-
 quebantur. Interuallo deinde unius stadii matrem Darii Syligambim currus uehe-
 bat: & in alio erat coniunx. Turba sceminarum reginas committantium equis uecta-
 bantur. Quindecim inde: quas armanaxas appellant: sequebantur. In his erant libe-
 ri regis: & qui educabant eos: spadonumq; grex haud sane illis gentibus uillis. Tum
 regiæ pellices trecentæ sexaginta uehebantur: & ipse regali cultu ornatusq; post quas
 pecuniam regis sexcenti muli: & trecenti camelli uehebant: præsidio sagittarioꝝ ple-
 sequente. Propinquoꝝ amicorumq; coniuges huic agmini proximæ: lyxarumq;
 & calonum greges uahebantur. Vltimi erant cum suis quisq; ducibus: qui cogerent
 agmen: leuiter armati. Contra si quis aciem macedonum intueretur: dispar acies erat
 equis uirisq; non aurea non discolori ueste: sed ferro atq; ære fulgentibus. Agmen &
 stare paratum & sequi: nec turba: nec sarcinis prægraue. Intentum ad ducis nō signū
 modo: sed etiam nutum. Et castris locus & exercitui commeatus suppetebant. Ergo
 alexandro in acie miles non defuit. Darius tantæ multitudinis rex: loci in quo pugna-
 uit angustiis redactus est ad paucitatem quam in hoste contempserat. Interea alexan-
 der Abistamene cappadociæ præposito lyciam petens cum omnibus copiis regionē:
 quæ castra Cyri appellant peruenerat. Statua illic habuerat Cyrus cum aduersum
 Cræsum in lydiam exercitum duceret. Aberat ea regio quinquaginta stadia ab aditu
 quo Ciliciam intramus. Pisas incolæ dicunt artissimas fauces uel munimēta: quæ ma-
 nu ponimus naturali situ imitante. Igitur Arsanēs: qui Ciliciæ præerat: reputās quid
 in initio belli Memnon suassisset: quoddam salubre cōsiliū sero exequi statuit. Igne
 ferroq; Ciliciam uastat: ut hosti solitudinem faciat: quicquid usui esse potest: corrū-
 pit: sterile ac nudum solum: quod tueri nequibat: relicturus. Sed lōge utilius fuit an-
 gustias aditus: qui Ciliciam aperit: ualido occupare præsidio: iugumq; oportune itū-
 nerī imminens obtinere: unde inultus subeuntem: aut prohibere aut opprimere hostē
 potuisset. Tunc paucis: qui callibus præsiderent: relictis: retro ipse concessit popula-
 tor terræ: quam populationibus uindicare debuerat. Ergo qui relictī erāt proditos se-
 rati: nec aspectum quidem hostis sustinere uoluerunt cum uel pauciores locum ob-
 tinere potuissent. Namq; perpetuo iugo montis asperi ac prærupti Cilicia includitur
 quod cum a mari surgat: uelut sinu quodam fluxuq; curuatum rursus altero cornu i-
 diuersum litus excurrit. Per hoc dorsum: qua maxime inrorsum mari cedit: asperi
 tres aditus & perangusti sunt: quorum uno Cilicia intranda est: campestris eadē qua
 uergit ad mare: planiciem eius crebris distinguuntibus riuīs. Pyrrhamus & Cygnus

Syligā-
 bis darii
 Mater
 Coniunx
 liberi.

Acies
 Alexādrī
 modo:
 pugna-
 uit

Arsanēs
 uastat
 Ciliciā

Pyrrha-
 mus flu.
 Cygnus
 flu.

incliyi amnes fluunt: Cygnus nō spacio aquarum; sed liquore memorabilis: quippe leni tractu e fontibus labens puro solo excipitur. Nec torrentes incurrunt: qui placide manantem alueum turbent. Itaq; incorruptus idemq; frigidissimus: quippe multa riparum amcēnitate inumbratus ubiq; fontibus suis similis in mare euadit. Multa in ea regione monumenta uulgata carminibus uetustis exederat. Monstrabant urbium sedes Vrnēsi & Cebesti; montis quoq; specus; & coryci nemus: ubi crocū gignitur. Cæteraq; in quibus nihil p̄ter famam durauerat. Alexander fauces iugis: quæ pilæ appellantur: intrauit. Contemplatus locorum situs nō alias magis dicitur admiratus esse fœlicitatem suam: obrui potuisse uel saxis confitebat̄: si fuissent qui subeūtes propellerent. Iter uix quaternos capiebat armatos. Dorsum montis iminebat uia non angustæ modo: sed plærūq; p̄ruptæ crebris oberrantibus riuus: qui ex radicibus montium manāt. Thracas tamen leuiter armatos p̄cedere iusserat: scrutariq; calles: ne occultus hostis in subeūtes erumperet. Sagittariorum quoq; manibus occupauerat iugum: intentos arcus habebant: moniti non inter ipsos inire: sed plium. Hoc modo agmen peruenit ad urbem Tarson: cui tunc maxime persæ subiciiebant ignem ne oppulentum oppidum hostis inuaderet. At ille Parmenione ad inhibendum incendium cum expedita manu p̄missio: posteaquā barbaros aduentu suorum fugatos cē cognouit: urbem a se conseruatam intrat. Mediam Cygnus amnis: de quo pauloante dictum est: interfluit: & tunc æstas erat: cuius calor non aliam magisq; Ciliciæ orā uapore solis accendit: & diei feruidissimū tēpus cœperat puluere ac sudore simul p̄sum regem inuitauit liquor fluminis: ut calidum adhuc corpus ablueret. Itaq; ueste deposita in conspectu agminis: decorum quoq; futurum ratus: si ostendisset suis leui ac parabili cultu corporis se esse contentum: descendit in flumen. Vixq; ingressi subito horrore artus rigere cœperunt: pallor deinde fusus est: & totum p̄p̄modū corpus uitalis calor reliquit. Expiranti similem ministri manu excipiunt: nec satis cōpōtem mentis in tabernaculū deferunt. Ingens sollicitudo & p̄cne iam luctus in castris erat. Flentes querebant̄ in tanto impetu cursuq; rerum omnis ætatis ac memoriæ clarissimū regem non in acie saltē: non ab hoste uictum: sed abluentē aqua corpus ereptum esse & extinctum. Instare Dariū uictorem: anteq̄ uidisset hostem. Sibi easdem terras: quas uictores peragrassent repetendas: omnia: aut ipsos aut hostes populos peruastas solitudines: etiā si nemo inlequi uelit: eūtes fame atq; inopia debellari posse. Quem signū daturum fugiētib; quem ausurum Alexandro succedere: iam ut ad hellepontum fuga penetrarent: classem: qua transeant: quem p̄paraturum. Rursus in ipsum regē misericordia uersa illum florem iuuentæ: illam uim animi: eundem regē & cōmilitonē diuelli a se & abrumpi imemores sui querebāt. Inter hæc liberius meare spiritus cœperat: alleuabat rex oculos: & paulatim redeunte animo circūstantes amicos agnouerat. Laxaq; uis morbi ad hoc solum uidebatur: quia magnitudinē mali sentiebat. Animum autem egritudo corporis urgebat: quippe Dariū quinto die in Ciliciam fore nuntiabatur. Vincitum ergo se tradi: & tantam uictoriā eripi sibi e manibus obscuraq; & ignobili morte in tabernaculo extingui se querebat. Admissiq; amicis pariter & medicis. In quo me: inquit: articulo reꝝ mearꝝ fortuna deprehenderit: cernitis. Strepitum hostilium armorum exaudire mihi uideor: & qui ultro intuli bellum: iam prouocor. Darius ergo cum tam superbas litteras scriberet: fortunam meā in consilio habuit: sed nequicq; si mihi arbitrio meo curari licet. Lenta re-

Alex. in-
trat cili-
ciam.

Tarson
ci.
Cygnus
flu.

Alex. lan-
guor.

media & segnes medicos non expetunt tempora mea. Vel mori strenue: quā tarde con-
 ualescere mihi melius est. Proinde si quid opis; si quid artis in medicis est: sciant me
 non tam mortis; quam belli remedium querere. Ingentem omnibus incusserat curā
 tam præceps temeritas eius. Ergo pro se quisque præcari cœpere: ne festinatione peri-
 culum auget: sed esset in potestate medentium. Inexperta remedia haud iniuria ipsis
 esse suspecta. Cum ad perniciem eius etiam a latere ipsius pecunia sollicitaret hostis:
 quippe Darius mille talenta interfectori Alexandri daturum se pronūciari iusserat.
 Itaque ne ausurum quidem quenquam arbitrabantur experiri remedium: quod propter
 nouitatem posset esse suspectum. Erat inter nobiles medicos e Macedonia regem se-
 cutus Philippus natione acharnanus fidus admodum regi puero comes & custos sa-
 lutis datus: non ut regem modo: sed etiam ut alumnum eximia charitate diligebat.
 Is non præceps se: sed strenuum remedium afferre: tantamque uim morbi potione me-
 ditata leuaturum esse promisit. Nulli promissum eius placebat præterquam ipsi: cui-
 us periculo pollicebatur. Omnia quippe facilius quam moram perpeti poterat. Ar-
 ma & acies in oculis erant: & uictoriam in eo positam esse arbitrabatur: si tantum an-
 te signa stare potuisset: id ipsum: quod post diem tertium medicamentum sumpturus
 esset. Ita enim medicus prædixerat: agere ferens: inter hæc a Parmenione ditissimo
 purpuratorum litteras accipit: quibus ei denuntiabat: ne salutem suam Philippo com-
 mitteret: mille talentis a Dario: & spe nuptiarum sororis eius esse corruptum. Ingen-
 tem animo sollicitudinem litteræ incusserant: & quicquid in utraque partem: Aut me-
 tus: aut spes subiecerat: secreta æstimatione pensabat. Bibere perseverem? ut si ue-
 nenum datum fuerit: ne immerito quidem: quicquid acciderit: euenisse uideatur?
 Damnem ne medici fidem? In tabernaculo me opprimi patiar? Non. At qui satius
 est alieno me mori scelere: quam metu meo. Diu animo in diuersa uersato: nulli: quid
 scriptum esset renuntiat: epistolamque sigillo annuli sui impressam puluino. Cui in-
 cubebat: subiicit. Inter has cogitationes biduo assumpto illuxit a medico destina-
 tus dies. Et ille cum poculo: in quo medicamentum diluerat: intrauit. Quo uiso Ale-
 xander leuato corpore incubile. Epistolam a Parmenione missam sinistra manu te-
 nens accepit poculum: & hausit interitus tum epistolam Philippum legere iubet: nec
 a uultu legentis mouit oculos: ratus aliquas conscientie notas in ipso ore posse depræ-
 hendere. Ille epistola perlecta: plus indignationis quam pauoris ostendit: proiectisque
 amiculo & litteris ante lectum. Rex (inquit) semper quidem spiritus meus ex te pe-
 pendit: sed nunc uero arbitror sacro & uenerabili ore trahit. Crimen parricidii: quod
 mihi obiectum est: tua salus diluet. Seruatus a me uitam mihi dederis. Oro: quæsoque
 amissoque metu patere medicamentum concipi uenis. Laxa paulisper animum: quæ mihi
 sollicitudine tempestiua amici sane fideles sed moleste seduli turbant. Non securum
 modo hæc uox: sed etiam lætum regem ac plenum bonæ spei fecit. Itaque si dii (inquit) Philip-
 pe tibi permisissent. Quo maxime modo animum uelles experiri meum: alio profecto
 uoluisses. Sed certiorē quā expertus es: ne optasses quidem: hæc epistola accepta. Ta-
 men quod dilueras bibi. Et nunc credo te non minus pro tua fide: quā pro mea salute
 esse sollicitum. Hæc locutus dextram Philippo offert. Cæterę tanta uis medicaminis fuit:
 ut quæ secuta sunt: criminationem Parmenionis adiuuerint. Interclusus spiritus arte
 meabat: nec Philippus quicquid inexpertum omisit. Ille fometa corpori admouit: ille tor-
 pentem nunc cibum; nunc uini odore excitauit. Atque ut primum mentis compositum esse sensit: mo-

Philippus
Alex. me-
dicus

Parmenio
criatur
Philippum

do matris sororumq; modo tantæ uictoriæ appropinquantis admonere non destitit. Vt uero medicamentum se diffudit in uenas: & sensim toto corpore salubritas percipi potuit: primo animus uigorem suum: deinde corpus quoq; expectatione maturius recuperauit: quippe post tertium diem: quam in hoc statu fuerat: in conspectum militum uenit: nec auidius ipsum regem: quàm Philippum intuebatur exercitus pro se quisq; dextram eius amplexi grates habebant uelut præsentis deo. Nanq; haud facile dictum est præter ingenitam illi genti erga reges suos uenerationem: quantum huius quoq; regis uel admirationi dediti fuerint: uel charitate flagrauerint. Iam primum nihil nisi diuina ope aggredi uidebatur. Nam cum præsto esset ubiq; fortuna: temeritas in gloriam cesserat: ætas quoq; uix tantis matura rebus sed abunde sufficiens omnia etiam eius opera honestabat: & quæ leuiora haberi solent: plarunq; in re militari grauiora uulgo sunt. Exercitatio corporis inter ipsos occultus habitusq; paululum a priuato abhorrens militaris uigor: quis ille uel ingenii dotibus: uel animi artibus: ut pariter charus ac uenerandus esset: effecerat. At Darius nuntio de aduersa ualitudine eius accipito: celeritate quanta poterat: tam graue agmen ad Euphratem contendit. Iunctoq; eo pontibus: quinque ramentis diebus traiecit exercitum. Ciliciam occupare festinans. Iam Alexander uiribus corporis receptis ad urbem solis peruenerat: cuius potitus ducentis talentis nomine multa exactis: arci præsidium militum imposuit. Vota deinde pro salute suscepta per ludum atque hostium reddens ostendit quanta fiducia barbaros sperneret. Aesculapio & Mineruæ ludos celebrauit. Spectanti nuntius lætus affertur a licarnasos: per sas acie a suis esse superatos. Myndios quoq; & Canyndios: & plarumq; tractus eius sua facta dictiois. Igitur ædito spectaculo ludicro: castrisq; motis & Pyrrhamne ponte iuncto: ad urbem Malon peruenit. Inde adeo alteris castris ad oppidum Pyrrham castabulum. Ibi Parmenio regi occurrit: quem præmiserat ad explorandum iter saltus per quem ad urbem Ysson nomine penetrandum erat. Atq; ille angustiis eius occupatis: & præsidio modico relicto. Ysson quoq; desertam a barbaris cœperat. Inde progressus deturbatis: qui interiora montium obsidebant: præsidiiis cuncta firmauit. Occupatoq; itinere: sicut pauloante dictum est: idem & auctor & nuntius uenit. Ysson inde rex copias admouit: ubi consilio habito utrum ne ultra progrediendum foret: an ibi operiendi essent milites noui: quos ex macedonia aduentare constabat. Parmenio non alium locum prælio aptiorem esset censebat: quippe illic utriusq; regis copias numero futuras pares: cum angustiæ multitudinem non caperent: planitiem ipsis camposq; esse uitandos: ubi circuiiri: ubi ancipiti acie opprimi possent. Timere ne non uirtute hostium: sed lassitudine sua uincerentur. Per sas recentes inde successuros: si laxius stare potuissent. Facile ratio tam salubris consilii accepta est. Itaq; inter angustias saltus hostem opperiri statuit. Erat in exercitu regis. Sisenes per ses quodam a prætore ægypti missus ad Philippum: donisq; & omni honore cultus exilium patria sede mutauerat. Secutus deinde in Asiam Alexandrum inter fideles socios habebatur: huic epistolam Cretensis miles ob signatam annulo: cuius signum haud sane notum erat: tradidit. Nabarzanes prætor Darii miserat eam: hortabaturq; Sisenem: ut dignum aliquid nobilitate ac moribus suis ederet Magno id ei apud regem honori fore. Has litteras Sisenes utpote innoxius ad Alexandrum saepe deferre temptauit. Sed cum tot curis appatuq; belli regem uideret urgeri apti subinde tempore expectans suspicionem inuicem scelesti consilii perhibuit: namq; epistola

Alex. cō.
ualelcēnaVrbs so/
lis.Pyrrha/
mus flu.Sisenes
per ses.

Priusq̄ ei redderetur: in manus Alexandri peruenerat: lectamq; eam ignoti annuli si-
 gillo impresso. Siseni dari iusserat ad æstimandam fidem barbari. Qui quia per com-
 plures dies non adierat regem: scelesto consilio eam uisus est suppressisse: & in agmi-
 ne a cretensibus haud dubie iussu regis occisus est. Iamq; græci milites quos Etimo-
 des a Farriabazo acceperat: præcipua spes & propemodum unica Alexandri ad Da-
 rium peruenerant. Hi magnopere suadebant: ut retro abiret: spatiosasq; Mesopota-
 miæ cāpos repeteret. Si id consiliū damnaret: at ille diuideret saltem copias innume-
 rabiles: neu sub unū fortunæ ictum totas uires regni cadere pateretur. Minus hoc cō-
 siliū regi: quam purpuratis eius displicebat: ancipitem fidem & mercede uanalem
 proditionem imminere: & diuidi non ob aliud copias uelle: quam ut ipsi in diuersa di-
 gressi: si quid cōmissum esset traderent Alexandro. Nihil tutius esse: quam circunda-
 tos eos exercitu toto obrui tælis: documentum non inultæ perfidiæ futuros. At Dari⁹
 ut erat sanctus & mitis: se uero tantum facinus negat esse facturum: ut suam secutos
 fidem suos milites iubeat trucidari. Quem deinde amplius nationum exterarum sa-
 lutem suam crediturum sibi: si tot militū sanguine imbuisset manus? Neminem sto-
 lidum consiliū capite luere debere. Defuturos enim qui suaderent: si suasisse pericu-
 lum esset: deniq; ipsos quotidie ad se uocari in consiliū iubet: uariasq; sententias di-
 cere: nec tamen melioris fidei haberi qui prudentius suaserit. Itaq; græcis nuntiarī iu-
 bet ipsum quidem beniuolentiæ illoꝝ gratias agere. Cæterum si retro ire pergat: haud
 dubie regnum hostibus traditurum. Fama bella stare: & eum qui recedat: fugere cre-
 di. Trahendū uero belli insulsam esse rationē. Tantæ enim multitudinī utiq; cum iam
 hyems instaret in regione uasta: & inuicem a suis atq; hoste uexata non suffectura ali-
 menta: ne diuidi quidē copias posse seruato more maiorum: qui uniuersas uires sem-
 per discrimini bellorum obtulerūt. Et hercule terribilem antea regem & absentia sua
 ad uanā fiduciā elatum: posteaq; aduentare se senserit: cautum pro temerario factum
 detulisse inter angustias saltus ritu ignobilium ferarum: quæ strepitu prætereuntium
 audito: siluarum latebris se occulerunt. Iam etiam ualitudinis simulatione frustrari
 suos milites: sed non amplius ipsum esse passurum detrectare certamen. In illo specu
 in quem pauidi recessissent: oppressurum esse cunctantes: hæc magnificentius iacta
 ta quam uerius. Cæterum pecunia omni rebusq; præciosissimis damascum Syriæ cū
 modico præsidio militum missis: reliquas copias in ciliam duxit in sequentibus mo-
 re patrio agmen coniuge & matre uirgines quoque cum paruo filio comitabantur pa-
 trem. Forte eadem nocte & Alexander ad fauces: quibus Syria aditur: & darius ad eū
 locum: quem amanicas pylas uocant: peruenit. Nec dubitauere peris: quin Ysson
 relicta: quam cœperant macedones fugerent. Nam etiam saucii quidam & inualidi
 qui agmen non poterant persequi: excepti erant. Quos omnes istinctu purpuratoꝝ
 barbara feritate sæuientiū præcisiss adductisq; manibus circumduci: ut copias suas no-
 scerent: satisq; oibus spectatis nunciare: quidissent: regi suo iussit. Motis ergo castris
 superat Pyrrhamū amnē in tergis: ut credebat: fugiētū hæsurus. At illi: quoz ampu-
 tauerat manus: ad castra macedonū penetrant. Dariū quā maximo cursu possent se-
 qui nūciantes. Vix fides habebatur. Itaq; speculatores in maritimas regiones præmis-
 sos explorare iubet: ipse ne adesset: an præfactoz aliquis speciē tribuisset uniuersi ue-
 niētis exercitus. Sed cū speculatores reuerterēt: procul ingens multitudo cōspecta ē.

Consiliū
 græcorū
 militum

Darius i
 trat Cili-
 ciam.

Concur-
 sus Darii
 & Alexā-
 dri exerci-
 tum.

Ignes deinde totis capis collucere ceperunt: omniaque uelut continentia incendio arde-
 re uisa: cum incondita multitudo maxime propter iumenta laxius tenderet. Itaque eo ipso
 loco metari suos castra iusserat: laetus quod omni expetuerat uoto: in illis potissimum
 angustiis decernendum esse. Caeterum ut solet fieri: cum ultimi discriminis tempus ue-
 nerat in sollicitudinem uersa fiducia est. Illam ipsam fortunam: qua aspirante res itam
 prospere gesserat: uerebatur: nec iniuria ex iis quae tribuisset sibi: quaeque mutabilis eet:
 reputabat. Vnam superesse noctem: quae tanti discriminis moraretur euentum. Rur-
 sus occurrebant maiora periculis premia. Et sicut dubium esset: an uinceret: ita illud
 utique certum esse honeste & cum magna laude moriturum. Itaque corpora milites cura
 re iussit: ac deinde tertia uigilia instructos & armatos esse. Ipse in iugum editi montis
 ascendit: multisque collucentibus facibus patrio more sacrificium diis praesidibus loci fe-
 cit. Iamque tertium: sicut praecipuum erat: signum tuba miles acceperat itineri simul pa-
 ratus & praelio: strenuesque iussi procedere oriente luce peruenerunt ad angustias: quas
 occupare decreuerant. Darium triginta inde stadia abesse praemissi indicabant. Tunc
 consistere agmen iubet: armisque ipse sumptis acie ordinabat. Dario aduentum hostium
 pauidi agrestes nuntiauerunt. Vix credenti occurrere etiam: quos ut fugientes seque-
 batur. Ergo non mediocri omnium animos formido inceperat: quippe itineri: quam pra-
 lio aptiores erant: raptimque arma capiebant. Sed ipsa festinatio discurrentium: suosque
 ad arma uocantium maiorem metum incussit. Alii in iugum montis euaserant: ut ho-
 stium agmen inde prospicerent: equos plerique frangebant: discors exercitus: nec ad unum
 intentus imperium uario tumultu cuncta turbauerat. Darius initio montis iugum cum
 parte copiarum occupare statuit: & a fronte & a tergo circuiturus hostem. A mari quoque
 quo dexterum eius cornu tegebatur alios obiecturus: ut undique urgeret: praeter haec
 uiginti milia praemissa cum sagittariorum manu. Pyrrhamum amnem: qui duo agmi-
 na interfluebat: transire & obicere sese macedonum copiis iusserat. Si id praestare non
 possent: retro cedere in montes & occulte circuire ultimos hostium. Caeterum desti-
 nata salubriter cum ratione potentior fortuna discussit: quippe alii praemetu imperium exe-
 qui non audebant: alii frustra exequabantur: quia ubi partes labant: summa turbatur.
 Acies autem hoc modo stetit. Nabarzanes equitatu dexterum cornu tuebatur: addi-
 tis funditorum sagittariorumque uiginti ferme milibus. In eodem Timodes erat graecis
 peditibus mercede conductis triginta milibus praepositus: hoc erat haud dubium
 robur exercitus par macedonica phalangi acies. In leuo cornu Aristomedes thessalus
 uiginti milia barbarorum peditum habebat. In subsidiis pugnacissimas locauerat gen-
 tes. Ipsum regem in eodem cornu dimicaturum tria milia delectorum equitum aslue-
 ta corporis custodia: & pedestris acies. xl. milia sequebantur. Hircani deinde Medique
 equites his proximi caeterarum gentium ultra eos dextera leuaque dispositi. Hoc agmen
 sicut dictum est: instructum sex milia iaculatorum funditorumque antecedeabant. Quae-
 quid in illis angustiis adiri poterat: impleuerant copia: cornuaque hinc a iugo: illinc a
 mari stabant: uxorem matremque regis & aliam foeminarum gregem in medium agmen
 acceperant. Alexander phalangem: qua nihil apud macedonas ualidius erat: in fronte
 constituit. Dexterum cornu Micanor parmenionis filius tuebatur: huic proximi sta-
 bant Conos: & pdcas: & meleager: & Ptolomaeus: & amnytas sui quisque agminis duces.
 In leuo: quod ad mare pertinebat: Craterus & Parmenio erant. Sed Craterus parmenio-
 ni parere iussus. Eqtes ab utroque cornu locati. Dexterum macedones thessalis adiuncti:

Alex. in-
struit aci-
em

Darius
ordinat.
exercitum

Figura a-
ciei Darii

Figura a-
ciei alexan-
dri

leuum in pelopōneses tuebant. Ante hanc acie posuerant funditorum manum; sagittariis admixtis. Thraces quoque & cretenses ante agmen ibant & ipsi leuiter armati. At iis: qui premissi a Dario iugum montis infederant: agrianos opposuit ex græcia nuper aduectos. Parmenioni autem præceperat: ut quantum posset: agmen ad mare extenderet: quo longius abesset montibus: quos occupauerant barbari. At illi neque obstare ueniētibus: nec circuire prætergressos ausi: fundatorum maxime aspectu profugerant territi. Eaque res tutum Alexandro agminis latus: quod ne superne incesseretur: timuerat: præstitit: triginta & duo armatorum ordines ibant: neque enim latius extendi aciem patiebantur angustia. Paulatim deinde se laxare: & sinus montium & maius spacium aperire cœperant: ita ut non pedes solum pluribus ordinibus incedere: sed etiam a lateribus circumfundī posset equitatus. Iam in conspectu sed extra tæli iactum utraq; acies erat: cum priores persæ inconditum & trucem sustulere clamorem. Redditur & macedonibus maior exercitus impar numero iugis montium uastisq; saltibus repercussus: quippe semper circūiecta nemora petrarumque quātuncunq; acceperē uocē multiplicato sono referunt. alexander ante prima signa ibat: idētidem manu suos inhibens: ne suspensi acrius ob nimiam festinationē cōcitato spiritu capefferent bellū. Cūq; agmen obequitarē uaria oratione: ut cuiusq; animis aptum erat: milites alloquebat. Macedones tot bellorum in europa uictores ad subigendam asiam atq; ultima orientis non ipsius magis quam suo ductu pfecti iueterata uirtutis admonebant. Illos terrarum orbis liberatores emersosq; olim Herculis & liberi patris terminos non p̄lis modo: sed et oibus gentibus imposituros iugum. Macedonū copias bætra & indos fore: minima esse: quæ nunc intuerentur: sed oia uictoria parari. Non præruptis petris illyricorum & thraciarum saxis sterilem laborem fore: spolia totius orientis offerri. Vix gladio futuræ opus. Totam aciem suo pauore fluctuantē umbonibus posse p̄pelli. Victor ad hæc atheniensium Philippus pater inuocabat: domitarumq; nuper boetiarum & urbis in ea nobilissimæ ad solum diruta species repræsentabat animis: iam Granicum amnē: iam tot urbes aut expugnatas aut in fidem acceptas: omniaq; quæ post tergum erant strata: & pedibus ipsorum subiecta memorabat. Cū adierat græcos: admonebat ab iis gentibus illata græciæ bella. Darii prius: deinde Xerxis insolentiarum aquam ipsam terramq; populantium: ut neque fontium haustum: nec solitos cibos relinquerent: dedita eis templa ruinis & ignibus esse deleta. Urbes eorum expugnatas: fœdera humani diuinique iuris uiolata referebat. Illyricos uero & thracas rapto uiuere assuetos aciem hostium auro purpuraq; fulgorem intueri iubebat prædam non arma gestantē. Irent & imbellibus sceminis auxu uiri eriperent. Aspera montium suorum iuga nudosq; calles & perpetuo rigentes gelu ditibus persarum campis agrisque mutarent. Iam ad tæli iactum peruenerant: cum persarum equites ferociter in leuum cornu hostium inuecti sunt: quippe Darius equestri prælio decernere optabat. Phalangem macedonici exercitus robur esse coniectans. Imaque etiam dextrum Alexandri cornu circuibatur: quod ubi Macedo conspexit: duabus alis equitum ad iugum montis iussis subsistere: ceteros in medium belli discrimē strenue transfert. Subductis deinde ex acie thessalis equitibus præfectum eorum occulte circuire tergum suorum iubet. Parmenionique coniungit: & quod is imperasset: impigre obsequi. Iamque ipsi in medium persarum undique circumfusi egregie tuebantur: sed conferti & quasi coherentes tæla uibrare non poterant. Simul ut erant emissa in eosdem concurrentia implicabantur: leuique & uario ictu pauca in hostem: plura in humum innoxia

Cōgregus exercituum.

Oratio Alexandri ad suos

Initium pugnae.

eadebant. Ergo comminus pugnam coacti conferere: gladios impigre stringunt. Tū
 uero multum sanguinis fufum ē: duæ quippe acies ita cohærebāt: ut armis arma pul
 farent: mucrones in ora dirigebant: non timido: non ignauo cessare tum licuit collato
 pede q̄si singuli inter se dimicarent: in eodē uestigio stabant: donec uincendo locum
 sibi facerent. Tum demū ergo promouebant gradum: cum hostem prostrauerant.
 At illos nouus excipiebat aduersus fatigatos: nec uulnerati: ut alias solēt: acie poterāt
 excedere: cum hostis instaret a fronte: a tergo sui urgerent. Alexāder nō ducis magis
 quā militis mūnera exequabatur: optimum decus cæso rege expetens: quippe Darius
 curru sublimis eminebat: & suis ad se tuendū & hostibus ad incessendum ingens in
 citamentum. Ergo frater eius Oxatres cum Alexandrū instare ei cerneret: equites: q̄
 bus præerat ante ipsū curru regis obiecit: armis & robore corporis multum sup
 cæteros eminens: animo uero & pietate in paucissimis. Illo utiq̄ prælio clarus alios i
 prouide instātes prostrauit: alios in fugam auertit. At macedones ut circa regem erāt
 mūtua adhortatione firmati: cum ipso in equitū agmen irrumpunt. Tum uero simi
 lis ruina strages erat. Circa curru Darii iacebant nobilissimi duces ante oculos re
 gis egregia morte defuncti: omnes in ora proni sicut dimicantes procubuerant aduer
 so corpore uulnerib⁹ acceptis. Inter hos Aticies: & Troutes: & Sathaces prætor ægy
 pti magnorum exercituū præfecti noscitabantur: circa eos cumulata erat peditū equi
 tumq̄ obscurior turba. Macedonū quoq̄ non quidem multi sed promptissimi tamen
 cæsi sunt. Inter quos Alexandri dexteræ femur leuiter mucrone perstrictum ē. Iamq̄ q̄ Alexāder
 Dariū uehebant equi confossi hastis & dolore efferati iugum quaterere & regem cur uulnerat
 ru excutere cœperant. Cum ille ueritus ne uiuus ueniret in hostium potestate: desilit Darii fu
 & in equū: qui ad hoc sequebatur: imponitur. Insignibus quoq̄ imperii ne fuga pro ga
 derent indecore abiectis. Tū uero cæteri dissipantur metu: & quæ cuiq̄ patebat: ad fu
 gam uia erumpunt: arma iacentes: quæ paulo ante ad tutelam corporū sumpserant:
 adeo pauor etiā auxilia formidabat. Instabat fugientibus eques a Parmenione missus
 & forte in id cornu omnes fuga abstulerat. At in dextero persæ thessalos eqtes uehe
 mēter urgebant. Iāq̄ una alia ipso ipetu pculcata erat: cū thessali strenue circūactis
 equis dilapsi rursus in præliū redeunt: sparsosq̄ & incompósitos uictoriæ fiducia bar
 baros ingenti cæde prosternunt. Eq̄ pariter equitesq̄ persarū serie laminarū: ob id gen⁹
 graues: agmen quod celeritate maxime constat: ægre moliebantur: quippe in circū
 agendis equis suis thessali multos occupauerant. Hac tam prospera pugna nunciata
 Alexander non ante ausus persequi Barbaros: utrinq̄ iam uictor instare fugientibus
 cœpit. Haud amplius regem quam mille equites sequebātur cum ingens multitudo
 hostium caderet. Sed quis aut in uictoria: aut in fuga copias numerat? Agebantur er
 go a tam paucis pecorū modo: & idem metus: qui cogebat fugere: fugientes moraba
 tur. At græci: qui in darii partibus steterant Amynta duce: prætor hic Alexandri fuit Amynta
 nunc transfuga: abrupti a cæteris. Haud sane fugientibus similes euaserant. Barbari dux
 longe diuersam fugam intenderunt: alii qua rectum iter i persidem ducebat: quidam
 circuitus rupis saltusq̄ montium occultos petiuere: pauci castra Darii. Sed iam illa Caster da
 quoq̄ hostis uictor intrauerat: omni quidem opulentia ditia. Ingens auri argentique rii capta.
 pondus non belli: sed luxuriæ apparatus diripuerant milites. Cumq̄ plus raperent:
 passim strata erant itinera uilioribus sarcinis: quas in comparatione meliorum auari
 tia contēperat. Iamq̄ ad fœmias peruentū erat: quibus: quo chariora ornāmēta sunt

uiolentius detrahebant: nec corporibus quidem uis ac libido parcebat. Omnia plactu
 tumultuque: prout cuique fortuna erat: castra repleuerat: nec ulla facies mali deerat: cum
 per omnes ordines aetateque uictoris crudelitas ac licentia uagaretur. Tunc uero impotes for-
 tunae species conspici potuit: cum illi: qui tum Dario tabernaculum exornauerat omni luxu
 & opulencia instructum: eadem illa Alexandro quasi ueteri domino reseruabant. Namque id so-
 lum intactum omiserant milites: ita tradito more: ut uictorem uicti regis tabernaculo ex-
 ciperent. Sed omnium oculos animosque in semet conuerterat captiuae mater coniunxque darii.
 Illa non maiestate solum: sed et aetate uenerabilis: haec formae pulchritudine: nec illa
 quidem sorte corrupta acceperat in sinum filium nondum sextum aetatis annum egressum in
 spem tantae fortunae: quam pauloante pater eius amiserat: genitum. At in gremio anus
 auium iacebant adultae uirgines duae: non suo tantum: sed illius mcerore et confecta. Ingens
 circa eam nobilium foeminarum turba constiterat: laceratis crinibus: abscisaeque ueste: pri-
 stini decoris imemores: reginas dominasque ueteres quondam: tunc alienis nominibus
 inuocantes. Illae suae calamitatis oblatae in utro corno Darius stetit: quae fortuna di-
 scriminis fuisset requirebant. Negabant se captas: si uiueret rex. Sed illum equos subin-
 de mutantem longius fuga abstulerat. In acie autem caesa sunt persarum pedum cen-
 tum milia: decem uero milia interfecta equitum. At ex parte Alexandri quattuor & quingenti
 saucii fuere: triginta omnino & duo ex pedibus desiderati sunt. Equitum centum
 quinquaginta interfecti. Tantulo impendio ingens uictoria stetit. Rex: qui diu Da-
 rium persequendo fatigatus erat: posteaque & nox apparebat: & eum insequendi spes
 non erat: in castra pauloante a suis capta peruenit. Inuitari deinde amicos: quibus ma-
 xime asseuerat: iussit: quippe summa duntaxat cutis in foemore perstricta non prohibe-
 bat interesse conuiuii: cum repente e proximo tabernaculo lugubris clamor barba-
 ro ululatu planctuque permixtus epulantes conterruit. Cohors quoque quae excubabat
 ad tabernaculum regis: uerita ne maioris motus principium esset: armare se coeperat. Cau-
 sa pauoris subitum fuit: quod mater uxorque Darii cum captiuis mulieribus nobilibus re-
 gem: quem interfectum esse credebant: ingenti gemitu eiulatuque deflebat. Unus namque
 e captiuis spadonibus: qui forte ante ipsarum tabernaculum steterat: amicum: quod
 Darius: sicut pauloante dictum est: ne cultu proderetur: abiecerat: in manibus eius:
 qui repertum ferebat: agnouit: ratusque interfecto detractum esse: falsum nuncium mor-
 tis eius attulerat. Hoc mulierum errore comperto Alexander fortunae Darii & pietati
 earum lachrymasse fertur. Ac prius Mithrenem: qui sarcos prodiderat: peritum persicae
 linguae: ire ad consolandas eas iusserat. Veritus deinde ne proditor captiuae iram dolo-
 remque grauaret. Leonatum ex purpuratis suis misit: iussum indicare falso lamentari
 eas: darium uiuum. Ille cum paucis armigeris in tabernaculum: in quo captiuae erant
 peruenit: missumque a rege se nunciare iubet. At illi: qui in uestibulo erant: ut armatos con-
 spexere: rati actum esse de dominis: in tabernaculum currunt: uociferantes ad eum su-
 premam horam: missosque qui occiderent captas. Itaque ut quae nec prohibere: nec ad-
 mittere auderent: nullo responso dato tacite opperiebantur uictoris arbitrium. Leo-
 natus expectato diu: qui se intromitteret: postea quam nemo prodite audebat: reli-
 ctis in uestibulo satellitibus: intrat in tabernaculum. Ea ipsa res turbauerat foeminas
 quae irrupisse non admissus uidebatur. Itaque mater & coniunx puolutae ad pedes orare
 coeperunt. Ut priusquam interficerentur. Darii corpus ipsius patrio more sepelire
 permetteret: sanctas supremo in regem officio se impigre morituras Leonatus &

Mater &
coniunx
dari ca-
ptiuae

Hostium
caesorum
numerus

Alexandri
clementia

uiuere Darium; & ipsas nō incōlūnes modo; sed ēt apparatu pristīnæ fortunæ regi. Cadaue-
nas fore. Tum mater Darii alleuari se passa est. Alexāder postera die cum cura sepultra hostiū
tis militibus; quoq; corpora inuenerat. Persarū quoq; nobilissimis eūdem honorem sepeliri
haberi iubet; matricq; Darii permittit; quos uellet; patrio more sepeliret. Illa paucos iussit Ale-
arcta p̄pinq̄itate coniuēctos pro habitu p̄sentis fortunæ humari iussit; apparatū fu- xander
nerum; quo persæ suprema officia celebrarēt; inuidiosum fore existimās; cum uicto-
res haud p̄ciose cremarēt. Itaq; iustis defunctorū corporibus solutis exequiis p̄mittit
ad captiuas qui nuntiarent ipsum uenire. Inhibitaq; comitantium turba tabernaculū
cum Ephestione intrat. Is longe omnium amicos; charissimus erat regi; cum ipso pa- Ephestiō
riter educatus; secretorū oīum arbiter; libertatis quoq; in admonēdo eo nō alius ius ha-
bebat; quod tamen ita usurpabat; ut magis a rege permīssum q̄ uendicandū ab eo uī-
deretur. Et sicut ætate par erat regi; ita corporis habitu p̄stabat. Ergo reginæ illum re-
gem esse ratæ; suo more uenerate sunt. Inde sp̄adonibus captiuis; quis Alexander eēt
monstrātibus. Sísigambis aduoluta est pedibus eius ignorationem nūq̄ antea uisi re Sísigam-
gis excusans. Quam manu alleuans rex nō errasti; inquit; mater. Nam & hic Alexan- bis darii
der est. Equidem si hac cōtinentia animi ad ultimum uitæ perseuerare potuisset; fce- mater.
liciolem fuisse crederē quā uisus est esse; cum liberi patris imitaretur triumphum ab
hellesponto usq; ad oceanum omnes gentes uictoria emensus; si uicisset p̄fecto sup-
biā atq; iram mala iuicta; si abstinuisset inter epulas cædibus amicorum; egregiosq;
bello uiros & tot gentium secum domitores. In dicta causa ueritus eēt occidere. Sed
nondum fortuna se animo eius superfuderat. Ita orientem tam moderate & prudēter
tulit; ad ultimum magnitudinem eius nō cœpit; tum quidem ita se gessit; ut oēs ante
eum reges & cōtinentia & clementia uincerentur. Virgines reginas excellētis formæ
tam sanctæ habuit; quam si eodem tempore quo ipse parēte genite forent. Coniugē Alexādrī
eiusdem quam nulla ætatis suæ pulchritudine corporis uicit; adeo ipse nō uiolauit; ut cōtinentia
summam adhibuerit curam; ne quis captiuo corpori illuderet. Omnem cultū reddi
fœminis iussit; nec quicq̄ ex pristīnæ fortunæ magnificentia captiuis p̄ter fiduciam
defuit. Itaq; Sísigambis rex iquit mereris; ut ea p̄cemur tibi; quæ Dario nostro quon-
dam p̄cata sumus; & ut uideo dignus es; qui tantum regem nō fœlicitate solum; sed
etiam æquitate superaueris. Tu quidem matrem me & reginā uocas; sed ego me tuā
famulam esse cōfiteor. Et p̄teritæ fortunæ fastidium capio; & p̄sentis iugū pati pos-
sum. Tua interest quātum in nos licuerit; si id potius clementia quam seuitia ius esse
testatum. Rex bonum animū habere eas iussit. Darii deinde filium collo suo admo-
uit. Atq; nil ille conspectu tunc primū a se uisi cōterritus; ceruicem eius manibus am-
plectit. Motus ergo rex constantia pueri Ephestionem intuens quam uellem; iquit;
Darius aliquid ex hac indole hausisset. Tum tabernaculo egressus tribus aris in ripa
pyrrhami amnis Ioui atq; Herculi Mineruæq; sacratis Syriā petit. Damascum; ubi Alex. Sy-
regis gaza erat. Parmenione p̄missio. Atq; cum p̄cessisse Darii satrapem comperisset riā petit
Veritus ne paucitas suorum sperneret; accersere maiorem manum statuit. Sed for-
te i exploratores ab eo p̄missos incidit natione Mardus; qui ad Parmenionem perdu Mardus
ctus litteras ad Alexandrum a p̄fecto Damasci missas tradit ei; nec dubitare eum
quin omnem regiam suppellectilem cum pecunia traderet; adiecit. Parmenio aduer ad Par-
sarii eo iussio litteras aperit; in quis erat scriptum ut mature Alexander aliquem ex du-
menionē
cibus suis mitteret cū manu exigua. Itaq; re cognita Mardū datis comitibus ad pro-
uenit.

ditorem remittit. Ille e manibus custodiētū lapsus damascū ante lucem intrat. Tur-
 bauerat ea res parmenionis animum insidias timentis & ignotum iter sine duce non
 audebat ingredi. Felicitati tamē regis sui confilus agrestes: qui duces itineris essent
 excipi iussit: quibus celeriter repertis quarto die ad urbem peruenit: iam metuēte præ-
 fecto: ne sibi fides habita non esset. Igitur quasi parum munimētis oppidi fidens an-
 te solis ortum pecuniam regiam: quam gazam persæ uocant: cum præciosissimis re-
 rum efferi iubet: fugam simulās reuera ut prædam hosti offerret. Multa milia uiro-
 rum sceminarumq; excedentē oppido sequebantur: omnibus miserabilis turba præ-
 ter eum cuius fidei commissa fuerat: quippe quo maior pditoris merces foret: obui-
 cere hosti parabat gratiorem omni pecunia prædam nobiles uiros prætorum Darii
 coniuges liberosq; præter hos urbium græcarum legatos: quos Darius uelut in arce
 tutissima in pditoris reliquerat manibus. Gamgabas persæ uocāt humeris onera por-
 tantes: lincum frigus tollerare nō possent: quippe & pcella subito niuem effunderat
 & humus rigebat gelu: tum astrictas uestes: quas cū pecunia portabāt: auro & pur-
 pura insignes induūt: nullo phibere auso: cū fortuna regis etiam humillimis in ipm
 licentiam faceret. Præbuere ergo Permenioni non spernendū agminis speciē: qui intē-
 tio re cura suos quasi ad iustum prælium paucis adhortatus equis calcaria subderr iu-
 bet & acri impetu in hostem inuehi. At illi qui sub oneribus erāt ommissis: per metum
 capeffunt fugam. Armati quoq; qui eos persequerantur: eodem metu arma iactare:
 ac nota diuerticula petere cœperunt. Præfectus quasi & ipse conterritus simulans
 cuncta pauore compleuerat. lacebant totis campis opes regie. Illa pecunia stipedio
 ingenti militum præparata. Ille cultus tot nobilium uirorum: tot illustrium scemina-
 rum: aurea uasa: aurei frāni: tabernacula regali magnificētia ornata. Vehicula quo-
 q; a suis destituta ingentis opulentie plena: facies etiam prædantibus tristis: si qua res
 auariciam moraretur: quippe tot annorum incredibili & fidem excedente fortuna cu-
 mulata: tunc alia stirpibus lacerata alia in cœnum demersa eruebantur: non sufficie-
 bant prædantium manus prædæ. Iamq; etiam ad eos: qui primi fugerant: uentum
 erat. Fœminæ plæreque paruo: trahentes liberos ibant: inter quas tres fuere uirgines
 Occhi: qui ante Dariū regnauerat filie olim quidem ex fastigio paterna rerū mu-
 tatione detractæ: sed tum sortem earum crudelius aggrauante natura. In eodem gre-
 ge uxor quoq; eiusdem Occhi fuit: Oxatresq; frater: hinc erat Darii filia & coniunx
 Artabazi principis purpuratorū: & filius: cui Illioneo fuit nomē. Pharnabazi quo-
 q; cui summum imperium maritimæ oræ rex dederat: uxor cū filio excepta est. Mē-
 toris filie tres: ac nobilissimi ducis Memnonis coniunx & filius. Vixq; ulla domus
 purpurati fuit tantæ cladis expers. Lacedæmoni quoq; & athenienses erant socie-
 tatis fide uiolata persas secuti. Aristogiton dropides & leuertes inter atheniēses gene-
 re fama; longe clarissimi. Lacedæmoni Perisippus & Onomastorides cum Omaio
 & Calicratide ii quoq; domi nobiles. Summa pecunie signata fuit talentor; duo mi-
 lia & sexaginta facile argenti pōdus: quingēta æquabat. Præterea. xxx. milia hominū
 cū septē milibus iumentorū dorso onera portatum capta sunt. Caterū dii tantæ for-
 tunæ pditorem sepulturæ celeriter debita pœna persecuti sunt. Nāq; unus e consciis
 Propito- eius credo regis uicem etiam in illa sorte reueritus: interfecti pditoris caput ad Da-
 ris dama- rium tulit (opportunum solatium prodito) quippe & ultus inimicum erat: & nondū:
 sci mors. in omnium animis memoriam maiestatis suæ exoleuisse cernebat.

Q. CVCTII DE REBVS GESTIS ALEXANDRI MAGNI REGIS
MACEDONVM. LIBER Q VARTVS.

DARIVS Tanti modo exercitus rex: qui triūphantis magis quā dīmī
cantis mote curru sublimis inierat praelium: per loca: quæ prope imen
tis agminibus cōpleuerat: iam inania & ingenti solitudine uasta fugie
bat pauci regē sequebantur: nam nec eodē oēs fugā intenderant & defi
cientibus equis cursum eorū: quos subinde mutabat æquare non pote
rant. Vnchas deinde peruenit: ubi exceperere eum græcorū quattuor milia: cū quibus
ad Euphratem contendit: id demū credens fore ipsius: quod celeritate præripere po
tuisset. At Alexāder Parmenionē: per quā apud damascū recepta erat præda: iussum
eā ipsam & captiuos diligentī asseruare custodia: Syriæ: quā celem uocant: præfecit.
Nouum imperiū Syri nondū belli cladibus satis domiti aspernabantur: sed celeriter
subacti obedienter i perata fecerunt. Nardus quoq; in insula deditur regi. Maritimā ta
men oram & plæraq; longius etiā a mari recedentia rex eius insulæ strato possidebat:
quo in fidē accepto castra mouit ad urbē Marathon. Ibi illi litteræ a Dario reddūtur
quibus ut superbe scriptis uæhemēter offensus est. Præcipue eū mouit: quod darius
sibi regis titulū nec eundē Alexandri nomini ascripserat. Postulabat aut magis q̄ pe
tebat: ut accepta pecunia quātacūq; tota Macedonia caperet: matrē sibi ac coniugē li
berosq; restitueret. De regno æquo: si uellet: Marte contēderet. Si saniora cōsilia eadē
pati potuisset: contentus patrio cederet alieni i perii finibus: socius amicusq; eēt: in ea
se fidē & dare paratū & accipere. Contra Alexander in hunc maxie modū rescripsit.
Rex Alexander Dario. Celes: cuius nomen sumpsisti. Darius græcos: qui orā helle
sponti tenent coloniasq; græcorū: Ionias omni clade uastauit: cū magno deinde exer
citu mare traiecit: illato Macedonia & græciæ bello. Rursus rex Xerxes gētis eiusdē
ad oppugnandos nos cū imaniū barbarorū copiis uenit: qui nauali plio uictus. Mar
doniū tamen reliquit in græcia: ut abiens quoq; popularetur urbes: agros ureret. Phi
lippū uero parentē meū quis ignorat ab iis interfectū esse: quos ingentis pecuniæ spe
sollicitauerant uestri. Impia enim bella suscipitis: & cū habeatis arma: licitamini ho
stiu capita: sicut tu proxime talentis mille tanti exercitus rex percussorē in me emere
uoluisti. Repello igitur bellū: non infero. Et diis quoq; pro meliore stantibus causa
magnā partē aliæ in ditionem redegi meā: te ipsum acie uici: quē & si nihil a me impe
trare oportebat quod petieras: utpote qui ne belli quidē in me iura seruaueris: tamen
si ueneris supplex: & matrē: & coniugē: & liberos sine præcio recepturū esse pmitto.
Et uincere & consulere uictis scio. Qui si te nobis cōmittere times: dabimus fidē im
pune uenturū. De cætero cū mihi scribes: memento non solū regi te: sed etiā tuo scri
bere. Ad hanc perferendā Tersippus missus in scenicē deinde descendit: & oppidum
Biblo traditū recepit. Inde ad Sydona uentū est: urbē uetustate fama; conditorum
inclytā. Regnabat in ea Strato Darii opibus adiutus: sed quia deditionem magis po
pulariū: q̄ sua sponte fecerat regno uisus indignus. Ephestioniq; pmissum: quē eo fa
stigio Sidones dignissimū arbitrarent: constitueret regē. Erant ephestioni hospites
Darii inter suos iuuenes: qui facta ipsis potestate regnādī: negauerūt quēq; patrio mo
te in id fastigiū recipi nisi regia stirpe ortū. Admiratus ephestion magnitudinē animi
spernentis: quod alii pignes ferrūq; peterēt. Vos quidē macti uirtute (inquit) estote:
qui primi intellixistis quāto maius eēt regnū fastidire q̄ accipere. Cæterū date aliquē

Nardus
insula

Litteræ
darii ale
xandro
redditæ.

Alexātri
litteræ ad
darium.

Sydon
uetustia
te iclyta.

Abdolo-
minus
rex costi-
tuitur.

Nihil ha-
bēti nihil
defuit
Amyntæ
fuga.

Amyntæ
mors.

regiæ stirpis: qui meminērit a uobis acceptū habere se regnū. At illi: cū multos imine-
re tantæ spei cernerēt singulis amicorū Alexandri ob nimiam regni cupiditatē adulan-
tibus: statuunt neminē eē potiorē: q̄ Abdolominū quēdam longe quidē cognatione
stirpi regiæ annexum: sed ob inopiā suburbanum hortū exigua colentē stipe. Causa
ei pau pratis sicut plerisq; p̄bitas erat: intētusq; ope diurno strepitū armorū: qui totam
asiam concusserat: non exaudiebat. Subito deinde: de quibus antedictū est: cū regiæ
uestis insignibus hortū intrant: quē forte steriles herbas eligēs: Abdolominus repur-
gabat. Tunc rege eo saluto: alter ex his habitus (inquit) quē cernis in meis manibus
cū isto squalore p̄mutandus tibi est. Ablue corpus illuuiæ: æternisq; sordibus squali-
dum. Cape regis animū: & in eā fortunā: qua dignus es: istā continētiā p̄fer. Et cū
in regali solio residebis: uitæ necisq; omnīū ciuū dominus (caue) obliuiscaris huius:
in quo accipis regnū: imo hercule: p̄p̄ quē somnio similis res Abdolomino uidebat.
Interdum satis ne sani eēnt: qui tam p̄terue sibi illuderēt: p̄cunctabatur. Sed ut cun-
ctanti squallor ablatus est: & iniecta uestis purpura auroq; distincta: & fides a iurā-
tibus facta: sero iam rex iisdē comitātibus in regiā puenit. Fama (ut solet) strenue to-
tas urbes discurrit: aliorū studiū: aliorū indignatio eminebat. Diuissimus quisq; humi-
litate inopiāq; eius apud amicos Alexandri criminabāt. Admitti eū rex p̄tinus iussit:
diuq; contēplatus: corporis inquit habitus famæ generis non repugnat: sed libet scire
inopiā: qua patiētia tuleris. Tum ille utinam (inquit) eodē animo regnū pati possim.
Hæc manus suffecere desiderio meo: nihil habēti nihil defuit. Magnæ indolis speciē
ex hoc sermone Abdolomini cœpit. Itaq; non stratonis modo regiā supellectilē attri-
bui ei iussit: sed pleraq; eēt ex p̄sica p̄da: regionē quoq; urbī appositā dicioni ei adiecit.
Interea amyntas: quē ad perlas ab alexandro transfugisse diximus: quum quattuor mi-
libus græcorum ipsum ex acie p̄secutis fuga tripolim puenit: inde in naues militibus
impositis Cyprū trāsmisit: & cum in illo statu rerū id quēq; quod occupasset: habi-
turū arbitraret uelut certo iure possessum: ægyptū petere decreuit utriq; regi hostis:
& semp̄ ex ancipiti mutatione tēporum p̄dens: hortatusq; milites ad sp̄e tantæ rei do-
cet Satacē prætorē ægypti cecidisse in acie: p̄sarum p̄sidium & sine duce eē & inuali-
dum. Aegyptios semp̄ p̄toribus eorum infensos pro sociis ipsos non p̄ hostibus æsti-
maturus. Omnia experiri necessitas cogebat: quippe cū primas spes fortuna destituit
futura p̄sentibus uidēt eē potiora. Igitur conclamant duceret: quo uideret. Atq; ille
utēdum animis dum spe carēt ratus: ad pelusii ostium penetrat: simulās a Dariō se
esse p̄missum. Potitus ergo pelusii Memphin copias p̄mouit: ad cuius famā ægyptiū
uana gēs & nouādis aquā gerendis aptior rebus ex suis quisq; uicis urbibusq; ad hoc
ipsum concurrūt ad delēda p̄sidia p̄sarum qui territi tamē sp̄e obinēdi ægyptum nō
amiserat. Sed eos Amyntas p̄lio superatos in urbem compellit: castrisq; positus uictō-
res ad populandos agros eduxit: ac uelut in medio positus diis hostium cuncta agebā-
tur. Itaq; Mazeces quāquā infelici p̄ralio suorum animos territos esse cognouerat:
tamē palantes & uictoriæ fiducia incautos ostentans perpulit: ne dubitarent ex urbe
erumpere: & res amissas recuperare. Id consiliū non ratione prudētius: quam euentu
foelicius fuit. Ad unum omnes cum ipso duce occisi sunt. Has p̄enas amyntas utriq;
regi dedit: nihilo magis ei: ad quē transfugerat: fidus: q̄ illi quæ deseruerat. Dariū p̄-
tores: qui p̄ralio apud Vsson super fuerant: cum omni manu: quæ fugientes secuta
erat: assumpta etiā cappadocum & paphlagonum iuuentute lydiam recuperare
temptabant. Antigonus prætor alexandri lydiæ præerat: qui quanquā plerosq; mi-

litum ex p̄sidiis ad regem dimiserat: tamē barbaris sp̄retis in aciem suos eduxit. Eadē illic quoq; fortuna p̄lium fuit: tribus p̄liis alia atq; alia regione commissis p̄fæ fundūtur. Eodē tēpore classis Macedonum ex gr̄acia accita Aristomenē: qui ad hellepontioram recuperandam a Dario erat missus: captis eius aut euer sis nauibus supat: a milis deinde Pharnabazus p̄fectus perlicæ classis pecunia exacta: & p̄sidio in urbem Chium introducto centum nauibus andrum: & inde Syphenum petiit: is quoq; insulas p̄sidiis occupat: pecunia mulctat. Magnitudo belli quod ab opulentissimis Europæ Asiæq; rebus in spem totius orbis occupandi gerebatur: gr̄acia quoq; & cretæ arma commouerat. Agis lacedæmoniorum rex octo milibus gr̄acorum: qui ex Cilicia profugit domos repetierant contractis bellum antipatro inacedoniā p̄fecto moliebatur. Cretēs has aut illas partes secuti nunc spartanorum: nunc macedonū p̄sidiis occupabantur. Sed leuiora inter illos fuere discrimina: unum certamē ex quo cætera p̄debant: intuente fortuna. Iam tota Siria iam phœnicēs quoq; excepta tyro macedonum erant: habebatq; rex castra in continētī a quo urbē angustum fretum dirimit. Tyrus & claritate & magnitudine ante omnes urbes Syriæ phœnicisq; memorabilis: facilius societate alexandri acceptura uidebatur quam imperium. Coronam igitur auream legati donum afferebant: com meatu s̄q; large & hospitaliter ex oppido adduxerant. Ille dona ut ab amicis accipi iussit: benigneq; legatos allocutus herculi: quē p̄cipue Tyri colerent: sacrificare uelle se dixit. Macedonum reges credere ab illo deo ipso genus ducere: se uero ut id faceret ēt oraculo monitum legati respondēt esse templum herculis extra urbem in ea sedem quam paletron ipsi uocant. Ibi regē deo sacrum rite facturum. Non tenuit iram alexander: cuius alioquin potēs nō erat. Itaq; uos quidē inquit fiducia loci: quod insulam incolitis: pedestrē hunc exercitum spernitis: se breuī ostēdam in cōtinētī uos eē. Proinde sciatīs me licet aut intraturum urbem: aut oppugnaturum. Cum hoc responso dimissos monere amici cœperūt: ut regem: quem Syria: quem phœnix recepisset: ipsi quoq; urbem intrare paterētur. At illi loco satis fisi obsidionē ferre decreuerunt: nāq; urbem a continētī quattuor stadiorū fretum diuidit a phœrico maxime obiectum: crebros ex alto fluctus in litus euoluens: nec accipiēdo operi: quo macedones continētī insulam iungere parabant: quicquam magis quam ille uentus obstabat: quippe uix leni: & tranquillo mari molles agi possunt. A phœricus uero prima quæq; congesta pulsu illisa mari subruit: nec ulla tam firma molles est: quam non excedāt unde: & per enixus operum manātes: & ubi acrior flatus extitit summi operis fastigio superfusæ: Præter hāc difficultatem haud minor alia erat: muros turre s̄q; urbis p̄altum mare ambiebat. Non tormenta nisi e nauibus procul excussa emitti: non scalæ mœnibus applicari poterant. Præcep̄s in solum murus pedestre interceperat iter naues nec habebat rex: & si admouisset: pendētes & instabiles missilibus arceri poterant. Inter quæ haud parua dictu res Tyriorū fiduciā accendit. Carthaginēsiū legati ad celebrādum anniuersarium sacrum more patrio tunc uenerant: quippe Carthaginē tyrii condiderūt: semp̄ parentū loco culti: hortari ergo p̄ceni cœperūt ut obsidionē forti animo paterentur: breuī Carthagine auxilia uentura: nāq; ea tēpestare magna ex parte punicis classibus maria obsidebant. Igit̄ bello decreto p̄ muros turre s̄q; tormēta disponūt: arma iunioribus diuidūt: opificesq; quorū copia urbs abūdabat: in officinas distribuūt. Omnia belli apparatu strepūt: ferreæ quoq; manus harpagonas uocant: quas operibus hostium iniicerent: coruiq; & alia tuēdis urbibus excogitata p̄parabant. Sed cum fornacibus ferrum: quod ex

Causa
belli iter
Tyrios
& alexan
drum

Harpa
gonas

cudi oportebet: impositum esset ad motusque follibus ignem flatu acenderent: sanguinis
 Sanguinis riuu sub ipsis flammis extitisse dicuntur: idque omen in Macedonum metu uerterunt Tyrii.
 riuu sub Apud macedonas quoque cum forte panem quidam militum frangeret: manantis sanguinis
 flammis apud nis guttas notauerunt. Territoque rege Aristander peritissimus uatum respondit: si ex-
 paruere. trinsecus cruor fluxisset. Macedonibus id triste futurum. Contra: cum ab interiore par-
 te manauerit: urbi quam obsidere destinaissent: exitium portendere. Alexander cum & clas-
 Legati sem procul haberet: & longam obsidionem magno sibi ad cetera impedimento uideret
 Alexandri fore: caduceatores: qui ad pacem eos compellerent: misit quos tyrii contra ius gentium
 a tyriis occisos: precipitauerunt in altum. Atque ille suorum iam indigna nece commotus: urbem obsi-
 occisi dere statuit. Sed ante iacienda moles erat: quae urbem continenti committeret. Ingens
 ergo animos militum desperatio incessit: cernentium profundum mare: quod uix diuina
 ope posset impleri: quae saxa tam uasta: quas tam proceras arbores posse reperiri: ex-
 hauriendas esse regiones: ut illud spatium aggeraretur: & aestuare semper fretum quoque
 arctius uolueretur inter insulam & continentem hoc acrius furere. At ille haudquaquam
 rudis pertractandi militares animos specie sibi herculis in somno oblata esse pronun-
 tiat dextram porrigentis: illo duce: illo aperiente in urbem intrare se uisum. Inter haec ca-
 duceatores interfectos: gentium iura uiolata referebat. Vnam esse urbem: que cursum
 Tyrum con- uictoris morari ausa esset. Ducibus deinde negotium datur: ut suos quisque castiget: sa-
 tinetum con- tisque omnibus stimulis opus orsus est. Magna uis saxorum ad manum erat tyro uetere
 mittentem or- pbente: materies ex lybano monte ratibus & turribus faciendis uehebatur. Iamque a
 sus est alex- fundo maris in altitudinem montis opus excreuerat: nondum tamen aquae fastigium aequa-
 xander. bat: cum tyrii paruus nauigiis ad motus per ludibrium exprobrabant. Illos armis incli-
 tos dorso sicut iumenta onera gestare interrogabant etiam num maior neptuno esset
 alexander. Haec ipsa insectatio alacritatem militum accendit. Iamque paulum moles aquae
 eminebat: & simul aggeris latitudo crescebat: urbi quoque ad mouebatur: tum tyrii magni-
 tudine molis: cuius incrementum eos ante fefellerat: conspecta leuibus nauigiis nondum
 commissum opus circuire coeperunt: missilibus eos quoque. Qui propere stabant: inces-
 sere multis ergo impune uulneratis: cum & remouere & appellere scaphas inexpedito
 non esset: ad curam semetipsos tuendi ab opere conuerterant: & quo longius moles
 agebatur a littore: hoc magis quicquid igerebatur: praeraltum absorbebat mare. Igitur
 ex iumentis coria uelaeque iussit obtendi: ut extra taeli iactum essent: duasque turres ex ca-
 pite molis erexit: e quibus in subeuntes scaphas tela ingeri possent. Contra tyrii na-
 uigia procul a conspectu hostium littori appellunt: expositisque militibus eos: qui saxa ge-
 stabant: obrucant. In lybano quoque arabum agrestes in copiosos macedonas aggressi
 triginta fere interficiunt: paucioribus captis. Ea res alexandrum diuidere copias coegit.
 Et ne segniter assidere uni urbi uideretur: operi perdicam Crateronque praefecit: ipse cum
 Alexader expedita manu Arabiam petit. Inter haec tyrii nauem magnitudine eximia saxis ha-
 arabiam renaque puppi oneratam: ita ut multum prona emineret: bitumine ac sulphure illatam
 petit. remis concitare ruunt: & cum magnam uim uenti uela quoque concepissent: celeriter
 ad molem successit. Tunc prora eius accessa remiges desiliere in scaphas: quae ac hoc
 ipsum praeparatae sequebantur. Nauis autem igne concepto latius fundere incendium
 coepit: quod priusquam posset occurri: turres & cetera opera in capite molis posita
 comprehendit. At qui desilierant in parua nauigia: faces & quicquid alendo igni aptum
 erat in eadem opera ingerunt. Iamque non modo macedonum turres: sed etiam summa ta-
 bulata conceperant ignem: cum ii: qui in turribus erant: partim haurirent incendio:

partim armis omissis in mare semetipsi imiterent. At tyrii: qui capere eos: q̄ interficere mallerent: natantium manus stipitibus saxisq; lacerabant: donec debilitati ipse nauigiis excipi possent: nec incendio solū opera consumpta: sed forte eodē die uehementior uentus totum ex profundo maris illisit in molē: crebrisq; fluctibus cōpages operis uerberata laxauere: saxaq; interfluens unda medium opus rupit. Prorutus igit lapidum cumulis: quibus iniecta terra sustinebatur: præceps in profundū ruit: tãteq; molis uix ulla uestigia inuenit. Arabia rediēs alexander hoc: quod in aduersis rebus Arabiã rediit alexander.

Rex noui operis molē orsus in aduersum uentū non latere: sed recta fronte direxit: quod cætera opera uelut sub ipso latētia tuebatur. Latitudinem quoq; aggeri adiecit: ut turres in medio erectæ procul tæli iactu abessent. Totas aut arbores cū ingentibus ramis in altum iaciebant: deinde saxis onerabant: rursus cumulo eorū alias arbores iniiciebant. Tum humus aggerebat: super quæ alia strue saxorū arborūq; cumulata uelut quodam nexu continens opus iunxerat. Nec tyrii quicquid ad impedienda molē excogitari poterat segniter exequiebantur. Præcipuū auxiliū erat: qui procul hostium conspectu subibant aquam: occultoq; lapsu ad molē usq; penetrabant: facilibus palmites arborū eminentiū ad se trahentes: quæ ubi secutæ erant: pleraq; secum in profundū dabant: tum leuatos onere stipites troncosq; arborum haud ægre moliebantur. Deinde totum opus: quod stipitibus fuerat innixum: fundamento lapsa sequebat. Ergo alexandro: ne perseueraret: an abiret: satis incerto: classis cypro aduenit. Eodēq; tēpore Cleander cum græcis militibus in Asiam nuper adductis centum & octoginta nauium in duo diuidit cornua. Leuum Pythagoras rex Cypriorū cum Cratero tuebat. Alexandrū in dextero quinqueremis regia uehebat. Nec tyrii: quāquam classem habebant: ausi nauale iniere certamē: triremes oēs ante ipsa mœnia opposuerunt: quibus rex inuectus ipsas demersit. Postera die classe ad mœnia admota undiq; tormētis & maxime arietum pulsu muros quatit: quos tyrii raptim obstructis saxis refecerunt: interiorē quoq; murū ut prior fefellisset: illo se tuerent undiq; orsi: sed undiq; uis mali urgebat: moles inter tæli iactum erat: classis mœnia circuibat terrestri simul naualiq; clade obruebant: quippe binas quadriremes macedones inter se ita iunxerant: ut proræ cohærerēt: puppes interuallo: quantū capere poterant: distarent: hoc puppiū interuallū antennis asseribusq; ualidis diligatis: superq; eos pontibus stratis: qui militē substiterēt: impleuerant: sic instructas quadriremes ad urbem agebant: inde missilia in propugnantes ingerebant tuto: quia proris miles tegebatur. Naues Media nox erat: cum classem: sicuti dictū est: paratam circuire urbē iubet: iamq; naues urbi undiq; admouebant: & tyrii desperationē torpebat: cum subito spissæ nubes intēdere se cœlo & quicquid lucis intermittebat: effusa caligine extinctū ē. Tum inhorrescēs mare paulatim leuare deinde acrius uēto concitatū fluctus ciere: & inter se nauigia collidere. Iamq; scindi cœperant uincula: quibus connexe quadriremes erāt ruereq; tabulata: & cum ingenti fragore in profundū secum milites trahere. Neq; n. conserta nauigia ulla ope in turbido regi poterant. Miles ministeria nautarum: remiges militis officia turbabāt: & quod in huiusmodi calu accidit: periti ignaris parebāt: quippe gubernatores alias imperare soliti: tum metu mortis iussa exquebant. Tandem remis pertinacius euerberatum mare: ueluti eripientibus nauigia classicis cessit appulsaq; sunt littori lacerata pleraq;. Iisdem diebus forte Carthaginensium legati. xxx. superueniunt: magis obsessis solatium quam auxiliū quippe domestico bello

pœnos impediri: nec de imperio: sed pro salute dimicare nūciabant. Syracusani tūc aphricam urebant: sed haud procul Carthaginis muris locauerant castra. Non tamē defecere animis tyrii: quāquam ab ingenti spe destituti erant: sed coniuges liberosq; deuehēdos Carthaginem tradiderunt fortius quicquid accideret laturi: si charissimā sui partem extra communis periculi sortem habuissent. Cumq; unus e ciuibus concione indicasset: oblatam esse per somnum sibi speciem Apollinis: quem eximia religione colerent: urbem deserentis: molēq; a Macedonibus iactam in salo in siluestre saltum eē mutata: quāquam auctor leuis erat. Tamē ad deteriora credenda proni metu aurea cathæna deuinxere simulacrum: aræq; Herculis: cuius numini urbē dicauerant: inseruere uinculum: quasi illo deo Apollinem retenturi. Syraculis id simulacrum deuexerant pœni: & in maiore locauerant patria multisq; aliis spoliis urbium a semet captarum non Carthaginem magisquam tyrum ornauerunt. Sacrum quoq; quod equidem diis minime cordi esse crediderim: multis sæculis intermissum repetē

Ingenus res auctores quidam erant: ut ingenuus puer Saturno imolaretur: quod sacrilegium
puer Sa- uerius quam sacrum Carthaginenses a conditoribus traditum usq; ad excidium ur-
turno im- bis suæ fecisse dicuntur: ac nisi seniores obstitissent: quoq; consilio cuncta agebant:
molabat humanitatē dira supstitutio uicisset. Cæterum efficacior omni arte necessitas non uisi-
Necessi- tata modo præsidia: sed quædam etiam noua admouit. Nāq; ad implicanda nauigia
tas effica- que muros subibant: ualidis asseribus coruos & ferreas manus cum uncis ac falcibus
cior om- illigauerant: ut cum tormēto asseres promouissent: subito laxatis funibus inticerent.
ni arte. Vnci quoq; falces ex iisdē asseribus dependentes aut propugnatores: aut ipsa nauig-

gia lacerabant. Clypeos uero æneos multo igne torrebant: quos repletos feruida harena cœnoq; decocto muris subito deuoluebāt: nec ulla pestis magis timebat: quippe ubi lorica corpusq; feruēs harena penetrauerat: nec ulla uī executi poterat: & quicquid attigerat: perurebat. iacentesq; arma laceratis omnibus quis protegi poterant: uulneribus multis patebant: corui uero & ferreæ manus tormentis emissæ plerosq; rapiebant. His rex fatigatus statuerat soluta obsidione agyptum petere quippe cū Asiam ingenti celeritate percurrisset: circa muros unius urbis hærebat: tot maximarum rerum opportunitate dimissa. Cæterq; tam discedere irritū quā morari pudebat.

Bellua Famam quoq; qua plura quam armis euerterat: latus leuiorē fore: si tyrum quasi testem se posse uinci reliquisset. Igitur ne quid inexpertū omitteret: plures naues admoueri iubet delectosq; militum imponi. Et forte bællua inusitata magnitudinis super ipsos fluctus dorso eminens ad molem: quā macedones iecerant: ingens corpus applicuit: diuerberatisq; fluctibus alleuans semet utrinq; cōspecta est. Deinde capite molis rursus alto se imersit: ac modo super undas eminens magna sui parte modo superfluis fluctibus condita: haud procul munimētis urbis emerlit. Vtriusq; latus fuit belluæ aspectus. Macedones iter iaciendo operi monstrasse eam augurabantur. Tyrii neptunnum occupati maris uindicem arripuisse bælluam ac molem breui profecto ruituram: lætiq; omine eo ad epulas dilapsi onerauerunt se uino: quo graues orto sole nauigia conscendunt redimita coronis floribusq;: adeo uictoriæ non omen modo: sed etiam gratulationem perceperant. Forte rex classē in diuersam partem agi iusserat. xxx. minoribus nauigiis relictis in littore: e quibus tyrii duobus captis: cætera ingenti terruerant metu: donec suorum clamore audito alexander classē littori: a quo fremitus acciderat: admouit. Prima a macedonū nauibus quiqueremis uelocitate iter cæteras eminēs occurrit: quā ut cōspexere tyrii: duæ e diuerso i latera eius iuectæ sūt i quarū

Prælium
cōmittit

alteram quinquere mis eadem concitata & ipsa rostro icta est: & illam inuicem tenuit
 Iamque ea: quæ non cohærebat: libero impetu euecta in aliud quinquere mis latus iuehe
 batur: cū opportunitate mira triremis e classe Alexandri in eam ipsam: qua quinque
 remis iminebat: tanta ui impulsæ est: ut tyrius gubernator in mare excuteret e puppi.
 Plures deinde Macedonū naues superueniunt: & rex quoque aderat: cū tyrii inhibētes
 remis ægre euellere nauē quæ hærebat: portumque omnia simul nauigia repetunt. Cō
 festim rex insecutus portū quidē intrare non potuit: cū procul e muris missilibus sub
 moueret. Naues autē omnes fere aut demersit: aut cœpit. Biduo deinde ad quietæ da
 to militibus iussisq; & classē & machinas pariter admouere: ut utrinque territis insta
 ret ipse in altissimā turrim ascendit ingenti animo periculo maiore: quippe regio insi
 gni & armis fulgentibus conspicuus unus præcipue talis petebat: & digna prorsus
 spectaculo edidit: multos e muris propugnatores hasta transfixit: quosdā etiā cōmi
 nus gladio clypeoque impulsos precipitauit: quippe turris ex qua dimicabat: muris hostiū
 propemodū cohærebat, Iamque crebris arietibus saxorum compage laxata munimēta de
 fecerant: & classis intrauerat portū: & quidā macedonū in turres hostiū deferras eua
 serant: cum tyrii tot simul malis uicti alii supplices in templa confugiunt: alii foribus
 ædium obseratis occupant libere mortis arbitriū: nonnulli ruunt in hostē haud inulte
 tamen perituri. Magna pars sūma tectorum obtinebat saxa: & quicquid manibus fors
 dederat ingerentes subeuntibus. Alexander exceptis: qui in tēpla confugerāt: omnes
 interfici: ignemque tectis iniici iubet: his præcones pronuntiatis nemo tamē armatus
 opem a diis petere sustinuit. Pueri uirginisque templa compleuerant: uiri in uestibu
 lo suarū: quique ædium stabant: parata sæuientibus turba. Multis tamē saluti fuere Sy
 donii: qui intra Macedonū præsidia erant in urbē quidē inter uictores intrauerāt: sed
 cognationis cū tyriis memores: quippe utranque urbē agenorem condidisse credebāt:
 multos tyriorū etiam protegentes ad sua perduxere nauigia: quibus occultatis sydoā
 uecti sunt. xv. milia hoc furto subducta sæuiciæ sunt: quantumque sanguinis fufum sit: uel
 ex hoc existimari potest: quod intra munimēta urbis. vi. milia armatorum trucidata
 sunt. Triste deinde spectaculū uictoribus ira præbuit regis. ii. milia in quibus occidē
 di defecerat rabies: crucibus affixi per ingens littoris spatium pependerunt. Carthagi
 nensium legatis pepercit: addita denuntiatione belli: quod præsentium rex necessitas
 moraret. Tyrus septimo mense: quā oppugnari cœpta erat capta est. Vrbs & uetu
 state originis: & crebra fortunæ uarietate ad memoriā posteritatis insignis: condita ab ageno
 ab agenore: diu mare non uicinum modo: sed quodcunque classes eius adierunt: ditio
 nis suæ fecit: & ut famæ libet credere: hæc gens litteras prima aut docuit: aut didicit.
 Colonia certæ eius pœnæ orbe toto diffusæ sunt. Carthago in Aphrica: in Boetia The Litterarū
 bæ: Gades ad oceanum: credo libero cōmeantes mari: sæpiusque adeundo cæteris inco
 gnitas terras elegisse sedes iuuentuti: qua tunc abundabant: seu quia crebris motibus res.
 terræ (nā hoc quoque tradit) cultores eius fatigati: nouā & eterna domicilia armis sibi
 met querere cogebāt. Multis ergo calibus defuncta: & post excidiū renata: nunc ta
 men longa pace cuncta refouēte sub tutela romanæ māsuetudinis acquiescit. Iisdē fer
 me diebus Darii litteræ allatæ sunt tandem ut regi scriptæ. Petebat uti filiam suā (Sa
 tipnæ erat nomen) nuptiis Alexander sibi adiungeret. Dotem fore oēm regionem in
 ter hellepontum & Alyn amnem sitam: inde orientem spectantibus terris contētum tā Alexā
 Si forte dubitaret quod offerretur accipere: nūquā diu eodem uestigio stare fortunam dro.
 semperque homines quantacunque foelicitatem habeant: inuidiam tamen sentire ma

iorem. Vereri se ne auium modo: quas naturalis leuitas ageret: ad sydera iani ac pue-
 rili mentis affectu efferret. Nihil difficilius esse: q̄ in illa ætate tantā capere fortunam
 multas se adhuc reliquias habere: nec semper in angustiis posse depræhendi. Transe-
 undum esse Alexandro Euphratem; Tygrimq; & Araxem: & Hydaspe magna mu-
 nimenta regni sui. Veniendum i campos: ubi paucitate suor; erubescendum sit In me-
 diam: hyrcaniam; Bactra: & indos oceani accolas: quando se aditur; Nesoglianos: &
 Aracosios nomine cæteraq; gentes ad Caucasum: & Tanaim pertinētes. Senescēdū
 fore tātum terrarum uel sine prælio obeunti. Se uero ad ipsum uocare desineret: nāq;
 illius exitio se esse uēturum: alexāder his illis: qui litteras attulerāt: respōdit. Dariū si-
 bi aliena promittere: quod totum amiserat: uelle partiri. Doti sibi dari lydā: Ionidas
 Eolidem hellepontī oram uictoriæ suæ præmia: leges autem a uictoribus dici accipi
 a uictis. In utro statu ambo essent: si solus ignoraret: q̄ primum Marte decerneret: se
 quoq; cū transisset mare non Ciliciam: aut lydiam ignorare: quippe tantī bellī exiguā
 hanc esse mercedē: sed persepolim caput regni eius. Bactra deīde & battaua ultimiq;
 orientis oram imperio suo destinasse: quocūq; ille fugere potuisset: ipsum sequi posse
 desineret terrere fluminibus: quem sciret maria trāsisse Reges quidē iuicem hæc scri-
 pserāt. Sed rhodiū urbem suam portusq; debebant alexandro. Ille Ciliciā Socrati tra-
 diderat. Philota regiōni circa tyx iusso præsidere Syriam: quæ celle appellatur. An-
 dromacho parmenio tradiderat ab illo: quod supererat: iter facturū. Rex Ephestioe
 phœnicis oram classe præteruehi iusso: ad urbē gazam cū omnibus copiis uenit. Iis-
 dem fere diebus solēne erat: ludicū Isthmiō: quod conuētū totiūs græciæ celebra-
 rum. In eo concilio: ut sunt græcorum temporalia ingenia decernunt: ut duodecim delega-
 rent ad regem: qui ob res pro salute græciæ ac libertate gestas coronā auream donū
 uictoriæ ferrēt. Iisdē paulo ante incertæ famæ captauerant auram: ut quocunq; pen-
 dentes animus tulisset: fortunam sequerēt. Cæter; nō ipse modo rex obibat urbes im-
 tionē ale perii iugum adhuc recusantes: sed prætores quoq; ipsius egregii duces plæraq; inua-
 xādri re serant. Chalas paphlagoniam. Antigonus lycaoniam. Balacrus Idarnæ prætorē Da-
 dacta. rii superato duo milia militum cœpit. Amphoterus & Egilogus centum sexaginta na-
 uium classe insulas inter Achaïam atq; in ditionem alexandri redegerunt. Tenendon
 quoq; hostium receptaculū incolis ultro uocantibus statuerant occupare. Sed phar-
 nabazus Darii prætor compræhensis: qui res ad macedonas trahebant: rursus Apol-
 lonidē & Athanagoræ suarum partium uiris urbem cum modico præsidio militū tra-
 didit. Præfecti alexandri in obsidionem urbis perseuerabant: non tam suis uiribus: q̄
 ipsorum qui obsidebantur uoluntate: nec fefellit opinio: nanq; inter Apollonidem &
 duces militum orta seditio irrumpendī in urbem occasionem dedit. Cumq; porta ef-
 fracta cohors Macedonum intrasset: Oppidani olim consilio proditiōnis agitato ag-
 gregant se Amphotero & Egilago: perfarumq; præsidio cæso Pharnabazus cū Apol-
 lonide & Athanagora uincti traduntur. xii. triremes cum suo milite ac remige: præter
 eas triginta naues & Pyratice lembi: græcorumque tria milia a persis mercede con-
 ducta. His in supplementum copiarum suarum distributis: pyraticeque supplicio
 Aristoni affectis: captiuos remiges adiecere classi suæ. Forte Aristonicus Medimeorum Ty-
 cus tyrā rannus cum pyratice nauibus ignarus omnium: quæ ad Chium acta erant: pri-
 n^o capt^o ma uigilia ad portus claustra successit. Interrogatusque a custodibus quis esset. Ari-
 cum py- stonicum ad Pharnabazum uenire respondit. Illi Pharnabazum quidem iam quie-
 raucis. scere: & non posse tum adiri: cæterum patere socio atque hospiti portum: & poste-

ro die Pharnabazi copiam fore affirmant. Nec dubitauit Aristonicus primus intrare
 Secuti sunt ducem pyratice lembi: ac dum applicant nauigia crepidini portus: obi-
 icitur a uigilibus claustris: & qui proximi excubabant: ab iisdem excitantur: nullosq; ex
 eis auso repugnare omnibus cathenæ iniectæ sunt. Amphotero deinde Egilogoq; tra-
 duntur. Hinc macedones transire Mithilenem: quam chares atheniensis nuper occu-
 patam duorum milium persar; præsidio tenebat: sed cum obsidionē tollerare nō pos-
 set: urbe tradita pactus ut incolumi abire liceret. Imbrū petit: deditis Mæcedones pe-
 percerūt. Darius desperata pace: quam per litteras legatosq; impetrari posse crediderat
 ad reparandas uires bellumq; impigre renouandum intendit animū. Duces ergo co-
 piarum Babyloniam conuenire. Bessum quoq; bactrianor; ducem per quā maximo
 posset exercitu coacto: descendere ad se iubet. Sunt autem bactriani inter illas gentes rat
 promptissimi horridis ingenis multumq; a persar; luxu abhorrentibus situ haud p-
 cul a Scythar; bellicosissima gente & rapto uiuere assueta: semperq; in armis erant.
 Sed Bessus suspecta perfidia haud sane æquo animo se continens gradu regem terre
 bat. Nam cum regnū affectaret proditio: qua sola id assequi poterat: timebatur. Cæ-
 ter; Alexander: quam regionē Darius petiisset: omni cura uestigans: tamen explorat
 non poterat more quodam persar; archana regum mira cælantium fide: non metus
 non spes elicit uocem: qua prodantur occulta: uetus disciplina regū silentiū uitæ peri-
 culo sanxit: & lingua grauius castigatur: quam ullū probrū: nec magnam rem magis
 sustinere possunt ab eo cui tacere graue sit: quod homini facillimū uoluerit esse na-
 tura. Ob hanc cām alexander oīum: quæ apud hostē gereretur: ignarus urbē gazam
 obsidebat. Præerat ei Batis eximie in regē suū fidei: modicoq; p̄sidio muros ingentis
 operis tuebatur: alexāder æstimato loco; situ agi cuniculos iussit facili ac leui humo
 acceptante occultū opus: quippe multam harenam uicinum mare euomēs nec saxa
 cotesq; quæ interpolēt specus: obstabant. Igitur ab ea parte: quam oppidani conspi-
 cere non possent opus orsus: ut ascēsu eius auerteret turres: muris admoueri iubet.
 Sed eadē humus admouēdis inutilis turribus desidēte sabulo agilitatem rotarū mo-
 ratur: & tabulata turriū perfringebat: multiq; uulnerabant impune: cum idē recipiē-
 dis: q; admouendis turribus labor eos fatigaret. Ergo receptui signo dato: postero die
 muros corona circundari iussit. Ortoq; sole priusquam admoueret exercitum: opem
 deum exposcens sacrum patrio more faciebat. Forte præteruolans coruus glebā: quā
 unguibus ferebat: subito amisit: quæ cū regis capiti incidisset: resoluta defluxit. Ipsa
 autem auis in proxima turre consedit. Illita erat turris bitumie ac sulphure: i qua aliis
 hærentibus frustra se alleuare conatus circumstantibus capitur digna res uisa: de ua-
 tes consulerentur: & erat non intactus ea superstitione mentis. Ergo Aristander: cui
 maxima fides habebatur: urbis quidem excidium augurio illo portendi: ceterum pe-
 riculum esse inquit: ne Rex uulnus acciperet. Itaq; monuit: ne quid eo die inciperet.
 Ille quanquā unam urbem sibi: quominus secutus ægyptum intraret: obstare ægre fe-
 rebat: tamē paruū uati: signūq; receptui dedit. Hinc animus creuit obsessis: egressiq;
 porta recedentibus inferunt signa: cunctationem hostium fore suam occasionem ra-
 ti. Sed acrius quam constantius prælium inierunt: quippe ut macedonum signa cir-
 cumagi uidere: repente sistunt gradum. Iamq; ad regem præliantium clamor perue-
 nerat: cum denuntiati periculi haud sane memor: lorica tamen: quam raro indue-
 bat: amicis orantibus sumpsit: & ad prima signa peruenit. Quo conspecto Arabs
 quidam Darii miles maius fortuna sua facinus ausus: clypeo gladium tegens quasi

Mithile-

ne tradit

macedoi

bus.

Dari⁹bel

lum repa

rat

Bactriai.

Persæ ce-

lant regū

archana.

Lingua

grau⁹ ca

litigat q̄

ullū pbz

Batis si

des i regē

gaze ob-

sessio.

Corui au

gurium.

aristader

augur.

transfuga genibus regis aduoluitur. Ille assurgere supplicē recipiq; inter suos iussit at
gladio barbarus strenue in dextram translato ceruicē appetit regis: qui exigua corpor
ris declinatione euitato ictu in uanū manū barbari lapsam amputat gladio denuntia
Fatum ē to in illū diē periculo arbitrabatur ipse defunctus. Sed (ut opinor) ineuitabile est fatū
ineuitabi quippe dū inter primores proptius dimicat: sagitta ictus est quā per lorica adactā stā
le. tem in humero medicus eius Philippus euellit plurimus deinde sanguis manare cœ
alexāder pit: omnibus territis: quia nunquā tā alte penetrasse telū lorica obstante cognouerāt.
uulnerat Ipse ne oris quidē colore mutato: suppressi sanguinem: & uulnus obligari iussit. Diu
ante ipsa signa uel dissimulato: uel uicto dolore præstiterat: cū suppressus paulo ante
sanguis medicamēto: quo retētus erat: manare latius cœpit: & uulnus (quod recēs ad
huc dolorē non mouerat) frigēte sanguine intumuit. Linq̄i deinde animo & submit
ti genu cœpit: quē proximi exceptū in castra receperunt. Et Betis interfectū ratus ut
bem ouans uictoria repetit. At Alexander nōdū procurato uulnere aggerē: quo mœ
niū altitudinē æquaret extruxit & pluribus cuniculis muros subruui iussit. Oppidani
ad pristinū fastigiū mœniū nouū extruxere munimentū: sed ne id quidē turre agge
ri ipositas æquare poterat: itaq; interiora quoq; urbis infesta talis erāt. Vltima pestis
Alterum urbis fuit cuniculo subrutus murus per cuius ruinas hostis intrauit. Ducebat ipse rex
uuln⁹ac ante signanos: & dum incautius subit: saxo crus eius affligitur: innixus tamen tælo
cepit ale nondū prioris uulneris obducta cicatrice inter primores dimicat: ira quoq; accensus
xander. quod duo in obsidione urbis eius acceperat uulnera. Betim egregia edita pugna: mul
tisq; uulneribus confectū deseruerant sui: nec tamen segnius præliū cappelabat la
bricis armis suo pariter atq; hostiū sanguine. Sed cum undiq; talis est circumductus:
insolenti gaudio iuuenis elatus alias uirtutes etiā in hoste miratur. Tunc inquit Ale
Betis con xander: non ut uoluisti morieris Beti: sed quicquid tormentorū in captiuum inueniri
tumacia. potest: passus esse te cogita: ille non interrito modo: sed contumaci quoq; uultu intū
ens regē nullā ad minimas eius reddidit uocē. Tū alexander: uidetis ne obstinatū ad
tacendum inquit: num genu posuit: num supplicē uocem misit: Vincam tamē silen
tium: & nihil aliud certe gemitu interpolabo: iram deinde uertit in rabiē: iam tum pe
regrinos ritus noua subeunte fortuna. Per talos. n. spirantis lora traiecta sunt: religa
Betis sup tumq; ad currū traxere circa urbē equi gloriante rege: achillem a quo genus ipse de
plicium. duceret: imitatum se esse pœna in hostem capienda. Cecidere persarum arabūq; cir
ca decem milia: nec macedonibus icruēta uictoria fuit. Obsidio certe nō tam clarū
Occisoz tate urbis nobilitata est quam geminato periculo regis: qui ægyptum adire festinans
numerus Amyntam cum decē triremibus in Macedoniam ad inquisitionem nouorū militū mi
sit. Nanq; præliis etiā secundis atterebantur copiae deuictarumq; gentium militū mi
In ægy nor q̄ domestico fides habebatur. Aegyptii olim persarū opibus infensi: quippe auar
ptum ue re & superbe imperitatum sibi esse credebant: ad spem aduentus eius erexerant an
nit alexā mos: utpote qui Amyntam quoq; transfugam & cum precario imperio uenientē læti
der. recepissent. Igitur ingens multitudo pelusium qua intraturus rex uidebatur: conuen
rat. Atq; ille septimo diē posteaq; a Gaza copias mouerat: in regionem ægypti quam
Alexādrī nunc castrā Alexandri uocant: peruenit. Deinde pedestribus copiis pelusium petere
castra. iussis ipse cum expedita delectorum manu nilo amne uectus est: nec substituere ad
uentū eius persæ: defectiōne quoq; perterriti. lamq; haud procul memphi erat: in cui
ius p̄sidio Astaces prætor Darii relictus. Orion amne superato octuaginta talēta Ale
xandro omnemq; regiam supellectilem tradidit. A memphi eodē flumine uectus ad

interiora aegypti penetrat: cōpositisq; reb⁹: ita ut nihil ex patrio aegyptior⁹ more mutaret: adire iouis hāmonis oraculū statuit. Iter expeditis quoq; & paucis uix tollerabile ingred. entū erat: terra cœloq; aquar⁹ penuria est: steriles harenæ iacēt: quas ubi uapor solis accendit: feruido sole exurente uestigia intollerabis æstus exurit: luctandūq; est non tantū cū ardore & siccitate regionis: sed etiā cū tenacissimo sabulo: quod præ altū & uestigio cedens ægre inuoluit pedes. Hæc ægyptiū uero maiora iactabāt. Sed ingens cupido animū stimulabat adeundi Iouē: quē generis sui auctorē haud contentus mortali fastigio aut credebat esse: aut credi uolebat. Ergo cū iis: quos ducere secū statuerat: secundo amne descendit ad mareotū paludē. Eo legati cyrenensiū dona attulere: pacē & ut adire: urbes suas perētes ille donis acceptis amicitiaq; confecta: destinata exequi pergit. Ac primo quidē & sequenti die tollerabilis labor uisus: nondū tam uastis nudisq; solitudinibus aditis: iā tamen sterili & emoriēte terra. Sed ut aperuere se cāpi alto obruit sabulo: haud secus quā profundū æquor ingressi: terrā oculis requirerant. Nulla arbor: nullū culū soli occurrebat uestigiū. Aqua etiā defecerat: quā utribus cameli deuexerāt: & in arido solo ac feruido sabulo nulla erat. Ad hæc sol oia incenderat: siccaq; & adusta erant omnia cū repēte siue illud deor⁹ munus: siue calus fuit: obductæ cœlo nubes cōdidere solē: ingēs aestu fatigatis etiam: si aqua deficeret auxiliū. Eni uero ut largū quoq; hymbre excusserūt procellæ: pro se quisq; excipere eū: qdā ob sitim ipotētes sui ore quoq; hianti captare cœperunt. Quatriduū uastis solitudines absumptū est. Iāq; haud procul oraculi sede aberāt: cū cōplures corui agmini occurrūt: modico uolatu prima signa antecedētes: & modo humi residebant: cū lentius agmē icederet: modo se pēnis leuabāt antecedētiū iterq; mōstratiū ritu. Tādem ad sedē cōsecratā deo uerū ē. Incredibile dictū iter uastis solitudines: iā undiq; ambiētibus ramis uix i dēsam umbrā cadēte sole contacta ē. Multiq; fontes dulcibus aquis passim manātibus aluūt siluas. Cœli quoq; mira tēperies: uerno tēpori maxime similis oēs anni partes pari salubritate percurrit. Accolæ sedis sunt ab oriēte proximī aethiopū i meridie uersi arabes spectāt: trogloditis cognomē ē: hor⁹ regio usq; ad rubrū mare excurrit: at qua uergit occidētē: alii aethiopes colūt: quos Symuos uocāt: a septētrione Nasamones sunt gēs syrica nauigio⁹ spoliis quaestiuosa: q̄ppe obsidēt littora: & aestu destituta nauigia notis sibi uadis occupāt: incolæ nemoris: quos hāmonios uocāt: disp̄lis tuguriis habitāt: mediū nemus pro arce habēt triplici muro circumdatū. Prima munitio tyrānor⁹ ueterē regiam clauli: in proxima coniuges eorum cum liberis & pellicibus habitant: hūc quoq; dei oraculū est. Vltima munimenta satellitum armigerorumq; sedes erant. Est et aliud hāmonis nemus: i medio habet fontem aquā solis uocāt: sub lucis ortum tepida manat. Medio die: cuius uāhementissimi est calor: frigida eadem fluit: inclinato in uesperam calefit: media nocte feruida exaestuatur: quoq; proprius nox uergit ad lucē: multū ex nocturno calore decrescit: donec sub ipsū diei ortū assueto tēpore laqueat. Id q; pro deo colitur nō eādē effigie habebat: q̄ uulgo diis artifices accōmodauerunt. Vmbilico maxie similis est habitus smaragdo & gemis coagmētat⁹. Hūc cū respōsum petit nauigio aurato gestāt sacer dotes: cū multis argēteis pateris ab utroq; nauigiū latere pēdētib⁹. Sequūt matronæ uirginesq; patrio more icōditū quoddā carmē canētes: quo ppitiari Iouē credunt: ut certū edat oraculū: at tū quidē regē propius adeuntē maximus natus e sacerdotibus filium appellat: hoc nomen illi parentem Iouē reddere affirmās. Ille se uero ait & accipere & cognoscere humanæ sortis oblitus: consuluit deinde an totius orbis imperiū

aegyptus
ditionis.
alexādri
facta.
Iter ad io
uis Hā/
mōis ora
culum.

Corui an
tecedebāt
alexādri.
Sedis io
uis ham/
monis de
scriptio
Trogloditæ
Ethiopes
Symui
Nasamo/
nes
Nemus
hāmonis
Hāmoni
orum ha
bitatio.
Aliud ne
mus hā/
monis
aqua so/
lis.
Hāmōis
effigies.
Filius hā/
mōis uo/
catus ale/
xander.

fati sibi destinaret. Pater æque in adulationem compositus terrarum omnium recto
 rem fore ostendit. Post hæc institit quærere: an omnes parentis sui interfectores pœ-
 nas dedissent. Sacerdos parentem eius negat ullius scelere posse uiolari. Philippi autē
 omnes interfectores luisse supplicia adiecit: inuictū fore donec excederet ad deos. Sa-
 crificio deinde facto: dona & sacerdotibus & deo facta sunt: permissumq; amicis ut
 ipsi quoq; consulerent Iouem. Nihil amplius quæsuerunt: quam an auctor esset sibi
 diuinis honoribus colendi suum regem. Hoc quoq; acceptum fore Ioui uates respō-
 dit: ut ipsi uictores regem diuino honore colerent. Vera & salubri æstimatione fidē
 oraculi uana profecto respōsa uideri potuissent. Sed fortuna quos unī sibi credere co-
 egit: magna ex parte auidos gloriæ magisquam capaces facit. Iouis igitur filiū se non
 solum appellari passus est: sed etiam iussit: rerumq; gestarū famam dum augere uult
 tali appellatione corrumpit. Et Macedones assueti quidem regio imperio: sed maiore
 libertatis umbra quam cæteræ gentes immortalitē affectantem contumacius quā
 aut ipsis expediebat: aut regi tergiuersati sunt. Sed hæc suo quæq; tempore reseruen-
 tur. Nunc cætera exequi pergam. Alexander ab Hammone rediens ut a mari ad meo-
 tim paludem haud procul insula pharo sitam uenit: contemplatus loci naturam pri-
 mum in ipsa insula statuerat urbem nouam condere. Inde ut apparuit magnæ sedis i-
 sulam haud capacem: elegit urbi locum: ubi nunc est Alexandria: appellationem tra-
 hens ex nomine auctoris: complexus quicquid loci est inter paludem & mare octua-
 ginta stadiorum muris ambitum destinat: & qui ædificandæ urbi præessent relictis.
 Memphim petit. Cupido haud iniusta quidem cæterū: intempestiua incefferat: non
 interiora modo ægypti: sed etiam æthiopiā inuisere. Memnonis titoniq; celebrata
 regia cognoscendæ uetustatis auidum trahebat pœne extra terminos solis. Sed immi-
 nens bellum: cuius multo maior superat moles: ociosæ peregrinationi tempora exe-
 merat. Itaq; ægypto præfecit Esquilum Rhodium: & Peuceletem macedonem: quat-
 tuor milibus militum in præsidium regionis eius datis claustra uili fluminis polyme-
 nem tueri iubet. xxx. ad hoc triremes datæ. Aphricæ deinde: quæ ægypto iuncta est:
 præpositus Apollonius: uectigalibus eiusdem Aphricæ ægyptiq; dæmens ex finiti-
 mis urbibus commigrare Alexandriam iussis: nouam urbem magna multitudine im-
 pleuit. Fama est: cum rex urbis futuris muris polentam: ut Macedonum mos est de-
 stinasset auium greges adulasse: & polenta esse pastas. Cumq; id omen pro tristia
 plæriscq; esset acceptum: respondisse uates magnam illam urbem aduenarum fre-
 quentiam culturam: multisq; eam terris alimenta præbituram. Regem cum secundo
 amne deflueret: assequi cupiens Hector Parmenionis filius eximio ætatis flore i pau-
 cis Alexandro charus paruū nauigium conscendit: pluribus quam capere posset im-
 positis. Itaq;mersa nauis omnes destituit. Hector diu flumini obluatus: cum ma-
 dens uestis & astricti crepidis pedes natate prohiberent: in ripam tamen semianimis
 euasit: & ut primum fatigatus spiritum laxauit: quem metus & periculum intende-
 rat: nullo adiuuante: quippe in diuersum euaserant alii: examinatus est. Rex amissi
 eius desiderio uæhementer afflictus est: repertumq; corpus magnifico extulit fune-
 re. Onerauit hunc dolorem nuntius mortis Andromachi: quem præfecerat Syriæ ui-
 uum Samaritæ cremauerant: ad cuius interitum uindicandum: quāta maxime cele-
 ritate potuit: contendit. Aduenientiq; sunt traditi tantæ cædis auctores. Andromacho
 deinde Mēnona substituit: affectis supplicio: qui prætorē interemerant. Tyrannos i-
 ter eos Medimeorum Aristonicum: & Chrysolauum popularibus suis tradidit: quos

Alexandri
 am condi-
 dit.

Auguriū
 acceptū.

ille e muris ob iniurias tortos necauerunt. Atheniensium deinde Rhodiorūq; & chiorum legatos audit: Athenienses uictoriam gratulabantur: & ut captiui græcorū sui restituerentur: orabant. Rhodii & chii de praesidio querebantur: oēs ea quæ desiderare iussi impetrauerunt. Mythilenis quoq; ob egregiam in partes fidem & pecuniam: quam in bellum impenderant obsides: reddidit & magnam regionem finium adiecit Cypriorum quoq; regibus: qui & a Dario defecerant ad ipsum: & oppugnantū tyrū miserant classem pro merito honos habitus est. Anphoterus deide classis praefectus ad liberandam cretam missus: nāq; & persarum & parthorum arbis pleraq; eius insulae obsidebantur. Ante omnia mare a pyraticeis classibus uindicare iussus: quippe obnoxium praedonibus erat: bello utrinq; in regem conuerso. His compositis herculi Tyrio ex auro crateram cum .xxx. pateris dicauit: imminensq; Dario iter ad Euphratem pronuciari iussit. At Darius cū aegypto diuertisse in aphyricam hostē comperisset: dubitauerat: utrum ne circa Mesopotamiā subsisteret: an anteriora regni sui peteret: haud dubie potentior auctor praesens futurus ulūmīs gentibus impigre bellum capescendi: quas aegre per praefectos suos moliebatur. Sed ut idoneis auctoribus fama uulgauit. Alexandrum cum omnibus copiis: quācūq; ipse adisset regionem petiturum: haud ignarus quam cum strenuo res esset: omnia longinquarum gentium auxilia Babyloniam contrahi iussit: bactriani scytaeq; & inde conuenerant. Nam & caeterum gentium copiae partibus simul affuerunt. Caeterū cum dimidio ferme maior esset exercitus quam in Cilicia fuerat: multis arma deerant quæ summa cura comparabantur. Equitibus equisq; tegumenta erant ex ferreis laminis serie inter se connectis. Quis antea praeter iacula nihil dederat: scuta gladiiq; adiacebantur. Equorumq; quadrigarum greges pedibus distributi sunt: ut maior pristino esset equitatus: ingensq; ut crediderat terror hostium ducentae falcatae quadrigae unicum illarum gentium auxilium secutae sunt. Ex summo temone hasta praefixa ferro eminebant. Utrinque a iugerternos direxerant gladios: rotarum plura spicula eminebant in aduersum. Aliae deide falces submissae rotarum orbibus haerebant: & aliae in terram demissae: quicquid obuium concitatis equis fuisset: amputare. Hoc modo instructo exercitu ac perarmato Babylone copias mouit. A parte dextera erat Tygris nobilis fluuius leuā tegebat Euphrates. Agmen Mesopotamiā campos impleuerat. Tygri deinde superato cū audisset haud procul abesse hostem. Satropacem equitum praefectum cum mille dilectis praemissit. Mazeo praetori sex milia data: quibus transitu amnis arceret. Eidē mā datum: ut regionem: quam alexander esset aditurus: populareret atq; ureret: quippe credebat inopia debellari posse nihil habentem: nisi quod rapiendo occupasset. Ipsi autem commeatus alii terra: alii tygri amne subuehebatur. Iam peruenerat ad arbella lam uicum nobilem sua clade facturus: hic commeatum sarcinarumq; maiore parte deposito lycum amnē ponte iunxit: & per dies quinq; sicut ante euphratē traiecit exercitum. Inde octogiuta fere stadia progressus ad alterum amnē. Boumello nomen est castra posuit. Opportuna explicandis copiis regio erat: equitabilis & uasta planicies ne stirpes quidem & breuia uirgulta operiunt solum: liberq; profectus ocultorum et lo fla. quæ procul recessere: permittitur. Itaq; si qua campi eminebant: iussit aequari: totumq; fastigium extendi. Alexandro: qui numerum capiarum eius: quantum coniectari poterant: estimabant: uix fecerūt fidem tot milibus caesis maiores copias esse re paratas. Caeterum omnis periculi & maxime multitudinis contēptor. xi. castris ue nit ad euphratem: quo pontibus iuncto equites primos ire: phalangem sequi iubet. stra.

Darii cōsiliū.

Arma militū darii
Quadrige falcatae. cc.

Arbella
uicus.

Locus
ubi locata sunt.
Darii castra.

Mazeo: qui ad inibendū transitū eius cū sex milibus equitū occurrerat: non auso pī-
 culum sui facere: paucis deinde non ad quietē: sed ad reparādos animos diebus datis
 militū: strenue hostē insequi cœpit: metuens ne interiora regni sui peteret: sequēdusq;
 esset per loca omni solitudine atq; inopia uasta. Igitur quarto die p̄ter Arbellam pe-
 netrat ad tygrim. Tota regio ultra amnē recenti fumabat incendio: quippe Mazeus
 quecunq; adierat: haud secus quā hostis urebat. Ac primo caligine: quā fumus effu-
 derat: obscurante lucem insidiarū metu substitit. Deinde ut speculatores p̄missi: tuta
 omnia nunciauerunt: paucos equitū ad temptandū uadum fluminis p̄misit: cuius
 altitudo primo summa equorū pectora: mox ut in mediū alueum uentū est: ceruices
 quoq; equabat: ne sane alius ad orientis plagā tam uiolentus inuehit: multorū tor-
 rentium non aquas solum: sed etiam saxa secum trahēs. Itaq; a celeritate: qua defluit:
 tygri nomen est inditum: quia persica lingua tygrim sagittam appellāt. Igitur pedes
 uelut diuisus i cornua circūdato equitatu: leuatis sup capita armis haud ægre ad ip̄m
 alueum penetrat. Primus inter pedites rex egressus in ripam uadum militibus manu
 quando uox exaudiri non poterat ostendit: sed gradum firmare uix poterant cum
 mox saxa lubrica uestigium fallerent: modo rapidior unda subduceret. Præcipuus
 erat labor eorū: qui humeris onera portabāt: quippe cum semetip̄os regere non pos-
 sent: in rapidos gurgites incōmodo onere auferebat. Et dum sua q̄sq; spolia cōsequi
 studet maior iter ip̄los q̄ cū amne orta luctatio est: cumuliq; sarcinarū passim fluitan-
 tes plerosq; pculerāt. Rex monere ut satis haberēt arma retinere: cætera se redditurū:
 Sed neq; cōsiliū: neq; imperiū accipi poterat. Obstrepebat hinc metus: p̄ter hūc in-
 uicem mutantū mutuus clamor: Tandē quā leuiore tractu amnis aperit uadū emer-
 sere: nec quicquā p̄ter paucas sarcinas desideratū est. Deleri potuit exercitus: si qs au-
 sus esset uincere. Sed p̄petua fortuna regis auertit inde hostē. Sic Grānicum tot mili-
 bus equitū peditūq; in ulteriore stantibus ripa superauit: sic angustis in ciliciæ collī-
 bus tantā multitudinē hostiū. Audacia quoq; quā maxime uiguit: raro minui potest:
 quia nunquā in discrimē uenit. An temere fecisset Mazeus: qui si transeūtibus flumē
 supuenisset: haud dubie oppressurus fuit incompósitos in ripa: demū etiam p̄ arma-
 tos ad equitare cœpit. Mille admodū equites p̄miserat: quorū paucitate Alexander ex-
 plorata: deinde contēpta præfectum pœnorū equitū Aristona laxatis habānis inuehi
 iussit. Insignis eo die pugna equitum & p̄cipue Aristonis fuit. Præfectum equitatus
 p̄sax. Satropacē directa in gutture hasta trāssixit: fugiētēq; per medios hostes conse-
 cutus: ex equo p̄cipitauit: & obstanti caput gladio dempsit: quod relatum magna cū
 laude ante regis pedes posuit. Biduo ibi rex statua habuit in proximū deinde iter p̄-
 nunciari iussit. Sed prima fere uigilia luna deficiēs primū nitore syderis sui condidit.
 Deinde sanguinis colore suffuso lumē omne scēdauit: sollicitisq; sub ipsum tantū disci-
 minis casum ingēs religio & ex ea formido quædā incussa ē: diis inuitis in ultimas ter-
 ras se duci quærebant. Iam nec flumina posse adiri: nec sydera pristinū p̄stare fulgo-
 rem. Vastas terras deserta oīa occurrere: unius hominis iactatione tot milū sangui-
 nem impēdi. Fastidio esse patriā: abdicari Philippū patrē: cœlū uanis cogitationibus
 petere. Iam pro seditione res erat: cū ad omnia interitus duces principesq; militū fre-
 quentes adesse p̄torio iubet. Aegyptiosq; uates quos cœli ac syderū peritissimos esse
 credebat: quid sentirent: expromere iubet. At illi qui satis scirent temporū orbes imple-
 re destinatas uices: lunāq; deficere cū aut terram subiret: aut sole p̄meret rationē qui-
 dem ip̄sis p̄ceptam non edocent uulgus. Cæterum affirmant solem græcorū lunā esse

Tygris
 flu. no-
 mē unde
 deductū
 est.
 Tygrim
 traicit.
 Alexātri
 exercitus

Luna de-
 ficiens ni-
 torem cō-
 didit.
 De Sole
 & Luna
 idē refert
 Herodo-
 tus.

per sarū quotiesq; illa deficiat: ruina stragēq; illis gentibus portendi. Veteraq; exem-
 pla pcesent perfidis regum: quos aduersis diis pugnasse lunæ ostendisset defectio.
 Nulla res efficacius multitudinem regit quam superstio: alioquin impotēs saua muta
 bilis. Vbi uana religione capta est: melius uatibus: q̄ ducibus suis paret. Igit̄ edita in
 uulgus ægyptioꝝ responsa: rursus ad spē & fiduciā erexere torpētes. Rex impetu ani-
 morum utendum: ratus secūda uigilia castra mouit. Dextera tygrim habebat: a leua
 montes: quos cordeos uocant. Hoc ingresso iter speculatores: qui p̄missi erāt: sub lu-
 cis ortum Dariū aduentare nuntiauerunt. Instructo igitur milite: & composito ag-
 mine: antecedebat. Sed parsq; exploratores erāt mille ferme: qui speciē agminis ma-
 gni fecerant: quippe ubi explorare uera nō possunt: falsa per metum augurant̄. His
 cognitis rex cū paucis suorum assecutus agmen refugientium ad suos: alios cecidit:
 alios cœpit: equitesq; p̄misit simul speculatum: simul ut ignem: quo barbari crema-
 uerant uicos: extinguerent: quippe fugientes raptim tectis aceruisq; frumentī iniēce-
 rant flāmas: quæ cum in summo hæssissent ad inferiora nondū penetrauerant. Extin-
 cto igitur igne plurimū frumentī repertum est. Copia aliā quoq; rerum abundare
 cœperunt. Ea res ipsa militi ad persequendum hostem animū incendit: quippe urēte
 & populante eo terram festinandum erat: ne incendio cuncta p̄rriperet. In rationē
 ergo necessitas uersa: quippe mazeus: q̄ antea potius uicos incederat iam fugere cō-
 tentus: p̄terq; inuolata hosti reliquit. Alexander haud longius centū quinquaginta
 stadiis Dariū abesse comperat. Itaq; ad facietatem quoq; copia com meatum instru-
 ctus: quadriduo in eodem loco substitit. Interceptæ deinde Darii litteræ sunt: quibus
 græci milites sollicitabant̄: ut regē interciperent: aut proderēt: dubitauitq; an eas cō-
 cione recitaret: satis consilius græcorū quoq; erga se beniuolentiæ ac fidei. Sed & par-
 menio deterruit esse talibus promissis imbuēdas aures militum: affirmans patere uel
 unius insidiis regē: nihil nefas esse auaritiæ. Secutus consilii auctorem castra mouit.
 Iter facienti spado unus ex captiuis qui Darii uxorem comitabant̄: deficere eam nū-
 tiat: & uix spiritum ducere. Itineris continui labore animiq; ægritudine fatigata inter
 focrus & uirginū filiarum manus collapsa erat: deinde & exincta. Id ipsum nūcians
 alius superuenit. Et rex haud secus: qua si parentis suæ mors nūtiata esset crebros edi-
 dit gemitus: lachrymisq; obortis quales Darius profudisset: in tabernaculum: in quo
 mater erat Darii defuncto assidens corpori uenit. Hic uero renouatus est mœror: ut
 prostratam humi uidit: recenti malo priorem quoq; admonita recœperat in gremiū
 adultas uirgines magna quidē mutui doloris solatia: sed quibus ipsa deberet esse sola-
 tio. In conspectu erat nepos paruulus ob id ipsum miserabilis: quod nondū sentiebat
 calamitatem maximam ex parte ad ipsum redundantem. Crederes Alexandrum iter
 suas necessitates flere: & solatia non adhibere: sed quærere: cibo certe abstinuit: om-
 nemq; honorem funeri patrio persarū more seruauit: dignus hercule: qui nunc quoq;
 tantum mansuetudinis & cōtinētiæ ferat fructum. Semel omnino eam uiderat: quo
 die capta est: nec ut ipsam: sed ut Darii matrē uideret: eximiamq; pulchritudinē for-
 mæ eius nō libidinis habuerant incitamentū: sed gloriæ. E spadonibus: qui circa regi-
 nam erant. Tyriotes inter trepidationem lugentium elapsus per eam portam: quæ
 quia ab hoste auersa erat: leuius custodiebatur. ad Darii castra peruenit: exceptusq; a
 uigilibus in tabernaculum regis perducitur gemens & ueste lacerata: quem ut cōspe-
 xit Darius multiplici doloris expectatione commotus: & quid potissimum timeret:
 incertus. Vultus tuus inquit: nescio quod iungens malū p̄æfert: sed caue miserī ho-

Supersti-
 tio multi-
 tudinem
 regit.
 Cordei
 montes
 Darius
 aduentare
 nūtiatur.

Nihil ne-
 fas esse
 auaritiæ
 Vxor da-
 riū perit.

Alexandri
 mansue-
 tudo.

Solatiū minis auribus pareas: didici enim esse infelix: & saepe calamitatis solatiū est nosse
calamita sortem suam. Nūquid quod maxime suspicor: & loqui timeo: ludibria meorū nūtiā
tis est no turus es mihi: ut credo ipsis quoque omni grauiora supplicio. Ad hæc tyriotes: istud quod
sce sorte dem procul abest inquit. Quantuscūque enim reginis honor ab iis qui parent: haberi
suam. potest: tuis a uictore seruatus est: sed uxor tua paulo ante excessit e uita. Tū uero non
Quid da gemitus modo: sed etiam eiulatus totis castris exaudiebantur: nec dubitauit Darius
rius nū quin interfecta esset: quia nequisset cōtumeliam pati. Exclamatque amens dolore. Quod
tiata uxo ego tantū nefas commisi Alexander: quem tuorum propinquorum necaui: ut hanc
ris morte uicem saeuiciæ meæ reddas. Odisti me non quodem prouocatus: sed finge iustum intu-
 lisse te bellum. Cum sceminis ergo agere debueras: Tyriotes affirmare per deos pa-
 trios: nihil in eam grauius esse consultum. Ingemuisse etiam Alexandrū morti: & nō
 parcius fleuisse: quā ipse lachrymaretur. Ob hæc ipsi amanti animus in sollicitudinē
 suspicionemque reuolutus est: desiderium captiuae profecto a consuetudine stupri or-
 tum esse coniectans. Submotis igitur arbitris: uno dūtaxat. Tyriote retento: iam nō
 flens sed suspirans: uides ne in te Tyriote locum mendacio non esse? Tormenta iam
 hic erunt: sed ne expectaueris per deos: si quid tibi tui regis reuerentia est: num quod
 & scire expecto: & quærere pudet: ausus est & dominus & iuuenis ille quæstioni cor-
 pus offerre: deos testes inuocare: caste sancteque habitam esse reginam. Tandem ut fi-
 des facta est: uera eē quæ affirmaret spado: capite uelato diu fleuit: manantibusque ad-
 huc lachrymis ab ore reiecta ad cœlum manus tendēs. Dii patrii: inquit: primū mihi
 stabilite regnum: deinde si de me iam transactum ē: præcor ne quis Asiæ rex sit: quā iste
 tam iustus hostis: tam misericors uictor. Itaque quāquam pace frustra bis petita omnia in
 bellum consilia conuerterat: uictus tamē continētia hostis ad nouas pacis conditiōes
 ferēdas. x. legatos cognatorum principes misit: quos Alexander consilio aduocato in-
 troduci iussit: e quibus maximus natu Dariū inquit: ut pacem a te iam hoc tertio pe-
 teret: nulla uis subegit: sed iusticia & continētia tua expressit. Matrem coniugem libe-
 rosque eius: nisi quod sine illo sunt: captos eē non sensit: pudicitia earum: quæ supersunt:
 curam haud secus quā parēs agēs: reginas appellas: speciē pristinae fortunæ retinere pa-
 teris. Vultum tuū uideo: qualis Darii fuit: cū dimitteremur ab eo: & ille tamē uxorē:
 tu hostem luges. Iam in acie stares: nisi curate sepulturæ eius moraret. Et quid mirū
 est: si tam ab amico pacē petis? Quid opus ē armis: inter quos odia sublata sunt? An-
 tea imperio tuo finem destinabat Alym amnem: qui lydiam terminat: nūc quicquid
 inter hellepontū & Euphratem est: in dotem filia offert: quam tibi tradit. Occhum
 filium: quem habes: pacis & fidei obsidem retine. Matrem & duas uirgines filias red-
 de: pro tribus corporibus trigessimū talētum auri præcatur accipias. Nisi moderatio-
 nem animi tui notam haberem: non dicere hoc eē tempus: quo pacem non dare solū
 sed etiam occupare deberes. Respice quātum post te reliqueris: intuere quantum petas
Facilius Periculosum est prægraue imperium: difficile est continere: quod capere non possis.
ē uincere Vides ne ut nauigia: quæ modū excedūt: regi nequeant? Nescio an Darius ideo tam
quæ tueri multa amiserit: quia nimia opes magnæ iacturæ locum faciunt. Facilius ē quædam
parta. uincere: quā tueri. Quam hercule expeditius manus nostræ rapiunt quā continent? Ipsa
Parme mors uxoris Darii te admonere potest: minus iam misericordiæ tuæ licere quā licuit. Ale-
nionis xander legatis excedere tabernaculo iussis: quod placeret: ac consilium refert. Diu nemo
sentētia quod sentiret: ausus est dicere: incerta regis uolūtate. Tandē parmenio: ante suasissimū
 ait: ut captiuos apud damascū redimētibz redderes: ingētem pecuniam potuisse re-

digi ex iis: qui multi uincti uirorum fortium occupauerant manus. Et nūc magnopere censerē: ut unam anum: & duas puellas itinerum agminumq; impedimenta triginta talentis auri permutes. Opimū regnū occupare se posse conditione nō bello: nec quēquam aliū inter hystrum: & euphratē possedisset terras ingēti spacio interualloq; desertas. Macedoniam quoq; respiceret potius: quam bactra & indos intueret. Ingrata oratio regi fuit. Itaq; ut finē dicendi fecit. Et ego (inquit) si pecuniam, quā gloriā mallem. Parmenio essem. Nūc Alexander de paupertate securus sum: & me non mercatorē memini esse: sed regē. Nihil quidē habeo uenale: sed formā meā utiq; non uēdo: Captiuos si placet reddi: honestius dono dabimus: q̄ p̄cio remittemus. Introductis deinde legatis: ad hūc modū respondit. Nuntiare Dario gratiaꝝ actionē apud hostē superuacaneā esse: & me: quā fecerim clementer & liberaliter non amicitiaꝝ eius tribuisse: sed naturā meā: nec aduersus calamitates: sed aduersus hostiū uires contendere. Bellum cū captiuis & sceminis gerere non soleo. Armatus sit oportet: quē oderim. Quod si saltem pacē bona fide peteret: deliberarē forsitan an darē. Verū enim uero cū modo milites meos litteris ad proditiōē: modo amicos ad perniciē meā pecuniā sollicitet: ad interniciōē mihi persequendus est: non ut iustus hostis: sed ut percussor ueneficus. Conditiones uero pacis: quas fertis: si accepero uictorē cum faciūt. Quā post euphratē sunt liberaliter donat. Vbi igit me affamini: nēpe oblitus estis: nā ultra Euphratē sum. Summū ergo dotis: quā promittit terminum castra mea transeunt. Hinc me depellite: ut sciam uestrum esse quod creditis. Eadē libertate dat mihi filiā suam nempe quā scio alicui seruorū suorū nupturā. Multū uero mihi praestat si me Mazeo generū prapōnit. Ite nuntiate regi uestro & quā amisit & quā adhuc habet praemia esse belli. Hoc regente utriusq; terminos regni id quēq; habiturū quod proxime lucis assignatura fortuna est. Et me in asiam non uenisse ut ab aliis acciperē sed ut aliis darem. Si secundus & non par mihi uellet haberi: facerem forsitan: quā petit. Ceterum nec mūdus duobus solibus potest regi: nec duo summa regna saluo statu terrarum potest habere. Proinde aut deditiōē hodie: aut in castrum bellū parat: nec aliam sibi: quam expertus est: polliceatur fortunam. Legati respondent cum bellum in animo sit: facere eū simpliciter: quod spe pacis non frustraretur: ipsos petere quā primum dimittantur ad regem: eum quoq; bellū parare debere. Dimisi nūtiā adesse certamen. Ille quidem confestim Mazeum cum tribus milibus equitum ad itinera quā hostis petiturus erat: occupada p̄misit. Alexander corporis uxoris eius iustis p̄solutis omniq; grauiore comitatu intra eadem munimenta cum modico praesidio relicto ad hostē contendit. Duo cornua dimerferat peditum in utrūq; latum equite circumdato: impedimēta sequebant agmē praemissum. Deinde cōcitis equitibus. Menidā iubet explorare: ubi Darius eēt. At ille cū Mazeus haud procul confedisset nō ausus ultra p̄cedere: nihil aliud q̄ fremitū hominū: hinnitūq; equorū exaudisse nuntiat. Mazeus quoq; cōspectis p̄cul exploratoribus in castra se recipit aduētus hostiū nūtiāns. Igitur Darius: qui in parētibus cāpis decernere optabat armari militē iubet: acieq; disponit. In leuo cornu bactriani ibant equites mille admodū: dachæ uero totidē: & Aracosii Sueui quattuor milia explebāt. Hos centū falcati currus sequebant. Proximus quadrigis erat Bessus: cū. viii. milibus equitū. Itē bactrianis. Massagetæ. ii. milibus agmē eius claudebant: pedites plurimi his gentiū nō mixtas: sed suā quisq; nationis iunxerant copias. Persas deinde cū Marxis: Sidonisque Ariobarzanes & Oriobates ducebāt. Illi partibus copiarū summā Orlines p̄erat a. vii. persis oriūdu. Ad Cyrū quoq; nobi

quid alexander respondit legatis dicitur.

Bellum utrinque paratur.

Darius aciem disponit.

lissimū regē originē sui referēs; hos aliā gētes ne sociis satis quidē notā sequebantur. Post quas quinquaginta quadrigas bradates magno caspianoꝝ agmīe antecedebat. Indi ceteriq; rubri maris accolæ nomina uerius: q̄ auxilia post currus erant. Claudebat hoc agmē aliis falcatis curribus quinquaginta: q̄s pegrinū militē adiunxerat. Hūc armenii quos minores uocāt. Armenios babylonii: utrosq; bellitæ & q̄ mōtes quosscorum incolūt: sequebant. Post hos ibant Gortuæ gētes quidē Euboicæ Medos quondam secuti: sed iam degeneres & patrii moris ignari. Applicuerat his phrygas & Cathaonas. Partoꝝ deinde gens incolentiu terras: quas hūc parthi Scythia p̄fecti tenēt cludebant agmē. Hæc sinistra cornu acies fuit dexterū tenebat natio maioris Armeniæ: Cadusiq; Cappadoces: & Syrii: & medii: his quoq; falcati currus erant quinquaginta: summa totius exercitus equites. xly. milia pedestris acies. cc. milia expleuerat. Hoc modo instructi decē stadia p̄cedūt: iussiq; subsistere armati hostē expectabāt. Alexandri exercitū pauor: cuius causa nō suberat inualit: quippe lymphati trepidare cœperūt: omnium pectora occulto metu p̄currēte. Cœli fulgor tēpore æstiuo ardētī similis internittēs ignis p̄buit speciē: flāmaq; ex Darii castris splēdere uelut illati temere p̄sidiis credebāt. Quod si p̄culsis Mazeus: qui p̄sidebat: itinere supuenisset: ingens clades accipi potuit. Ille segnis in eo: quē occupauerat: tumulo sedet: contētus nō lacessi. Alexander cognito pauore exercitus signū ut consisterēt dari ipsos arma deponere: ac leuare corpora iubet admonēs nullā subiti causam eē timoris: hostē p̄cul stare. Tandē cōpotes sui pariter arma & animos receperē: nec quicq; ex p̄sentibus tutius uisum est: q̄ eodē loco castra munire. Postero die Mazeus cū delectis equitū inedito colle: ex quo macedonū p̄spiciebāt castra confederat: siue metu: siue q̄a speculari modo iussus erat ad Dariū rediit. Macedones eū ip̄m collē quē deseruerat occupauerūt nam & tutior planicie erat: & inde acies hostiū: quæ in cāpo explicabant cōspici poterat. Sed caligo q̄ circa humidi effuderant montes uniuersam quidē rei faciē abstulit. Ceteroꝝ agminū discrimina atq; ordinē phibuit p̄spici. Multitudo inūdauerat campos fremitusq; tot miliū ēt p̄cul stantiū aures impleuerat. Fluctuari aīo rex: & mō suū modo Parmenionis cōsiliū sera æstimationē p̄pendere: quippe eo uētum erat: unde recipi exercitus nisi uictor aut sine clade nō posset. Mouebat ēt eū multitudo hostium respectu paucitatis suæ gēis. Sed interdū reputabat quātas res cū hac gēte gessisset: q̄tosq; populos fudisset. Itaq; cū spes metū uinceret: p̄culosius bellū differre ratus: ne desperatio suis cresceret: dissimulato eo mercenariū eq̄tē ex peonia p̄cedere iubet. Ipse phalangē: sicut antea dictū ē: in duo cornua extēderat. Vtrūq; cornu eq̄tes tegebant. Iamq; nitidior lux discussa caligine acie hostiū ostēderat. Et macedones siue alacritate: siue tedio expectationis ingentē pugnantium mōre ædiderē clamorē. Redditus & a p̄lis nemora ualleq; circūiectas terribili sono impleuerat. Nec iam cōtineri macedones poterāt: qn cursu quoq; ad hostē extenderēt. Melius adhuc ratus ī eodē tumulo castra munire: uallū iaci iussit. Strenueq; opere p̄fecto in tabernaculū: ex quo tota acies hostiū cōspiciebat secessit. Tum uero uniuersa discriminis facies in oculis erat armis insignibus equi uiriq; splēdebant: & omnia intētione cura p̄parari. Apud hostem sollicitudo p̄torum agmina sua inter equitantium ostēdebat: ac plæraq; inania sicut fremitus hominū equoꝝ hinnitus armoz internitētū fulgor sollicita expectatione mētem turbauerant. Igit̄ siue dubius animi: siue ut suos expiretur: cōsiliū adhibet: qd optimū factū esset exquirens. Parmenio peritissimus inter duces artū bellicis inia. li furto nō p̄lio opus eē cēsebat: intēpesta nocte opprimi posse hostes discordes mo

Sūma to
 tius exer
 citus da
 rii.
 Pauor su
 bit exerci
 tū alexan
 dri.
 Cœli ful
 gor igne
 us appuit
 æstate.

Parmēio
 nis inia.

ribus linguis: ad hæc somno & iprouiso periculo tēritos: qñ i nocturna trepidatione
 coituros. At iterdū primū terribiles occurſuras facies ſcytharū Bactrianorūq; hirta
 illis ora: & itonſas comas eſſe. Præterea eximiā uastoꝝ magnitudinem corpoꝝ: uanis
 & inanibus militē magis q̄ iuſtis formidinis cauſis moueri: deide tantā multitudinem
 circūfundī paucioribus poſſe. Non i Ciliciæ anguſtiis & iuiis callibus ſed in aperta &
 lata planicie dimicarēt. Oēs ferme Parmenioni aſſentiebāt. Polypercon haud dubie i
 eo conſilio poſitā uictoriā arbitrabat: quē ituens rex (nāq; Parmenionē nuper acrius
 q̄ uellet i crepitū rurlūs caſtigare non ſuſtinebat) latrunculoꝝ: iquit: & furtū iſta ſo-
 lertia eſt: q̄ præcipitū mihi: q̄ppe illoꝝ uotū unicū eſt fallere. Meæ uero gloriæ ſemp
 aut abſentiā Darii: aut anguſtias locoꝝ aut fructū noctis obſtare nō patiar: palā luce
 aggredi certū eſt. Mallo me fortunæ pœnitear: q̄ uictoriæ pudeat. Ad hæc illd̄ quoq;
 accedit uigilias agere barbaros: & i armis ſtare: ut ne decipi q̄dem poſſint: cōpertum
 habeo. Itaq; ad præliū uos parate. Sic icitatos ad corpora curāda dimiſit. Darius illud
 quod Parmenio ſuaſerat: hoſtē factuꝝ eſſe coniectās: frænatos equos ſtare: magnāq;
 exercitus partē i armis eſſe: ac uigilias itentioꝝ cura ſeruari iuſſerat. Ergo ignibus to-
 ra eiꝝ caſtra fulgebant. Ipſe cū ducibꝝ propiꝝq; agmina i armis ſtantiū circuibat.
 Solē & Martē ſacrumq; & æternū iuocans: ignē: ut illis dignā uetere gloria maiorēq;
 monumētis fortitudinē iſpirarēt: & profecto ſi qua diuinæ opīs auguria humana mē
 te conſpici poſſent deos ſtare ſecū: illos nuper macedonū animis ſubitā icuſſiſſe for-
 midinē: adhuc lymphatos ferri agiq; arma iacientes. Expetere præliides per ſax: i perii
 deos debitas e uecordibus pœnas: nec ipſum ducē ſaniorē eſſe: q̄ppe ritu ferarū præ-
 dam modo quā expeteret ituentē i perniciē: quæ ante prædam poſita eſſet: icurrere.
 Similis apud Macedones quoq; ſollicitudo erat: noctēq; uelut i ea certamie edito me-
 tu egerūt. Alexāder nō alias magis territus: ad uota & p̄ces Ariſcandrū uocari iubet. **Pauor**
 Ille i candida ueſte uerbenas manu præferens capite uelato præibat: præces regis Io- **Alexādrī**
 ue Mineruæq; uictoriā p̄pitiante. Tunc q̄dem ſacrificiō rite p̄petrato: reliquū noctis
 acquieturus i tabernaculū rediit. Sed nec ſomnū capere: nec q̄etem pati poterat mo-
 do e iugo montis aciem i dexterum per ſax: cornu dimittere agitabat: modo recta frō
 te concurrere hoſti: iterdum hæſitare an potius i leuū torqueret agmen: tandē graua-
 tum animi anxietate corpus altior ſomnus oppreſſit. Iamq; luce orta duces ad accipi **Somnus**
 enda imperia conuenerant i ſolito circa prætorii ſilētiō attoniti: quippe alias accerſire **altior op-**
 ipſos & interdū morātes caſtigare aſſueuerat: tunc ne ultimo q̄dē regū diſcrimie exci- **preſſerat**
 tatū eſſe mirabant: & nō ſomno q̄ſcere: ſed pauore marcere credebant: non tamē q̄ **Alexādrē**
 q̄ e cuſtodibus corporis intrare tabernaculū audebat: & iam tēpus iſtabat: nec mi-
 les i iuſſu ducis aut arma capere poterat: aut in ordines ire. Diu Parmenio cūctatus:
 cibum ut caperent: ipſe p̄nuntiat. Iamq; exire neceſſe erat: tūc demū intrat tabernacu-
 lum ſæpiuſq; nomine cōpellatum cū uoce nō poſſet: tactu excitauit. Multa lux inqt
 eſt: iſtructā acie hoſtis admouit: tuus miles adhuc iermis expectat i perium. Vbi eſt
 uigor ille animi tui: nempe excitare uigiles ſoles. Ad hæc Alexāder credis ne me prius
 ſomnū capere potuiſſe: q̄ exonerarē animū ſollicitudine: quæ quietum morabatur: ſi-
 gnumq; pugnæ tuba dari iuſſit: & cū i eadē admiratione Parmenio aſſeueraret: q̄d ſe
 curus ſomnū cœpiſſet: minime inquit: miſ: eſt. Ego. n. cum Dariꝝ terras ureret: ui-
 cos excideret: alimenta corrumpere: potens mei non erā. Nunc uero quid metuā: cū
 acie decernere paret: Hercule uotum meū impleuit ſed huiꝝ quoq; cōſilii rō poſtea
 reddetur. Vos ite ad copias: q̄bus q̄ſq; præeſt: ego iā adero: & quid fieri uelim: expo-

nā. Raro admodū admonitu amicorū: quī metu discriminis adeundum erat: ut sole-
 bat. Tunc quoq; munimento corporis sumpto processit ad milites. Haud alias tā ala-
 crem uiderant regē: & uultu eius interrito certā spem uictoriæ augurabantur: atq; il-
 le prorupto uallo exire copias iubet: acieq; disponit. Inde dextero cornu locati sunt eq-
 ues quos agmina appellant. Præerat hic clytus: cui iunxit philotæ turmas cæterosq; p-
 fectos equitū lateris eius applicuit. Ultima Meleagri ala stabat: quā phalanx seque-
 batur. Post phalangē argyraspides erant. His Nicanor Parmenionis filius præerat: i-
 subsidiiis cum manu sua Cenos: post eū Horestes lyncestaq;. Post illos Polypercon
 dux peregrini militis: huius agminis Amyntas princeps erat. Philagus balactros rege-
 bat in societate nuper ascitos: hæc dexteri cornu facies erat. In leuo Craterus pelopō-
 nensiū equites habebat: acheorūq; & locrensiū & Maleon turmis sibi adiunctis: hos
 thessali equites claudabant Philippo duce: peditū acies equitatu tegebatur: fons leui
 cornu hic erat. Sed ne circūiri posset a multitudine: ultimū agmen ualida manu cixe-
 rat. Cornua quoq; subsidiis firmauit non recta fronte: sed a latere positis: ut si hostis
 circūuenire acie temptasset: parata pugna forent. Hic agriani erant: quibus Attalus
 præerat adiunctis sagittariis cretensibus: ultimos ordine auertit a fronte: ut totā acie
 orbe muniret. Illyrici hic erant: adiuncto milite mercede conducto. Thracas quoq; si-
 mul obiecerat leuiter armatos: adeoq; acie uersatile posuit: ut q; ultimi stabant: ne cir-
 cuirentur: uerti tamē & frontē circūagi possent. Itaq; nō prima q; latera: nō latera mu-
 nitiora fuere quā terga. His ita ordinatis præcipit: ut si falcatos currus cum fremitu
 barbari emitterent: ipsi laxatis ordinibus ipetum occurrentiū silentio exciperēt: haud
 dubius sine noxa trāscursuros: si nemo se opponeret. Sin autē sine fremitu imississent
 eos ipsi clamore terrerent: pauidosq; equos talis utrinq; suffoderent. Qui cornibus
 præerant extendere ea iussi: ita ut nec circūuenirent: si artius starent: nec tamen ulti-
 mā acie exinanirent. Impedimenta cū captiuis: inter quos mater liberiq; Darii custo-
 diebant: haud procul ab acie in edito colle constituit: modico præsidio relicto. Leuū
 cornu sicut alias Parmenioni tuendum datum. Ipse i dextro stabat. Nondum ad tæli
 iactum peruenerant: cum Bion quidam transfuga: quanto maximo cursu potuerat:
 ad regē puenit: nūtiāns murices ferreos i terram diffodisse Dariū: quia hostem eq-
 ues emissurum esse credebat: notatumq; certo signo locum: ut fraus euitari a suis pos-
 set asseruari transfuga iussu duces conuocat: expositoq; quod nuntiatū erat: monet:
 ut regionē monstratam declinent: equitēq; periculum edoceant. Cæterū hoc tandem
 exercitus exaudire non poterat: usum aurium intercipientē fremitu duorū agminum
 Sed in conspectu oīum duces & proximū quemq; interequitans alloquebat. Emen-
 sis tot terras in spem uictoriæ: de qua dimicandū foret: hoc unum superesse discrimē
 Granicum hic amnem: Ciliciæq; montes: & Syriam: ægyptumq; præeuntibus ingē-
 tia spei gloriæq; incitamenta refert: repræhensos ex fuga persas pugnatuos: quia fu-
 gere non possent: tertium diem iam metu exangues armis suis oneratos in eodem ue-
 stigio hædere: nullum desperationis illorum maius iudicium esse: q; quod urbes: quod
 agros suos urerent: quicquid non corrupissent: hostiū esse confessi. Nomia modo ua-
 na gentium ignotas: ne extimescerent: neq; enim ad belli discrimen pertinere: qui ab
 his Scythas: quiue cadusii appellant. Ob id ipsum: quod ignoti essent: ignobiles eē
 nunq; ignorari uiros fortes. At imbelles ex latebris suis erutos: nihil præter nomina af-
 ferre. Macedones uirtute assecutos: ne quis toto orbe locus esset: qui tales uiros igno-
 raret: intuerentur barbarorum inconditum agmen: alium nihil præter iaculum ha-

Alexāder
 aciem in
 struit.

Murices
 ferreos i
 terrā de-
 fodisse da-
 riū trans-
 fuga nū-
 tiauit.

Alexāder
 duces hor-
 tatur ad p-
 lium.

Granicus
 flu.

Nunq;
 ignorari
 uiros for-
 tes

bere: aliū funda saxa librare: paucis iusta arma esse: itaq; illinc plures stare: hinc plures dimicatu-
 res: nec postulare se ut fortiter capefferent præliū ne ipse cæteris fortitudinis fuisset exemplum: se ante prima signa dimicaturum spondere pro se quot cicatrices: totidē corporis decora: scire ipsos unū pœne se prædæ exortē in illis colendis ornandisq; usurpare uictoriæ præmia: hæc se fortibus uiris dicere. Si qui dissimiles eorum essent: illa fuisse dictur: peruenisse eo: unde fugere non possent terrarum spatia emensis tot annibus montibusq; post tergum obiectis: iter in patriam & penates manu esse faciendum. Sic duces: sic proximi militum instructi sunt. Darius in leuo cornu erat: magno agmine suoz delectis equitū peditūq; stipatus: contēpseratq; paucitatem hostis uanam aciem esse extinctis cornibus ratus. Cæterum sicut curru eminebat: dextera leuaq; ad circumstantiū agmina oculos manusq; circumferens. Terraz: inquit: oceanus hinc alluit: illinc claudit hellepontus: paulo ante domini iam non de gloria: sed de salute & quod salutē præponitis: de libertate pugnandū est: hic dies imperiū: quo nullū amplius uidit ætas: aut constituet: aut finiet apud Granicū minima uiriū parte cū hoste certaminis. In Cilicia uictos Syria poterat excipere. Magna munimenta regni Tygris atq; Euphrates erant. Ventū est eo: unde pulsus ne fugæ quidē locus est. Omnia tā diutino bello exhausta post tergū sunt. Non incolas suos urbes non cultores habent terræ. Coniuges quoq; & liberi sequuntur hanc acie: parata hostibus præda: nisi pro charissimis pignorib; corpora opponimus. Quod meaz fuit partiū exercitiū: quē pœne imensa planicies uix caperet: cōparauī equos: arma distribui: cōmeatus ne tantæ multitudinī deessent prouidi: locū in quo acies explicari posset elegi. Cætera in uestra potestate sunt: audete modo uincere: famāq; infirmissimū aduersus fortes uiros tælum contēnite. Temeritas est: quā adhuc pro uirtute timuistis: quæ ubi primū imperium effudit: uelut quædam animalia amisso aculeo torpet. Hi uero cāpi depræhendere paucitatē: quā Ciliciæ montes absconderant. Videtis ordines raros: cornua extenta: mediā acie uanam & exhaustam. Nam ultimi quos loca uit auersos: terga iam præbent: obteri me Hercule equoz unguis possunt: etiā si nil præter falcatos currus emisero: & bello uicerimus: si uincimus prælio. Nam ne illis quidē ad fugam locus est. Hinc Euphrates: illinc Tygris prohibet inclusos: & quæ antea pro illis erant: in contrariū conuersa sunt. Nostrū mobile & expeditū agmē est illud præda graue. Implacatos ergo spoliis nostris trucidabimus: eademq; res & causa uictoriæ erit & fructus. Quod si quē e nobis nomē gentis mouet: cogitet macedonū illic arma esse non corpora. Multū enī sanguinis inuicē hausimus: & semper grauior in paucitate iactura est. Nam Alexander quantuscunq; ignauis & timidus uideri potest unū: animal est: & si quid mihi creditis temerariū & uecors adhuc nostro patore q̄ sua uirtute scelicus. Nihil autē potest esse diuturnū: cui nō subest ratio. Licet scelicitas aspirare uideatur: tamen ad ultimū temeritati non sufficit. Præterea breues & mutabiles uices rez sunt: & fortuna nunq̄ simpliciter indulget. Forsitan ita dii fata ordinauerunt: ut persaz imperium: quod secūdo cursu per. ccxxx. annos ad summū fastigiū euexerant: magno motu concuterent magis q̄ affligerent: admonerentq; nos fragilitatis humanæ: cuius nimia in prosperis rebus obliuio est. Modo græcis ultro bellū inferebamus: nunc in sedibus nostris propulsamus illatū. Iactamur inuicē uarietate fortunæ. Videlicet imperiū: quod mutuo affectamus: una gens non capit. Cæterū etiā si spes non subesset: necessitas tamen stimulare deberet: ad extrema peruentū est. Matrē meā duas filias Occhum in spē huius imperiū gentium illos principes: illam

Dari⁹ mi
lites allo-
quitur.

Bellum
Prælium
Nihil diu-
turnum:
cui n̄ sub-
est ratio.
Breues &
mutabi-
les uices
rez sunt.
Fragilita-
tis huma-
næ i pspe-
ris rebus
obliuio ē

sobolem regiae stirpis duces uestros regum instar uinctos hēt. Nihil quidem in nobis ē
 ipse ego maiore parte captiuus sum. Eripite uiscera mea ex uinculis: restituite mihi pi-
 gnora: pro quibus ipse mori non recuso. Parentem liberos (nā coniugē in illō carcere
 amisi) credite nūc omnes extendere ad uos manū: implorare patrios deos: opem uestrā
 misericordiam: fidem exposcere: ut seruitute: ut compedibus: ut praecario uictu ipsos
 liberetis. An creditis a quo animo uis seruire: quoque reges esse fastidiūt? Video admo-
 ueri hostiū aciem: sed quo propius discrimen accedo: hoc minus his: quae dixi: possū
 esse contentus. Precor uos per deos patrios aeternumque ignem: quae praefert altaribus: ful-
 goremque solis intra fines regni mei oriētis per aeternam memoriam Cyri: quae ademptū
 medis lydisque imperiū primus in perfidiam intulit: uindicate ab ultimo dedecore nomē
 gentemque persarum. Ite alacres: & spe pleni: ut quam gloriam accepistis a maioribus ue-
 stris: posteris relinquatis. In dextris uestris iam libertatem: opem spem futuri tempo-
 ris geritis. Effugit mortem quisquis contemplerit: timidissimū quemque consequitur. Ipse
 non patrio more solum: sed etiam ut conspici possim: curru uehor nec recuso: quomō-
 nus imitemini me: siue fortitudinis exemplū: siue ignauiae fuero. Interim Alexander:
 ut est demonstratū a transfuga: cum insidiarum locum circuiret: & dario qui leuum
 cornu tuebatur: occurreret: agmen obliquū incedere iubet. Darius quoque eodem suū
 obuertit. Bello admonito: ut mallegetes eques in leuū Alexandri cornu inuehi iubeat
 Ipse ante se falcatos currus habebat: quos signo dato uniuersos in hostē effudit. Rue-
 bant laxatis habanis aurigae quo plures nondum satis prouiso impetu obterrerēt Alios
 ergo hastae multum supra temones eminentes: alios ab utroque latere dimissae falces la-
 cerauerunt. Nec sensim macedones cedebant: sed effusa turbauerant fuga ordines. Ma-
 zeus quoque percussis metum incussit mille equitibus ad diripiēda hostis impedimēta
 circūuehi iussis: ratus captiuos quoque qui simul asseruabantur: rupturos uincula cū
 suos propinquantes uidissent. Non fefellerat Parmenionem: qui in leuo cornu erat.
 Propere igitur polydamanta mittit ad regem: qui & periculum ostēderet: & quid fie-
 ri iuberet consuleret. Ille audito polydamante: abi nuntia inquit Parmenioni: si acie ui-
 cerimus: non nostra solum nos recuperaturos: sed omnia quae hostium sunt occupa-
 tuos. Proinde non est quod quicquid uirium subducatur ex acie: sed ut me & Philippo pa-
 tre dignum est: contempto sarcinarum damno fortiter dimicet. Interim barbari im-
 pedimenta turbauerant: caesisque plerisque custodum captiuū uinculis ruptis quicquid
 obuium erat: quo armari possent: rapiūt: & aggregati suorum equitibus macedonas
 ancipiti circumuentos malo inuadunt: latique circa Sigambim uicisse Darium ingēti
 caede prostratos hostes: ad ultimum etiam impedimentis exutos esse nūtiat: quippe
 eandem fortunam ubique esse credebant: & uictores persas ad praedam discursisse. Si
 sigambis hortantibus captiuus ut animum a maerore alleuaret: in eodē quo antea fuit
 perseverauit: non uox ulla excidit ei: non oris color uultusue mutatus est: sed sedit im-
 mobilis: credo praegaudio uerita fortunā irritare: adeo ut quid mallet intuentibus eā
 fuerit incertū. Inter haec Amyntas praefectus equitum Alexandri cum paucis turmis
 opem impedimentis laturus aduenerat: & incertum suo ne consilio an regis imperio
 sed non sustinuit caucasiarum scytharumque impetum: quippe uix temptato certami-
 ne effugit ad regem amissosque impedimentorum testis magisque uindex. Iam consilium
 Alexandri uicerat dolor: & ne cura recuperandi sua militē a praelio auerteret: non im-
 merito uerebatur. Itaque Araten ducē hastatorum: quem Sarisphores uocabant: ad
 phores. uersus scythas mittit. Inter haec currus: qui circa prima signa turbauerant acie: in pha-

Effugit
 mortē quā
 quis con-
 temnit.

Pugnae
 initium.

langē inuecti erant. Macedones confirmatis animis in mediū agmē accipiūt. Vallo similis acies erat: iunxerant hastas: & ab utroq; latere temere incurrentium ilia suffodiebant: circuire deinde currus & propugnatores precipitare ceperunt. Ingens ruina equorum: aurigarumq; acie compleuerat. Hi terrosos regere non poterāt. Hi crebra iactatione ceruicem non iugum modo excusserant: sed etiam currus euerterant: uulnerati interfectos trahebant: nec consistere terrosi: nec progredi debiles poterant. Paucae tamen euasere quadrigae in ultimā acie: iis quibus inciderūt: miserabili morte consumptis: quippe amputata uiroꝝ mēbra humi iacebāt: & quia calidis adhuc uulneribus aberat dolor: trūci quoq; & debiles arma nō omittebant: donec multo sanguine effuso exanimati procūberent. Interim Arete scytharū q; impedimenta diripiebant duce occiso grauius terrosi instabant. Supuenere deinde missi a Dario bactriani: pugnaeq; uertere fortunā. Multi ergo macedonū primo ipetu obriti sunt: plures ad Alexandrū refugerūt. Tū persae clamore sublato: qualem uictores solent edere: ferociter in hostem quasi ubiq; profligatum incurrunt. Alexander terrosos castigare adhortari praelium: quod iam elanguerat: solus accendere: confirmatisq; tandem animis ire in hostem iubet. Rarior acies erat i dextero cornu persarū: nāq; inde bactriai decesserāt ad opprimenda impedimenta. Itaq; Alexander laxatos ordines inuadit: & multa caede hostiū inuehit. At qui in leuo cornu erāt persae: spe posse eū icludi: agmen suū a tergo dimicantes opponūt. Ingensq; periculum in medio haerens adisset: nī eqtes agriani calcaribus subditis suos regi barbaros adorti essent: auersosq; cedendo in se cōuersti coegissent. Turbata erat utraq; acies. Alexander a fronte: & a tergo hostem habebat qui auerso ei instabant: & ab agrianis militibus praemebantur: & bactriani impedimentis hostiū direptis reuersi ordines suos recuperare non poterant: plura simul abrupta a caeteris agmina: ubicunq; alium alii fors miscuerat: dimicabat: duo reges iunctis prope agminibus praelium accenderant. Plures persae cadebant: par ferme utrinq; numerus uulnerabatur. Curru Darius: Alexander equo uehebatur: utrunq; regem dilecti tuebantur sui immemores: quippe amisso rege nec uolebant salui esse: nec poterant. Nam ante oculos sui quisq; regis mortem occumbere ducebat egregium. Maximum tamen periculum adibat: qui maxime tuebat: quippe sibi quisq; caesi regis expetebat decus. Caeterum siue ludibrium oculorum: siue uera species fuit: qui circa regem Alexandrum erant: uidisse se crediderunt paululum super caput regis placide uolantem aquilam nec sonitu armorum: nec gemitu morientium terrosam: diuq; circa equum Alexandri pendentem magis: q̄ uolanti similis apparuit. Certe uates Aristander alba ueste indutus & dextra praeferebat lauream militibus in pugnam intentis aue monstrauit: haud dubium uictoriae auspiciū. Ingens ergo alacritas ac fiducia pauloante terrosos accendit ad pugnam. Vtq; posteaq; auriga Darii: qui ante ipsum sedens equos regebat: hasta transfixus est. Nec aut persae: aut macedones dubitare: quin ipse rex esset occisus. Lugubri ergo ululatu ex incondito clamore gemituq; totam fere acie ad huc equo Marte pugnantium turbauere. Cognati Darii & armigeri leuumq; tuentes cornu in fugam effusum destituerant currum: quem a dextera parte stipati in mediū agmē receperūt Dicit acynace stricto. Darius dubitasse an fugae dedecus honesta morte uitaret. Sed emines curru nodū oēm suorū acie plio excedētē destituerē erubescerebat dūq; iter spē & dubitationē haeritat: sensim praecedebat: & laxauer ordies. Alexander mutato equo: quippe plures fatigauerat: resistentiū aduersa ora fodiebat: fugientium terga. lamq; nō pugna: sed sedes erat. Cum Darius quoq; currū suū in fugam uerti

Auguriū
uictoriae.
Auguria
Darii ha
sta trans
fixus.

Darii fu
ga.

haerebat in tergis fugientium uictor: & prospectum oculorum nubes pulueris: quae ad caelum ferrebatur: abstulerat. Ergo haud secus quam in tenebris errabant ad sonitum notae uocis: aut signum subinde coeuntes. Exaudiebant tantum strepitus habentium: quibus equi curra habentes identidem uerberabant: haec sola fugientis uestigia excepta sunt. At in leuo macedonum cornu: quod Parmenio: sicut ante dictum est: ruebat longe alia fortuna utriusque partis res gerebat. Mazeus cum omni suorum equitatu uehementer iuectus urgebat Macedonum alas. Iamque abundans multitudine acie circumuehi coeperat: cum Parmenio equites nutiare iubet Alexander: in quo discrimine ipsi essent: nisi mature subueniret: non possent sustinere fugam. Iam multum uiae processerat. Rex imminens fugientium tergis cum a Parmenione tristis nutius uenit: refranare equos iussit: qui uehebant: agmenque constitit. Frenante Alexandro eripi sibi uictoriam e manibus: & Darium facilius fugere quam sequi se: iterum ad Mazeum superati regis fama peruenit. Itaque quae ualidior erat: fortuna tamen partium territus perculsis languidius instabat. Parmenio ignorabat quidem causam suam sponte pugnae remissam: sed occasione uincendi strenue est usus. Thessalos eques ad se uocari iubet. Et quod inquit: uidetis istos: qui ferociter modo instabant: pedem referre: subito pauore perterritos? Nisi mihi nobis quoque regis nostri fortuna uincit omnia per se: caede strata sunt: quod cessatis? cur ne fugientibus quidem pares estis? Vera dicere uideat: & spes languentes quoque erexerat: subitis calcaribus prouere in hostem: & illi iam non sensim: sed citato gradu recedebat: nec quicquam fugam nisi quod terga nondum uerterat: deerat. Parmenio tamen ignarus quae nam in dextero cornu fortuna regis esset: repressit suos. Mazeus dato pugnae spatio: non recto itinere: sed maiore & ob id tutiore circuitu tygrum superat: & Babyloniam cum reliquis deuicti exercitus intrat. Darius paucis fugae comitibus: ad lycum amnem contendit: quo traiecit: dubitauit an solueret pontem: quippe hostem iam affore nuntiabat. Sed tot milia suorum: quae nondum ad amnem peruenierant: ponte reciso: praedam hostis fore uidebat. Abeuntem cum intactum sineret pontem dixisse constat. Malle se in sequentibus iter dare: quam auferre fugientibus. Ipse ingens spatium fuga emensus media fere nocte Arbellam peruenit. Quis tot ludibria fortunae: ducum agminumque cedem multiplicem: deuictorum fugam: clades nunc singulorum: nunc uniuersorum: aut animo assequi queat: aut oratione complecti? Propemodum saeculi res in unum illum diem fortuna cumulauit. Alii quae breuissimum patebat iter: alii diuersos saltus & ignotos sequentibus calles petebant. Eques pedesque confusi sine duce: armatis inermes integris debiles implicabantur. Deinde misericordia in metum uersa: qui sequi non poterant: inter mutuos gemitus deserebant. Sitis praecipue fatigatos & saucios exurebat: passimque omnibus uisum prostrauerant corpora praerfluentem aquam hiantem ore captantes: quae cum diu uidi turbidam hausissent: tenebantur ex teplo praecordia praementem limo: resolutisque & torpentibus membris: cum su peruenisset hostis: nouis uulneribus excitabantur. Quidam occupatis proximis riuibus diuerterant longius: ut quicquid occulti humoris usque manaret: exciperent. Nec ulla adeo aqua & sicca lacuna erat: quae uestigantium sitim falleret. E proximis uero itinere uicis senum ululatus foeminarumque exaudiebant barbaro ritu. Darii adhuc regem clamantem Alexander: ut supra dictum est: inhibito suorum cursu ad lycum amnem peruenit: ubi ingens multitudo fugientium onerauerat pontem: & plerique cum hostis urgeret: in flumen se precipitauerunt: grauesque armis & praelio ac fuga defatigati gurgitibus hauriebant. Iamque non pons modo fugientis: sed ne animis quidem capiebat agmina sua sprouida fugae subinde cumulat: quippe ubi intrauit animos pauor: id solum metuunt quod primum formidare coeperunt Alexander instantibus suis ne impune abeuntem hostem inde promitteret sequi: habetia taela esse:

Fortunae
ludibria.

tu manus fatigatas: tantoq; cursu corpora exhausta: & p̄ceps in noctē diei t̄ps causa
 & s est. Re uera de leuo cornu: quod adhuc in acie stare credebat sollicitus reuerti ad
 ferēdā opē suis statuit. Iamq; signa cōuerterat: cū eqtes a parmeniōe missi illius quo
 q; partis uictoriā nūtiānt. Sed nullū eo die maius piculū fuit: q̄ dum copias reducit in
 castra. Pauci eum & incōpositi sequebant̄ ouantes uictoriā: quippe oēs hoste aut in
 fugā effusos: aut in acie credebāt cecidisse: cū repēte ex aduerso apparuit agmē eq
 tum q̄ primo inhibuere cursum: deinde macedonū paucitate cōspecta turmas ī ob
 uios concitauerūt. Ante signa rex ibat dissimulato magis piculo q̄ spreto. Nec defuit
 ei p̄petua in dubiis rebus sc̄licitas: nāq; p̄fectū eqtatus auidum certaminis & ob id
 ipsum incautius in se ruentē hasta transfixit. Quo ex equo lapsō proximū ac deinde
 plures eodem t̄lo cōfodit. Inuasere turbatos amici quoq;: nec persā inulti cadebant:
 quippe non uniuersā acies: sed quādam tumultuariā manus iniere certamē. Tandē
 barbari cum obscura luce fuga tutior uideretur esse q̄ pugna: diuersis agminibus abi
 re. Rex extraordinario periculo defunctus incolumes suos reduxit ad castra. Cecide
 re psarum: quorum numerum uictores finire potuerūt milia. xl. Macedonū minus
 q̄. ccc. desiderati sunt. Ceterum hāc uictoriā rex maiore ex parte uirtuti q̄ fortunā
 suā debuit: animo nō ut antea loco uicit. Nā & acie peritissime instruxit: & p̄mptissi
 me ipse pugnauit: & magno consilio iacturam sarcinarum impedimentorūq; cōtem
 psit: cū ipsa acie summum rei uideret eē discrimen: dubioq; adhuc pugnā euentu pro
 uictore se gessit: percusso deinde hoste fudit fugientes: quod in illo ardore animi uix
 credi potest: prudentius q̄ auidius persecutus ē. Nam si parte exercitus adhuc in acie
 itante instare credētib; perseuerasset: aut sua culpa uictus esset: aut aliena uirtute ui
 cisset. Iam si multitudinē equitum occurrētiū extimuisset uictor: aut sc̄de fugiē
 dum aut miserabiliter cadēdum fuit: nec duces quidem copiarum sua laude fraudan
 di sunt quippe uulnera: quæ quisq; excepit: indicia uirtutis sunt. Ephestionis brachiū
 hasta ictum est. Perdicas: ac Cenos: & Meniras sagittis prope occisi. Et si uero æsti
 mare macedonas: qui tunc erāt uolumus fatebimur & regē talibus ministris: & illos
 tanto rege fuisse dignissimos.

Quot in
 plio ceci
 dere.

Duces
 uulnerati

Q. CVR TII DE REBUS GESTIS ALEXANDRI MAGNI REGIS
 MACEDONVM. LIBER Q VINTVS.

VAE INTERIM Ducti imperioq; Alexātri uel in grācia uel in il
 lyricis ac thracia gesta sunt. Si quæq; suis tēporibus reddere uoluerō:
 interrūpendæ sunt res aliæ: quas utiq; ad fugam mortemq; Darii uni
 uersas in conspectu darii: & sicut inter se cohærent tēpore: ita ope ipso
 coniūgi haud paulo aptius uideri pōt. Igit̄ ante: quæ prælio apud. Ar
 bellam coniuncta sunt: ordiar dicere. Darius mediā fere nocte Arbella peruenit: eo
 demq; magnæ partis amicorum eius ac militum fugam fortuna compulerat: quibus
 conuocatis exponit haud dubitare se: qn Alexāder celeberrimas urbes agrosq; omni
 copia rer; abūdantes petitus eēt: p̄dam opimā paratāq; ipm & milites eius specta
 re. Id suis rebus tali in statu salui fore: quippe se deserta cum expedita manu petitu
 rum. Vltima regni adhuc intacta esse: inde bello uires haud ægre reparaturum. Oc
 cuparet sane gazā auidissima gens: & ex longa fama satiaret se auro: mox futura p̄de
 sibi didicisse usu præciosam supellectilem pellicesq; & spadonū agmina nihil aliud

fuisse quae onera & impedimenta. Eadem trahentem Alexandrum: quibus antea uicisset: inferio-
 rem fore plena omnibus desperationis uidebat oratio: quippe babilonia urbem opulentissi-
 ma dedi certatibus: & suessam ceteraque ornamenta regni causamque belli uictorem occu-
 patum. At ille docere pergit: non speciosa dictu: sed usu necessaria in rebus aduersis se-
 quendo esse. Ferro geri bella: non auro: uiris non urbiu tectis: omnia sequi armatos. Sic maio-
 res suos percussos in principio regni: celeriter pristina recuperasse fortunam. Igitur siue confir-
 matis eorum animis: siue impium magis quam consilium sequentibus. Mediae fines ingressus
 est. Paulo post Alexandro tradit. Arbella regia supellectili. Darii quoque gaza repleta quat-
 tuor milia talentum. Fuere propterea praeciosae uestes totius (Ut supra dictum est) Exerci-
 tus opibus in illam sedem congestis. Ingruentibus deinde morbis: quos odor cadaue-
 rum totis iacetium campis uulgauerat: maturius castra mouit. Euntibus a parte leua
 Arabia odorum fertilitate nobilis regio campestre iter est. Inter tygrim eufratem iacet tam
 uberi & pingui solo: ut a pastu repelli pecora dicantur: ne satietas pimat. Causa ferti-
 litatis est humor: qui ex utroque amne manat: toto fere solo per uenas aquarum refundante.
 Ipsi amnes & armeniae montibus profluunt: & magno deinde aquarum diuortio iter
 quod coepere percurrunt. ii. milia & .d. stadia emensi sunt: qui amplissimum interuallum
 circa armeniae montes notauerunt. Item cum mediae & Gordianorum terras secare coe-
 perunt paulatim in artius coeunt: & quo longius manant: hoc angustius inter se spa-
 cium terrae relinquunt. Vicina maxime sunt in campis: quos incolae Mesopotamiam uo-
 cant. Mediae namque ab utroque latere concludunt. Eadem per babiloniorum fines in rubrum ma-
 re prorumpunt. Alexander quartis castris ad menium urbem peruenit. Cauerna ibi est
 ex qua fons ingentem uim bituminis effundit: adeo ut satis constat Babilonios muros
 ingentis operis huius fontis bitumine interlitos esse. Ceterum babiloniam procedente
 Alexander. Mazeus qui ex acie in urbem eam confugerat: cum adultis liberis sup-
 plex occurrit: urbem sequi dedens. Gratus aduentus eius fuit regi: quippe magni ope-
 ris futura erat obsidio tam munitae urbis. Ad haec uir illustris & manu promptus fa-
 ma quoque etiam proximo praelio celebris: & ceteros ad deditioem sui incitaturus exemplo
 uidebatur. Igitur hunc quidem benigne cum eius liberis excepit. Ceterum quadrato
 agmine: quod ipse dicebat uelut in acie irent: ingredi suos iubet. Magna pars babilo-
 niorum constitit in muris: auida cognoscendi nouum regem. Plures obuia egressi sunt
 inter quos Bagophanes arcis & regiae pecuniae custos ne studio a mazeo uinceretur:
 totum iter floribus cornisque constrauerat: argenteis altaribus ab utroque latere dispo-
 sitis: quae non thure modo: sed omnibus odoribus cumulauerat. Eum dona sequebantur
 greges pecorum equorumque: leones quoque & perdales caueis praeferebant. Magi deinde
 suo more patrium carmen canentes. Post hos chaldei: Babiloniorumque non uates modo:
 sed et artifices cum fidibus sui generis ibant. Laudes. ii. regum canere soliti. Chaldei sy-
 derum motus & status temporum uices ostendere. Eqtes deinde babilonii suo atque equorum
 cultu ad luxuriam magis: quam ad magnificentiam exacto ultimi ibant. Rex armatis stipa-
 tus oppidanorum turbam post ultimos pedites ire iussit. Ipse cum curru urbem: ac deinde re-
 giam intrauit. Postero die supellectilem Darii: & omnem pecuniam recognouit. Ceterum ip-
 sius urbis pulchritudo ac uetustas non regis modo: sed et omnium oculos in semet haud
 immerito conuertit. Semyramis eam condiderat: non ut plerique credidere: Bellus: cuius regia
 ostendit. Murus instructus laterculo coctili bitumine interlitos. Spatium. xxx. & duo-
 rum pedum latitudinem amplectitur quadrigae inter se occurrentes sine periculo comea-
 re dicuntur. Altitudo muri. c. cubitorum eminet spacio. Turres denis pedibus quae mu-

Darius
 mediae fi-
 nes igrel-
 sus.
 Arbella
 alexandro
 tradit cum
 darii gaza.
 Arabiae
 fertilitas
 Cae fertili-
 tatis arabi-
 a.

Menium
 opp.
 Bitumi-
 nis cauer-
 na.
 Mazeus
 se ac babilo-
 niam
 dedit alexan-
 dro
 Babilo-
 niorum po-
 pa alexan-
 dro urbem
 introeunte.
 Babilo-
 niorum
 uates
 Chaldei.
 Babilo-
 niae de-
 scriptio.

rus altiores sunt. Totius operis ambi. ccclviii. stadia complectit: singulorū stadiorū
 structuram singulis diebus perfectam eē memoriā proditum est. Adificia non sunt
 admota muris: sed fere spatium unius iugeris absunt. Ac ne totam quidem urbem tē-
 ctis occupauerunt per. xc. stadia habitatur: nec omnia continua sunt: credo q̄a tutius
 uisum est pluribus locis spergi. Cætera serunt colūtq;: ut si externa uis ingruat: obsef
 sis alimenta ex ipsius urbis solo subministrent. Euphrates interfluit: magna q; molis Euphra-
 crepidinibus coercetur. Sed omnium operum magnitudinem circūueiūt cauernā tes baby-
 ingentes in altitudinem presse ad accipiendum impetum fluminis: quod ubi apposi lonē iter.
 tā crepidinis fastigium excessit: urbis tecta corripere: nisi essent specus lacusq;: q̄ ex- fluit.
 ciperent. Coctili laterculo structi sunt: totum opus bitumine astringit. Pons lapide Pons ba-
 us fluminī impositus iūgit urbem: hic quoq; inter mirabilia orientis opa numeratus bylonis
 est: q̄ppe euphrates altū limū uehit: quo penitus ad fundamenta iacienda egesto: uix iter mira-
 sufficiendo operi firmo reperiūt solum. Flarenā autē subinde cumulata: & laxis qui- bilia oriē-
 bus pons sustinet: annexæ morant amnem: q̄ retentus acrius: q̄ si libero cursu mea- tis q̄a nu-
 ret illidit. Arcem quoq; ambitu. xx. stadia complexam habēt. xxx. pedes in terra tur- merat.
 rium fundamēta dimissa sunt ad. lxxx. summū munimēti fastigiū puenit. Super ar-
 ce uulgatum græcorum fabulis miraculū pēsiles horū sunt: summā murorum altitu Horti pē-
 dinem æquātes multarūq; arborū umbra & proceritate amceni. Saxo pile: quæ totū liles.
 onus sustinent: instructæ sunt. Super pilas lapide quadrato solū stratū ē: patiens ter-
 ræ quā altam iniiciūt & humoris: quo rigant terras: adeoq; ualidas arbores sustinent
 moles: ut stipites eaz. viii. cubitorum spacium crassitudine æquent in. l. pedū altitu-
 dinem emineant: & frugiferae sint: ut si terra sua alerent. Et cum uetustas non opera
 solum manu facta: sed etiam ipsam naturam paulatim exedēdo perimat hæc moles
 quæ tot arborū radicibus præmit: tantiq; nemoris pondere onerata est: inuiolata du-
 rat: q̄ppe. xx. lati parietes sustinent. xi. pedum interuallo distantes: ut procul uisenti-
 bus siluæ montibus suis iminere uideant. Syriæ rege babylonix regnante hoc opus
 esse molitū memoriā proditū est: amore coniugis uictū: quæ desiderio nemorū sil-
 uarūq; in campestribus locis uirū compulit amcinitatem naturæ genere huius ope-
 ris imitari. Diutius in hac urbe q̄ usquam constitit rex: nec ullus locus disciplinæ mi-
 litari magis nocuit. Nihil urbis eius corruptius moribus: nec ad irritandas illi coniu-
 gesq; in modicas uoluptates instructius. Liberos coniugesq; cum hospitibus supro
 coire modo p̄cium flagitii detur: parentes maritq; patiunt. Coniugales ludi tota psi-
 de regibus purpuratūq; cordi sunt. Babylonii maxime in uinū: & quæ ebrietatem se-
 quunt: effusi sunt. Fœminarū conuiuia ineuntū in principio modestus ē habitus de-
 inde summa quæq; amacula exeūt: paulatimq; pudorem pphanant. Ad ultimū opus
 (honus auribus habitus sit) ima corporū uelamēta proiciūt: nec meretricū hoc de-
 decus est: sed matronarū uirorūq; apud quos comitas habet uulgati corporis uilita-
 tis. Inter hæc flagitia exercitus ille domitor asiæ per. xxxiiii. dies saginatus: ad ea quæ
 sequebant discrimina: haud dubie debilior futurus fuit si hostem habuisset. Cæterū
 quo minus damnū sentiret: identidē incremēto nouabant. Nāq; amyntas Andromio
 ni ab Antipatro macedonū peditū sex milia abduxit. d. præterea eiusdē generis eq-
 tes. Cum his. cc. thraces adiūctis peditibus suæ gētis. iiii. milibus & d. & pelopōnesio
 mercenarius miles ad quattuor milia aduenerat cū. ccclxxx. militibus. Idē amyntas
 adduxerat. l. principū macedoniæ liberos adultos ad custodiā corporis: q̄ppe inter epu-
 las hi sunt ministri, lidēq; equos ineūtū plū ad mouēt; uenantēq; comitant: & uigilia-

Babylo-
 niog tur-
 pissimi
 mores.

Exercit⁹
 Alexādrī
 corrupt⁹

rum uices ante cubiculi fores seruant: magnorūq; p̄fectoꝝ & ducū incrementa sunt: & rudimenta. Igit̄ arci babiloniae rex Agathone praesidere iussio cū .ccc. Macedonū. cccq; mercade conductis p̄tores: q; regioni babiloniae & ciliciae praesent. Menetā Babylo- & Apollodog; reliquit his duo milia peditū dat cū mille talentis. Vtriq; p̄ceptū: ut niae & ci- in supplementū milites legerent. Mazeū transfuga satrapea babiloniae donat: Bago- licia p̄fe- phanem: q; arcem tradiderat: se sequi iussit. Armenia Mythreni Sardiū proditori da cit Alex. ta est. Ex pecunia deinde babiloniae macedonibus eq̄ibus sexcenti denarij tributj: pe regrinus eques q̄ngenos accepit. Ducenis pedestriū stipendiū mēsum est. His ita cō positis iu regionē quae satrapenae uocat: puenit fertilis terra: copia reg; & omni cōmea tu abundans. Itaq; diutius ibi subsistit: ac ne desides otio dimitterent animos: iudices dedit p̄miaq; proposuit de uirtute militari certantibus. Nouem q̄ fortissimi iudica- ti essent: singulis militū milibus p̄futuri erant. Chiliarchas uocabant. Tum primū in hūc numer; copiis distributis: nāq; antea q̄nquaginariae cohortes erant: nec forti- tudinis p̄mia gesserant: ingens militum turba conuenerat egregio interfutura certa- mini: testis eadem cuiusq; factoꝝ: & de iudicibus latura sententiā: q̄ppe uero an fal- so honos cuiq; haberet: ignorari non poterat. Primus oīum uirtutis causa donatus ē Adarchi- Adarchias senior: qui omisiss apud Alycarnasson a iunioribus plium unus maxime as prim⁹ accenderat. Proximus ei Antigonus uisus est. Tertium locum Philotas angelus obti donatus est. nuit. Quartus Amyntae datus est. Post hos antigonus & Ablyncestes Amyntas fuit Pleraq; Septimū locū Theodotus. Vltimum obtinuit Helanicus: In disciplina quoq; milita mutauit ris rei pleraq; a maioribus summa utilitate mutauit. Nam cū ante equites in suā q̄sq; i discipli- gentē describerent: seorsus a caeteris excepto nationum discrimine: p̄fectis non utiq; na milita- suae gentium: sed electis attribuit. Tuba cum castra mouere uellet signū dabat: cu- ri Alex. ius sonus plerūq; tumultuantium fremitu exoriēte haud satis exaudiebat. Ergo per- ticam: quae undiq; conspici posset: supra p̄torium statuit: ex qua signū eminebat pari- ter omnibus conspicuū: obseruabat ignis noctu: fumus inter diu. Iamq; susam aditu ro Abulites regionis eius p̄fectus siue Darii iussu: ut Alexandrum p̄da retinetet siue sponte filium obuiam misit: traditurum se urbem promittens. Benigne iuuenē exce- pit. Rex & eo duce ad hydaspin amnem peruenit delicatam (ut fama est) uehemēter Hydasp- aqua pis aqua delicata Abulites susā tradi dit alexā. aquam. Hic Abulites cū donis regalis opulentiae occurrit dromades camelī inter do- na erant uelocitatis eximii. xii. Elephāti a Dario ex India acciti: non iam terror (ut spe- rauerant) Macedonum: sed auxilium opes uicti ad uictorē transferente fortuna. Ut uero urbem intrauit incredibilem ex thasauris summā pecuniae egressit. l. talētum ar- genti non signati forma: sed rudi pondere. Multi reges tantas opes longa aetate cumu- lauerant liberis posterisq; ut arbitrabantur: quas una hora in externi regis manus in- tulit. Confedit deinde in regia sella multo excelsoꝝ: q̄ p̄ habitu corporis. Itaq; pedes cum imum gradum non contingerent: unus est regis pueris mensam subdidit pedi- bus & cū spadonē: q; Darii fuerat: ingemiscentē cōspexisset. Rex cām mcesticiae req; siuit. Ille indicat Darium uesei in ea solitum: seq; sacram eius mensam ad ludibriū re- cidentem sine lachrymis conspiciere non posse. Subiit ergo regem uerecundia uiolā- di hospites deos. Iamq; subduci iubebat: cū philotas minime uero haec feceris rex: sed omen quoq; accipe: mensam: ex qua libauit hostis epulas: tuis pedibus esse subie- ctam. Rex perlidis fines aditurus Susam urbem Archelao & p̄sidium. iiii. milium tra- didit. Xenophilo arcis cura mandata est. Macedonū aetate graues praesidere arcis cu- stodiae iussit. Thesaurorum Callicrati tutela permissa. Satrapea regionis Susiae resti-

tuta abuliti. Matrem quoque Darii & liberos in eadem urbe deponit. Ac forte macedo Mater da
 nicas uestes multamque purpuram dono ex Macedonia missam cum iis: qui eam confe- rii & libe
 cerant: tradi Sifigambi iussit. Omni namque honore eam & filii quoque pietate psequaba- ri suis de
 tur. Admoneri iussit: ut si cordi quoque uestis esset: conficere eam neptes suas assuefa- ponunt.
 ceret donoque se doceret dare. Adhanc uocem lachrymarum abortu prodidere animam asper-
 nantis id munus: quippe cum non aliam contumeliam magis per se feminam accipiunt: quam
 admouere laeae manus. Nutiant: qui dona tulerant: triste est Sifigambim: dignaque rex
 excusatione & consolatione uisa. Ipse ergo peruenit ad eam: & mater (inquit) hanc ue-
 stem qua indutus sum: sororum non solum donum: sed etiam opus uides: nostri decipere me
 mores. Caue obsecro in contumeliam accipias ignoracionem meam. Quae tui mores esse Alexadri
 cognoui (ut spero) abunde seruata sunt. Scio apud uos filium in conspectu matris nefas facilis in
 esse considerare: nisi cum illa permisit. Quotienscumque ad te ueni: donec ut considerem an- darii ma-
 nueres restiti. Procubens uenenari me saepe uoluisti inhibui. Dulcissimae matris olym- trem.
 piadis nomen debitum tibi reddo. Mitigato animo eius rex quartis castris peruenit ad
 Tygrin fluum: Phasim Tygrin incolae uocant: oritur in montibus Vxorium: & p. l. Phasis
 stadia siluestris ripis praecipue inter saxa deuoluitur. Accipiunt deinde eum capi: quo cle- flu.
 mentiore alueo praeterit. Nam nauium patiens. dc. stadia sunt: molliorisque soli: per quod
 leui tractu aquarum persico mari se insinuat. Alexander ante separato cum. ix. milibus pe-
 ditum & Agrianis Satrianisque graecorum mercenariis. iiii. additis thracum in regionem
 Vxorium peruenit. Finitima silis est: & in primam persidem excurrit: artum inter se & Susia Vxii
 nos aditum relinquens. Madathes erat huius regionis praefectus aut sane temporum Mada-
 multorum homo: quippe ultima pro fide experiri decreuerat. Sed periculosum Alexan- thes prefe-
 drum docet occultum iter esse per calles: & auersum ab urbe. Si paucos misisset leuiter ar- ctus.
 matos super capita hostium euasuros. Cum consilium placuisset: iude itinerum fuerunt du-
 ces. M. d. Mercede conducti & agriani fere. M. Tauroni praefecto dati: ac post solis oc-
 casum iter ingredi iussi. Ipse tertia uigilia castris motis circa lucis ortum superauerat an-
 gustias: caesaque materia cratibus & pluteis faciendis: ut quae turres admoueret: extra talem Vrbem ob-
 iactum essent: urbem obsidere coepit. Praeupta erant omnia saxis & cotibus impedita. sidebat
 Mulus ergo uulneribus depulsi: ut quibus non cum hoste solum: sed et cum loco dimi Alexan.
 candum esset: subibant tamen: quia rex inter primos constiterat: interrogans tot urbium
 uictores: an erubescerent haerere in obsidione castelli exigui & ignobilis: simul admo-
 nens iam inter haec eminens patebatur: quem testudine obiecta milites: ut inde disce-
 deret: pellere nequiuertant tuebantur. Tandem Tauron super arcem urbis secum suo
 agmine ostendit: ad cuius conspectum & animi hostium labare: & macedones acrius
 praecipuum inire coeperunt. Anceps oppidanos malum urgebat: nec sisti uis hostium pote-
 rat. Paucis ad moriendum: pluribus ad fugam animus fuit. Magna pars in arcem con-
 cessit. Inde. xxx. oratoribus missis ad praecandum: triste responsum a rege redditum: non esse
 ueniae locum. Itaque suppliciorum metu percussi ad Sifigambim Darii matrem occulto iti-
 nere ignotoque hostibus mittunt: qui peterent: ut ipsa regem mitigaret: haud ignari pa-
 retis eam loco diligere colique. Et Madathes sororis filiam secum matrimonio iunxerat.
 Darium propinqua cogitatione contingens. Diu Sifigambis supplicum precibus re-
 pugnavit: abnuens deprecationem pro illis non conuenire fortunam. In qua esset: adie-
 citque metuere sese ne uictoris indulgentiam fangaret: saepius cogitare captiuam esse se
 quam reginam fuisse. Ad ultimum uicta litteris Alexandrum ita depraeata est: ut ipsum
 exculareret quod depraeatur: petere se ut illis quoque: si minus sibi cognosceret: pro ne-
 Sifigam-
 bis littere
 Alexan.

Vrbste
linquit i
tacta p̄ci
bus Sili
gambis.
Sulidæ
pilæ oc
cupant
ab ario
barzane

Alexâder
exercitū
reduxit
re infect.

Araxes
flu.

cessario ac propinquo suo iam non hoste sed supplice tantum uitam præcari. Moderationem clementiamq; regis: quæ tunc fuit: uel una hæc res possit ostendere nõ madata modo ignouit: sed omnes & deditos & captiuos libertate atq; in unitate donauit urbē reliquit intactam: agros sine tabernaculo colere permisit. A uictor dario plura mater non impetrasset. Vxorū deinde gentē subactam Susianorū satrapæ contribuit: diuisisq; cum Parmenione copiis illū cæpestri itinere procedere iubet: ipse cū expedito agmine iugum montiū cœpit: quoq; perpetuū dorsum in perfidē excurrit. Omni hac regione uastata tertio die p̄sidem quinto angustias: quas illi Sulidas pilas uocant intrat. Ariobarzanes has cū. xv. milibus peditū occupauerat rupes abscissas: & undiq; præruptas: in quarū cacuminibus extra tali iactū barbari stabant de industria quieti & pauētibus similes donec in artissimas fauces penetraret agmen. Quod ubi contemptu sui pergere uident: tum uero ingentis magnitudinis saxa per montiū p̄na deuoluunt: quæ incussa sæpius subiacētibus petris maiore uī incendebant: nec singulos modo: sed agmina p̄terrebant. Fundis quoq; excussi lapides & sagittæ ingerbantur undiq;. Nec id miserrimū fortibus uiris erat: sed quod inulti quidē ferarū ritu uelut in fouea deprehēsi cederentur. Ira igitur in rabiē uersa eminēna saxa complexi: ut ad hostē pueniant: alius alium leuantes conabantur ascēdere. Ea ipsa multorū simul manibus correpta & conuulsa in eos: qui cōmouerant recidebāt. Nec stare ergo nec niti: nec testudine quidē protegi poterant: cum tantæ molis onera propellerent barbari. Regem non dolor modo: sed etiam pudor temere in illas angustias eieci exercitus augebat. Inuictus ante eam diē fuerat: nihil frustra ausus impune Ciliciæ fauces intrauerat. Mari quoq; nouum iter in Pamphiliam apparuerat. Tunc hæsitabat deprehēsa sclicitas: nec aliud remedium erat: quā reuerti qua uenerat. Itaq; signo receptui dato dēfatis agminibus: scutisq; sup̄ capita consertis: retro euadere ex angustias iubet. xxx. fuere stadia: quæ remēsi sunt. Tunc castris undiq; apto loco positis nõ consultare modo quid agēdum esset: sed uates quoq; adhibere cœpita superstitione animi. Sed quid tunc prædicere Aristander: cui tunc plurimum credebatur: ex uatibus poterat? Itaq; damnatis intēpestiuis sacrificiis peritos locorum conuocari iubet: merdium iter ostendebant tutum apertumq;. Sed rex dimittere milites insepultos erubescēbat: ita tradito more: ut uix ullum militiæ tam solemne eēt munus q̄ humani suos. Captiuos ergo quos nuper exceperat: uocari iubet: inter quos erat quidam græcæ persicæq; linguæ peritus: qui frustra eum in perfidem montium dorso exercitum ducere affirmat siluestres esse calles: uix singulis peruios: omnia contegi frondibus amplexosq; arborum ramos siluas cōmittere. Nāq; persis ab altero latere perpetuis montium iugis claudit: quod in longitudinem. M. cc. stadia in latitudinem. clxx. percurrit. Hoc dorsum a Causaco monte ad rubrum mare pertinet: quaq; deficit: mons aliud munimētū fretum obiectum est. Planicies deinde sub radicibus montiū spaciola procumbit: fertilis terra: multifq; uiciis atq; urbibus frequens. Araxes amnis per hos campos multorum aquas torrentium euoluit. In medium medus ad mare & meridiē reuersus minor amnis eo quem recipit: euehitur gignendæq; herbæ non alius est apertior: q̄cqd alluid floribus uestiens. Platani quoq; & populi contegūt ripas: ita ut pculuisentibus cōtinua uideant motibus nemora riparū: q̄ppe abūbratus amnis p̄sso iolum dilabit alueo: iminentq; colles: ipsi quoq; frondibus læti radices eorū humore subeunte. Regio non alia tota Asia salubrior habetur: temperatum cœlū: hīc perpetuū iugum opacum & umbrosum: quod æstus leuat: illinc mare adiūctū quod modicū

tempore terras fouet. His captiuus expositis interrogatus a rege auditu ne an oculis cōperta haberet: quæ diceret pastorē se fuisse: & omnes eos calles pcurrisse respondit: bis captū semel a persis in lycia: iterum ab ipso. Subit animū memoria regis oraculo editæ sortis: quippe consulenti responsum erat durē in persidē ferentis uia lyciū ciuē fore. Igitur promissis quāta & præiens necessitas exigebat: & ipsius fortuna capiebat oneratū armari iubet macedonū more: & quod bene uerteret: monstraret iter: quāuis arduum & præceps euasurum se esse cum paucis: nisi forte crederet: quo ipse pecoris causa isset. Alexandrum pro gloria & perpetua laude ire non posset: etiā atq; etiā docere captiuus quā difficile iter esset maxime armatis. Tū rex præsidē me inquit: accipe: neminem eorū: qui sequuntur recusaturū ire qua duces. Cratero igitur ad custodiā castrorū relicto cū peditibus quis assueuerat: & iis copiis quas Meleager ducebat: & sagitariis equitibus. M. præcipit: ut castrorū specie manente plures de industria ignes fieri iūperet: quo magis barbari crederent ipsum regem in castris esse. Cæterū si forte Ariobarzanes cognouisset per calliū anfractus eū intrare: & ad occupandū iter suum partem copiarū temptasset opponere. Craterus in eū illato terrore retineret ad ppius periculum conuersum agmen. Sin autē ipse hostē fefellisset: & saltū occupasset: cum trepidantiū barbarorum tumultum exaudisset persequentiū regē ad ipsum iret: quo pridie pulsi fuerant: nec dubitaret ingredi: quippe uacuū fore hostibus in semet auersis. Ipse tertia uigilia silenti agmine: ac ne tuba quidē dato signo pergit ad demonstratum iter callium. Tridui alimenta portare militē iusserat leuiter armatū. Sed præter iuias ropes ac prærupta saxa uestigiū subinde fallentia nix cummulata uento ingredienti tes fatigabat: quippe uelut in foueas delati hauriebantur. & cū a cōmilitonibus leuantur: trahebant magis adiuuantes: quā sequebantur. Nox quoq; & ignota regio ac dux incertus an satis fidus multiplicabant metū. Si custodes fefellissent: quasi feras bestias ipsos posse deprehendi. Ex unius captiui uel fide uel animo pendere & regis salutē & suā. Tandē uenere in iugū. A dextera iter ad ipsum Ariobarzanem erat: hic Philotā & Cenon cū Amynta & Polyperconte expeditā habentes manum præmisit monitos: ut quia eques pediti erat mixtus: & quā pinguisimū esset solū & pabuli feruente: sensim procederent. Duces erant itineris de captiuis dati. Ipse cū armigeris & alati: quam agem appellant: ardua semita: sed longius a stationibus hostium remota multa cum uexatione processit. Medius erat dies: & fatigatis necessaria quies: quippe tātū dē itineris supererat: quantū emensi erant: sed minus præcipitis atq; ardui. ita refectis cibo somnoq; militibus secunda uigilia surgit: & cætera quidem haud ægre præterit. Cæterū qua se iugū montiū paulatim ad pleniora dimittit: ingens uorago concursu cauata torrentium iter ruperat. Ad hæc arborum rami alius alio implicati & coeuntes: ut perpetuam obiecerant spem. Desperatio igitur ingens adeo: ut uix lachrymis abstererent: inceserat: præcipue obscuritas terrori erat. Nam etiam si qua sydera internitebant: continenti fronde tectæ arbores conspiceri prohibebant. Ne aurium quidem uisus supererat siluas quatiente uento: qui concutientibus ramis maiorem q̄ pro flatu sonum redebat. Tandem expectata lux omnia: quæ terribiliora nox fecerat: minuit citiū breui spatio poterat eluuiēs: & sibi quisq; dux itineris cœperat fieri. Euadūt ergo in editū uerticē: ex quo hostiū statione conspecta strenue armata tergo se ostēdunt nihil tale metuentibus: quorum pauci qui congregari ausi erant: cæsi sunt. Itaq; hic morietium gemitus: hinc ad suos recurrentium miserabilis facies: integros quoq; antea q̄ discrimen experirentur in fugam auerūt. Fremitu deinde in castra: quis Craterus

Alexāder
in iugū p

Agem.

præerat: illato ad occupandas angustias: in quibus pridie hæsitauerat: miles edicitur.
 Simul Philotas cum Polyperconte Amyntaq; & Ceno diuersum iter ingredi iussus:
 alium terrorem intulit barbaris. Ergo undiq; macedonum armis fulgētib; ancipiti
 malo oppressi: memorabile tamen præhūm edunt: ut opinor: ignauiam quoq; necessi
 Ignauia necessitas acuit. & sæpe desperatio spei causa est. Nudi complectebant armatos: & ingenti
 acuit. corporū mole secum ad terram detrahentes ipsorum talis pluresq; fodiebant. Ario-
 barzanes tamen. xl. ferme equitibus & .v. peditum stipatus per mediam aciem Mace-
 donum cum multo suorum atq; hostium sanguine erupit. Persepolim urbem caput
 Persepo-
 lis. regionis occupare festinans. Sed a custodibus urbis exclusus consecutus strenue ho-
 Ariobar-
 nes occi-
 ditur. stibus cū omnibus fugæ comitibus renouato prælio cecidit. Craterus quoq; raptim
 agmine acto superuenit. Rex eodē loco: quo hostiū copias fuderat: castra cōmunit.
 Quāq; n. undiq; fugati hostes uictoriā concesserant: tamen præalta præcipitesq; fos-
 sæ pluribus locis obiectæ abruperant iter: senlimq; & caute progrediendū erat: iā nō
 hostiū: sed locorū fraude suspecta. Procedendi ei litere redduntur a Tyridate custo-
 de regiæ pecuniæ indicantes eos: qui in urbe essent: audito eius aduentu dirripere uel-
 le thesauros: properaret occupare thesauros dimissos. Expeditum iter esse: quāq; Ara-
 xes amnis interfluat. Nullam uirtutem regis istius magis: q̄ celeritatem laudauerim:
 Celeritas Alexādrī
 relictis enim pedestribus copiis: tota nocte cum equitibus itineris tanto spatio fatiga-
 tis ad Araxem prima luce peruenit. Vici erant in propinquo: quibus direptis ac diru-
 tis pontem ex materia eorum subditis saxis strenue induxit. Iamq; haud procul urbe
 erant: cum miserabile agmen inter pauca fortunæ exempla memorādum regi occur-
 rit. Captiui erant græci ad quattuor milia fere quos perisæ uario suppliciorum modo
 Græci a-
 plis sup-
 plicio af-
 fecti. fecerant. Alios pedibus quosdam manibus auribusq; amputatis inustisq; barbara-
 rum litterarum notis in longum sui ludibrium seruauerant: & cum se quoq; alienæ
 ditionis esse cernerent: uolentes regi occurrere non prohibuerāt. Inuitata simulacra
 non homines uidebantur: nec quicq; in illis præter uocem poterat agnosci. Plures igi-
 tur lachrymas commouere: quam profuderant ipsi: quippe uitam multiplici uariaq;
 fortuna singulorum intuentibus similes quidem: sed tamen dispares pœnas: quis ma-
 xime miserabilis esset: liquere non poterat. Vt uero louem illi tādē græciæ ultorem
 aperuisse oculos conclamauere: omnes pari supplicio affecti uidebantur. Rex abster-
 sis: quas profuderat: lachrymis bonum habere animum iubet: uisuros urbes suas cō-
 iugesq; & castra inde duo ab urbe stadia cōmunit. Græci excesserant uallo delibera-
 turi quid potissimum a rege peterent: cunq; aliis sedes in asiam rogare aliis reuerti do-
 Eutemo-
 nis oſo. mos placeret. Eutemon Cymeus ita locutus ad eos fertur. Hi qui modo ad opem pe-
 tendam ex tenebris & carcere procedere erubuimus: ut nunc simplicitas nostra est:
 supplicia quorum nos pudeat magis an pœniteat: incertum est. Ostentare græciæ ue-
 Optime mi-
 serias fe-
 runt q̄ ab-
 scundunt
 Lachry-
 ma celeri-
 ter marce-
 scunt. lut lætum spectaculum cupimus. At ii optime miseras ferunt: qui abscondunt: nec
 ulla est tam familiaris infelicibus patria: quam solitudo & status prioris obliuio. Nā
 qui multum in suorum misericordia ponunt: ignorant q̄ celeriter lachrymæ marce-
 scunt. Nemo fideliter diligit: quem fastidit: nam & calamitas querula est & superba
 fœlicitas. Ita suam quisq; fortunā in consilio habet: cū de aliena deliberat: & nisi mu-
 ter marce semper parē querere. Obsecro uos: olim uita defunctis quæramus locū: in quo hæc
 semesa membra obruamus: ubi horribiles cicatrices celet exiliū. Ingrati proflus con-
 iugibus: quas iuuenes duximus: reuertemur. Liberi in flore & ætatis & rerum agnos-

cent. Fratres erga stulti detrimenta : & quota pars nostri tot obire terras potest procul Europa in ultima orientis relegati senes debiles maiore membrorum parte mutilati tollerabimus. s. quæ armatos uictores fatigauerunt? Coniuges demum : quas captis fors & necessitas unicum solatium applicuit; paruosq; liberos trahimus nobiscum an reliquimus? Cum his uenientes nemo agnoscere uolet. Relinquemus ergo ex templo præsentium pignora: cum incertum sit: an uisuri simus ea: quæ petimus? Inter hos latendum est: qui nos miseros nosse cœperunt. Hæc Eutemon. Contra Theatus Athenien Theatis orsus est dicere. Neminem piuum habitu corporis suo æstimatur; utiq; sæuitia horatio. stis non natura calamitosos. Dignum esse omni malo: qui erubesceret fortunæ: triste Dignus enim de mortalitate ferre sententiam: & desperare debet misericordiam: quia ipse alte oī malo ri denegaturus sit deos (quod ipsi nunq̄ ausi optare forent) offerre patriam coniuges: q̄ erube liberos: & quicquid homines uel uita æstimant; uel morte redimunt: quin illi ex hoc scit fortu carcere erumperent alium domi esse cœli haustum: alium lucis aspectum: mores sanæ. cra: linguæ commercium etiam a barbaris expecti: quæ ingentia ipsi omisuri sunt sua sponte: non ob aliud tam calamitosi: q̄ quod illi carcere coacti essent: se certe reddituræ ad pœnates & in patriam: tantoq; beneficio regis usurum; si quos contubernii libero contuberumq; quos seruitus coegisset agnoscere: amor detineret: relinquerent; quibus nil pa nium. tria charius est. Pauci huius sententiæ fuere. Cæteros consuetudo natura potentior uicit. Consenserunt petendum esse a rege: ut aliquã ipsis attribueret sedem. Centum ad hoc electi sunt; quos Alexâder ratus quod ipse præstare cogitabat: petituros iumē Beneficia ta: inquit assignari: quæ uos ueherent: & singulis uestrum mille denarium dari iussi. Alexâdri Cum redieritis i græciam præstabo: ne quis statum suum: si hæc calamitas absit: ue i græcos stro credat esse meliorem. Illi abhorti lachrymis terram intuebantur: nec aut erigere collata, uultus: aut loqui audebant. Tandem rege tristitiæ causam exigente Eutemon similia iis: quæ in consilio dixerat: respondit. Atq; ille non fortunæ solum eorū: sed etiam pœnitentiæ miseratus: terna milia denarium singulis dari iussit. Denæ uestes adiectæ sūt & armenta cum pecoribus ac frumento data: ut coli seriq; attributus iis ager possit. Postero die conuocatos duces copiarū docet nullam infestioem urbem græcis esse: quam regiam ueterum perfidias regum. Hinc illa immensa agmina infusa: hinc Dari um prius: deinde Xerxem Europæ impium intulisse bellum. Excidio illius parendum esse maioribus. Iamq; barbari deserto oppido: q̄ quenq; metus agebat: diffugerant: cū & phalangem nil cunctatus inducit. Multas urbes refertas opulentia regia partim ex Regiã p/ pugnauerat: partim in fidem acceperat. Sed urbis huius diuitiæ uicere p̄terita: in hæc saꝝ diripi totius pfidis opes congegesserant barbari: aux; argentūq; cumulatū erat. Vestis ingēs unt mace modus: supplex nō ad usum modo: sed ad ostērationē luxus cōperta. Itaq; inter ipsos dones. uictores ferro dimicabat: p̄ hoste erat: q̄ p̄tiosiorē occupauerat p̄dā: & cū oīa: q̄ reci piebant: cape nō possent: iā res non occupabant: sed æstimabant. Lacerabant regias uestes ad se q̄sq; partē trahētes. Dolabris p̄tiosæ artis uasa cedebāt: nihil neq; intactū erat nec itegrū ferebat. Abrupta simulacrorū mēbra: ut q̄sq; auellerat: trahebat: neq; auaritia solū: sed et crudelitas in capta urbe crassata est. Auro argētoq; onusti uilia ca p̄tiorū corpora trucidabant: passimq; obuui cedebant: quos antea p̄tū sui miserabiles fecerat. Multi ergo hostiū manus uoluntariā morte occupauerunt: p̄tiosissima ue stū iduti e muris semetipsos cū coniugibus ac liberis i p̄ceps iactantes. Quidā ignes quod paulopost factururus hostis uidēbat: subiecerāt adibus: ut cū suis uiui cremarē tur. Tandē suis rex corporibus & cultu foeminarum abstinere iussit. Ingens pecuniæ

captiuae modus traditur: prope ut fidem excedat. **C**eterum aut de aliis quoque dubita-
 Gaza ur- mus: aut credimus in huius urbis Gaza fuisse. c. & xx. milia talenta: ad quae uehenda
 bis regia- nanque ad usus belli secum portare decreuerat: iumenta & camelos a suis & babylone con-
 pfae re- trahi iussit. Accessere ad hanc pecuniae summam captis persagadis. vi. milia talentorum
 gum. Cyrus Persagadum urbem condiderat: quam Alexandro praefectus eius Globalis tradidit
 Persaga- Rex arcem Persepolis. iiii. milibus Macedonum praesidio relictis Nicartidem tueri iu-
 dum opp- bet. Tyridati quoque: qui gazam tradiderat: seruatus est honos: quem apud Darium habue-
 rat: magnaque exercitus parte: & impedimentis ibi relictis Parmenionem ceterumque praef-
 fecit. Ipse cum mille equitibus peditumque expedita manu interiori persidis regionem
 sub ipsum uigiliam sydus petiit. Multisque imbribus & prope intollerabili tempestate
 uexatus: procedere tamen quo intenderat: perseuerauit. Ventum erat ad iter perpetuis
 oblitum niuibus: quas frigoris uis gelu astrinxerat: locorumque squalor & solitudines in-
 uiae fatigatum militem terrebant: humanarum rerum terminos se uidere credentem.
 Omnia uasta: atque sine ullo humani cultus uestigio attoniti intuebantur: & antequam lux
 quoque & coelum ipsos deficerent: reuerti iubebant. Rex castigare terribitos super sedit.
 Ceterum ipse equo desiliit: pedesque per niuem & concretam glacie ingredi coepit. Eru-
 buerunt non sequi primum amici: deinde copiarum duces: ad ultimum milites. Primusque
 rex dolobro glacie perfringens iter sibi fecit. Exemplum regis ceteri imitati sunt. Tan-
 dem propemodum in uias siluas emensi: humani cultus rara uestigia & passim errantes
 pecorum greges reperere: & incolae: qui sparsis tuguriis habitabant: cum se callibus inuis
 septos esse credidissent: ut conspexere hostium agmen interfectis: qui fugentes sequi
 Alexander non poterant: deuos montes & oblitos niuibus petiuerunt. Inde per colloquia capti-
 pside re- uorum paulatim feritate mitigata tradidere se regi: nec in deditos grauius consultum. Va-
 degit in- stas deinde agris persidis uicisque compluribus redactis in potestate: uentum est in mar-
 potestate- dorum gentem bellicosissimam: & multum a ceteris persis cultu uitae abhorrentem. Specus
 Mardox in montibus fodiunt: in quos se ac coniuges & liberos condunt: pecorum aut ferarum carne
 ges & eo uescuntur. Ne foeminis quidem pro naturae habitu molliora ingenia sunt. Comae pro-
 rum mores- minent hirtae: uestis super genua est: funda uinciunt frontem: hoc & ornamentum capi-
 tis & tulum est: sed hanc quoque gentem idem fortunae impetus domuit. Itaque trigesimo
 die: postquam a Persepoli profectus erat: eodem rediit. Dona deinde amicis ceterisque p-
 Alexander cuiusque merito dedit: propemodum omnia: quae in ea urbe ceperat: distributa. Ceterum in-
 uirtutes- gentia animi bona illam indole: qua omnes reges antecessit: illam in subeundis peri-
 foedauit. culis constantiam: in rebus molliendis efficiendisque uelocitatem: in deditis fidem: in capti-
 uis clementiam: in uoluptatibus permissis quoque & usitatis temperantiam: haud tollera-
 bili uini cupiditate foedauit. Hoste & aemulo regni reparante tum maxime bellum nu-
 per subactis: quos uicerat: nouumque imperium aspernantibus: de die inibat conuiuia
 quibus foeminae intererant: non quidem quas uiolari nefas esset: quippe pellices licentius
 quam decebat cum armato uiuere assuetae. Ex his una Thais & ipsa temulenta maximam apud
 Thais- oes grecorum inuicem gratiam affirmat: si regiam persae iussisset recedi: expectare hoc eos quo-
 pellex- rum urbes barbari delessent. Ebrio scorto de tanta referente iniam unus & alter & ipsi
 Regia p- mero onerati assentiuntur. Rex quoque fuit auidior: quam patientior. Quin igitur ulciscimur
 sae ince- gratiam: & urbi faces subdimus. Omnes incaluerant mero: itaque surgunt temulentum
 dit consi- ad incendendam urbem: cui armati pepercerant. Primus rex ignem regiae iniecit: tum conui-
 lio thai- uiae & ministri pellicesque. Multa cedro aedificata erat regia: quae celeriter igne con-
 dis. late fudit incendiium. Quod ubi exercitus: qui haud procul ab urbe tenebat: conspexit: for-

ruitū ratus ad opē ferendā concurrat. Sed ut ad uestibulū regiæ uentū est: uident regē
 ipsum adhuc aggerentē faces. Omīssa igit̄ quā portauerant aqua: igni aridam mate-
 riam in incendiū iacere cœperunt. Hinc exitū habuit regia totius orientis: unde tot
 gentes ante iura petebāt. Patria tot regū uincus quōdā grāciæ terror: mōlita .x. miliū
 nauū classem & exercitus: quibus Europa inundata est: cōtabulato mari mōlibus p/
 fossisq; montibus: in quorū specus fretū īmissum est. Ac ne longa quidē atate: quæ ex
 cidīū eius secuta est: resurrexit. Alias urbes habuere macedonū reges: quas nūnc ha-
 bent Parthi. Huius uestigiū non inueniret̄: nisi araxes amnis ostenderet. Haud pro-
 cul mœnibus fluxerat: inde urbē fuisse .xx. stadiis distantē credunt magisq; sciunt ac-
 colæ. Pudebat Macedones tā clarā urbē a Cōmessabundo rege deletā esse. Itaq; res in
 seriū uersa est: & īpetrauerunt sibi: ut crederent illo potissimū modo fuisse delēdam.
 Ipsum ut primū grauatā ebrietate mentē quies reddidit: pœnituisse constat: & dixisse
 maiores pœnas per sas grācis daturus fuisse: si ipsum in solio regiæq; Xerxis respicere
 coacti essent. Postero die Lycio itineris: quo persidem intrauerat: duci .xxx. talēta do-
 no dedit. Hinc in regionem Mediæ transit: ubi supplementū nouorū militū e Cilicia
 occurrit. Peditum erant quinq; milia: equites mille. Vtrisq; Plato Atheniēsis præerat
 his copiis auctus Dariū persequi statuit: ille iam Ebattaua perucnerat caput Mediæ.
 Urbem hanc nunc tenent parti: ea æstiuā agentibus sedes est. Adire deīde bac̄tra de-
 creuerat: sed ueritus ne celeritate Alexandri occuparetur: consiliū iterq; mutauit. Abe-
 rat ab eo Alexander stadia .M. d. sed iā nullū interuallū aduersus celeritatem eius satis
 longum uidebatur. Itaq; prælio magis q̄ fugæ se præparabant. xxx. milia peditum se-
 quebant̄: in quibus græcorū erant .iiii. milia fideliter erga regem ad ultimum inuicta
 funditorum quoq; & sagittariorum manus .iiii. milia expleuerat: præter hos .iii. milia
 & .ccc. equites erant maxime parthienorū. Bessus præerat bac̄trianæ urbis regionisq;
 præfectus. Cū hoc agmine Darius paulū declinauit uia militari: iussis præcedere ly-
 xis impedimentorū custodibus. Consilio deīnde aduocato: si me cum ignauis iquit &
 plurimis qualemcunq; morte honesta uitam pluris æstimantibus fortuna iunxisset:
 tacerē potius: quā frustra uerba consumerē: sed maiore quā uellē documento & uir-
 tutem uestram: & fidem expertus magis etiam eo niti debeo: ut dignus talibus amicis
 sim: quā dubitare an uestri similes adhuc sitis. Ex toto milibus: quæ sub imperio fue-
 runt meo bis me uictū: bis fugientē persecuti estis. Fides uestra & constantia: ut regē
 me esse credā: facit. Proditores & transfugæ in urbibus meis regnant: non Hercule q̄
 tanto honore digni habeant̄: sed ut p̄m̄is eorū uestri sollicitent̄ animi. Meā tamē for-
 tunā quā uictoris malluistis sequi: dignissimi quibus si ego nō possum: dii pro me gra-
 tiā referant & me Hercule referēt. Nulla erit tā surda posteritas: nulla tā ingrata fama
 quæ non in cœlū uos debitis laudibus ferat. Itaq; et si consiliū fugæ a qua multum ab-
 horret aīus agitassem: uestra tñ uirtute fractus obuiā issem hosti. Quousq; n. ī regno
 exulabo: & per fines īperii mei fugiā externū & aduenā regē: cū liceat experto bellī
 fortunā aut reparare: quæ amisi: aut honesta morte defungi: nisi forte satius est expe-
 ctare uictoris arbitriū: & Mazei & Mithienis exēplo p̄cariū accipe regnū natiōis uni-
 us: ut iā mallit ille iræ suæ: q̄ gloriæ obsequi. Nec dii sciuerit: ut hoc d̄cus mei capitis
 aut demere mihi q̄sq; aut condēnare possint: ne hoc īperii uiuus amittā. Idēq; erit re-
 gni mei: qui & spiritus finis. Si hic aīus: si hæc lex nulli non parta libertas est: nemo e-
 uobis fastidiū Macedonū nemo uultū superbū ferre coget. Sua cuiq; dextera aut ul-
 tionem tot malorū pariet̄ aut finem. Equidem q̄ uersalibus fortuna sit: documentum

Alexandr
 pœnituit
 incēdi se
 urbē p̄sā
 rum
 Pla. athe
 niensis.
 Ebattaua
 caput me
 diæ ubi
 erat dari
 us.
 Copiarū
 darii nu-
 merus.
 Darii ora
 tio.

ipse sum. Nec immerito mitiores uices eius expecto. Sed si iusta ac pia bella dii aduersatur fortibus tamen uiris licebit honeste mori. Per ego uos decora maiorum: quae totius orientis regna cum memorabili laude tenuerunt: per illos uiros: quibus stipendium macedonia quondam tulit: per tot nauium classes in gratiam missas: per tot trophaea regum oro & obtestor: ut nobilitate uestra gentisque dignos spiritus capiat: ut eadem constantia animorum: qua praeterita tollerastis experiamini: quicquid deinde fors tulerit. Me certe in perpetuum aut uictoria egregia nobilitabit: aut pugna. Haec dicente Dario praesentis periculi species omnium simul corda animosque horrore perstrinxerat: nec aut consilium superpetebat: aut uox: cum Artabazus uetustissimus amicorum: quem hospitem fuisse Philippi saepe diximus. Nos uero inquit: praeiosissimam uestem induiti: armisque quanto maximo cultu possumus: adornati regem in aciem sequemur: ea quidem mente: ut uictoriam speremus mortem non recusemus. Assensu excepere caeteri hanc uocem. Sed Nabarzanes: qui in eodem

Nabarzanes & Bessus si consilium prodendi Darii alexandro.

consilio erat cum Besso: inauditi antea facinoris societate inita regem suum per milites: quibus ambo praerant: comprehendere & uincire decreuerant ea mente: ut si Alexander ipsos infecutus foret: tradito rege uiuo inirent gratiam uictoris: magni profecto coepisse Darium aestimari. Sin autem eum effugere potuissent: interfecto Dario regnum sibi occuparent: bellumque renouarent. Hoc parricidium cum diu uolutassent: Nabarzanes aditum nefariae spei praeparans. Scio me: inquit sententiam esse dicturum prima specie haud quamquam auribus tuis gratam. Sed medici quoque grauiore morbos asperis remediis curant: & gubernator ubi naufragium timet: iactura quicquid seruari potest: redimit. Ego tamen: non ut damnum quidem facias suadeo: sed ut te: ac regnum tuum salubri ratione conserues. Diis aduersis bellum inimus: & pertinax fortuna per fas urgere non desinit. Nouis initiis & hominibus opus est. Auspicium & imperium alii tradiderim: qui tam diu rex appelleretur: donec Asia decedat hostis. Victor deinde regnum tibi reddat: hoc autem breui futurae ratio promittit. Bactra intacta sunt. Indi & Sagae in tua potestate: tot populi: tot exercitus: tot equitum peditumque milia ad renouandas uires paratas habent: ut maior belli moles superlit: quam exhausta sit. Quid ruimus balluarum ritu in perniciem non necessariam? Fortium uirorum est: magis mortem contemere: quam odisse uitam. Saepe taedio laboris ad uilitatem sui compelluntur ignaui. At nihil

Virtus nihil in expertum reliquit. Vltimum omnium est mors. Acinacis.

uirtus in expertum omittit. Itaque ultimum omnium mors est: ad quam non pigre ire satis est. Proinde si bactra: quod tutissimum receptaculum est petimus: praefectum regionis eius Bessum regem temporis gratia statuamus. Compolitis rebus iusto regi tibi fiducia restituet imperium. Haud mirum est Darium non nunc temperasse animo: quamquam tam impiae uoci quantum nefas subesset: latebat. Itaque pessimum inquit mancipium reperisti optatum tibi tempus: quo parricidium aperires. Stricto quoque Acinace interfecturus uidebatur: nisi propere Bessus bactrianique deprecarentur tristium specie. Caeterum si perseveraret: uincturi circumstetissent. Nabarzanes interim elapsus mox: & Bessus secutus copias: quibus praerant a caetero exercitu secedere iubent: secretum inirentur consilium. Artabazus conuenientem praesentis fortunae sententiam orsus mitigare Darium temporum identidem admonens coepit. Ferret aequo animo qualiumcunque suorum uel stulticiam: uel errorem. Instare tamen Alexandrum grauem: etiam si omnes praesto essent. Quid futurum: si persecuti fugam ipsius alienentur a rege? Ea re paruit Artabazo: & quamquam mouere castra statuerat: turbatis tamen omnium animis eodem in loco substitit. Sed attonitus maestitia simul & desperatione tabernaculo se inclusit. Ergo in castris quae nullius regebant imperio: uariis animorum motus erant: nec in commune

antea consulebatur. Dux græcorum militum Patron arma capere suos iubet: para-
 tosque esse ad exequendum imperium. Persæ secesserant. Bessus cum bactrianis erat:
 temptabatque persas abducere Bactra: & intactæ regionis opulentiam: simulque quæ ma-
 nentibus instarent: pericula ostentans. Persarum omnium eadem fere fuit uox: nefas
 esse deserere regem. Inter hæc artabazus omnibus imperatoriis fungebatur officiis. Ille
 persarum tabernacula circuire: hortari: monere nunc singulos: nunc uniuersos non
 ante destitit: quàm satis constare imperata facturos. Idem ægre a Dario impetrauit: ut
 cibum caperet: animumque regis aduerteret. At Bessus & Nabarzanes olim agitatū sce- Bessus &
 lus exequi statuunt: regni cupiditate accensi. Dario autem incolumi tantas opes spe- Nabarza
 rare non poterant: quippe in illis habentibus regnum eximia maiestas est: ad nomen nes
 quoque barbari conueniunt: & pristina ueneratio fortunæ sequitur aduersam. Inflabat
 impios animos regio cui præerant armis uirisque: & spacio locorum nulli earum gen-
 tium secunda. Tertiam partem asiæ tenet: multitudo iuniorum: exercitus quos ami-
 ferat Darius æquabat. Itaque non illum modo: sed etiam Alexandrum spernebāt. Inde
 uires imperii petiuri: si regionis potiri contigisset. Diu omnibus cogitatis placuit per
 milites bactrianos ad omne obsequium destinatos regem comprehendere: mittique nū-
 tium ad Alexandrum: qui indicaret uiuum asseruari eum. Si id quod timebant: pro-
 ditionem aspernatus esset occisuri Darium & bactra cum suarum gentium manu petitu-
 ri. Cæterum pro palam comprehendere Darius non poterat tot persarum milibus latu-
 ris opem regi: græcorum quoque fides timebatur. Itaque quod non poterant ui fraude as- Pœniten
 sequi temptant. Pœnitentiam secessionis simulare decreuerant: & excusare apud regem Pœniten
 consternationem suam. Interim qui persas sollicitarent mittuntur: hinc spe: hinc me- tiā, secel-
 tu militares animos uersant: ruina rerum illos subdere capita: in perniciem trahi: cum sionis si-
 bactra pateant exceptura eos donis & opulentia quantam animis concipere non pos- mulant.
 sint. Hæc agitantibus Artabazus superuenit siue regis iussu: siue sua sponte affirmas
 mitigatum esse Darium & eundem illis amicitia gradum patere apud regem. Illi lachry
 mantes nunc purgare se: nunc Artabazum orare ut causam ipsorum tueretur: præcesque
 perferret. Sic peracta nocte sub lucis ortu & Nabarzanes cum bactrianis militibus Nabarza
 in uestibulo prætorii aderat titulum solennis officii occulto sceleri præferens. Darius si- nis fictæ
 gno adeundum dato currum pristino more conscendit. Nabarzanes cæterique parri- lachry-
 cidæ procumbentes humi quem paulopost in uinculis habituri erant: sustinere ue- ma.
 nerari lachrymas etiam pœnitentiæ indices profuderunt: adeo humanis ingenis pa- Darius
 rata simulatio est. Præces deinde suppliciter admotæ. Darium natura simplicem & simplex
 mitem non credere modo quæ affirmabant: sed etiam flere coegerunt. Ac ne tum qui- & mitis.
 dem cogitati sceleris pœnituit: cum intuerentur qualem & regem & uirum fallerent.
 Ille quidem securus periculi: quod instabat Alexandri manus quas solas timebat: es-
 fugere properabat. Patron autem græcorum dux præcepit suis ut arma: quæ in sarci Patron
 nis antea ferebantur induerent: ad omne imperium suum parati & intenti. Ipse currum græcorum
 regis sequebatur occasione imminens alloquendi eum: quippe Bessi facinus præsen- dux.
 serat Sed Bessus ipsum metuens: custos uerius: quam comes a curru non recedebat.
 Diu ergo patron cunctatus ac sapius sermone reuocatus inter fidem timoremque hæ
 sitans regem intuebatur: qui ut tandem auertit oculos. Bubacem spadonem inter pro
 ximos currum sequentem percunctari iubet: nunquid ipse uelit dicere: Patron ue- Patron
 ro se sed remotis arbitris loqui uelle cum eo respondit. Iustusque propius accedere sine Darium
 interprete (Nam haud rudis græcæ linguæ Darius erat) Rex inquit ex quinquaginta alloquitur.

Humana negotia multo ante destinata non posse mutari.

milibus græcorum super sumus pauci: omnes fortuna tuæ comites: in hoc tuo statu iidem: qui florente te fuimus: quascūq; sedes elegeris: pro patria & domesticis rebus perituri. Secundæ aduersæq; res tuæ copulauere nos tecum. Per hanc fidem inuictâ oro & obtestor: in nostris castris tibi tabernaculum statue: nos corporis tui custodes esse patiaris. Amisimus græciam: nulla bætra sunt nobis: spes omnis in te: utinâ & in cæteris esset. Plura dici non attinet. Custodiam corporis tui externus & alienigena non deposcerem: si crederē alium posse præstare. Bessus quæ erat græci sermonis ignarus: tamen stimulante conscientia inditium profecto patronem detulisse credebat: & interpretis græci relato sermone exempta dubitatio est. Darius autem quantum ex uultu concipi poterat: haud sane territus: percunctari patrona causam consilii quod afferret: cœpit ille non ultra differendum ratus. Bessus inquit & Nabarzanes insidiantur tibi in ultimo discrimine & fortunæ tuæ: & uitæ. Hic dies aut parricidis: aut tibi futurus ultimus. Et patron quidem egregiam conseruati regis gloriam tulerat. Eludant uidelicet: quibus forte ac temere humana negotia uolui agiq; persuasum est. Equidē aeterna constitutione crediderim nexuq; causarum latentium & multo ante destinatarum suum quæq; ordinem imutabili lege percurrere. Darius certe respōdit: quāquā sibi græcorum militum fides nota sit: nūq; tamen a popularibus suis recessurum: difficilium sibi esse damnare: quam decipi: quicquid fors tulisset: inter suos perpetui male quam transfugam fieri. Sero se perire: si saluū esse sui milites nollent. Patron desperata salute regis ad eos: quibus præerat: rediit omnia pro fide experiri paratus. At Bessus occidendi protinus regis impetum conceperat. Sed ueritus ne gratiam Alexandri uiuum eum tradidisset: inire non posset: dilato in proximam noctem sceleris consilio agere gratias incipit: quod perfidi hominis insidias iam Alexandri opes spectantis prudenter cauteq; uitasset: donum eum hosti laturum fuisse regis caput: nec mirari hominem mercede conductum omnia habere uænalia: sine pignore: sine lare: terrarum orbis exulem ancipitem hostem ad nutum licentium circumferri. Arguenti deinde se deosq; patrios testes fidei suæ inuocati. Darius uultu assentiebat: haud dubius quin uera deferentur a græcis: sed eo rerum uentum erat: ut tam periculosum esset non credere suis: quæ decipi. xxx. milia erant quorum inclinata in scelus leuitas timebat quattuor milia Patron habebat: quibus si credidisset salutem suam: damnata popularium fide parricidio excusationem uidebat offerri. Itaq; præoptabat imerito qui iure uiolari. Besso tamen insidiarum consilium purganti respondit. Alexandri sibi non minus iusticiam: quæ uirtutem esse perspectam. Falli eos: qui proditiōnis ab eo præmium expectent. Violatæ fidei neminem acriorem fore uindicem ultorēq;. Iamq; nox apparebat: cum per læ more solito armis positis ad necessaria ex proximo uico ferenda discurrunt. At bætriani: ut imperatū erat a Besso: armati stabant. Inter hec Darius Artabazū acciri iubet expositisq; quæ Patron detulerat: haud dubitare Artabazus quin transeundum esset in castra græcorū. Perlas quoq; periculo uulgato secuturos. Destinatus sorti suæ: & iam nullius salubris consilii patiens unicum in illa fortuna opem Artabazum ultimum illum uisurus amplectitur. Perfususq; mutuis lachrymis inberentem sibi auelli iubet: capite deinde uelato: ne inter gemitus digredientē uelut a rege intueretur: in humū pronū corpus abiicit. Tum uero custodiæ eius assueti: quos regis salutem uel periculis uitæ tueri oportebat: dilapsi sunt cū armatis: quos iam aduentare credebant: haud rati se futuros pares. Ingens ergo in tabernaculo sollicitudo erat: paucis spadonibus: quia quo discederent non habebant circumstantibus regē. At

ille remotis arbitris: diu aliud atq; aliud consilium animo uolubabat. Iamq; solitudinē Gemitus
 suam pauloante pro solatio petiuerat: prorsus Bubacem uocari iubet: quē intuens. in dariū
 Ite (inquit) consulite uobis ad ultimum regi uestro: ut decedebat: fide exhibita. Ego taberna-
 hic legem fati mei expecto. Forsitan mireris quod uitam non finiam; alieno scelere: q̄ culo.
 meo mori malo. Post hanc uocem spado gemitu nō modo tabernaculum: sed etiam
 castra compleuit. Irupere deinde alii laceratisq; uestibus lugubri & barbaro ululatu
 regem deplorare cœperunt. Persæ ad illos clamore perlato attoniti metu nec arma ca-
 pere: ne in bactrianos inciderent: nec quiescere audebant: ne impie deserere regem
 uiderentur. Varius ac dissonus clamor sine duce ac sine imperio totis castris refereba-
 tur. Besso & nabarzani nuntiauerant sui regem a semetipso interemptum esse. Plan-
 ctus eos deceperat. Itaq; citatis equis aduolant: sequentibus quos ad ministerium sce-
 leris delegerant: & cum tabernaculū intrassent: qui regē uiuere spadones indicabant
 comprehendī uinciriq; iusserunt. Rex curru pauloante uectus & deorum auspiciis a
 suis honoribus cultus nulla externa ope admota: captiuus seruorum suorū in sordī-
 dum uehiculū pellibus undiq; contactus imponitur: pecunia regis & suppellex qua-
 si iure belli diripitur: onustiq; præda per scelus ultimū parta fugam intendunt. Arta-
 bazus cum iis: qui imperio parebant: græcisq; militibus Parthienē petebat omnia tu-
 tiora parricidarum contuitu ratu. Persæ promissis Bessi onerati maxime: quia nemo
 alius erat quē sequerentur: coniungere se bactrianis. Agmē eorum tertio affecuti dic-
 ne tamen honos regi non haberetur: aureis compedibus Dariū uinciunt: noua lu-
 dibria subinde excogitate fortuna. Et ne forte cultu regio posset agnosci: sordidis pel-
 libus uehiculum intexerant: ignouū iumēta agebant: ne percunctantibus in agmine
 monstrari posset: custodes procul sequebantur. Alexander audito dariū mouisse a
 Batauis: omisso itinere: quod petebat in mediam fugientem insequi pergit strenue.
 Tabas oppidum est & in parte lacene ultima quo ubi peruenit: ibi transfuga nun-
 tiant præcipitem fuga bactra petere Dariū. Certiora deinde cognoscit ex Bagiste-
 ne babylonio: non equidem uinctum regem: sed in periculo esse aut mortis aut uin-
 culorum affirmabat. Rex ducibus conuocatis maximum (inquit) opus sed labor bre-
 uissimus superest. Dariū haud procul destitutus a suis aut uinctus: aut oppressus ē.
 In illo corpore posita est uictoria nostra: & tanta res celeritatis est præmiū. Omnes
 pariter conclamāt paratos ipsos sequi: nec labori nec periculo parceret. Igitur raptim
 agmen cursus magis q̄ itineris modo ducit: ne nocturna quidem quiete diurnū labo-
 rem relaxante. Itaq; quingenta stadia processit peruentūq; erat in uicum: in quo Da-
 rium Bessus comprehenderat. Ibi melon Darii interpres excipitur corpore ager non
 potuerat agmen sequi: & deprehensus celeritate regis transfugam se esse simulabat.
 Ex hoc acta cognoscit: sed fatigatis necessaria quies erat. Itaq; delectis equitū. vi. mili-
 bus trecentos quos dimichas appellant: adiungit dorso hi grauiora arma portabant:
 cæterum equis uehebantur: cum res locus posceret: pedestris acies erat. Hæc agentē
 Alexandrum adeunt Orsillos & Mythracenis qui Bessi parricidium exosi transfuge-
 rant: nuntiabantq; stadia. d. abesse persas: ipsos breuius iter monstraturos. Gratus re-
 gi aduentus transfugarum fuit. Itaq; prima uespera ducibus iisdē cum expedita equi-
 tum manu monstratam uiam ingreditur: phalange quantum festinare posset: sequi
 iussa. Ipse quadrato agmine incedens ita cursum regebat: ut primi coniungi ultimis
 possent. ccc. stadia processerant: cum occurrit Brocullus Mazei filius Syriæ quon-
 dam prætor. Is quoq; transfuga nuntiabat bellum haud amplius q̄. cc. stadia abesse.

Darius
seruorū
suorū ca-
ptiuus.

Darius
aureis cō-
pedibus
uincitur
Tabas
opp.

Dimiche
Transfu-
ga ad ale-
xandrū.

Exercitum utpote qui nihil præcauerat in compositum inordinatūq; procedere; hircaniam uideri petituros: si festinaret sequi palantes super uenturum. Dariū adhuc uiuere. Strenuo alioquin cupiditatem consequendi transfugas iniecerat. Itaq; calcari bus subditis effuso cursu eunt. lamq; fremitus hostium iter ingredientium exaudiebatur: sed prospectū ademerat pulueris nubes. Paulisper ergo inhibuit cursum: donec consideret puluis. lamq; conspecti a barbaris erant: & abeuntium agmen conspexerant: nequaquam futuri pares: si Bessus tantum animi fuisset ad prælium quantum ad parricidium fuerat. Namq; & numero barbari præstabant & robore. Ad hoc refecti cum fatigatis certamen inituri erant. Sed nomen Alexandri & fama maximū in bello utiq; momentum pauidos in fugam conuertit. Bessus & ceteri facinoris eius participes uehiculum Darii affecuti cœperunt hortari eum: ut conscenderet equum: & se hosti fuga eriperet. Ille deos ultores adesse testatur: & alexandri fidem implorans negat se parricidas uelle comitari. Tum uero ita quoq; accensi tæla iniiciunt in regem: multiq; confossum uulneribus relinquunt. Iumenta quoq; ne longius prosequi possent: conuulnerantur: duobus seruis: qui regem comitabantur: occisis. Hoc edito facinore ut uestigia fugæ spargeret. Nabarzanes hyrcaniā: bessus bactra paucis equitum comitantibus petebant. Barbari ducibus destituti: qua quæq; aut spes ducebat: aut pauor discipabantur. d. tantum equites congregauerant se: incerti adhuc resistere ne melius esset: an fugere. Alexander hostium trepidatione comperta. Nicanorem cum equitum parte ad inhibendam fugam præmittit. Ipse cum ceteris sequitur. iiii. ferme milia resistētium agmina occisa sunt reliquum agmen more pecudum intactū agebatur: iubente rege ut cædibus abstineret. Nemo captiuorum erat: qui monstrare Darii uehiculum posset: singuli ut quæq; præhæderet: scrutabantur: nec tamē ullū uestigium fugæ regis extabat. Festinantem Alexandrum uix tria milia equitum percuta sunt. At in eos: qui lentius sequebantur: incidebant uniuersa fugientium agmina uix credibile dictu plures captiui: q̄ qui caperent erant: adeo omnem sensum territis fortuna penitus excusserat: ut nec hostium paucitatem: nec multitudinem suam satis cerneret. Interim iumenta: quæ Dariū uehebant: nullo regente decesserant militari uia: & errore delata per .iiii. stadia in quadam uale constiterant astu simulq; uulneribus fatigata. Haud procul erat fons: ad quē monstratum a peritis Polystratus macedo siti maceratus accessit. Ac dum galea haustram aquā sorbet: tæla iumentorū deficiētium corporibus fixa cōspexit. Miratusq; cōfossa potius quā abacta eē semiuui hoīs.

Bellum Interim dum talia fierent ab Alexandro: bellum ortum est inter Macedonas & lacedæmonios. Antipater macedonicæ præfectus in hoc bello contra regē lacedæmoniorum obtinuit: sicut hic exponitur: pugnæ discrimen immisit: obruncatisq; q̄ protius resistebant: magnam partem hostium propulit. Cœperant fugere uictores: donec auidius sequētes in planum deduxere. Multi cadebant sed ut primū locus: in quo stare posset fuit: equis uiribus dimicatum est. Inter omnes tamen lacedæmonios rex eminebat non armorū modo & corporis specie: sed etiā magnitudine animi: quo uno uinci non potuit. Vndiq; nunc cominus: nunc eminus petebatur: diuq; arma circumferens alia tæla clypeo excipiebat corpore alia uitabat: donec hasta scœmora perfossa plurimo sanguine effuso destituere pugnante. Ergo clypeo suo exceptū armigeri raptim in castra referebant iactationem uulnerum haud facile tollerantem. Nec tamen omisere lacedæmonii pugnam: & ut primum sibi q̄ hosti æquiores locū capere potuerunt: densatis ordinibus effusi fluētē in se acie expetere: non aliud discrimē uehe

mentius fuisse memoriae proditum est. Duarum nobilissimarum bello gentium exercitus pari Marte pugnabant. Lacedaemonii uetera Macedones praesentia decora intuebantur: illi pro libertate: hi pro dominatione pugnabant. Lacedaemonius dux: Macedonibus locus deerat. Diei quoque unius tam multiplex casus modo spem modo metum utriusque partis augebat: uelut de industria inter fortissimos uiros certamen aequante fortuna. Ceterum angustiae loci in quo haeserat pugna: non patiebantur totis ingredi uiribus. Expectabant ergo plures: quam inierant praelium: & qui extra caeli iactum erant: clamore inuicem suos accedebant. Tandem laconum acies languescere lubrica arma sudore uix sustinens pedem deinde referre coepit: ut urgente hoste apertius fugeret. Insequebatur dissipatos uictos: & mensus cursu omne spatium: quod acies laconum obtinuerat ipsum Agim persequabatur. Ille ut fugam suorum & proximos hostium aspexit: deponi se iussit expertusque membra an impetum animi sequi possent: posteaque deficere se sensit: poplitibus semet excepit: galeaque strenue sumpta clypeo protegens corpus hastam dextra uibrabat ultro uocans hostem: si quis iacti spolia demere auderet: nec quisquam fuit: qui sustineret cominus congregari. Procul missilibus appetebat: ea ipsa in hostem retorques donec lancea nudo pectori infixata est: qua ex uulnere euulsa inclinatam ac deficientem caput clypeo paulisper excepit. Deinde linquente spiritu pariter ac sanguine moribundus in arma procubuit. Cecidere lacedaemoniorum quaeque milia & .ccc. & lx. ex macedonibus haud amplius .ccc. Ceterum uix quisquam nisi saucius reuertit in castra. Haec uictoria non spartam modo sociosque eius sed et omnes qui fortunam belli spectauerant fregit. Nec fallebat Antipatrum dissentire ab animis gratulantium uultus: sed bellum finire cupienti opus erat decipi: & quamquam fortuna reque placebat: inuidiam tamen: quae maiores res erant: quam quas praefecti modus caperet: metuebat quippe Alexander hostes uicti uoluerat. Antipatrum uicisse ne tacitus quidem indignabatur suae deniptum gloriae existimans: quicquid cessisset alienae. Itaque Antipatrus: qui prope nosset spiritum eius: non est ausus ipse agere arbitrio uictoriae: sed consilium graecorum: quod fieri placeret: consuluit: a quo lacedaemonium nihil aliud quam ut oratores mittere ad regem liceret praecari: grate ueniam defectionis praeter auctores impetrauerunt. Megalopolitani: quorum urbs erat obsessa: ad defectionis eius multam Ac hasetoli .c. xx. talenta dare iussi sunt. Hic fuit exitus belli quod repetere ortum prius: tamen finitum est quam Darium Alexander apud Arbellam superaret. Sed ut primum instantibus curis laxatus est animus militarium rerum quam quietis otiumque patientior: excepere eum uoluptates: & quae arma persae non fregerant: uicia uicerunt. In tempestiua conuiuia & perpotandi puigilandique insana cupido ludique & greges pellicum omnia in externum lapsa sunt more: quaeque aemulatus quasi potiore suo ita popularium animos oculosque pariter offendit: ut plarisque amicorum pro hoste haberetur. Tenaces quippe disciplinae suae solitosque parco ac parabili ad uictum impleta naturae desideria defungi: in peregrina & euictarum gentium mala impulerat. Hinc saepius comparatae in caput eius insidiae: secessio militum: & liberior inter mutuas quae relas dolor. Ipsius deinde nunc ira: nunc suspiciones: quas excitabat inconsultus pauor caeteraque his similia: quam deinde dicetur. Igitur cum in tempestiuis conuiuibus dies pariter noctesque consumeret: facietate epularum ludis interpolabat: non contentus artificum: quos e graecia excitauerat: turbae quippe captiuae foeminarum iubebant suo ritu canere inconditum & abhorrens peregrinis auribus carmen. Inter quas unam rex ipse conspexit inuestiore quam caeteras: & producetibus eas uerecunde reluctantem. Excellens erat forma: & formam pudor honestabat: deiectis in terram oculis: & quantum licebat: ore uelato suspicionem

Quot in
plio utri-
que cecide-
re.

Alexan-
drum uic-
tia uice-
runt.

Oxatres
darii fra-
ter.

Parthie-
ne.

Tanais
flu.
Atomphi-
los.

Græci
milites
domos re-
dire iussi.

Alexandri
Oratio
ad mili-
tes.

præbuit regi nobiliorem esse: quæ ut inter conuiuales ludo deberet ostendi. Ergo interro-
gata quæ nam esset neptæ se Ochi: qui nuper regnasset in persis: filio eius genitæ esse
respondit. Vxorē histaplis fuisse. Propinquus hic Darii fuerat magni: & ipse exer-
citus prætor. Adhuc in animo regis tenues reliquiæ pristini moris hærebant. Itaque for-
tunam regia stirpe genitæ: & tam celebre nomē neptæ Ochi reueritus nō dimitti mo-
do captiuam: sed etiam restitui ei suas opes iussit. Virum quoque requiri: ut reperto cō-
iugem redderet. Postero autem die præcepit Ephestioni: ut omnes captiuos in regiā
iuberet adduci. Vbi singulorum nobilitate spectata: secreuit a uulgo: quorum emi-
nebat genus Decē hi fuerunt: inter quos repertus est Oxatres Darii frater: non illius
fortuna: quæ indole animi sui clarior. xxvi. milia talentorum: proxima præda reducta erāt
equis. xii. milia in congiarium militum assumpta sunt. Par huic pecuniæ summa cu-
stodum fraude subtracta est. Oxidates erat nobilis perses qui a dario capitali suppli-
cio destinatus cohibebatur in uinculis. Huic liberato satrapeam mediæ attribuit: fra-
tremque Darii recepit in cohortem amicorum omni uetustate charitatis honore serua-
to. Hinc parthienem peruentum est nunc ignobilem gentem: nunc caput omnium:
qui post Euphratem & Tygrin amnes siti rubro mari terminant. Scythæ regionē
campestrē ac fertilem occupauerunt: graues ad hæc accolæ sedes habent & in Euro-
pa: & in Asia. Qui super Bosphorū mare colūt: ascribuntur asiæ. At qui in Europa sunt
a leuo Thraciæ latere ad boristhenem: atque inde ad tanaim alium amnem recta plaga
attinent. Tanais Europam & asiam medius interfluit: nec dubitat: quin scythæ: qui
parthos condiderunt: non a bosphoro: sed ex regione Europæ penetrauerint. Vrbs erat
ea tēpestare clara Atomphilos condita a græcis. Ibi statua res habuit comæatibus
undique aduectis. Itaque rumor otiosi militis uirum sine auctore percrebuit: regem con-
tētum rebus quas gessisset in Macedoniam protinus redire statuisse. Discurrūt lym-
phatis similes in tabernacula: & itineris sarcinas aptant: signo dato credentes: ut uasa
colligerent. Totis castris tumultus hinc contubernales suas requirentiū. Hinc oner-
antium plaustra perferunt ad regem. Fecerant fidē rumore temere uulgato græci mili-
tes redire iussi domos: quorum equitibus singulis denariorum sena milia dono dederat
Ipsis quoque finē militiæ adesse credebant. Haud secus quæ par erat territus Alexander: qui
indos atque ultima orientis peragrarē statuisse: perfectos copiæ in prætorium contrahit.
Obortisque lachrymis ex medio gloriæ spatio reuocari se uicti magis quam uictoris fortu-
nam in patriam relaturus conquestus est: nec sibi ignauiam militum obstare: sed deorum inuidiam
que fortissimis uiris subitum patriæ desiderium admouissent: paulopost in eadem cum ma-
iore laude fama que redituris. Tum uero pro se quisque operam suam offerre: & difficili-
ma queque postulare polliceri militum quoque obsequium: si animos eorum leui & apta ora-
tione permulcere uoluisset. Nunquam iractos & abiectos recessisse: quoties ipsius alacri-
tatem & tanti animi spem haurire potuissent: ita se facturum esse respondit. Illi modo
uulgi aures præparent sibi: satisque omnibus: quæ in rem uidebant esse compositis: uo-
cari ad concionem exercitum iussit: apud quem talem orationem habuit. Magnitudinem re-
rum quas gessimus milites intuentibus nobis: minime mirum est: & desiderium ge-
ntium: & satietatem gloriæ occurrere: ut omittam illyricos: Triballos: Boetiam: Thraciam:
Spartam: Acheos: Peloponesum: quorum alia ductu meo: alia imperio auspicioque per-
domui. Ecce orbi bellum ad hellespontum ionas eolidem seruitio barbariæ impoten-
tis exemimus. Cariam: Lydiam: Cappadociam: Phrygiam: Paphlagoniam: Pamphiliam:
Pisides: Ciliciam: Syriam: Phœnicem: Armeniam: Persidem: Medos: Parthienem habemus

in potestate. Plures puincias complexus sum: quod alii urbes ceperunt: & nescio an enu-
 meranti mihi quaedam ipsarum rerum multitudo subduxerit. Itaque si crederem satis cer-
 ram esse possessionem terrarum: quas tanta uelocitate domuimus: ego uero milites ad
 penates meos ad parentem sororesque & ceteros ciues uel retinentibus uobis erumperem
 ut ibi potissimum parta uobiscum laude & gloria fruerer: ubi nos uberrima uictoriae pre-
 mia expectant: liberorum coniugum parentumque laetitia: pax quies rerum per uirtutem
 partaque secuta possessio. Sed in nouo: & si uerum fateri uolumus precario imperio ad
 huc iugum eius rigida ceruice subeuntibus barbaris tempore milites opus est: dum mi-
 noribus ingeniis imbuuntur: & effaratos melior consuetudo permulcet. Fruges quoque
 maturitatem statuto tempore expectant: adeo etiam illa sensus omnis experti tamen
 sua lege mitescunt. Quid creditis tot gentes alterius imperio ac nomine assuetas non
 sacris: non moribus: non comertio linguae nobiscum cohaerentes eodem praelio domitas
 esse: quo uictae sunt? Vestris armis continentur: non suis moribus. Sed qui praesens
 metuunt: in absentia hostes erunt. Cum feris bestiis res est: quas captas & inclusas:
 quia ipsarum natura non potest longior dies mitigat. Et adhuc sic ago tanquam omnia sub
 acta sint armis: quaeque fuerunt in ditione Darii. Hircaniam Nabarzanes occupauit.
 Bactra non possidet solum parricida Bessus: sed etiam minatur. Sogdiani Dacae Mas-
 sagerae Sagae indi sui iuris sunt. Omnes hi simul: si terga nostra uiderint sequentur illi. n.
 eiusdem nationis sunt: nos alienigenae & externi. Suis autem quique parent placidius etiam cum is
 praesens: quod magis timeri potest. Proinde aut quae ceperimus: omittenda sunt: aut quae non
 habemus occupanda. Sicut in corporibus agris milites: nihil quod nociturus est: medici re-
 linquunt: sic nos: quicquid obstat: imperio recidamus. Parua saepe scintilla contempta magnam Parua sci
 excitauit incendium. Nil tuto in hoste despiciat: quem spreueris: ualentiorem negligentia facies. tilla ma-
 Ne darius quod haereditarium praesens accipit imperium. Sed in sede Cyri beneficio Bagoes ca-
 strati hominis admissus: ne uos magno labore credatis bellum uacuum regnum occupa-
 turus. Nos uero peccauimus milites: si Darium ob hoc uicimus: ut seruo eius traderemur uel incen-
 imperium: qui ultimum ausus scelus: regem suum etiam externae opis egentem: certe cui dium.
 nos uictores pepercissemus: quasi captiuum in uinculis habuit: ad ultimum ne a nobis con-
 seruari posset: occidit. Hunc uos regnare patiemini: quem equidem crucifixum uidere
 festino: omnibus regibus gentibusque & fidei: quam uiolauit: meritas poenas soluentem.
 At Hercule si mox eundem graecorum urbes: aut hellepontum uastare nuntiatum erit
 uobis: quo dolore afficiemini: bellum praemia uestrae occupasse uictoriae. Tunc ad re-
 petendas res festinabitis: tunc arma capietis. Quanto autem praestat territum adhuc &
 uix mentis suae compositum opprimere. Quatridui nobis iter superest: quod tot perculauimus
 niues: tot amnes superauimus: tot montium iuga transcurrimus: non mare illud: quod ex
 aestuans iter fluctibus occupat: euntes nos morat: non ciliciae fauces: & angustiae iclu quid ma-
 dunt: plana omnia & prona sunt: in ipso limine uictoriae stamus. Pauci nobis fugitiui cedones
 & domini sui interfectores supersunt. Egregium me Hercule opus & inter praemia gloriae audita
 uestrae numerandum posteritati famaeque tradetis. Darium quoque hostem finito post mortem Alexandri
 eius odio: parricidas esse uos ultos: neminem imperium effugisse manus uestras. Hoc per oratione
 petrato: quanto creditis persas obsequentiores fore: cum intellexerint uos & bella suscipere Alexander
 & Bessi sceleri non nomini suo irasci. Summa militum alacritate subeuntium: quocumque uel ad fines
 let: duceret: oratio excepta est: nec rex moratur impetum: tertioque per Parthienem die ad hircaniae
 fines hircaniae penetrat. Cratero relicto cum iis copiis: quibus praerat: & ex manu: quam penetra-
 Amyntas ducebat: additis. vi. milibus equitibus: & totidem sagittariis: ut ab incursum uel.

ne barbaræ Parthienem tueret. Phrygiam impedimenta modico præsidio dato: campe
stri itinere ducere iubet. Ipse cum phalange & equitatu. c. l. stadia emesus castra in ual
le: qua hircaniã adeunt: cõmunis. Nemus pãltũ dẽsĩsq; arboribus umbrosus ẽ: pigue
uallis solũ rigantibus aquis: quæ ex petris eminentib; manãt. Ex ipsis radicib; montũ
Zioberis
flu. Zioberis amnis effundit: qui tria fere stadia in longitudinẽ uniuersus fluit: deinde sa
xo: quod alueolum interpolat: percussus duo itinera uelut dispensatis aquis aperit.
Inde torrens & saxos; p quã incurrit asperitate uiolentior: terram præceps subit. Per
ccc. stadia cõditus labitur: rursusq; uelut ex alio sponte cõceptus editur: & nouum al
ueum intedit priore sui parte spatiosior: quippe in latitudinem. xlii. stadios; diffundit.
rursusq; angustioribus coercitus ripis iter cogit: tãdem in alterum amnem cadit: cui
Rhidag⁹
flu. Rhidago nomen est. Incolæ affirmabãt quicũq; dimissi essent in cauernam: quæ pro
pior est fontis: rursus sibi aliud os amnis apertum existere. Itaq; Alexãder duos tauros
qua subeunt aquæ terram præcipitari iubet: quorum corpora ubi rursus erumpit: ex
pulsã uidere: qui missi erant ut exciperent. Quartum iam diem eodem loco quietem
Alexãder militi dederat: cũ litteras Nabarzanis: qui Dariũ cum Besso interceperat accipit: qua
lras acce rum sententia hæc erat: se dariũ nõ fuisse inimicum: imo etiam quæ credidisset: utilia
pit a Na esse suauitate: & quia fidele cõsiliũ regi dedisset prope occisum ab eo. Agitasse dariũ
barzano. custodiam corporis sui cõtra ius fasq; peregrino militi tradere damnata popularium
Nihil eẽ fide: q; per. ii. & .ccc. años inuolatam regibus suis pstitissent. Se in picipiti & lubrico stã
mortalis / tem cõsiliũ a p̄senti necessitate repetisse: dariũ quoq; cũ occidisset: bagoam hac excu
b; spiritu satione satifecisse popularibus: qdã insidiãtẽ sibi iter emisisset. Nihil esse miseris mortali
charius. b; spiritu chari. Amore eius ad ultimã eẽ propulsum. Sed ea magis eẽ secutum: quæ
deos a do coegisset necessitas: q; quæ optasset. In cõmuni calamitatẽ suã quẽq; habere fortunã.
falli nõ so Si uenire se iuberet: sine metu eẽ ueturũ. Nõ timere: ne fidẽ datã tãtus rex uiolaret: de
lere. os a deo falli nõ solere. Ceter; si cui fidẽ daret: uideret indign; multa exilia patere su
patria ubi gienti. Patriam esse: ubicũq; uir fortis sedem elegerit. Nec dubitauit alexander fidem
uir fortis quo per se modo accipiebãt dare. Inuolatũ si uenisset fore. Quadrato tamẽ agmie &
sedem ele composito ibat speculatores subide pmittẽs: qui explorarent loca. Leuius armatura
gerit. ducebat agmen Phalãx eã sequebant; post pedites erãt: impedimẽta & gẽs bellicola
Vallis us naturæ situs difficilis aditu curã regi intenderat. Namq; perpetua uallis iacet usq; ad
q; ad mar mare Caspiũ patēs. Duo terræ eius uelut brachia excurrunt: media flexu modico sinũ
caspium. faciunt lunæ maxime similit; cum eminet cornua nõdum totum orbem sydere implẽ
Cercetæ. te. Cercetæ: Mossinĩ: & Calybes a leua sunt. Et ab altera parte Leucosyri: & Amazo
Mossinĩ. num cãpi: & illos qua uergit ad septentrionẽ: hos ad occasum cõuersa p̄specta. Mar
Calybes. Caspiũ dulcius ceteris ingentis magnitudinis serpentes alit. Piscis est in eo longe di
Leucosy uersi ab aliis coloris: quidã caspiũ: qdã hircanũ appellãt: alii sunt qui meotida paludẽ
ri. in id cadere putẽt: & argumẽtum afferũt: aquã: quæ dulcior sit q; cetera maria: infuso
Amazo paludis humore mitescere. A septentrione ingens in littus mare incumbit: longeq; agit
nũ cãpi. fluctus & magna parte exãstuanis stagnat. Idem alio cœli statu recipit in se fretũ: eo
Mare cas deq; ipetu: quo effusum ẽ: relabẽs terrã naturæ suæ reddit: & qdã credere non caspi
piũ dulci um mare eẽ: sed ex India in hircaniã cadere: cuius fastigiũ (ut supra dictum ẽ) perpe
us q; cæte tua ualle submittitur. Hinc rex. xx. stadia processit semita p̄pmodũ inuia: cui silua in
ra. minebat. Torrẽtesq; & eluuiẽs iter morabant; nullo tamẽ hoste obuio penetrauit: tã
Silua in demq; ad ulteriora peruentũ est: præter alios cõmeatus: quor; tũ copia regio abũda
gens. bat: pomorumq; ingens modus nascitur: & uberrimũ gignẽdis uuis solũ ẽ. Frequens

arbor faciem quercus habet: cuius folia multo mele tingunt: sed nisi solis ortū incolæ
 occupauerint: uel modico tempore succus extinguit. xxx. hinc stadia processerat: cū
 Phartaphernes ei occurrit: seq; & eos qui post Darii mortē profugerant: dedens: qb; Pharta
 benigne exceptis ad oppidū Aruas peruenit. Hic ei Craterus & Erigonus occurrunt phernes
 præfectū tauroꝝ gentis phradatem adduxerant. Hic quoq; in fidem receptus multis se Alexan
 exemplo fuit experiēdi clāmentiam regis. Satrapē deinde hircaniæ dedit Menapim dro dedit
 exul hic regnante Ocho ad Philippū peruenerat. Tauroꝝ quoq; gentē Pharadathi & pfectꝝ
 reddidit: iamq; rex ultima hircaniæ intrauerat: cū Artabazus: quē Dario fidissimum tauroꝝ.
 fuisse supra duximus: cū propinquis Darii ac suis liberis modicaq; græcoꝝ militum artabazꝝ
 manu occurrit: dextrā ueniēti obtulit rex: quippe & hospes Philippi fuerat cū Ocho Alexandro
 regnante exularet: & hospitii pignora in regē suū ad ultimū fides cōseruata uincebat. occurrit.
 Comiter igit̄ exceptus. Tu quidē inquit: rex perpetua scelicitate floreas. Ego cæteris
 latus hoc uno torqueor: qđ præcipiti senectute diu frui tua bonitate nō possum. xc. &
 quintū annū agebat. Nouē iuuenes eadē matre geniti patrē comitabant. Hos Artā
 bazus dextræ regis admouit: præcatus ut tā diu uiuerēt: donec utiles Alexandro eēt.
 Rex pedibus iter faciebat plarūq;. Tunc admoueri sibi & Artabazo equos iussit: ne
 ipso ingrediēte pedibus senex equo uehi erubesceret. Deinde ut castra sunt posita græ
 cos: quos Artabazus adduxerat: conuocari iubet. At illi nisi lacedæmonis fides dare
 respondent: si quid agendum ipsis foret deliberaturos. Legati erant lacedæmoniorū xandro.
 missi ad Dariū: quo uictō applicuerant se græcis mercede apud persas militantib; Græci de
 Rex omiſſis sponſionū fideiq; pignoribus uenire eos iussit: fortunā quā ipse dedisset dunt ale
 habituros. Diu cūctantes plarūq; consilia narrantibus tandem uenturos se pollicēt. xandro.
 At democrates Atheniensis: qui maxime macedonū opibus semp obstiterat: ueniā de democra
 sperata gladio se transfigit. Cæteri: sicut constituerat: ditioni Alexandri se ipsos pmittis atheni
 tunt. x. milia & c. milites erant. Præter hos legati ad dariū missi. xc. In supplementum ēſis mors
 distributus miles: cæteri remiſſi domū præter lacedæmonios: quos tradi i custodiam
 iussit. Mardorum erat gens confinis hircaniæ: cultu uitæ aspera & latrociniiis assueta. Mardoꝝ
 Hæc sola nec legatos miserat: nec uidebatur imperata factura. Itaq; rex indignatus: gens.
 si una gens posset efficere: ne inuictus esset: impedimentis cum præsidio relictis inui
 cta manu comitante procedit. Noctu iter fecerat: & prima luce hostis in conspectu
 erat. Tumultus magis quam prælium fuit. Deturbati ex collibus: quos occupauerant
 barbari: profugiunt: proximiq; uici ab incolis deserti capiuntur. Interiora regio
 nis eius haud sane adire sine magna uexatione exercitus poterat. Iuga montiū præal
 tæ siluæ rupesq; inuix sepunt ea: quæ plana sunt: nouo munimenti genere impedi
 rant barbari. Arbores densæ sunt ex industria confitæ: quarum teneros adhuc ramos
 manu flectunt: quos intortos rursus inserunt terræ. Inde uelut ex alia radice lat ores ui
 rent trunci: hos: qua natura fert: adoleſcere non sinunt: quippe alium alii quasi nexu
 conferunt: qui ubi multa fronde uestiti sunt: operiunt terram. Iamq; occultus nexus
 ramosq; uelut laquei ppetua sede iter claudit. Vana ratio erat cedendo aperire saltum.
 Sed hoc quoq; magni operis. Crebri nanq; nodi nudauerant stipites: & in se implica
 ti arborum rami suspensis circulis similes lento uimine frustrabantur ictus. Incolæ au
 tem ritu ferarum uirgulta subire soliti: tum quoq; intrauerant saltum: occultisq; talis
 hostem laceſcebant. Ille uenatiū modo lumbula scrutatus plarosq; cōfodit: ad ultimū plia cum
 circuire saltū milites iubet: ut si qua paterēt: irrumperēt. Sed ignotis locis plariq; ob
 errabant. Excepti sunt quidam: inter quos equus regis. Bucephalam uocabant: quem nibus.

Bucepha Alexander non eodē: quō cæteras pecudes animo æstimabat: nā ille nec in dorso insi-
Iā equū dere suo patiebatur alium: & regem: cum uellet ascendere: sponte sua genua submit-
Alexātri tens excipiebat: credebaturq; sentire quem ueheret. Maiore ergo quam decebat ira si-
cceperūt. mul ac dolore stimulatus equū uestigari iubet: & per interpretem pronuntiarī: nī red-
 dissent neminē esse uictus. Hac denuntiatione territi cū cæteris donis equū adducūt.
 Sed ne sic quidē mitigatus cedi siluas iubet: aggestaq; humo & montibus planiciem
 ramis impeditā exaggerari. Iā aliquantulū altitudinis opus creuerat cū barbari despe-
Mardi de rati regionē: quā occupauerant: posse retineri: gentē suā dedidere. Rex obsibus acce-
dunt alex- ptis Phradati tradere eos iussit. Inde quinto die in statua reuertitur. Artabazū deinde
xandro. geminato honore: q̄ Darius habuerat ei: remittit domū. Iā ad urbē hircaniæ in qua re-
 gia Darii fuit: uentū erat: ibi Nabazanes accepta fide occurrit: dona ingentia ferens.
Bagoas. Inter quæ bagoas erat specie singulari spado atque in ipso flore pueritiæ cui & Darius
 fuerat assuetus: & mox Alexander assueuit: eiusq; maxime præcibus motus Nabarza
Nabarza ni ignouit. Erat ut supra dictū est: hircaniæ finitima gens Amazonum circa Termo-
ni igno- doonta amnem themisyre incolentiū campos. Reginā habebat Thalestrim: omnib⁹
uit Alexā- inter caucasum montē: & Phasim amnē imperitantē. Hæc cupidinæ uisendi regis ac-
der. censa finibus regni sui excessit: & cū haud procul abesset: præmisit indicantes uenisse
Amazo- reginā adeundi eius cognoscendiq; auidā. Protinus facta potestate ueniendi: cæteris
nū gens. iussis subsistere. ccc. scæminarū comitata processit. Atq; ut primū rex in conspectu fu-
Termo- it: equo ipsa desiluit duas lanceas dextra præferens. Vestis non toto amazonū corpo-
doon flu- ri obducit: nā leua pars ad pectus est nuda: cætera deinde uelant: nec tamen sinus ue-
Talestris stis: quē nodo colligunt: infra genua descendit. Altera papilla intacta feruat: qua mu-
 regina ad liebris sexus liberos alant: adurit dextra: ut arcus facilius intendant: & tæla uibrent.
Alexādꝝ Interrito uultu regē Thalestris intuebat: habitū eius haud quanq; rex famæ parem
 uenit. oculis perlustrat: quippe hominibus barbaris in corporū maiestate ueneratio est: ma-
In corpo- gnorūq; operū non alios capaces putant: q̄ quos eximia specie donare natura dignata
rū maie- est. Cæterū interrogata nū aliquid petere uellet: haud dubitauit fateri ad cōmunican-
state ue- dos cū rege liberos se uenisse: dignā ex qua ipse regni generaret hæredes. Fæminini
neratio sexus se retenturā: marē rediturā patri. Alexander an cū ipso militare uellet: iterrogat:
apud bar- & illa causata sine custode regnum reliquisse: petere perseverabat: ne se irritam spei
baros. pateretur abire. Acrior ad uenerē scæminæ cupido quam regis. At ut paucos dies sub-
Aalexan- sisteret perpulit. xiiii. dies in obsequium desiderii absumpti sunt. Tum illa regnū su-
der par- um: rex Parthienem petiuerunt. Hic uero palam cupiditates suas soluit continentī
thienem amq; & moderationem in alūssima quaq; fortuna eminentia bona in superbiam ac la-
petiit: ubi sciuiam uertit. Patrios mores disciplinamq; macedonum regum salubriter tempera-
continen- tam & civilem habitū uelut leuiora magnitudine sua ducens persicæ regiæ per deorū
tiā oēm potentia fastigiū æmulabat. Iacere humi uenerabūdos pati cœpit: paulatimq; serui-
soluit. libus ministeriis tot uictores gentium imbuere: & captiuis pares facere expetebat.
Diādma Itaq; purpureum diadema distinctum albo: quale Darius habuerat: capiti circunde-
sumpsit dit: uestemq; persicam sumpsit ne omen quidem ueritus: quod a uictoris insignibus
q̄li usus in deuicti transiret habitū: & ille se quidem persarum spolia gestare dicebat. Sed cum
ē darius. illis quoq; mores induerat: superbiamq; habitus animi insolentia sequebatur. Litteras
 quoq; quas in europam mitteret: ueteris annuli gemma obsignabat: iis quas Asiam
 scriberet. Darii annulus imprimebatur: ut appareret unum animum duorum non ca-
 pere fortunam. Amicos uero & equites cūq; his principes militum aspernantes qui /

dem: sed recusare non aulos: perficis ornauerat uestibus. Pellices, ecc. & lx. totidem: Pellices
quot Darii fuerant: regiam implebant: quos spadonum greges & ipsi muliebria pati ac spado-
assueti sequebantur. Hoc luxu & peregrinis infecti moribus ueteres Philippi milites num gre-
rudis naturæ ad uoluptates palam uersabantur: totisq; castris unus omnium sensus ac ges.
sermo erat: plus amissum uictoria: q̄ bello quaesitum esse. Tum maxime uinci ipsos
dedi q; alienis moribus & externis: tantæ moræ domos quasi in captiuo habitu reuer-
fos pudere iam sui: regem uictis q̄ uictoribus similiorem ex macedoniæ imperatore.
Darii satrapem factum. Ille non ignarus & principes amicorum: & exercitum graui
ter offendi: gratiam liberalitate donisq; recuperare tentabat. Sed (ut opinor) liberis p̄
tium seruitutis ingratum est. Igitur ne in seditionem res uerteretur: otio interpolandum Liberis p̄
erat bellum: cuius materia opportune alebatur. Namq; Bessus ueste regia sumpta Ar gratū est
taxerxem appellari se iusserat. Scythasq; & cæteros tanais accolos contrahebat. Hæc p̄tium serui
nabarzanus nuntiabat: quem receptum in fidem regioni quam antea obtinuerat: præ tutis.
fecit. Et cum graue spoliis apparatusq; luxuriæ agmen uix moueretur: suas primū: de Bessus æ
inde totius exercitus sarcinas exceptis admodū necessariis conferri iussit in medium. se appel-
Planicies spatiosa erat: in quam uehicula onusta perduxerat. Expectantibus cunctis lari iusse-
quid inde esset imperaturus: iumenta iussit abduci: suisq; primum sarcinis face sub- rat.
ducta cæteras incendi præcipit. Flagrabant exurentibus dominis: quæ ut intacta ex
urbibus hostium raperent: sæpe flamas restrinxerant: nullo sanguinis præcium auden-
te deslere: cum regias opes idem ignis exureret. Breuis deinde ratio mitigauit dolorē
habilesq; militiæ & ad omnia parati lætabantur sarcinarum potius: quam disciplinæ
fecisse iacturam. Igitur bactrianam regionem petebant. Sed Nicanor Parmenionis Nicanor
filius subita morte correptus: magno desiderio sui affecerat cunctos. Rex ante omnes subita
mœstus cupiebat quidem subsistere funeri affuturus: sed penuria cōmeatum festina morte
re cogebat. Itaq; Philotas cum .ii. milib⁹ & .dc. relictus: ut iusta fratri persolueret ipse corrept⁹.
contendit ad Bessum. Iter facienti litteræ ei afferuntur a finitimis satraparum: e quib⁹
cognoscit Bessum quidem hostili animo occurrere cum exercitu. Cæterum Satribar Satribar-
zanem: quem satrapem Ariorum ipse præfecisset: defecisse ab eo. Itaq; quanq̄ Besso i zanes de-
minebat: tamen ad Satribarzanem opprimendum præuerti optimum ratus: leuem fecit ab
armaturam & equestres copias educit: totaq; nocte strenue facto itinere improuisus Alexandro
hosti superuenit. Cuius cognito aduentu Satribarzanes cum .ii. milibus equitū (nec
enim plures subito contrahi poterant) bac̄tra per fugit: cæteri proximos montes occu-
pauerunt. Prærupta rupes erat: qua spectat occidentem. Eadem qua uergit ad orientē
leuiore submissa fastigio. Multis arboribus obsita per hēnē habet fontē: ex quo lar-
gæ aquæ manant. Circuitus eius .xxx. & .ii. stadia cōpræhendit. In uertice herbidus cā-
pus. In hoc multitudinem imbellem considerare iubet. Ipsi qua rupes erat: arborū trun-
cos & saxa obmoliuntur. xiiii. milia armata erant: i quorum obsidione Cratero relicto
ipse Satribarzanem sequi festinat. Et quia longius eum abesse cognouerat: ad expu-
gnandos eos: qui edita montium occupauerant: redit. Ac primo repurgari iubet: quic-
quid ingredi possent: deinde ut occurrebant inuicæ coles: præruptaq; rupes: irritus la-
bor uidebatur obstante natura. Ille ut erat animi semper obluētantis difficultatibus:
cum & progredi arduum: & reuerti periculosum esset: uersabat se ad omnes cogita-
tiones: aliud atq; aliud ita ut fieri solet: ubi prima quæq; damnatus subiiciente animo
hæsitanti quod ratio non potuit: fortuna consilium subministravit. Vahemens Fa-
uonius erat & multam materiam ceciderat miles: aditumq; per saxa molitus. Hæc ua-

pore torrida inaruerat. Ergo aggerari alias arbores iubet: & igni dare alimenta: celeri terq; stipitibus cumulatis fastigium montis æquatum est. Tunc undiq; ignis iniectus cuncta cōpræhendit: flām ā in ora hostiū uentus ferebat: fumus ingens uelut quadā nube absconderat cœlum. Sonabant incendio siluæ: atq; ea quoq; quæ incenderat miles concepto igne proxima quæq; adurebant. Barbari suppliciorum ultimum: si qua i tromitteret ignis: effugere tentabant: sed qua flāma dederat locū hostis obstabat. **Varia cædes ariog; Artacaua urbs deditur Alex.** Igitur cæde consumpti sunt. Alii medios ignes: alii in petris præcipitauerunt se: quidā manibus hostium se obtulerunt: pauci semiustulati uenere in potestatem. Hinc ad Craterum: qui artacaua obsidebat: redit. Ille omnibus præparatis regis expectabat aduentū: captæ urbis titulo (sicut par erat) cedens. Igitur Alexander turre ad moueri iubet: ipsoq; aspectu territi barbari e muris supinas manus tendentes orare cœperunt: ut iram in Satribarzanem defectionis auctore referuaret: supplicibus semet deditib; parceret. Rex data uenia non obsidionem modo soluit: sed omnia sua incolis reddidit. **Supplemetū nouog; militū occurrit Alex. Dracag; gens. Alexāder intestino facinore petebat. Dymnus Nichonaco insidias Alex. fieri docet.** Ab hac urbe digresso supplementum nouog; militum occurrit. Zolus: d. equites ex græcia adduxerat. iiii. milia ex Illyrico Antipater miserat. Thessali equites. c. & xxx. cū Philippo erant. Ex lydia. ii. milia & cc. peregrinus miles aduenerant. ccc. equites gentis eiusdem sequebantur. Hac manu adiecta dracas peruenit. Bellicosa natio est. Satriapes erat Nabarzanes sceleris in regē suū particeps Besso. Is suppliciorum quæ meru erat metu profugit in Indiā. Iam nouū diem statua erant: cum externa uis non territus modo rex: sed inuictus intestino facinore petebat. Dymnus modice apud regem auctoritatis & gratiæ. Exoleti: cui Nichomaco erat nomen: amore flagrabat: obsequio unī sibi dediti corporis uictus. Is quod ex uultu quoq; perspicī poterat: similis attonito remotis arbitris cum iuuenē secessit in templum: arcana se & silenda afferre præfatus. Suspensumq; expectatione per mutuam charitatē & pignora utriusq; animi rogat: ut affirmet iureiurando quæ cōmisisset silentio esse tecturum. Et ille ratus nihil quod ēt cum periurio detegendum foret indicaturum: per præsentēs deos iurat. Tum Dymnus aperit in tertium diem insidias regi comparatas: seq; eius consilii fortibus uiris & illustribus esse participem: quibus iuuenis auditis se uero fidem in parricidio dedisse constanter abnuī: nec ulla religione: ut scelus tegat posse constringi. Dymn; & amore & metu amens dextram Exoleti complexus & lachrymans orare primū cœpit: ut particeps cōsilii operisq; fieret. Si id sustinere nō posset: attamen ne proderet se: cuius erga ipsum beniuolentiæ præter alia hoc quoq; haberet fortissimum pignus: quod caput suum permisisset fidei adhuc inexpertæ. Ad ultimum auersari scelus perseverantē metu mortis terret. Ab illo capite coniuratos pulcherrimum facinus inchoaturos. Alias deinde affceminatū & muliebriter timidū: alias pditorē amatoris appellans: nunc ingentia promittens interdumq; regnum quoq; uersabat animū tanto facinore procul abhorrentem: strictum deinde gladium modo illius: modo suo admouens iugulo supplex idem & infestus expressit: ut tandem non solū silentiū: sed etiam operā polliceretur: nāq; abūde constantis animi: & dignus qui pudicus esset: nihil ex pristina uoluntate mutauerat. Sed se captū Dymni amore simulabat nihil recusare. Scisci tari deinde pergit: cū quibus tantæ rei societate iuisset. Plurimū referre quales uiri tā memorabili opī admoturi manus eēt. Ille & amore: & scelere male sanus simul gratias agit: simul gratulatur: quod fortissimis iuuenum non dubitasset se iungere Deme trio corporis custodi Peculao Nicanori. Adicit his Aphœbetum loceum: diosenum toz; noīa. Archepolim; & Amyntam. Ab hoc sermone dimissus Nichomachus ad fratrem (cre/

ballino erat nomē) quæ acceperat defert. Placet ipsum subsistere in tabernaculo: ne si regiam intrasset; non assuetus adire regē coniurati proditos se eē resciscerēt. Ipse Ceballinus ante uestibulum regiae (neq; enim propius aditus eius patebat) consistit operiens aliquem ex prima cohorte amicor; quo introduceretur ad regem. Forte cæteris dimissis; unus Philotas parmenionis filius incertum q̄ ob causam substiterat in regia. Huic Ceballinus ore confuso magnæ perturbationis notas præse ferēs aperit: quæ ex fratre compererat; & sine cunctatione nuntiare regi iubet. Philotas laudato, eo p̄tinus intrat ad Alexandrum; multoq; inuicem de aliis rebus consumpto sermone nihil eorum; quæ ex Ceballino cognouerat nuntiat. Sub uesperam eum p̄deūtē in uestibulo regiae excipit iuuenis; an mandatū executus foret requirens. Ille non uacasse sermoni suo regem causatus discessit. Postero die Ceballinus uenienti in regiam præsto est. Intransentemq; admonet pridie cōmunicatæ cū ipso rei. Ille curæ sibi esse respōdit; ac ne tum quidem regi quæ audierat aperit. Cœperat Ceballino eē suspectus. Itaq; non ultra interpolandum ratus nobilī iuueni (Metion erat nomen ei) super armamentariū posito; qd̄ scelus pararet indicat. Ille Ceballino in armamentario abscondito protinus regi corpus forte curanti; quid ei index detulisset; ostendit. Rex ad comprehendēdū Dymnū missis satellitibus armamentarium intrat. Ibi Ceballinus gaudio elatus habeo te inquit incolumem ex ipiorum manibus ereptum. Percunctatus deinde Alexander quæ noscenda erant; ordine cuncta cognoscit. Rursusq; institit quærere quotus dies esset; ex quo Nicomachus ad eum detulisset indicium. Atq; t̄llo fatente iam tertium eē; existimans haud incorrupta fide tanto post deferre quæ audierat; uinciri cū iussit. Ille clamitare cœpit eodem temporis momento; quo audisset ad Philotam decurrisse; ab eo percunctaret. Rex item quærrens an Philotā adisset; an institisset ei ut peruenirent ad se; perseverante eo affirmare quæ dixerat; manus ad cœlum tendens manantibus lachrymis hanc sibi charissima quondam amicor; relatam gratiā quære batur. Inter hæc Dymnus haud ignarus quā ob cām accerferetur a rege; gladio quo forte erat cinctus; grauius se uulnerat; occursum satellitum ihibitus perfertur in regiam. Quem iutuēs rex quod iquit in te Dymne tantum cogitauī nefas; ut tibi macedonū regno dignior Philotas me quoq; ipso uideretur. Illum iam defecerat uox; itaq; edito gemitu uultuq; a conspectu regis auerso; subinde collapsus extinguitur. Rex philota uenire in regiam iusso. Ceballinus inquit ultimum suppliciū meritis esset si in caput meum preparatas insidias biduo texisset. Huius criminis reum philotam substituit; ad quem protinus indicium detulisse se affirmat quo propiore gradu amicitiae me cōtingis; hoc maius est dissimulationis tuæ facinus; & ego Ceballino magis; q̄ philotæ id conuenire fateor. Fauentē habes iudicem; si quod admitti non potuit; saltē negari potest. Ad hoc philotas haud sane trepidus si animus uultu estimaretur. Ceballinū quidē forti sermonē ad se detulisse; sed ipsum tam leui auctori mihi credidisse respondit ueritum ne iurgium inter amatorē & exoletū nō sine risu aliorum detulisset. Cum Dymnus interemerit seipsum; quali acūq; erāt; nō fuisse reticēda; complexusq; regē orare cœpit; ut præteritā uitam; potiusq; culpā silentiū tamen nō facti ullius intueret. Haud facile dixerim; crediderit ne ei rex; an altius iram suppresserit; dextram decon ciliatæ gratiæ pignus obtulit; & cōtemptum; magisq; celatū idicium eē uideri sibi dixit. Aduocato tamē cōsilio amicor; cui tū Philotas adhibitus nō ē. Nichomachus introduci iubet. Is eadem; quæ detulerat ad regem; ordine exposuit; Erat Craterus re ad regē i gi charus i paucis; & eo philotæ ob emulationē dignitatis aduersus. Neq; ignorabat

Ceballi-
nus cōiu-
rationem
detegit.
Dymn⁹
ad alexā.
ducitur.

Dymn⁹
moritur.
Philotas
reus fit.

Nicho-
machus

saepe Alexander auribus nimia actione uirtutis atque opere grauem fuisse: & ob ea non
 quidem sceleris: sed contumaciae tamen suspectum. Non aliam praemendi inimici occasio-
 nem aptiorem futuram ratus: odio suo pietatis praeferebat specie. Utinam inquit in princi-
 pio quoque huius rei nobiscum deliberasset. Suasisset ut si philotae uelles ignoscere: pa-
 tereris potius ignorare eum quantum deberet tibi: quam usque ad mortis metum adductum coge-
 res potius de periculo suo: quam de tuo cogitare beneficio. Ille enim semper in lidari tibi po-
 terit. Tu non semper philotae poteris ignoscere. Nec est quod existimes eum quantum faci-
 nus ausus est: uenia posse mutari. Scit eos qui materiam consumpserunt: amplius spe-
 rare non posse. At ego etiam si ipse uel poenitentia: uel beneficio tuo uictus quiescere uo-
 let patrem eius Parmenionem tanti ducem exercitus & inueterata apud milites tuos:
 auctoritate haud multum infra magnitudinis tuae fastigium positum: scio non equo ani-
 mo salutem filii sui debiturum tibi. Quaedam beneficia odimus. Meruisse mortem con-
 fiteri pudet. Superest: ut malit uideri iniuriam accepisse: quam uitam: proinde scio tibi cum
 illis de salute esse pugnandum. Satis hostium superest: ad quos persequendos uti sumus
 Latus a domesticis hostibus muniendum. Hos si submoueas: nihil metuo ab exter-
 no. Haec craterus. Nec caeteri dubitant: quin coniurationis indicium supplicium non fuis-
 set: nisi auctor aut particeps. Quem enim pius & bonae mentis non amicum modo: sed ex ul-
 tima plebe: auditis quae ad eum delata erant: non pertinens ad regem fuisse cursurum: nec Ce-
 ballini quidem exemplo quae ex fratre compta ipsi nuntiasset: parmenionis filium praefectum
 equitatus omnium archano regis arbitrum simulasse etiam non uacasse sermone suo regem:
 ne index alium interuentum quaereret. Nichomachum religione quoque deum astrictum con-
 scientiam suam exhonerare praeparasse: philotam consumpto plaudum iocum poenae toto die gra-
 uatum esse: pauca uerba ad caput regis pertinentia tam longo & forsitan superuacuo inferere
 sermone. At enim si non credidisset talia deferentibus praeparatis: cur igitur extraxisset bi-
 duum: tanquam indicio haberet fidem? Dimittendum fuisse Ceballinum: si dilationem eius dam-
 nabat. In suo quoque periculo magnum animum habere: cum de salute regis timeretur credu-
 los esse debere: uana quoque deferentis admittere. Oes igitur quaestione de eo: ut par-
 ticeps sceleris indicare cogere: habendam esse decernunt. Rex admonitos ut consilium
 silentio praemerent: dimittit: pronuntiarum deinde iter in posterum diem iubet: nequa no-
 uiuini consilium daretur nota. Inuitatus est et philotas ad ultimas ipsius epulas. Et non
 cenare modo: sed et familiariter alloqui eum eo quem damnauerat sustinuit. Secunda de-
 inde uigilia luminibus extinctis cum paucis in regiam coeunt Ephestion: & craterus:
 & Cenus: & Erigonus. Hi ex amicis. Ex armigeris autem Perdicas & Leonatus. Per hos
 imperatum: ut qui iuxta praetorium excubabant: armati uigilarent. Iam ad omnes aditus dispo-
 siti erant eques: itinera quoque obsidere iussi: ne quis ad parmenionem: qui tum mediae: ma-
 gnisque copiis praerant: occultus euaderet. Attarras autem cum trecentis armatis intrauerat
 regiam: huic decem satellites tradunt: quorum singulos denique armigeri sequebantur. Iam ad
 alios coniuratos comprehendendos distributi sunt. Attarras cum trecentis ad philotam
 missus clausum aditum domus moliebat. Iuuenem promptissimis stipatus. Nam caeteros
 cingere undique domum iusserat: ne occulto aditu philotas posset elabi. Illi siue secu-
 ritate animi: siue fatigatione resolutum somnum oppresserat: quem Attarras torpentem
 adhuc occupat. Tandem ei sopore discusso cum inicerentur athenae: uicini quae bonitatem
 ducitur. tuam rex inimicorum acerbitas: nec plura locutum capite uelato in regiam adducit.
 Postero die rex edixit: omnes armati coirent. vi. milia fere militum uenerant: praeterea
 turba lyxarum calorumque impleuerant regiam. Philotam armigeri agmine tuo tegebant

ne ante conspici posset a uulgo: quæ rex allocutus milites eest. De capitalibus rebus uetustis macedonum modo inquirebat. Exercitus in parte erat uulgi: nihil potestas regum ualebat: nisi prius ualisset auctoritas. Igitur primum Dymni cadaver inferret: plerisque quid parasset: quoue casu extinctus eest ignaris. Rex deinde in concione procedit uultu praefrens dolorem animi. Amicorum quoque maestitia expectationem haud paruum ei fecerat. Diu rex demisso in terram uultu attonito stupetisque similis stetit. Tandem recepto animo: poene inquit milites paucorum hominum scelere uobis ereptus sum: deum prouidentia & misericordia uiuo. Conspectusque uester uenerabilis cogit: ut uehementius patricidis irascerer: quam spiritus imo unus uitae meae fructus est tot fortissimis uiris de me optime meritis referre adhuc gratiam possem. Interrupit orationem militum gemitus: abortaque sunt omnibus lachrymae. Tum rex inquit quanto maiorem in animis uestris motum excitate uobis cum tanti sceleris auctores ostendero: quorum mentionem adhuc reformido: & tanquam salui esse possint: nominibus abstineo. Sed uincenda est memoria pristinae charitatis: & coniuratio impiorum ciuium detegenda. Quomodo autem tantum nefas sileam? Parmenio illa aetate tot meis: tot parentis mei meritis deuinctus: omnium nobis amicorum uetustissimus ducem tanto sceleri se praebuit. Minister eius philotas Leucolaum: & Demetrium & hunc Dymnum: cuius corpus aspiciatis: caeterosque eius amentiae comites in caput meum subornauit. Fremitus undique indignantium quarerentiumque tota concione obstreperebat: qualis solet esse multitudinis & maxime militaris: ubi aut studio agitur: aut ira. Nicomachus deinde & Metron & Ceballinus producti: quae quisque detulerat exponunt: nullius eorum indicio. Philotas in particeps sceleris destinabat. Itaque indignatione expressa uox indicium silentio excepta est. Tum rex qualis inquit ergo animi uobis uidetur qui huius rei delatum indicium id ipsum suppressit. Quod non fuisse uanum Dymni exitus declarat in certam rem deferens tormenta non timuit. Ceballinus ne momentum quidem temporis distulit exonerare se: ut eo ubi lauabar irrumperet. Philotas solus nihil timuit nihil credit. O magni animi uirum: iste testis piculo cum moneret: ultimum non mutaret indicem tantae rei sollicitus non audiret. Subest nimirum silentio facinus: & auida spes regni precipitem animum ad ultimum nefas impulit. Pater mediae praesens. Ipse apud multos copiarum duces meis praepotes uiribus maiora: quam capit sperat. Orbitas quoque mea (sine liberis sum) spernit. Sed erat philotas. In uobis liberos pariter consanguineos habeo. Vobis saluis orbis esse non possum. Epistolam deinde parmenionis interceptam quam ad filios Nicanorem & philotam scripserat recitat: haud sane indicium grauioris consilii ferentem. Namque summa eius haec erat. Primum uestri curam agite: deinde uestros: sic enim quae destinauimus faciemus: adiecitque rex sic esse scriptam: ut siue ad filios uenisset: a consciis posset intelligi: siue intercepta esset: falleret ignaros. At enim dimnus cum caeteros participes sceleris indicaret. Philotam non nominauit: hoc quidem illius non innocentiae: sed potentiae indicium est: quod sic ab iis timeatur: et a quibus prodii potest: ut dum de se fateantur: illum tamen celent. Caeterum philotam ipsius indicat uita. Amyntas: qui mihi consobrinus fuit: & in macedonia capiti meo impias comparauit insidias socium & consocium adiunxit. Hic Attalus quoque grauiore inimicum non habuit sororem suam in matrimonium dedit. Hic cum scripsissem ei pro iure tam familiaris usus atque amicitiae: qualis fors edita eest. Iouis Hamonis oraculo sustinuit scribere mihi: se quidem gratulari quod in numerum deorum receptus essem. Caeterum misereri eorum: quibus uiuendum esset sub eo: qui modum hominis excederet. Haec sunt et pridem animi alienati a me & inuidentis gloriae meae indicia: quae equidem milites quamdiu licuit in animo meo pressi. Videbar enim mihi partem uiscerum meorum abrum-

Mos macedonum de capitalibus rebus.

Alex. oratio

Attalus Alex. inimicus.

pere: si in quos tam magna contulerā: uiliores mihi facerē. Sed iā non uerba puniēda sunt: linguæ temeritas puenit ad gladios. Hos (si mihi creditis) Philotas in me acuit: si ipse dimisi: quo me cōserā milites: cui caput meū credā? Eqtatū optimæ exercitus partī p̄cipibus nobilissimæ iuuetutis unū p̄fecit: salutē spem uictoriā meā fidei eius tutelæq; cōmisi: partē in idē fastigiū: in quo me ipsi posuistis admouī. Mediam qua nulla opulētior regio est: tot ciuū lociorūq; milia īperio eius ditioniq; subieci. Vnde p̄sidiū petierā: periculū existit. Quā foeliciter in acie occidissē potius hostis p̄da: q̄ ciuis uictima. Nunc seruatus ex periculis: quæ sola timui: in hæc icidi: quæ timere nō debui. Soletis identidē a me milites petere: ut salutē meæ parcā. Ipsi mihi p̄stare potestis: quod suadetis ut faciā. Ad uestras manus: ad uestra arma confugio: inuitis uobis saluū esse nolo: uolētibus non possum: nisi uīdicor. Tū philotā religatis post tergū manibus pducitur. Amyntæ oīo haud grata regi fuit.

Philotas religatis post tergū manibus pducitur. Amyntæ oīo haud grata regi fuit.

Philotas p̄ se cām dicit.

mone sis apud eos usus. Tum philotas p̄ter macedonas inqt plāriq; adsunt: quos facilius quæ dicam p̄cepturos arbitror: si eadē lingua fuero usus qua tu ægisti non ob aliud credo: q̄ ut oratio tua intelligi posset a pluribus. Tum rex ecquid uidetis odio ēt sermonis patrii philotam teneri? Solū qppe fastidit eū dicere. Sed dicat sane utcunq; cordi est: dum memineritis æque illū a nostro more atq; sermone abhorre. Atq; ita concione excessit. Tum philotas uerba inqt innocenti reperire facile ē: modū uerborum misero tenere difficile. Itaq; inter optima cōscientiā: & iniquissimā fortunā destitutus ignoro: quo modo & aīo meo & tēpori paream. Abest q̄dem optimus causæ meæ iudex: q̄ cur me ipse audire noluerit nō me hercule excogito cū illi utiq; cognita cā tā dānare me liceat q̄ absoluere. Non cognita uero liberari absente non possum qn a p̄sente dānatus sum. Sed quāq; uicti hoīs non superuacua solū: sed ēt inuisa defensio ē quæ iudicē non docere uidetur sed arguere: tamen utrūq; licet me dicere: memet ipse non deserā: nec cōmittā: ut dānatus etiam mea sententia uidear. Egdem cuius criminis reus sum non uideo inter coniuratos nemo me nominat. De me Nicomachus

nihil dixit. Ceballinus plusq̄ audierat scire non potuit. At q̄ coniurationis caput me fecisse credit rex. Potuit ergo Dymnus eum praterire: quē i sequebat̄: p̄sertim cū quarrenti socios fallo fuerim nominandus: quo facilius: qui tenebat̄ posset impelli: non enim detecto facinore nomē meū prateriit: ut posset uideri socio pepercisse. Nicomachus: quē taciturnū archana de semetipso credebatur: confessus aliis nominatis me unū subtrahebat. Quāso cōmilitones si Ceballinus me non adisset: nihil me de coniurationis scire uoluisset: num hodie dicerē cām nullo me nominante. Dymnus sane & uiuere adhuc: & uelut mihi parceret. Quid cæteri: q̄ de se confitebunt̄ me uidelicet subtrahēt. Maligna est calamitas: & fere noxius cū suo supplicio cruciet̄: acquiescit aliēo. Tot consciū in eculū q̄dem impositū ueq̄ fatebunt̄. At q̄ nemo parcat morituro: nec cuiquā moriturus ut opinor. Ad ueq̄ crimē & ad unū reuertendū mihi est. Cur rē delatā ad te tacuisti: cur tam securus audisti: hoc qualecūq̄ confesso mihi ubicunq̄ es Alexander remisisti: dextrā tuā amplexus reconciliati pignus animi conuiuio quoq̄ interfui. Si credidisti mihi: absoluius sum: si pepercisti dimissus: uel iudiciū tuū serua. Quid hac proxima nocte qua digressus sum a mēsa tua feci: quod nouū facinus delatū ad te mutauit animū tuū: graui sopore acquiescebā. cū me malis indormientē meis inimici uincēdo excitarunt. Vnde & parricidæ & proditori tam alti q̄es somni. Scelerati consciētia obstrepēte cū dormire non possunt: agitant eos furia non citato modo: sed & consumato parricidio. At mihi securitatē primū inocentia mea: deinde cōsciētia dextera tua obtulerant non timui ne plus alienæ crudelitati apud te liceret: q̄ clemētiæ tua. Sed ne te mihi credidisse poeniteat: res ad me praferebatur a puero: q̄ non testē te agitāt non pignus iudicii exhibere poterat: impleturus oēs metu si cœpisset audiri. Amatoris a furis. & scorti iurgio iterponi aures meas credidi infelix: & fidē eius suspectā habui: quod non ipse deferret: sed fratrem potius subornaret. Timui ne negaret mandasse se Ceballino: & ego uiderer multis amicorū regis fuisse piculi causa. Sic quoq̄ cā læserim: neminē iueni: q̄ mallet perire me q̄ icolumē eē. Quid inimicitiarū creditis accepturum fuisse: si isontes lacestissem? At enim Dymnus se occidit: Num igit̄ facturū eū diuinare potui minime. Ita quod solū iudici fidē fecit: id me cum a Ceballino interpolatus sum mouere non poterat. At hercule si conscius Dymno tanti sceleris fuissem biduo illo proditos eē nos dissimulare non debuī. Ceballinus ipse tolli de medio nullo negotio potuit. Deinde post delatū iudiciū: qd opperiturus erā. Cubiculū regis solus intraui ferro quidē cinctus. Cur distuli facinus? An sine Dymno non sum ausus. Ille igit̄ princeps coniurationis fuit. Sub illius umbra philotas latebā: q̄ regnū macedonū affecto. Et quis e uobis corruptus est donis: quē ducē: quē prafectum impēsius coluit? Mihi quidē obiicitur: quod societatem patrii sermonis asperner quod macedonū mores fastidiam. Si ergo imperio quod dedignor imineo: iam pridem natiuus ille sermo cōmerito aliarū gentium exoluit: tam uictoribus: q̄ uictis peregrina lingua discēda ē. Non me hercule iste me magis lædunt: q̄ amyntas perdicæ filius insidiatus est regi: cum quo quod amicitia fuerit mihi: non recuso defendere: si fratrem regis nō oportuit diligere a nobis. Sin autem in illo fortunæ gradu positum ēt uenerari necesse erat: utrū quāso quod non diuinari reus sum. An impiorum amicis isontibus quoq̄ moriendū est. Quod si equū ē: cur tam diu uiuo: si iniustum: cur nunc demū occidor: at enī scripsi: misereri me eorum: quibus uiuendum esset sub eo qui se iouis filium crederet. Fides amicitia ueri consilii periculosa libertas me decipistis: uos quæ sentiebā: ne reticentem: impulistis: scripsisse me hoc fateor regi non de rege: non enim faciebam inuidiā

sed pro eo timebā. Dignior mihi alexander uidebatur: qui iouis stirpē tacitus agno-
 sceret: q̄ q̄ p̄dicatione iactaret. Sed quoniā oraculi fides certa ē: sit deus causā meā te
 stis. Retinere me in uinculis: dū consulitur admodū archanū & occultū scelus. Inte-
 rim q̄ regē nostrū dignatus est filiū: neminem eorum qui stirpi suæ insidiati sunt late-
 re patiet. Si certiora oraculis creditis esse tormēta: ne hanc q̄dem exhibendā uerita-
 tis fidē deprecor. Solēt rei capitis adhibere uobis parētes. Duos frat̄es ego nup̄ amisi
 patrem nec ostendere possum: nec inuocare audeo: cū & ipse tanti criminis reus sit.
 Parū est enim tot modo liberorū parentē in unico filio acquiescentē eo quoq̄ orbari:
 ni ipse in rogū meū iponitur. Ego charissime pater & propter me morieris & mecum
 Ego tibi uitā adimo: ego senectutē tuā extinguo. Quid enim me procreabas iscelicē
 aduersantibus diis: an ut hos ex me fructus perciperes: q̄ te manēt? Nescio adolescen-
 tia mea inferior sit: an senectus tua. Ego in ipso robore ætatis eripior: tibi carnifex spi-
 ritum adimet: quē si fortuna expectare uoluisset: natura polcebat. Admonuit me pa-
 tris mei mentio: q̄ timide & cunctanter: quæ ceballinus detulerat ad me: idicare de-
 buerim. Parmenio. n. cum audisset uenenū a Philippo medico regi parari: deterrere
 eū uoluit epistola scripta: quo minus medicamentū biberet: quod medicus dare con-
 stituerat. Num creditū ē patri meo? Num ullam auctoritatē eius litteræ habuerūt?
 Ego ipse quoties quæ audieram detuli: cū ludibrio credulitatis repulsus sum. Si & cū
 idicamus inuisi: & cum tacemus suspecti sumus: quid facere nos oportet? Cūq̄ unus
 e circumstantiū turba exclamasset: benemeritis non licuisse insidiari. Philotas recte in-
 quit q̄sq̄ es dicis. Itaq̄ si insidiatus sum p̄cā non depræcor: & finē facio dicēdi: quo-
 niā ultima uerba grauiā sunt uisa auribus uestris. Abducitur deīde ab iis: q̄ custodie-
 bant eū. Erat iter duces manu strenuus Bellon q̄dam pacis artiū & ciuilibus habitu rudi-
 us uetus miles ab humili ordīe ad eū gradū: i quo tunc erat promotus: q̄ taecentibus
 cæteris stolidā audaciā ferox admonere eos cœpit: quotiens q̄sq̄ diuersorū: quæ oc-
 cupassent: perturbatus eēt: ut purgamēta suorū philotæ reciperēt eo: unde cōmilito-
 nes expolissent: auro argētoq̄ uehicularū eius onusta totis uicis stetit: at ne i uicina q̄-
 dem diuersorū quēq̄ cōmilitonū retētum eēt: sed p̄ dispositos: quos supra somnū ha-
 bebat oēs procul relegatos: ne fremitu ullo murmurantiū iter se silētio uerius: q̄ som-
 no excitaret. Ludibrio eius fuisse rusticos hoīes phrygasq̄ & paphlagonas appella-
 tos: q̄ non erubesceret macedo natus hoīes linguæ suæ p̄terpretē audire. Cū Hāmo-
 nem consuli uellet: eundē Iouis arguisse mēdaciū. Alexandrū filiū agnoscētis scilicet
 ueritū ne inuidiosum eēt: quod dii offerret. Cum insidiaret capiti regis & amici non
 consuluisset eū louē. Nunc ad oraculū mittere: dum pater eius sollicitet: q̄ p̄sit i me-
 dia: & pecuniā: quæ eius custodia cōmissa sit: pditos hoīes ad societātē sceleris ipel-
 lat. Ipsos missurus ad oraculū: q̄ louē iterrogēt: nō quod ex rege cognouerit: sed qui
 gratias agant q̄ uota pro icolumitate regis optimi: psoluāt. Tum uero uniuersa cōcio
 accēsa ē: & a corporis custodibus initium factū clamantiū: dilcerpēdū eēt parricidā
 manibus eorū. Id q̄dē philotas: q̄ grauiora supplicia metuetet: haud sane iniquo aīo
 audiebat. Rex i concionē reuersus: siue ut in custodia quoq̄ torqueret: siue ut diligen-
 tius cūcta cognosceret: conciliū i posterū diē distulit: q̄q̄ in uesperam iclinabat dies:
 tamē amicos conuocari iubet: & cæteris q̄dē placebat. Macedonū more obrui saxis:
 Ephestion aut̄ & Craterus & Cenus tormētis ueritatē exprimēdam eēt dixerūt: & illi
 quoq̄: q̄ aliud suaserant: in horū sentētiā transeunt. Consilio ergo dimisso. Ephestio
 cū Cratero & Ceno ad quæstionē de philota habendā consurgūt Rex Cratero accer-

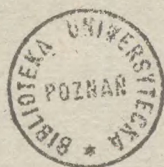
Bellonis
 stolidā
 audaciā

Variæ
 sniæ de
 philota

sito: & sermone habito: cuius summa nō edita est: i intimā diuersorū partē secessit: & remotis arbitris i multam noctem q̄stionis expectauit aduentū. Tortores i cōspectu Philotæ oīa crudelitatis tormēta pponūt. Et ille ultro: qd cessatis iqt regis inimicum i terfectorem cōfiterentē occidere: qd q̄stione opus ē: cogitauit: uolui. Craterus exigere ut quæ cōfiteret i tormentis quoq; diceret. Dum corripit & dū obligant oculi: dum uestis exuit: gentium iura deos patrios ne qcq; apud surdas aures inuocabat. Per ultimos deīde cruciatus: utpote & damnatus & inimicis i gratiam regis torquentibus lacerat. Ac primo q̄q; hīc ignis: illīc uerba iam nō ad q̄stionem: sed ad p̄nā īgrediebant: nō uocē mō: sed et gemitus habuit i ptate. Sed posteaq; itumescens corpus uerberibus flagelloꝝ ictus nudis ossibus icussos ferre non poterat: si tormētis adhibitori modū eēt: dictus se quæ scire expectaret pollicet. Sed finē quōni fore: iurare eos per Alexādri salutem uolebat: remoueriq; tortores. Et utroq; ipetrato. Cratero inquit: dic qd me uelis dicere. Illo idignate ludificari eū: rursusq; renouate tortores: tēpus petere cœpit: dum recipet spiritū: cuncta quæ sciret indicaturus. Interim eqtes nobilissimos q̄sq; & ii maxime: q; Parmenionem propiua cognatiōe contigebant: posteaq; Philo- tam torqueri fama uulgauerat: legē macedonū ueriti: qua cautū erat: ut p̄p̄qui eorū: q; regi i sidiati erāt cū ipsis necarent: alii se īterficiūt: alii i deuios montes uastaq; solitudines fugiunt: īgenti p̄ tota castra terrore diffuso: donec rex tumultu cognito legem se supplicio coniunctis sociū remittere edixit. Philotas uero ne an mēdacio liberare se a cruciatu uoluerit: anceps cōiectura est: quoniā & uera cōfessis: & fama dicētib; idē doloris finis ostēdit. Ceterū pater iqt meus Egilocus: quā familiariter usus sit: nō ignoratis. Illū dico Egilocū: q; i acie cecidit: oīum malorū nobis causa fuit. Nam cū primū iouis filius se saluari iussit rex: id idigne ferens ille hunc igit regem agnoscimus iqt q; Philippum dedignat patrem. Actum est nobis: si ista perpeti possumus. Non homines solum: sed etiam deos dispicit: q; postulat deus credi. Amisimus Alexandrum. Amisimus regem: icidimus i superbiam: nec diis: q;bus se exaquat: nec hoibus q;bus se eximit tollerabilem. Nostro ne sanguie se iactat deum: q; nos fastidiat qui grauetur mortalium adire concilium: Credite mihi: & nos si uiri sumus: a diis adoptabimur. Quis proauum eius alexandrum: q; deīde Archelaum: q; perdicam occisos ultus ē: hic qdem īterfectoribus patris ignouit. Hæc Egilocus dixit supra cœnam: & postera die priā luce a patre accersor. Tristis erat: & me mœstum uidebat: audieramus enim quæ sollicitudinem icuterent. Itaq; ut experiremur: utrum ne uino grauatus effudisset illa: an altiore cōcepta cōsilio: accersiri eum placuit ac uenire. Eodemq; sermone utro petito adiecit: se siue auderemus duces esse proximas a nobis partes uindicaturum: siue deesset aius cōsiliū silentio esse tecturum. Parmenioni uiuo adhuc Darīo item pestiua res uidebatur: nō. n. sibi: sed hosti esse occisuros Alexandrum. Darīo uero sublato p̄mīum regis occisi Asiā & totum orientem īterfectoribus esse cessurū. Ap̄ probatoq; consilio: in hæc fides data est & accepta. Quod ad Dymnū pertinet nihil scio: & hæc confessus intelligo non prodesse mihi: quod prorsus sceleris expers sum. Illi rursus tormentis admotis: cum ipsis quoq; hastis os oculosq; eius euerberarent: ut hoc quoq; crimen cōfiteret expressere. Exigentibus deinde ut ordinē cogitati sceleris exponeret: cum diu bac̄tra retentura regē uideret: timuisse respondit: ne pater. lxx. natus annos tanti exercitus dux: tantæ pecuniæ custos īterim extingueret: ipsiq; spoliato tantis uiribus occidendi regis causa nō esset: festinasse ergo se: dum p̄mīum haberet i manibus. Repræsentalse consiliū: cuius patrem fuisse auctorem nisi crederent: tor-

Philotæ
tormenta
pponunt

Propinq;
parmenionis
alii
se īterfici
unt: alii
fugiunt.

Egilocus

menta quæ tollere non posset; tamen non recusare. Illi collocuti satis quæsitum uideri ad regem reuertunt; qui postero die & quæ confessus erat philotas recitari; & ipsum quia ingredi non poterat iussit afferri; omnia ignoscente eodem Demetrius; qui proximi sceleris particeps esse arguebat producit; multa affirmatione animique pariter constantia & uultu abnuens quicquid sibi in regem cogitatum esse. Tormeta etiam deposcebat in semetipsum cum philotas circumlatis oculis; ut incideret in Calin quendam haud perculstantem; propius eum iussit accedere; illo perturbato & recusanti transire ad eum; patieris inquit Demetrium mentiri; rursumque me excruciaris; Calin uox sanguinisque defecerant; & macedones philotam inquinare innoxios uelle suspicabant; quia nec a Nicomacho; nec ab illo philota; cum torqueretur nominatus esset adolescens; qui ut prefectos regis circumstantes se uidit. Demetrium & semetipsum id facinus cogitasse confessus est. Omnes ergo a Nicomacho nominatos more patrio dato signo saxis obruerunt. Magno non modo salutis; sed etiam uitæ periculo liberatus erat alexander; quippe Armenio & philotas principes amicorum nisi palam fontes sine indignatione totius exercitus non potuissent damnari; itaque anceps quaestio fuit; dum inficiatus est facinus; crudeliter torqueri uidebat. Post confessionem etiam neque philotas amicorum misericordiam meruit.

Coniura
ti saxi ob
ruti sunt.

Q. CVR TII DE REBUS GESTIS ALEXANDRI MAGNI REGIS
MACEDONVM LIBER SEXTVS.

Philotæ
mortis
dolor.

PHILOTAM Sicut recentibus sceleris eius uestigiis iure affectum; supplicio celsuerant milites; ita posteaque desierat eum quem ostendissent; inuidia in misericordiam uertit. Mouerat & claritas iuuenis; & patris eius senectus atque orbitas. Primum aliam apuerat regi; omnium periculorum eius particeps semper alterius acie cornu defenderat. Philippo quoque ante omnes amicus; & ipsi alexandro tam fidus; ut occidendi attalum non alio ministro uti mallet.

Licestes
alexan. ex
custodia
educitur.

Horum cogitatio subibat exercitum; seditiosaque uoces referebant ad regem; quod illud haud sane motus satisque prudens omnia uitia negotio discuti edixit; ut omnes in uestibulo regiae praesto afforent; quos ubi frequentes adesse cognouit; in concione processit; haud dubie ex composito affarios postulare coepit; ut licestes alexander; qui multo antequam philotas regem uoluisset occidere exhiberet; a duobus iudicibus sicut supra diximus delatus; tertium iam annum custodiebat in uiculis. Eundem in philippi quoque caede coniurasse cum pausania percomperto fuit; sed quia primum alexandrum regem salutauerat supplicio magis quam crimini fuerat exceptus. Tum quoque antipatri soceri eius praeces iustam regis iram morabant. Ceterum recadum it soporatus dolor; quippe ueteris periculi memoriam praesentis cura renouabat. Igitur alexander ex custodia educitur; iussusque dicere quicquid toto triennio meditatus erat defensionem; tamen haesitans & trepidus pauca ex iis quae composuerat protulit; ad ultimum non memoriae solum; sed et memorem eum destituit. Nulli erat dubium; quoniam trepidatio conscientiae iudicium esset; non memoriae uicium. Itaque exiis qui proxime astiterant obluentem adhuc obliuioni lanceis confoderunt; cuius corpore sublato lex introduci iussit amyntam & Symmanam; polemon uero minimus ex fratribus; cum philotam torqueri comperisset; profugerat. Omnium philotae amicorum hi charissimi fuerant ad magna & honorata mysteria illius maxime suffragatione producti; memineratque rex summo studio ab eo consiliatos sibi. Nec dubitabat huius quoque ultimi consilii fuisse participes. Igitur olim sibi suspectos matris suae litteris; quibus esset admonitus; ut ab his salutem suam tuere

Licestes
alex. occi
ditur.

tur: cæterum se inuitum deteriora credentē; nunc manifestis indiciis uictum iussisse
 uinciri. Nam pridie q̄ detegeret philotæ scelus: quin in secreto cum iplo fuissent non
 posse dubitari. Fratrem uero qui p̄fugerit: cum philotas torqueret: aperuisse fugæ cau-
 sam. Nuper præter consuetudinem officii spem amoris longius cæteris admouisse se-
 metiplos lateri suo nulla probabili causa: seq̄ mirantem non uice sua tali fugerent of-
 ficio: ex ipsa trepidatione eorum perterritū strenue ad armigeros: qui proxime seque-
 rant: recessisse. Ad hoc accedere quod cum Antiphatenes scriba equitum Amyntæ Antipha-
 denuntiasset: pridie q̄ philotæ scelus depræhensum eēt ut ex suis equis more solito da-
 tenes scri-
 rent iis: qui amississent suos: superbe respondisse: nisi incepto desisteret: breui scitu-
 ba equitū
 quis ipse eēt. Iam linguæ uolentiam temeritatēq̄ uerborū: quæ i semetipsum iacularēt
 nihil aliud eē q̄ scelesti animi iudicē ac testem: quæ si uera eēt: idē meruisse eos: quod
 philotā. Si falsa exigere ipm ut refellant. Product⁹ deinde Antiphatenes de equis nō Amyntas
 traditis & adiectis eēt nimis superbe responsis i simulat. Inde captus Amyntas facta di-
 capitur.
 cendi potestate: nihil inquit interest regis: peto ut dum dico uinculis liberer. Rex sol-
 ui utrunq̄ iubet: desiderantiq̄ Amyntæ ut habitus quoq̄ redderet: armigeri lanceam
 dari iussit: q̄ ut leua comprehendit euitato eo loco: in quo Alexandri corpus pauloan Amyntas
 te iacuerat. Qualiscunq̄ iquit exitus nos manet Rex: confitemur prosperum: tibi de p̄secām
 bituros tristiorē fortunæ imputaturos. Sine præiudicio dicimus cām: liberis corpori dicit.
 bus animisq̄ habitū eēt in quo te comitari solemus: reddidisti. Causam non possum⁹:
 fortunam timere definemus. Te quæso: permittas mihi id primum defendere: qd̄ a te
 ultimū obiectum est. Nos rex sermonis aduersus maiestatem tuam habiti nullius con-
 scii sumus nobis. Dicerē iam pridē uicisse te inuidiā: nisi piculū eēt: ne alta maligne di-
 cta crederes blanda oratiōe purgari. Cæterū etiā si militis tui uel in agmine deficientis
 & fatigati: uel in acie periclitantis: uel in tabernaculo ægri & uulnera curantis: aliqua
 uox aspior a se eēt accepta: merueramus fortibus factis: ut malle ea tēpori nostro ipu-
 tare: q̄ aīo: cum quid accidit tristius oēs rei sunt. Corporibus nostris: q̄ utiq̄ non odi-
 mus: infectas admouemus manus. Parentes liberis si occurrāt: & ingrati & inuisi sūt
 Contra cū donis honoramur cū præmiis onusti reuertimur: q̄s ferre nos pōt: q̄s illā
 animorū alacritatem cōtinere militantū: nec indignatio: nec læticia moderata est. Ad
 oēs affectus ipetu rapimur. Vituperamus: laudamus: miseremur: irascimur. Vtrūq̄ Ad oēs af-
 præsens mouit affectio: modo indiā adire & oceanū libet: modo cōiugiū & liberorum fectus im-
 patriæq̄ memoria occurrit. Sed has cogitatiōes: has inter se colloquētū uoces signū petu rapī-
 tuba datū finit. In suos ordines quisq̄ currimus: & qcqd̄ irarū in tabernaculo cōceptū mur.
 est: in hostiū effundit̄ capita. Vtinā philotas quoq̄ intra uerba peccasset. Proinde ad
 id reuertar: p̄pter quod rei sumus. Amicitia quæ nobis cū philota fuit: adeo non eo in-
 ficias: ut expetisse quoq̄ nos: magnosq̄ ex ea fructus p̄cepisse confitear. An uero par-
 menionis quē tibi p̄ximū esse uoluisti filiū: oēs p̄cæne amicos tuos dignatiōe uincētē
 cultū a nobis eē miraris? Tu hercule si uerū audire uis rex: huius nobis periculi cā es.
 Quis. n. ali⁹ efficit: ut ad philotam decurrerēt: q̄ placere uellēt tibi? Ab illo traditi ad
 hūc gradū amicitia tuæ ascēdimus. Is apud te fuit: cuius gratiā expetere: & irā timere
 possem⁹. Si nō p̄pmodū tuo uerberatu ei oēs te p̄tereunte iurauimus: eosdē nos ini-
 micos amicosq̄ habituros eē quos tu h̄res: hoc sacramēto pietatis obstricti aduersare
 mur. s. quē tum oibus p̄ferebas Igit̄ si hoc crimē est: ut paucos innocentes habes: imo
 hercule neminē. Oēs. n. philotæ amici eē uoluerūt: sed totidē: quot uolebāt eē nō pote-
 rant. Ita si a cōsciis amicos nō diuidis: nec ab amicis qd̄ separabis illū: q̄ idem esse uo-

luerūt. Quod igit̄ cōsciēt̄æ affert̄ iudiciū: ut opinor q̄a pridie familiariter & sine ar-
bitris locut̄us ē nobiscū. At ego purgare nō possem: si pridie q̄c̄q̄ ex uetere uita ac mor̄
mutassem. Nūc uero si ut oībus dieb⁹ illo quoq̄ q̄ suspectus ē: fecimus: cōsuetudo di-
luet crimē. Sed equos antiphani nō dedimus: & pridie q̄ philotas detect⁹ ē: hæc mi-
hi cū Antiphane rex erat: q̄ si nos suspectos facere uult: q̄d illo die equos nō dedimus:
semetipsū: q̄d eos desiderauerit: purgare nō poterit. Anceps. n. crimē ē iter retinētem
& exigētē: nisi q̄d melior ē cā suū nō tradētis: q̄d poscētis alienū. Cæter⁹ rex equos decē
habeo: eq̄s Antiphane octo iā distribuerat iis: q̄ amiserāt suos. Oīno duos ipse habe-
bam quos cū uellet abducere hō sup̄bissim⁹ certe iniquissime: nisi pedes militare uellē.
retinere cogebat. Nec inficias eo liberi hoīs aīo locutū esse me cū ignauissimo: & hoc
nū militiæ suæ usurpāt: ut alienos equos pugnaturis distribuat. Huc. n. malor⁹ uētū
ē: ut uerba mea eodē tpe & Alexandro excusē & Antiphani. At Hercule m̄ de nobis
inimicis tuis scripsit. Vtinā prudētius eēt sollicita pro filio: & nō inanes quoq̄ species
anxiō aīo figuraret. Quare. n. nō ascribit metus sui cām: Deniq̄ nō ostēdit auctore:
quo facto dictoue nostro mora tam trepidas tibi l̄ras scripsit. O miserā conditionem
meā: q̄a forsitan nō piculosius est tacere q̄ dicere. Sed utcūq̄ cessura res est: malo tibi
defensionē meā displicere: q̄ cām. Agnosces aut̄ quæ dicturus sum: q̄ppe meministi:
cum me ad pducendos macedonia milites mitteres dixisse te multos integros iuuenes
in domo tuæ matris abscondi: præcepisti igit̄ mihi: ne quē præter te intuerer: sed de-
trectantes militiam pducerem ad te. Quod equidē feci: & liberius: q̄ expediebat mi-
hi executus sum īperium tuū Gorgian & Hegateum & Gorgatan: quor⁹ bona ope-
ra uteris inde pduxī. Quid igit̄ iniquius est q̄ me: qui si tibi non paruissē: iure datu-
rus fui p̄enas: nunc p̄ire q̄a parui? Neq̄. n. ulla alia matri tuæ psequendi nos causa est
q̄ quod utilitatē tuam muliebri præposuimus gratiæ. Vim macedonum peditum &
dc. equites adduxi: quor⁹ pars secutura me non erat si militiam detrectantibus indul-
gere uoluissē. Sequit̄ ergo: ut q̄a illa pp̄ hanc cām irascit̄ nobis tu mitiges matrem:
qui iræ eius nos obtulisti: dum hæc Amyntas agit: forte supuenerūt: qui fratrem eius
Polemonem: de quo ante est dictum: fugientem consecuti uictū reducebant. infesta
cōcio uix ihiberi potuit: q̄n̄ prin⁹ suo more saxa in eum iaceret. Atq̄ ille sane interrit⁹
nihil iqt̄ p̄ me de p̄cor: mō ne fratrū inocēt̄ia fuga iputeē mea. Hic si defendi nō pōt
meū crimen sit. Hor⁹ ob id ip̄m melior est cā: q̄d ego q̄ p̄fugi suspectus sum. At hæc
elocuto uniuersa cōcio assensa ē. Lachrymæ deīde oībus manare cœperūt: adeo i con-
trarium repente mutatis: ut solum p̄ eo esset: q̄d maxime læserat. Iuuenis erat primo
ætatis flore pubescens: quem iter eq̄tes tormentis Philotæ conturbatos alienus terror
abstulerat. Desertū. n. a comitibus & hæsitantē inter reuertendi fugiendiq̄ consilium
q̄ secuti erāt occupauerunt. Is tum flere cœpit: & os suū cōuerberare mœstus non suā
uicē: sed pp̄ ipsam periclitatū fratrū. Moueratq̄ iā regem non cōcionem mō: sed un⁹
erat iPLICABILIS frater: q̄ terribili uultu iuens eum. Tum ait demēs lachrymare debue-
ras: quū equo calcaria subderes fratrū desertor & desertor⁹ comes. Miser quo & unde
fugiebas? Effecisti ut reus capit̄is accusatoris uterer uerbis. Ille peccasse se: sed graui⁹
in frēs: q̄ i semetipsum fatebat̄. Tū uero neq̄ lachrymis neq̄ acclamationib⁹: quib⁹
Amyntæ studia sua multitudo p̄fiteē tēperauerunt. Vna uox erat pari emissa cōsensu: ut i son-
ac eius fra tib⁹ & fortib⁹ uiris p̄ceret: amici quoq̄ data misericordiæ occasiōe cōsurgūt: flētēsq̄
tribus regē de p̄cant̄. Ille silentio scō: & ipse inqt̄ Amyntā mea sn̄ia frēs q̄ eius absoluo. Vos
ignouit. aut̄ iuuenes malo beneficii mei obliuisci: q̄ piculi uestri meminisse. Eadē fide redite i

gratiam mecū: qua ipse uobiscū reuertor. Nisi quæ delata eēnt excussissem ualde: dis-
 simulatio mea superare potuisset. Sed satius est purgatos eē: q̄ suspectos. Cogitate ne
 minē absolui posse: nisi q̄ dixerit cām. Tu Amynta ignosce fratri tuo: erit hoc simpli-
 citer et recōciliati animi tui pignus. Cōcione deīde dimissa. Polydamāta uocari iubet.
 Longe acceptissimus Parmenioni erat: proximus lateri in acie stare solitus. Et q̄q̄ con-
 scientia fretus in regiā uenerat: tamē ut iussus est: fratres suos exhibere admodū iuue-
 nes & regi ignotos ob ætatē fiducia in sollicitudinē uersa trepidare ccepit: sapius quæ
 nocere possent: q̄ qb̄ eluderet reputās. Iā armigeri qb̄ iperatū erat pduxerant eos:
 quū exāguē metu polydamāta ppius accedere iubet. Submotis oibusq; scelere iquit
 parmenionis oēs pariter appetiti sumus. Maxime ego ac tu: quos amicitiaē spē fefellit
 ad quē psequēdū puniēdūq; uide q̄tū fidei tuæ credā: te ministro uti statui. Obsides:
 dū hoc pagis erūt fratres tui: proficiscere in mediā & ad pfectos meos litteras scriptas polyda-
 manu mea perfer. Velocitate opus est: qua celeritatē famæ antecedas. Noctū perue-
 nire illuc te uolo: postero die quæ scripta erūt exequi. Ad parmeniona quoq; epistolas menione
 feres: unā a me: alterā philotæ noīe scriptā. Signū ānuli eius in mea potestate ē. Si pa-
 ter credita filio ipressum: quū te uiderit nihil metuet: polydamas tanto liberatus me-
 tu ipensius ē: q̄ exigebat pmittit operā. Collaudatusq; & præmiis oneratus: deposita
 ueste: quā habebat: arabica induit. Duo arabes: quoz; interim coniuges ac liberi uin-
 culū fidei obsides apud regē erant: dati comites: per deserta etā ob siccitatē loca came-
 lis. xi. die: quo destinauerat pueniunt. Et prius q̄ ipsius nūtiaret aduentus: rursus po-
 lydamas uestē macedonicā sumit: & in tabernaculū Cleandri (ptor hic regius erat)
 quarta uigilia puenit. Redditis deinde litteris constituerunt priā luce ad parmenionē
 coire. Nāq; cæteris quoq; litteras regis attulerat. Iā ad eū uēturi erant: cū parmenioni
 polydamanta uenisse nūtiauerūt: q̄ dū lætatē aduentu amici simulq; noscēdi: quæ rex
 ageret auidus (q̄ppe longo interuallo nullā ab eo epistolā acceperat) Polydamāta req̄ri
 iubet. Diuersoria regionis illius magnos recessus habent: amcenosq; nemoribus ma-
 nu cōsitis. Et præcipue regū satraparūq; uoluptas erat. Spatiabat̄ in nemore Parme-
 nion medius inter duces: quibus erat iperatū litteris regis: ut occideret. Agendæ at̄ rei
 constituerāt tēpus: cū Parmenion a polydamante litteras traditas legere ccepisset: po-
 lydamas procul ueniens: ut a parmenione conspectus uultu læticiaē speciē præferēte mas red-
 ad complectēdū eū cucurrit: mutuaq; gratulatione functi: polydamas epistolā a rege dit̄ lras p-
 scriptam rei tradidit. Parmenion uinculū epistolæ soluēs: q̄dnā rex ageret requirebat menioni.
 Ille ex ipsis litteris cognitur̄ esse respondit. Quibus parmenion lectis: rex inquit expe-
 ditionē parat in Aracosios. Strenuū hoīem & nunq̄ cessantē. Sed temp̄ salutis suæ tā-
 ta iam parta gloria parcere. Alterā deīde epistolā philotæ noīe scriptā lætus: quod ex
 uultu notari poterat: legebat. Tū eius latus gladio haurit Cleāder: deīde iugulum fe parmeni-
 rit: cæteri exanimū quoq; confodiūt. Et armigeri qui aditu nemoris astiterāt: cognita on occidi-
 cæde cuius causa ignorabat̄: in castra pueniūt: & tumultuoso nūtio milites cōcitant. tur.
 Illi armati ad nemus: in quo ppetrata cædes erat coeūt: & nī polydamas cæteri q; eius-
 dē noxæ participes dedant̄: muq; circūdatū nemori euersuros denūtiant: oīumq; san-
 guine duci parēturos. Cleāder priores eoz; itromitti iubet: litterasq; regis scriptas ad
 milites recitat: quib̄ insidiæ parmenionis in regē: pcesq; ut ipm uīdicaret cōtinebāt.
 Igit̄ cognita regis uoluntate: nec q̄dem indignatio: sed tamen seditio cōpressa ē. Dila-
 plis plurib̄ pauci remāserūt: q̄ saltē ut corp̄ ipsi sepelire pmitteret̄: p̄cabāt. Diu id
 ne gratū ē. Cleādri metu: ne offenderet regē. Pertinacī deīde p̄cātib̄ materiē cōster

Caput p/ nationis subtrahendam ratus: capite deciso truncum humare permisit. Ad regem ca/
 menionis put missum est. Hic exitus Parmeniōis fuit militiæ domiq; clari uiri. Multa sine rege
 ad alexā. prospere. Rex sine illo nihil magnæ rei gesserat. Fœlicissimo regi & omnia ad fortu/
 delatum. næ suæ exigenti modum satisfecit. lxx. natus annos iuuenis ducis & sæpe etiam grega/
 rii militis munera explicuit. Acer consilio; manu strenuus; charus principibus; uulgo
 militum acceptior. Hæc impulerint illum ad regni cupiditatem; an tantum suspectū
 fecerint; ambigi potest. Quare philotas ultimis cruciatibus uictus uera ne dixerit: q̄
 facta probari non poterant; an falsis tormentorum petierit finem; re quoq; recenti cū
 magis posset liquere; dubitatum est. Alexander quos mortem Parmenionis conque/
 stos esse compererat; separandos a cætero exercitu ratus; in unam cohortem secreuit:

Leonida. ducemq; his Leonidam dedit; & ipsum Parmenioni quondā intima familiaritate con/
 iunctum. Fere iidem erant; quos alioquin rex habuerat inuisos. Nam cū experiri uel/
 let militum animos; admonuit qui litteras in macedoniam ad suos scripserat: iis quos
 ipse mittebat perlaturis cum fide traderet; simpliciter ad necessarios suos quisq; scri/
 pserat: quæ sentiebat. Aliis grauis erat; plærifq; non ingrata militia. Ita & agentium gra/
 tias; & quærentium litteræ exceptæ sunt. Et qui forte tædium laboris per litteras erant
 quæsti; hanc seorsum cohortem a cæteris tendere ignominia causa iubet: fortitudine
 ulurus in bello; libertatem linguæ ab auribus credulis remoturus & consilium teme/
 rarium forsitan; quippe fortissimi iuuenes contumeliis irritati erant: sicut omnia alia
 fœlicitas regis excepit. Nihil illis ad bella promptius fuit. Incitabat uirtutem & igno/
 minia demenda cupido; & quia fortiora facta in paucis latere non poterant. His ita
 compositis Alexander Arianorum satrape constituto iter pronuntiari iubet i ariones:

In euerge/ quos iam tunc mutato nomine euergetas appellant. Ex quo frigore uictusq; penuria
 tar; gentē Cyri exercitum affectum; tectis & cōmeatibus iuuerant. Quintus dies erat ut in eam
 exercitū regionem peruenerat; cognoscit Satrabarzanem qui ad Bessum defecerat; cum equi/
 ducit alex/ tum manu irrupisse rursus in alios. Itaq; Caucarum & Eriguū cum Artabazo & An/
 xan. dronico; & .vi. milibus græcorum peditum, dc. equites sequebantur. Ipse .lx. diebus

Amēides gentem euergetarum ordinauit magna pecunia ob egregiam in Cyrum fidem dona/
 darii scri/ ta. Relicto deinde qui iis præfesset Amenide (scriba is Darii fuerat) Aracosios; quorū
 ba. regio ad ponticum mare pertinet subegit. Ibi exercitum qui sub Parmenione fuerat
 aracosios occupauit. Sex milia macedonum erant; & .cc. nobiles; & .v. milia græcorum cum
 subegit equitibus ducentis haud dubie robur omnium uirium regis. Aracosius datus Memnō
 alexan. prætor. iiii. milibus peditum & .dc. equitibus in præsidium relictis. Ipse rex nationem
 ne finitimis quidem satis notam (quippe nullo cōmercio uolentem mutuos usus) cū
 Mēnon p exercitu intrauit. Paramedesidæ appellantur agreste hominum genus; & inter bar/
 tor Araco baros maxime inconditum locorum asperitas hominum quoq; ingenia durauerat.

fis dat. Gelidissimum septentrionis axem ex magna parte spectant bactrianis ad occidentē
 Paramed coniuñti sunt. Meridiana regio ad mare indicum uergit. Tuguria latere primo stru/
 sidæ & eo unt. Et quia sterilis est terræ materia; in nudo etiam montis dorso usq; ad summū adī
 rū regio. ficiorum fastigium eodem laterculo utuntur. Cæterum structura latior ab imo pau/
 latim incremento operis in arctius cogitur. Ad ultimum in carinæ maximæ modum
 coit. Ibi foramine relictō superne lumen accipiunt. Ad medium uites & arbores;
 si quæ in tanto terræ rigore durare potuerunt obruunt. Pœnitus hyeme defossæ la/
 tent. Cum niue discussa aperiri humus cœpit; cœlo soliq; redduntur. Cæterum adeo

Niuis al/ titudo. altæ niues præmunt terram gelu & perpetuo pœne rigore cōstrictæ ut ne hominum

quidē feræue ullius uestigium extet. Obscura cœli uerius umbra q̄ lux nocti similis præmit terrā: uix ut quæ prope sunt conspici possint. In hac tñ oīs hūani cultus sollicitudine destitutus exercitus qcquid malorū tolerari pōt ptulit inopiā: frigus lassitudinē: desperationem. Multos exanauit rigor insolitus niuis: multorū adussit pedes: plurimorū oculis p̄cipue p̄niciabilis fuit: fatigati qppe in ipso gelu deficiētia corpora sternebāt: ut q̄cūq; moueri desissent: uis frigoris ita astrigebat: ut rursus ad stringēdum cōniti non possent. A cōmilitonibus torpētes excitabant. Neq; aliud remediū erat: q̄ ut ingredi cogerent. Tū demū uitali calore moto mēbris aliq̄s redibat uigor. Si qui tuguria barbarorū adire potuerūt: celeriter resecti sunt. Sed tāta caligo erat: ut adificia nulla alia res q̄ fumus ostēderet. Illi nunq̄ ante in terris suis aduena uiso: cū armatos repēte cōspicerēt: exanimati metu: quicqd̄ i tuguriis erat afferebāt: ut corporibus ipsorū p̄ceret orātes. Rex agmē circuibat: pedes iacētes quosdā erigēs: & alios cū ægre sequerent: adminiculo corporis sui excipiēs. Nūc ad prima signa: nūc in mediū: nūc in ultimo agmine itineris multiplicato labore aderat. Tandē ad cultiora puentū loca est: cōmeatuq; largo recreatus exercitus simul: & q̄ cōsequi nō poterat: i illa castra uenerūt. Inde agmē p̄cessit ad Caucasum mōtē: cuius dorsum Asiā p̄petuo iugo diuidit hinc simul grāde: qd̄ Ciliciā subit: illinc Caspiū fretū: & amnē Araxē: aliaq; regionis Scythiæ deserta spectat. Thaurus secūda magnitudinis mōs cōmittit Caucasum a Capadocia se attollēs Ciliciā p̄terit: Armeniæq; mōtibus iūgit sic iter se tot iuga uelut serie coherētia p̄petuū habēt dorsum: ex quo Asiæ oīa fere flumina: alia in rubrū: alia in Caspiū: alia in Hyrcanū & p̄ticiū decidūt. xvii. dieꝝ spacio Caucasum supauit exercitus. Rupes in eo. x. in circuitu stadia cōplectit: q̄tuor i altitudinē excedit: i qua uinētum Promethea fuisse antiq̄tas tradit. Condēdā i radicibus mōtis urbi sedes electa est. vii. seniorū macedonū & p̄terea militibus: quorū opa uti desisset: p̄missum in nouā urbē cōsiderē. Hāc quoq; Alexādrīā incolæ appellauerūt. At Bessus Alexādrī celeritate p̄teritus diis patriis sacrificio rite facto: sicut illis gētibus mos ē: cū amicis ducibusq; copiarū iter epulas de bello cōsultabat. Gaues mero suas uires extollere: hostiū nūc temeritatē: nūc paucitatē spernere icipiūt. Præcipue Bessus ferox uerbis: & paratop̄ scelus regno supbus: ac uix potēs mētis dicere ordit. Secordia Darii creuisse hostiū famā. Occurrisse. n. in Cilicia angustissimis faucibus: cū retrocedēdo posset p̄ducere incautos in loca natura situ munita. Aut tot fluminibus obiectis: tot montiū latebris: iter quas dephensus hostis: ne fugæ quidē nedū resistēdi occasionē fuerit habiturus. Sibi placere in Sogdianos recedere. Oxii amnē uelut murū obiectus: hostidum ex finitimis gētibus ualida auxilia cōcurrerēt. Vētuos aut Chorasmos & Daces Sagasq; & Indos & ultra Tanaim amnē colētes Scythas: quorū neminē adeo humilē eē ut humeri eius nō possent macedōis militis uerticē æquare. Cōclamāt tumulenti unā hāc sniam salubrē eē: & Bessus circūferri merū largius iubet debellaturus sup mēsam Alexandrū. Erat in eo cōuiuio. Cobares natione medus: sed magicæ artis (si modo ars est) nō uanissimi cuiusq; ludibriū magis p̄fessione q̄ sciētia celebris: alioq̄n moderatus & p̄bus. Is cū p̄fatus eēt: sciēre seruo utilius parere dicto: q̄ afferre cōsilium: cum illos: qui pareāt: idē quod cæteros maneat qui uero suadeant propriū sibi periculū: poculū ē: quod habeat in manu tradidit: quo accepto Cobares. Natura inquit mortalium hoc quoq; noīe praua & sinistra dici pōt: quod in suo quisq; negotio hebetior ē q̄ in alieno. Turbida facta sunt consilia eorū: qui sibi suadent. Obstat metus: aliis cupiditas non nunq̄ naturalis eorū: quæ cogitaueris amor. Nam in te supbia

Alexādrī
amor er
ga milites
caucasus
mons.

Thaur
mons.

Caucasū
suparunt
macedo
nes.

pmethe
us uict
in cauca
so.

Alexan
drīā cōdi
dere ma
cedones i
radicibus
caucasii.

Bessus in
ter epulas
d bello cō
sultabat.

Cobares
magicæ
artis cele
ber.

Cobaris
cōsilium
In suo qd̄
q; nego
cio hebe
rior est q̄
in alieno

canem timidū uehemētius latrare: q̄ morderē
 Nobilis equū bra uirgæ regi p̄t: igna u⁹ ne cal-
 cari qdē. Cobares ad Alex. trāsfugit
 Bessum .viii. M. bactriāo rū lique-
 runt. Fames alex. exer-
 citum in-
 ualit. Syros bactriāe
 terræ nā. Campos
 transeun-
 tes sidera
 noctu ob-
 seruāt ut
 nauæ. Bactra
 opp. Parapāis
 mons oboctrus
 flu. a quo
 urbs & re-
 gio dicit̄
 Pelopō-
 nesiū la-
 conumq; defectio.
 non cadit. Exptus es utrūq; quod ipse reppereris: aut solū aut optimum ducere. Ma-
 gnū onus sustines: capite regū in signe. Hoc aut moderate pferēdum ē: aut qd' abo-
 minor in te ruet. Cōsilio nō impetu opus ē. Adicit deinde quod apud Bactrianos uul-
 go usurpabāt. Canē timidū uehemētius latrare: q̄ morderē. Altissima quæq; flumina
 minime sono labi. Quæ inserui: ut qualiscūq; iter barbaros potuit eē prudētia trade-
 ret. In his audiētium expectationē sui spem dederat. Tum consiliū apit: utilius Besso
 q̄ gratius in uestibulo inqt regīæ tuæ uelocissimus cōstat rex. Ante ille agmē: q̄ tu mē
 sam istā mouebis. Nūc ab Tanai exercitū accirasces: & armis flumina oppones. Scili-
 cet q̄ tu fugiturus es: hos seq nō pōt. Inter utriq; cōmune ē: uictori tutius. Licet stre-
 nuū metū putes eē uelocior tū spes est. Quin ualidioris occupas gratiam dedisq; te.
 Vt cōq; cesserit meliōrē fortunā deditus quē hostis habiturus. Alienū habes regnū:
 quo facilius eo careas. Incipies forsitan iustus eē rex: quū ipse fecerit: q̄ tibi & dare pōt
 regnū & erripe. Cōsiliū habes fidele: qd' diutius exeq supracuū ē. Nobilis equus um-
 bra quoq; uirgæ regis. Ignauus ne calcari qdē cōcitari pōt. Bessus & ingenio & mul-
 to mero ferox adeo exarsit: ut uix ab amicis: quo minus occideret eū (nam astrixerat
 quoq; acinacē) cōtinere. Certe cōuiuio p̄siliuit haud quaq; potēs mētis. Cobares in-
 ter tumultū elapsus ad alexandrū trāsfugit. viii. milia Bactrianorū habebat armata bes-
 sus quæ quādiu pp̄ cœli intēperie indiā potius macēdonas petituros crediderāt: obe-
 diēter impata fecerūt. Posteaq; aduētare Alexandrū compertū ē: in suos quicq; uicos di-
 lapsi Bessum liquerūt. Ille cū cliētium manu: q̄ non mutauerāt fidē mox amne supā-
 to exustisq; nauigiis: qb⁹ trāsierat: ne iisdē hostis uteret: nouas copias i Sogdianis cō-
 trahebat. Alexander caucasum qdem (ut supra dictum est) trāsierat: sed inopia fru-
 mētū quoq; p̄pe ad famē uētū erat. Succo ex līfama exp̄sso haud secus q̄ oleo artus p-
 ungebat. Sed huius succi ducenis quadragenis denariis amphoræ singulæ mellis de-
 nariis. ccc. xc. ccc. uini æstimabat: tritici nihil aut admodū exiguū reperiēbat. Syros
 uocabāt barbari. Quos ita solerter abscondunt: ut nisi q̄ defoderunt: iuenire nō pos-
 sint. In his cōditæ fruges erant. In quæ penuria milites fluuiatili pisce & herbis susti-
 tinebāt. Iamq; hæc ipsa alimēta defecerāt: quū iumēta q̄bus onera portabāt: cedere
 iussi sunt: horū carne dū i Bactrianos puentū traxere uitā. Bactrianæ terræ multiplex
 & uaria natura est. Alibi uulta arbor & uitis largos mitesq; fructus alit. Solū pingue
 crebri fontes rigāt. Quæ mītiōra sunt: frumēto cōserūt. Cætera armētorū pabulo cæ-
 dunt. Magnā deide patrē eiusdē terræ sterilem harenā tenēt. Squallida siccitate regio
 nō hoīem: nō frugē alit. Cū uero uētū a pōtico mari spirāt: qcquid pabuli in cāpis ia-
 cet conuertunt. Quod ubi cumulātū ē: magnorū collium p̄cul species ē oīaq; pristini
 itinēris uestigia intereūt. Itaq; q̄ trāseunt cāpos nauigātū mō noctu sidera obseruāt
 ad quorū cursū iter dirigunt & p̄p̄modū clarior ē noctis umbra: quā lux. Ergo in-
 terdiu inuia ē regio: quia nec uestigiū: quod sequant̄ inueniunt & nitor siderū caligine
 abscondit̄. Cæterū si quos ille uentus: qui a mari exorit̄ deprehendit: harena obruit.
 Sed qua mītiōr terra est: ingēs hoīum equorumq; multitudo gignit̄. Itaq; Bactriani
 equites. xxx. milia expleuerant ipsa bactra regionis eius caput sita sunt sub monte Pa-
 rapanis. Oboctrus amnis præterit mœnia: is urbi & regioni dedit nomē: hic regi fla-
 tiua habenti nuntiatur ex græcia Peloponnesium Laconumq; defectio. Nondum. n.
 uicti erāt cū p̄ficiscerent̄ tumultus eius p̄cipia nūciaturi & alius p̄sens terror affert̄
 Scytas: q̄ ultra Tanaiā amnē colunt: aduentare Besso serentis opem. Eodem tempo-
 re: quæ in gente Arionum Caucasus & eriguus gesserant perferuntur. Commissum

erat praelium inter macedones Ariosq; Transfuga Satibarzanes barbaris præerat: quum pugna segne utrinq; æquis uiribus stare uidisset: in primos ordines adgrauit demptaq; galea inhibitis q; tela iaciebant: si qs uiritim dimicare uellet puocauit ad pugnam: nudū se caput in certamine habiturū. Nō tulit ferociā barbari dux illius exercitus grauis qdem ætate: sed animi & corporis robore nulli iuuenū postferendus. Is galea dempta caniciem ostentans. Venit inquit dies: quo aut uictoria aut morte honestissima: qles amicos & milites Alexāder habeat ostendam. Nec plura elocutus equū in hostem agit. Crederes imperatū: ut acies utraq; tela cohiberēt. Protinus certe recesserunt dato libero spacio: intenti in euentū nō duorū modo sed etiam suæ fortis: qpe alienū discrimen secuturi. Prior barbarus emisit hastā: quā Eriguus modica capitis declinatione uitauit. At ipse infestam Sarissam equo calcaribus concito in medio barbari gutture ita fixit: ut per ceruicem emineret. Præcipitatus ex equo barbarus ad huc tamen repugnabat. Sed ille extractam ex uulnere hastam rursus in os dirigit. Satibarzanes hastam manu complexus quo maturus interiret ictum hostis adiuuit: & barbari duce amisso: quē magis necessitate q̄ sponte secuti erant: tunc haud immemores meritorū Alexandri arma Eriguo tradunt. Rex his qdem lætus de spartanis haud quā securus magno tamē animo defectū eorū tulit dicens: nō ante ausos consilia nudare: quam ipsum ad fines indiæ puenisse cognouissent. Ipse bellum persequēs copias mouit: cui Eriguus spolia barbarica ceu opimū belli decus præferens occurrit. Igitur bactrianorū regione Artabazo tradita: sarcinas & impedimenta ibi cum præsidio reliquit: ipse cū expedito agmine loca deserta suscitanoꝝ intrat nocturno itinere exercitū ducēs. Aquarum ut ante dictū est: penuria prius desperatione: q̄ desiderio bibendi sitim accendit. Per. cccc. stadia ne modicus quidem humor extitit. Harenas uapor æstiuū solis accēdit: quæ ubi flagrare cœperunt: haud secus q̄ continenti incēdio cūcta torrent. Caligo deinde in modico terræ feruore excitata lucē tegit. Camporumq; non alia quā uasti & pfundi æquoris species est. Nocturnū iter tollerabile uidebatur quia rore & matutino frigore corpora leuabant. Cæterum cum ipsa luce æstus oritur omnēq; naturalē absorbet humorē siccitas: ora uisceraq; penitus urunt. Itaq; primū animi deinde corpora deficere cœperunt. Pigebat & cōsistere & p̄gredi: Pauci a peritis regionis admoniti præpararunt aquam. Hæc paulisper repressit sitim. Deinde crescente æstu rursus desiderium humoris accensum est. Ergo qcquid uini oleiq; erat: hominibus ingrediebatur. Tantaq; dulcedo bibēdi fuit: ut in posterum sitis non timeret. Graues deinde auide hausto humore nō sustinere arma: non ingredi poterant: & foeliciores uidebant: quos aqua defecerat: cū ipsi sine modo infusam uomitu cogertur egerere. Anxium regem tantis malis circumfusi amici ut meminisset sui: orabant. Animi sui magnitudinem unicum remediū deficientis exercitus eē: cum ex iis q; præcesserant ad capiendū locū castris duo occurrunt utribus aquā gestātes: & filiis suis quos in eodē agmine eē & ægre pati sitim non ignorabant occurrerent: qui quū in regem incidissent alter ex iis utre resolutos uas quod simul ferebat: implet porrigens rege. Ille accipit percunctatus qbus aquā portaret: filiis ferre cognoscit. Tunc poculo pleno sicut oblatū est reddito: nec solus inquit bibere sisti uo: nec tam exiguum diuidere oibus possum. Vos currite & liberis uestris qd̄ propter illos attulistis: date tandem ad flumen Oxum ipse puenit prima fere uespera. Sed exercitus magna pars non poterat sequi. In edito monte ignes iubet fieri: ut ii q; ægre sequebant: haud pcul castris eos abesse cognoscerēt. Eos aut qui primi agminis erant: mature cibo ac potio

Scythæ
bello opē
ferre nun
ciantur.
quid cau
carus &
Eriguus
gestiere
Satibar/
zanis &
erigui sin
gulari cer
tamen.
Sarissa
Satibar/
zanes oc
ciditur.

Suscita
toꝝ loca
cū exerci
tu intrat
Alexan.
Aquarū
penuria.

Alex. pul
cherrimū
exēplum
Oxus
flu.

ne firmatos implere alios utres: alios uasa quibuscūq; aqua possit portari iussit: ac suis opē ferrē. Sed q̄ intemperantius hauserant: intercluso spiritu extincti sunt. Multoq; maior horū numerus fuit: quā ullo amiserat praelio. At ille thoracē adhuc idutus: nec aut cibo refectus aut potu: qua ueniebat exercitus cōsistit. Nec ante ad curandū corpus recessit: quā p̄terierant: q̄ agmen sequebant: totaq; eam noctē cum magno animi motu perpetuis uigiis agit. Nec postero die lætior erat: quia nulla nauigia habebat: nec pōs erigi poterat circū amnē nudo solo & materia maxie sterili. Consiliū igitur: quod unum necessitas subiecerat inuit. V tres q̄ plurimos stramentis refertos diuidit. His incubātes trālnauere amnē: quicq; primi trāsierāt: in statioe erāt: dum traicerent ceteri. Hoc mō. vi. demū die in ulteriore ripa totū exercitū exposuit. Iamq; ad p̄sequendū Bessum statuerat p̄gredi cū ea: quæ in susianis erant cognoscit. Spitamenes erat inter omnes amicos p̄cipuo honore cultus a Besso. Sed nullis meritis perfidia nullis mitigari pōt: quæ tamē iam minus in eo inuisa eē poterat: quia nihil ulli nefas tum in ritibus Bessum interfectore regis sui uidebat. Titulus facinoris speciosus preferebat uindicta Darii. Sed fortunā nō scelus oderant Bessi. Nam ut Alexandrū flumē Oxum superasse cognouit. Datapharnē & Catenē: quibus a Besso maxima fides habebat in societatem rei adsciscit. Illi p̄mptius aduē: q̄ rogabant: assumptisq; octo fortissimis iuuenibus talem dolū intendunt. Spitamenes p̄git ad Bessum: & remotis arbitris cōperisse ait se insidiari ei Datapharnē & Catenē: ut uiuū Alexandro traderet: agitantes a se met occupatos eē: & uinctos teneri. Bessus tāto merito ut credebat obligatus partim gratias agit partim auidus explendi supplicii adduci eos iubet. Illi manibus sua spōte religatis a participibus consilii trahebant: quos Bessus truci uultu itues cōsurgit manibus nō tēperaturus. At illi simulatione omīssa circūstīt eū: & frustra repugnantē uinciūt: direpto ex capite regni insigni: lacerataq; ueste: quā spoliis occisi regis iduerat. Ille deos sui sceleris ultores adesse cōfessus: adiecit non Dario iniquos fuisse: quē sic ulciscerent: sed Alexandro p̄prios i secutos: uictoriam sempēt hostis adiuuissent. Multitudo an uindictura Bessum fuerit: incertū ē: nisi q̄ uinxerāt iussu Alexandri fecisse ipsos ementiri dubios adhuc aios terruissent. In equū impositū Alexandro tradituri ducūt. Inter hæc rex: quibus matura erat missio relictis. dcccc. fere eq̄i bina talēta dedit: peditū ter denariū milia: monitosq; ut liberos generaret remisit domū. Ceteris gratia acta: quod ad reliqua belli nauaturos opam pollicebant. Tum Bessus p̄ducit puentū erat in paruulū oppidū. Brācidæ eius incolæ erāt. Mileto quondā iussu Xerxis cū e gratia rediret trāsierant: & in ea sede cōstiterāt: q̄ tēplum quod didimaon appellat: in gratiā Xerxis uiolauerāt: mores patrii nondū exoluerant: sed iam bilingues erāt: paulatim a domestico externo sermone degeneres. Magno igit gaudio regē excipiunt: urbē seq; dedentes. Ille milesios: qui apud ip̄m militarēt cōuocari iubet. Vetus odium miles gerebat in Bracidarū gentē. Proditis ergo siue iniuriæ: siue originis meminisse mallēt: liberū de Bracidis p̄mittit arbitriū. Variantibus deinde sententiis se ip̄m cōsideratur: quod optimū factu eēt ostēdit. Postero die concurrētibus Brācidas secū p̄cedere iubet. Cūq; ad urbē uētum eēt: ip̄e cū expedita manu portā itrat. Phalanx moenia oppidi circuire iussa: & dato signo diripere urbē p̄ditos receptaculū: ipsosq; ad unū cedere. Illi inermes passim trucidant: nec aut cōmercio linguæ: aut suppliciorū uelamētis p̄cibusq; inhiberi crudelitas pōt. Tandem ut deiiceret: fundamenta murorum ab imo moliunt: ne qd̄ urbis uestigium extaret. Nec mora: lucos quoq; sacros non cādunt mō: sed et extirpāt: ut uasta solitudo: & sterilis humus excussis et

radicibus linqueret: quæ si in ipsos pditionis auctores excogitata eent: iusta ultio eẽ
 nõ crudelitas uideret. Nũc culpã maiorẽ posterũ luere: q ne uiderãt qdẽ miletũ. Ideo Bessus
 & Xerxi nõ potuerãt pdere. Inde pcessit ad tanaĩm amnẽ. Quo pductus est Bessus ductus
 nõ uictus mō: sed et omni uelamẽto corporis spoliatus. Spitamenes eũ tenebat collo ad alexã.
 iserta cathæna: tam barbaris q̄ macedonibus gratũ spectaculũ. Tum Spitamenes & Bessi sup
 te inqt & Dariũ reges meos ultus iterfectore dñi sui adduxi: eo mō captũ: cuius ipte plicium
 fecit exẽplũ. Aperiat ad hoc spectaculũ oculos Darius. Existat ab inferis: q̄ illo suppli
 cio indignus fuit: & hoc solatio dignus ẽ. Alexander multũ collaudato Spitamene cõ
 uersus ad Bessum. Cuius iquit feræ rabies occupauit aĩum tuũ. cũ regẽ de te optime
 meritũ prius uincere: deinde occidere sustinuisti? Sed huius parricidii mercedẽ falso
 regis nõie psoluisti. Ibi ille facinus purgare non ausus regis titulũ se usurpare dixit ut
 gentẽ suã tradere ipsi possit: qui si cessisset: aliũ fuisse regnũ occupaturũ: & alexãder
 Oxathrem fratrem Darii: quem iter corporis custodes habebat: propius iussit acce
 dere: traditq; Bessum ei: ut cruci affixũ mutilatis auribus naribusq; sagittis cõfigerẽt
 barbari: asseruarẽtq; corpus: ut ne aues qdẽ cõtingerẽt. Oxathres cætera sibi curæ fo
 re pollicet. Aues nõ ab alio: quã a Cathene posse p̄hiberi adiicit: eximĩã eius artẽ cu
 piens ostẽdere. Nãq; adeo certo ic̄tu destinata feriebat: ut aues quoq; excipet. Nam si
 forsitan sagittis tam celebri usu minus admirabilis uideri hæc ars possit tamẽ ingens
 uisentibus miraculũ magnoq; honorĩ Cateni fuit. Dona deĩde oĩbus q̄ Bessum addu
 xerãt data sunt. Cæterũ suppliciũ eius distulit: ut eo loco: in quo Dariũ ipte occiderat
 necaret. Interea macedones ad petẽdum pabulũ incõposito agmine agressi a barba
 ris q̄ de pximis montibus decurrerũt opprimunt: plures capti sunt q̄ occisi. Barbari
 aut captiuos præ se agẽtes rursus in montẽ recesserũt. xx. milia latronũ erãt: fundis sa
 gittisq; pugnã iuadũt: quos dum obsidet rex inter p̄mptissimos dimicãs sagitta ic̄tus
 est: quæ in medio crure fixa reliquerat spiculũ. Illum qdẽ mcesti & attoniti macedo
 nes in castra referẽbãt. Sed nec barbaros fefellit subductus ex acie rex: qppe ex edito
 mōte cũcta p̄pexerãt. Itaq; postero die misere legatos ad regẽ: quos ille p̄tinus iussit
 admitti: solutisq; fasciis magnitudinẽ uulneris dissimulans crus barbaris ostendit. Illi
 iussi cõsidere affirmant nõ macedonas: quã ipsos fuisse tristiores cognito uulnere ip
 sius: cuius si auctore repperissent dedituros fuisse. Cũ diis. n. pugnare sacrilegos tãtũ
 Cæterũ se gentẽ in fidem dedere superatos uirtute illius. Rex fide data & captiuis rece
 ptis: gentẽ in deditiõnẽ accepit. Castris inde motis lectica militari ferebat: quam p̄ se
 q̄sq; eques pedesq; subire certabãt: equites cũ q̄bus rex p̄lia inire solitus erat: sui mu
 neris id eẽ cẽlebãt. Pedites contra quum laucios cõmilitones ipsi gestare assueuissent
 eripi sibi ppriũ officium tum potissimum quum rex gestandus eẽt querebant. Rex i
 tãto utriusq; certamine partis & sibi difficilẽ & p̄turis grauẽ electionẽ futuram ratus
 inuicẽ subire eos iussit. Hinc quarto die ad urbẽ Marupẽta puentũ est. lxx. stadia mu
 rus urbis amplectit. Arx illinc cingit. Muro ac prælidio urbis relicto pximos uicos
 depopulat atq; urit. Legati deĩde auloꝝ scytharũ supueniũt liberi: ex quo decefferat
 Cyrus: tum impata facturi. Iustissimos barbarorum constabat. Armis abstinebant
 nisi laceffiti. Libertatis modico & æquali usu principibus humiliores pares fecerunt.
 Hos benigne allocutus: ad hos Scythas: qui Europam incolunt. Penidam quendam Penida.
 misit ex amicis: q̄ denunciaret his ne Tanaĩm amnem regionis iniussu regis trãlirent
 eidem mandatũ: ut contẽplaret locorũ situm: & illos quoq; Scythas: q̄ sup Bosphorũ
 incolũt uiseret. Condẽdã urbis sedem super ripam Tanais eligere: claustrum etiam

Catenes
 sagittãdi
 peritissi
 mus.
 Macedo
 nes oppri
 munt.
 Alex. uul
 neratur.
 Barbaros
 i deditio
 nẽ acce
 pit alexã.
 Contro
 uersia eq
 tum & pe
 ditum se
 dauit ale.
 Maru
 pens. op.
 aulorum
 scytharũ
 legati

Sogdiani & bactria ni dñciūt Spítame nes. Catenes. Vrbs ca pta & diruta. Memace ni. l. eqtes Alex. iter ficere. Cyropo lim diru puit. Alexan. piculū. Menedemū misit ad urbē maracandam. Alexan. dria ad tanaim condita. Charcasim mittit ad diruē dā alexandriam. Tanais. scytharū gēs p̄st̄ farmatarū.

perdomitus: & quod deinde adire decreuerat. Sed cōsiliū distulit Sogdianorū nūcia ta defectio: quæ bactrianos quoq; traxit. vii. milia eqtū erant: quorū auctoritatē ceteri sequebant̄. Alexāder Spítamenē & Catenē: a quibus ei traditus erat beffus: haud dubius qn eorū opa redigi possent in potestātē coercēdo eos: q̄ mouerāt res iussit accersiri. At illi defectiōnis ad quā cohercendā euocabant̄ auctores uulgauerāt fama. Bactrianos eqtes a rege oēs: ut occiderēt accersiri. Idq; i peratū iplis nō sustinuisse: tamē exequi ne inexpiabile in populares facinus admitterēt nō magis Alexādrī s̄auitiam: q̄ beffi parricidiū ferre potuisse. Itaq; sua spē iam motos: metu p̄cne haud difficulter cōcitauerūt ad arma. Alexāder trāsfugarū defectiōe cōperta. Craterū obsidere Cyropolim iubet. Ipse aliā urbē regiōis eiusdē corona capit: signoq; ut puberes iterficerēt dato: reliqui in p̄dam cessere uictoris. Vrbs diruta ē: ut ceteri cladis eius exēplo continerent̄. Memaceni ualida gens obliuionē nō ut honestiorem mō: sed etiā ut tutiōrē ferre decreuerāt. Ad quorū p̄tinatiam mitigādā rex. l. eqtes p̄misiit: q̄ clementiam ipsius in deditos simulq; exorabilem animū in deuictos ostēderēt. Illi nec de fide: nec de potētia regis ipsos dubitare respondēt. eqtesq; tendere extra munimēta urbis iubēt Hospitaliter deinde exceptos grauesq; epulis & somno intēpesta nocte adortū interfecerunt. Alexander haud secus: q̄ par erat motus urbem corona circūdedit: munitiōrē q̄ ut primo impetu capi posset. Itaq; Meleagrū & Perdīcam in obsidionem iungit. Cyropolim (ut ante dictū ē) obsidētes. Statuerat at̄ parces urbi cōditā a Cyro: q̄ppe non alium gentiū illarū magis admiratus ē: q̄ hūc regē & Semiramim: in quos & magnitudinem animi: & claritatem rerū lōge emicuisse credebat. Ceterū pertinacia oppidanorū eius iram accendit. Itaq; captam urbē diripi iussit. Delectos macedones haud iūria ifestos ad Meleagrū & Perdīcā reddit. Sed nō alia urbs fortius obsidionē tulit: quippe & militū p̄mptissimi cecidere: & ipse rex ad ultimū piculū uenit. Nāq; ceruix eius saxo ita ic̄ta ē: ut oculis caligine effusa collaberet̄ ne mentis q̄dem cōpos. Exercitus certe uelut erepto eo igemuit. Sed inuictus aduersus ea: quæ ceteros terrēt: nondum p̄curato uulnere acrius obsidioni istitit: naturalē celeritatē ira cōcitante. Cuniculo ergo suffossa mœnia ingens nudauere spaciū: p̄ quod irrupit: uictorq; urbem diripi iussit. Hinc Menedemū cū tribus milibus peditū & .dccc. eqtibus ad urbē Maracandam misit. Spítamenes trāsfuga p̄sidio macedonū inde deiecto muris urbis eius ic̄luserat se: haud oppidanis cōsiliū defectiōnis approbātibus. Sequi tñ uidebant̄: q̄a phibere nō poterant. Interim Alexander ad Tanaim amnē redit: & q̄tum soli occupaauerant castris: muro circūdedit. lx. stadiorū urbis murus fuit: hanc quoq; urbē Alexandriam appellari iussit. Opus tāta celeritate p̄fectū ē: ut. xvii. die: qua munimēta excitata erāt: tecta quoq; urbis absoluerent̄. Ingēs militū certamē inter ipsos fuerat: ut suū quisq; mun⁹ (nā diuisum erat) Primus ostēderet. Incolæ nouæ urbi dati captiui quos reddito p̄cio dominis liberauit: quorū posterī nūc quoq; nō apud eos tam longa ætate p̄pter memoriā Alexandri exoluerunt. Rex Scytharū cuius tū ultra Tanaim imperiū erat: ratus eā urbē quā in ripa amnis macedones cōdiderāt suis ipositam eē ceruicib⁹ fratrem Charcasim noīe cum magna eqtum manu misit ad diruēdam eam: p̄culq; amne ab submouendas macedonū copias. Bactrianos Tanais ab Scythis quos Europeos uocant diuidit. Idem Asiam & Europam finis interfluit. Ceterū scytharū gēs haud p̄cul thracia sita ab oriēte ad septentrionē se uertit: farmatarū (ut qdā crediderēt) non finitima sed pars est. Recta deīde regiōe aliū ultra istrū iacentē colit. Vltia Asia: quæ Bactra sunt strigit: habitāt quæ septentrioni p̄xima sunt. Profundæ inde siluæ uastarūq;

solitudines excipiūt. Rursus q̄ ad Tanaīm & Baetra expectāt: humāo cultu haud di-
 sparia sunt. Primus cū hac gente nō prouisum bellū Alexāder gesturus: quū i conspe Alex. ter-
 ctu eius obeqtaret hostis: adhuc æger ex uulnere p̄cipue uoce deficiens: quā & modi ritus ho-
 cus cib⁹ & ceruicis extenuabat dolor: amicos in cōsiliū aduocari iubet. Terrebat eum stiū aduē
 nō hostis: sed iniq̄tas tēporis: bactriani defecerāt. Scythæ et laceſsebāt. Ipse nō iſiſte tu.
 re i terra: nō equo uehī: nō docere: nō hortari suos poterat. Ancipiti piculo implicitus
 deos quoq; iculans querebat se iacere segnē: cui⁹ uelocitatē nemo antea ualuiſſet effu-
 gere Vix suos credere: nō ſimulari ualitudinē. Itaq; post Dariū uictū ariolos & uates Aristan-
 cōſulere deſierat. Rursus ad ſupſtitionē humanarū gentiū ludibrio reuolut⁹. Aristan-
 der euetū drū cui credulitatē ſuā addixerat explorare euentū rex sacrificiis iubet. Mos erat aru-
 ſpicib⁹ exta ſine rege ſpectare: & quæ portenderent referre. Inter hæc rex dum fibris rat.
 pecudū explorat euent⁹ latentium rerum pri⁹ ipſum conſidere: deinde amicos iubet
 ne contentione uocis cicatricē infirmā adhuc rumperet. Epheſtion Crater⁹ & Erigu⁹ Alex. oſo
 erant cum cuſtodib⁹ in tabernaculum admiſſi: diſcimē iquit me occupauit meliore neceſſitat
 hoſtium: q̄ meo tēpore. Sed neceſſitas ante rationē eſt maxime i bello: quod raro per-
 mittit tēpore legem defecere bactriani: in quorum ceruicib⁹ ſtam⁹: & q̄tum in nobis tionem in
 animi ſit: alieno Marte experiunt. Haud dubia fortuna ſi omiſerimus Scythas ultro bello.
 arma inferentes: cōtempti ad illos: qui defecerūt reuertemur. Si uero Tanaīm tranſie-
 rim⁹: & ubiq; inuictos eſſe nos Scythæ perniciē ac ſanguine oſtenderim⁹: quis du-
 bitabit patere europē uictorib⁹: fallit qui terminos gloriae noſtræ metit ſpatio quod
 tranſituri ſum⁹. Vn⁹ amnis interfluit: quem ſi traiciam⁹ i europam arma proferim⁹.
 Et quanti æſtimandum eſt: dum Aſiam ſubigimus in alio quodāmodo orbe trophæa
 ſtatuerē: & quæ tam longo itervallo natura uidetur diremiſſe: una uictoria ſubito cō-
 mittere. At hercule ſi paululū ceſſauerim⁹ in tergis noſtris Scythæ hærebunt. An ſo-
 li ſum⁹: qui flumina tranſnare poſſum⁹? Multa in noſmetipſos recident: quibus ad-
 huc uicim⁹. Fortuna belli artem uictos quoq; docet. Vtrib⁹ amnem traiciendi exem-
 plum fecim⁹ nuper: hoc ut ſcythæ imitari neſciant: bactriani docebunt. Præterea un⁹
 gentis hui⁹ adhuc exercit⁹ uenit: cæteri expectantur. Ita bellum uitando alem⁹: & qd
 inferre poſſem⁹: accipere cogemur. Maniſta eſt conſilii mei ratio. Sed an permiſſu
 ri ſint mihi macedones animo uti meo dubito: q̄a ex quo hoc uuln⁹ accepi: non equo
 uect⁹ ſum: non pedib⁹ ingreſſus. Sed ſi me ſequi uulū: ualeo amici. Satis uirium eſt
 ad tolleranda iſta. Aut ſi iam adeſt uitæ meæ finiſ: i quo tandē opere meli⁹ extinguar?
 Hæc quaſſa adhuc uoce ſub deficiēs uix proximis exaudiētib⁹ dixerat: quū omnes a
 tam præcipiti cōſilio regē deterrere cœperūt. Erigu⁹ maxime: qui haud ſane auctori-
 tate p̄ficiens apud obſtinatū animū: ſupſtitionē cuius potēs nō erat rex: incutere tē-
 prauit: dicēdo deos quoq; obſtare cōſilio: magnūq; periculū: ſi flumē tranſiſſet oſtēdi
 Intransi eriguo tabernaculū regis Ariſtander occurrerat: triſtia exta fuiſſe ſignificās:
 hæc ex uate cōperta Erigu⁹ nūtiabat. Quo inhibito Alexander nō ira ſolū: ſed et pu-
 dore cōſuſus: quod ſupſtitio: quā celauerat detegebat. Ariſtandrū uocari iubet. Qui ſtia fuiſſe
 ut uenit intuens eū. Nō rex: inq̄: ſed priuat⁹ ſum: ſacrificiū ut faceres mādaui. Quid nūtiat.
 eo portenderet: cura apud aliū q̄ apud me profeſſus eſ: Erigu⁹ archana mea & ſecre-
 ta te p̄dēte cognouit. Quē certū me hercule habeo extorū interpretē metu ſuo: tibi at
 ſapi⁹ q̄ pōt denūtio: ipſe mihi idicēs: qd extis cognoueris: ne poſſis inficiari dixiſſe q̄
 dixeris. Ille exanguis attonitoq; ſimilis ſtabat p̄metū etiā uoce ſuppreſſa. Tandēq; eo
 dem metu ſtimulante: ne regis expectationē moraret: magni inq̄ laboris nō irritū diſ-

Menedemus
Spitamene
pugna.

Menedemus
moritur.
Hyspides
amor eroga
menedemus.
Occisores
hominum
numerus.

Scytharum
legati ad
Alexandrum
uenerunt.

Oratio
Scytharum.

crimen instare praedixi. Nec mea ars magis quam beniuolentia me perturbat. Infirmi-
tatem ualitudinis tuae uide; & quantum in uno te scit scio. Vereor ne praesenti fortunae tuae suffi-
cere non possis. Rex iustum confidere felicitatis suae ad alia sibi ad gloriam concedere de-
os. Consultati mihi cum iisdem: quoniam modo flumen transire supuenit Aristander non alias
latiora exta uidisse se affirmans: utique prioribus longe diuersa: tum sollicitudinis causa apud
se: nunc prorsus egregie litatum esse. Caeterum quae subinde nuntiata sunt regi: continuae felici-
tatis regis eius imposituerat labem. Menedemum (ut supra dictum est) miserat ad obsidendum
Spitamene bactrianae defectoris auctorem. Qui coperto hostis aduentu: ne muris urbis
includeretur: simulatione fretus excipi posse quem uenturum sciebat: coesedit occultus. Sil-
uestre iter aptum insidiis tegendis erat. Ibi dacas condidit. Equi binos armatos uehunt:
quorum inuicem singuli repente desiliunt. Equestris pugnae ordinem turbant. Equorum ueloci-
tati par est hominum pernicitas. Hos Spitamenes saltu circumire iussos pariter & a lateribus
& a fronte: & a tergo hosti se ostendit. Menedemus undique inclusus ne numero quidem
par: diu tamen restitit: clamitans nihil aliud superesse locorum fraude deceptis: quam honeste
mortis solatium ex hostium caede. Ipsum perualens equus uehebat: quo sapius in cune-
os barbarorum effusis haerens euectus magna strage eos fuderat. Sed cum unum oes pete-
rent: multis uulneribus exanguis suscipiens quendam ex amicis hortatus est: ut in equum
suum ascenderet: & se fuga eriperet. Haec agerem anima deficit: corpusque ex equo deflu-
xit in terram. Hyspides poterat quidem effugere: sed amisso amico mori statuit. Vna erat
cura: ne inultus occideret. Itaque subditis calcaribus equo in medios hostes se imisit: &
memorabili edita pugna obrutus talis est. Quod ubi uidere: quae caedi supererant: tumulum
paulo quam caetera editorem capiunt: quos Spitamenes fame in deditioem subactum ob-
sedit. Cecidere eo praelio peditum. ii. milia. ccc. eqtes. Quam cladem Alexander solerti con-
silio texit: morte denuntiata iis: qui ex praelio uenerant: si acta uulgassent. Caeterum quam
aio disparem uultum diutius ferre non posset: in tabernaculum super ripam fluminis &
industria locatum secessit. Ibi sine arbitris singula animi consulta pensando nocte ui-
giliis extraxit: saepe pellibus tabernaculi alleuatis: ut conspiceret hostium ignes: & qui-
bus coniectare poterat: quanta hominum multitudo esset. Iamque lux apparebat: quam tho-
racem indutus procedit ad milites: tum primum post uulnus proxime acceptum tanta erat
apud eos ueneratio regis: ut facile periculi: quod horrebant contagione praesentia eius ex-
citeret. Lati ergo & manantibus praegaudium lachrymis consolantur eum: & quod ante re-
cusauerant bellum feroces deposcunt. Ille se ratibus eque phalangemque transportaturum
esse pronuntiat: super utres iubet nare leuius armatos. Plura nec dici res desiderauit nec
rex dicere perualitudinem potuit. Caeterum tanta alacritate militum rates iunctae sunt ut
in triduum ad. xii. milia effectae sint. Iamque ad transeundum omnia aptauerant: cum lega-
ti Scytharum. xx. more gentis: per castra eque uecti nuntiare iubent regi: uelle ipsos ad eum
mandata perferre. Admissi in tabernaculum iussique considere in uultu regis defixerant
oculos: credo quod magnitudine corporis aium aestimantibus modicus aium: haud quam
famae par uidebatur. Scythia autem non ut caeteris barbaris rudis & incodit sensus est. Qui-
dam eorum sapientiam capere dicunt: quatacunque gens capit sparmata. Sicque locutos esse apud
regem memoriae proditum est. Abhorrent forsitan moribusque nostris & tempora & ingenia
cultiora sortitis. Sed ut possit oratio eorum sperni tamen fides nostra non debet: quam utcumque tradi-
ta sunt: incorrupta perferremus. Igitur unum ex his maximum natum ita locutum accepimus
Si dii habitum corporis tui auiditati animi parem esse uoluissent: orbis te non caperet.
Altera manu orientem: altera occidentem contingeres. Et hoc affecutus scire uelles: ubi

tātis numinis fulgor conderet. Sic quoq; cōcupiscis: quæ nō capis. Ab Europa petis
 Asiā: ex Asiā trās is i europā. Deīde si humanū genus oē supaueris: cū siluis & niuibus
 & fluminibus ferisq; bestiis gesturus es bellū. Quid tu ignoras arbores magnas diu
 crescere: una hora extirpari? Sultus est qui fructus earū spectat: altitudinē nō merit.
 Vide ne dū ad cacumē puenire cōtēdis: cū ipsis ramis quos comprahēderis decidas.
 Leo quoq; aliquādo minimax; auitū pabulū fuit: & ferrū rubigo cōsumit. Nihil tā fir
 mum est: cui piculū nō sit et ab inualido. Quid nobis tecū ē? Nunq; terram tuā atigi
 mus. Qui sis: unde uenias: liceret ne ignorare in uastis siluis uiuentibus? Nec seruire
 ulli possumus: nec iperare desideram⁹. Dona nobis data sunt: ne scytharū gentē igno
 res iugum bouū aratrū & sagittā & pharetrā. His utimur & cū amicis & aduersus ini
 micos. Fruges amicis dam⁹ bono labore quæsitas. Patera cū his uinum diis libamus:
 inimicos sagitta eminus: hasta cōmin⁹ petimus: sic Scytharū regē: & postea psarū me
 dorumq; supauimus: patuitq; nobis iter usq; in ægyptū. At tu q te gloriaris ad latrōes
 psequēdos uenire: omnīū gētium quas adisti latro es. Lydiā cœpisti: Syriam occupa
 sti: Persidē tenes: Bactrianos habes i ptate: Indos petisti: iā et ad pecora nostra auaras
 & istabiles manus porrigis. Quid tibi diuitiis opus ē: quæ te esurire cogunt? Primus
 oīum satietate parasti famē: ut quo plura haberes: acrius q non habes cupes. Non suc
 currit tibi: quādiu circum bacra hæreas? Dum illos subigis. Sogdiani bellare cœpe
 runt: bellum tibi ex uictoria nascit. Nam ut maior fortiorq; sis q qsq;: tamē alienige
 nam dominū pati nemo uult. Transi modo Tanaim: scies q late pateat: nunq; tamē cō
 sequaris scythas. Pauptas nostra uelocior erit: q exercitus tuus: q prædā tot nationū
 uehit. Rursus cum procul abesse nos credes: uidebis in tuis castris. Eadem uelocitate
 & seqmur & fugimus: scytharū solitudines græcis et puerbiis audio eludi. Nos deser
 ta & humano cultu uacua: magisq; urbes & opulētos agros seqmur. Proinde fortunā
 tuā pressis manibus tene. Lubrica est: nec inuita teneri pōt: salubre consiliū sequens:
 quod p̄sens tempus ostēdit melius: impone scelicitati tuæ frænos: facilius illam regis.
 Nostrī sine pedibus dicunt esse fortunam: q manus & pēnas tantū habet: cum man⁹
 porrigit: pēnas quoq; comprahendere nō sinit. Deniq; si deus es: tribuere mortalibus
 beneficia debes non sua eripere: sin aut homo es: id quod es: semp esse te cogita: stultū
 est eorum meminisse propter q tui obliuisceris. Quibus bellum non intuleris: bonis
 amicis poteris uti. Nam & firmissima est inter pares amicitia: & uident pares: q non
 fecerūt iter se periculū uiriū. Quos uiceris amicos tibi esse caue credas: inter dominū
 & seruū nulla amicitia ē et in pace: belli tamē iura seruant: iurando gratiam scythas
 sancire ne credideris. Colēdo finē iurant. Græcorū ista cautio est: q facta cōsignant: &
 deos inuocāt. Nos religionē in ipsa fide nouimus. Qui nos reuererent hoīes: fallūt
 deos. Nec tibi amico opus est: de cuius beniuolētia dubites. Cæterū nos & Asiæ & eu
 ropæ custodes habes: bacra nisi diuidat Tanais cōtigimus. Ultra Tanaim & usq; ad
 thraciam collibus thraciæ macedoniā coniūctā esse fama est. V triq; impio tuo finiti
 mos hostes an amicos uelis esse cōsidera: hæc barbarus. Cōtra rex fortuna sua & cōsi
 liis eorū se usurū eē respōdet. Nam & fortunā: cui cōfidat: & cōsiliū suadētū ne qd te
 mere & audacter faciat secuturū. Dimissisq; legatis in p̄paratas rates exercitum impo
 suit. In proris clypeatos locauerat: iussos in genua subsidere: quo tutiores eēt aduer
 sus ictus sagittarū. Post hos: q tormēta intēderent stabant: & ab utroq; latere & a fron
 te circūdati armatis. Reliq; post eos q tormenta constiterant. Remigē lorica indutum
 scutos: testudine armati ptegebant. Idē ordo in illis quoq; ratibus: q eqtē uehebant;

Nihil tā
fir mū cui
piculū nō
sit et ab i
ualido.
Scytharū
dona.

Alexā. la
tronē uo
cant Scy
thæ.

Fortuna
lubrica &
sine pedi
bus.
Stultum
ē eorum
meminif
se: pp que
tui obliui
sceris.
Firmissi
ma inter
pares ami
citia.
Alexādri
respōlū.
Alex. ex
ercitum
traūcit.

seruatus ē. Maior pars a puppe nātes equos lorīs trahebat. At illos quos utres stramē
 to repleti uehebant: obiectæ rates tuebant. Ipse rex cum dilectis primus ratem soluit:
 & in ripam dirigi iussit. Cui scythæ ad motos ordines equm i primo ripæ margie op
 ponūt: ut ne applicari qdem terræ rates possent. Cæteræ præter hanc speciem ripis plī
 dentis exercitus ingēs nauigātes terror iuaferat. Nāq; cursum gubernatores cū obli
 quo flumine impellerentur: regere nō poterant. Vacillantesq; milites: & ne excuterēt
 solliciti nautarum ministeria turbauerant. Nec tæla qdem conati nisu uibrare poterāt:
 cum prior standi sine periculo: q̄ hostem incessendi cura esset. Tormenta salutis fue
 runt: quibus inconfertos ac temere se offerentes haud frustra excussa sunt tæla. Bar
 bari quoq; ingētem uim sagittarū infudere ratibus. Vixq; ullum fuit: quod non pluri
 bus simul spiculis perforaret. Iamq; terræ rates applicabant: cum acies clypeata con
 surgit: & hastas certo ictu utpote libero nisu mittit e ratib⁹. Et ut territos recipietesq;
 equos uidere: alacres mutua adhortatione in terram desiliere. Turbatis acriter pedē i
 ferre cœperunt. Equitū deīde turmæ: quæ frānatos uehebant: equos per fregere bar
 barorū aciem. Interim cæteri agmine dimicātium tecti aptauere se pugna. Ipse rex qd
 uigoris ægro adhuc corpore deerat: animi firmitate supplebat. Vox adhortantis non
 poterat audiri: nōdum bene obducta cicatrice ceruicis: sed dimicātem cūcti uidebāt
 Itaq; ipsi quidem ducum fungebantur officio: aliusq; alium adhortari in hostem salu
 tis imemores ruere cœperūt. Tum uero nō ora: nō arma: nō clamorem hostium bar
 bari tolerare potuerunt. Omnesq; effusis habænis (nāq; equestris acies erat) capeffūt
 fugam: quos rex q̄q; uexationem inualidi corporis pati nō poterat: per. lxxx. tamē sta
 dia insequi perseuerauit. Iāq; linquente animo suis præcepit: ut donec lucis aliquid su
 peresset: fugientiū tergis in hærerent. Ipse exhaustis etiam animi uiribus in castra se re
 cepit: reliquū substitit. Transierāt iam liberi patris terminos: quorū monumenta lapi
 des erant crebris interuallis dispositi: arboreq; proceræ quarum stipites hedera cōte
 xerat. Sed macedonas ita longius prouexit: qppe media fere nocte redierunt multis i
 terfectis: pluribus captis: equosq; M. dccc. abegere. Ceciderunt aut macedonū equi
 tes. lx. pedites. c. fere mille laucii fuerūt. Hæc expeditio deficientē magna ex pte Asiā
 fama tā opportunæ uictoriæ domuit. Inuictos scythas eē crediderāt: qbus fractis nul
 lā gentē macedonū armis parē fore confitebant. Itaq; Sagæ misere legatos: q pollice
 rent gentē mandata facturā. Mouerat eos regis nō uirt⁹ magis: q̄ clamētia i deuictos
 Scythas: quippe captiuos oēs sine precio remiserat: ut fidē faceret sibi cum ferocissi
 mis gētū de fortitudine nō de ira fuisse certamē. Benigne igit exceptis sagarum lega
 tis: comitē Excipinū dedit admodū iuuenē atatis flore cōciliatū sibi: q cū spē corporis
 æquaret Ephestionē: & lepore haud sane uirili par n̄ erat. Ipse Cratero cū maiore par
 te exercitus modicis itinerib⁹ seq iusso ad Mercatū urbē puenit: i qua Spitamenes co
 gnito eius aduentu hacra pfugerat. Itaq; quatrīduo rex logū itineris spatīū emēsus p
 nenerat in eum locū: in quo Menedemo duce. ii. milia peditū & trecentos eqtes emise
 rat. Horū ossa tumulto cōtegi iussit: & in ferias more patrio dedit. Iā Craterus cū pha
 lāge subseq iussus ad regē puenerat. Itaq; ut oēs q defecerāt: pariter bellīclade pmerē
 tur: copias diuidit. Vriq; agros & iterfici puberes iussit. Sogdiana r̄gio maiori ex par
 te deserta est. lxxx. fere stadia in latitudinē uastæ solitudines tenent. Ingens spatium re
 ctæ regionis est per quā amnis (Polytīmetum uocant incolæ) fertur torrens. Eū ripæ
 in tenuē alueum cogunt: deinde cauerna accipit. & sub terram rapit. Cursus abscondi
 ti indiciū est aquæ meantis sonus: cū ipsum solum sub quo tantus amnis fluit: ne mo

Macedo
 nes in ter
 ram desili
 liere.

Scytharū
 fuga.
 Liberi pa
 tris termi
 ni.

Sagæ le
 gau ad
 alexan.

Sogdia
 na regio.

Polytīme
 tus flu.

dico quidē refudet humore. Ex captiuis sogdianorū ad regem .xxx. nobilissimi corporum robore eximio perducti erant. Qui ut interpretē cognouerūt iussu regis ipsos ad supplicium trahi: carmen latantiū more canere: trepudiūq; & lasciuiori corporis motu gaudiū quoddā animi ostētare cōperūt. Admiratus rex tāta magnitudie animi opterere mortē euocari eos iussit: causam tā effusæ lætitiæ cū suppliciū antea oculos haberent reqrens. Illi si ab alio occiderent: tristes morituros fuisse respōdēt. Nūc a tāto rege uictore oīum gentiū maioribus suis redditis: honestā mortē: quā fortes uiri uoto quoq; expecterent: carminibus sui moris lætitiæq; celebrarent. Tū rex admiratus magnitudinem animi. Quæro itaq; inquit an uiuere uelitis non inimici mihi: cuius beneficio uicturi estis. Illi nunq; se inimicos ei: sed bello lacestitos se inimicos hosti fuisse respondent. Si q; ipsos beneficio quā iūria experiri malluisset: certaturos fuisse ne uicerent officio. Interrogatiq; quo pignore fidem obligaturi essent: uitā quā acciperēt pignori futuram esse dixerant. Reddituros quādo repetisset. Ne promissum fefellerūt. Nam qui remissi domos ierāt: fide cōtinuere populares. Quattuor iter custodes corporis retēti: nulli macedonū in regem charitate cesserūt. In Sogdianis Peucolao cum tribus milibus peditū (neq; enī maiori præsidio idigebat) relicto: Bactra peruenit. In de Bessum Ecbactaua duci iussit iterfecto Dario pœnas capite p̄solutūq;. Iisdē fē diebus Ptolomæus & Menidas peditū tria milia & equites mille adduxerūt mercede militaturos. Alexāder quoq; ex Lycia cum pari numero peditū & .d. equibus uenit. Toti dem e Syria Asclepiodorū sequebant. Antipater græcorū .vii. in quis .d. eqtes erant miserat. Itaq; exercitu aucto ad ea: quæ defectiōne turbata erant cōponēda processit: iter factisq; consternationis auctoribus quarto die ad flumē Oxum puētum ē: hic quia litum uehit: turbidus semp & insalubris est potui. Itaq; puteos miles cōperat fodere. Nec tamē humo alte egesta existerat humor. Tum in ipso tabernaculo regis conspectus ē fons: quē quia tarde notauerant: subito extitisse finxerunt. Rexq; ipse credi uoluit donū dei id fuisse. Superatis deinde amnibus Ocho & Oxo: ad urbē Marginiam peruenit. Circa eam .vi. oppidis condēdis electa sedes ē. Duo ad meridiē uersa: quattuor spectātia orientem modicis inter se stadiis distabant: ne procul repetendum eēt mutuuum auxiliū. Hæc omnia sita sunt in editis collibus: tum uelut fræni domitæ gentium: nunc originis suæ oblita seruiunt quibus imperauerunt. Et cætera quidē paucauerat rex. Vna erat petra: quam Arimazeus Sogdianus cum .xxx. milibus armatorum obtinebat alimentis ante congestis: quæ tantæ multitudinē uel per biennium suppetere. Petra in altitudinem .xxx. eminet stadia: circuitu .c. & .l. complectit: undiq; abscissa & abrupta semita perangustia aditur. In medio altitudinis spatium habet specum: cuius os arctum & obscurum ē: paulatim deinde ad ulteriora pandū. Vltima etiam altos recessus habent: fontes per totum fere spatium manant. Equibus collatæ aquæ per prona montis flumen emittunt. Rex loci difficultate spectata statuerat inde abire. Cupido deinde incessit animo naturam quodq; fatigandā. Prius tamē q̄ fortunā obsidionis experiretur. Cophan (Artabazi hic filius erat) misit ad barbaros: qui suade re: ut dederent rupem. Arimazeus loco fretus superbe multa respondit. Ad ultimū an Alexāder uolare possit iterrogat. Quæ nūciata regi sic accēdere animū: ut adhibitis cū qbus cōsultare erat solitus: indicaret insolentiā barbari eludētis ipsos: quia pœnas non haberēt. Si autē p̄xima nocte effecturum: ut crederet macedones eēt uolare. Trecetos inq; p̄nicissimos iuuenes ex suis qsq; copiis perducite ad me: q̄ p̄ calles & pœne inuias rupes domi pecora agere consueuerant. Illi præstantes & leuitate corporum & ardo

Sogdiāo
rū aī ma/
gnitudo.

Bess⁹ ec/
bactaua
ducit ad
suppliciu
Exercitu
auxit ale/
xan.

Och⁹ fl.
Oxus fl.
Margia
opp.
Oppida
sex cōdū
tur ab ale
xandro.
petra quā
arimaze⁹
tēbat ca
pit a Ma
cedonib⁹
Cophas.

re animos; strenue adducunt quos intuens rex uobiscum inquit o iuuenes & mei æqua
 les urbium inuictarum ante munimenta superauit: montium iuga perhæni niue obru-
 ta emensus sum: angustias Ciliciæ intraui. Indiæ sine latitudine uim frigoris sum per-
 pessus. Et mei documenta uobis dedi: & uestra habeo. Petra quam uideris: unum adi-
 tum habet: quem barbari obsident: cætera negligunt. Nullæ uigiliæ sunt: nisi quæ ca-
 stra nostra spectant. Inuenietis uiam: si solerer rimati fueritis aditus ferentis ad cacu-
 men. Nihil tam alte natura constituit: quo uirtus non possit eniti. Experiendo quæ cæ-
 teri desperauerint. Asiam habemus in potestate. Euadite in cacumen: quod cum cœpe-
 ritis: candidis uelis signum mihi dabitis: ego copiis admotis hostem in nos a uobis conuer-
 tit: quo uirtus non tam liberalitatem intueri meam: quam uoluntatem. His animis regem audierunt: ut iam
 Premia cœpisse uerticem uiderentur. Dimissi quoque ferreos cuneos quos inter saxa defigerent ua-
 eius que pri- lidosque funes parabant. Rex circumuectus petram: qua minime asper ac præruptus ad-
 m9 occu- tus uidebatur: secunda uigilia (quod bene uerteret) ingredi iubet. Illi alimentis in bi-
 pauerint duum sumptis gladiis modo atque hastis armati subire cœperunt. Ac primo pedibus in-
 uerticem gressi sunt: deinde ut in prærupta peruentum est: alii manibus eminentia saxa complexi
 leuauere semet: alii adiectis funium laqueis euasere: quibus cum cuneos inter saxa disti-
 gerent: gradus subinde quasi insisterent: diem inter metum laboremque consumpserunt: per-
 aspera enifis duriora restabant: & crescere altitudo petrae uidebatur. Illa uero miserabi-
 lis erat facies: cum uis quos instabilis gradus fefellerat ex præcipiti deuoluerentur. Mox
 eadem in se patientia alieni casus ostendebat exemplum: per has tamen difficultates enitun-
 tur in uerticem montis: omnes fatigatione continuati laboris affecti. Quidam mutilati
 parte membroque pariterque eos & nox & somnus oppressit. Stratis passim corporibus in
 inuis & in asperis saxorum periculi instantis obliti in lucem quieuerunt. Tandemque uelut ex
 alto sopore excitati: occultas subiectasque ipsis ualles rimantes: ignari in qua parte petrae
 tanta uis hostium condita esset: fumum specus infra se ipsos euolutum notauerunt: ex quo in-
 tellectum est: illam hostium latebram esse. Itaque hastis imposuere: quod conuenerat signum: to-
 toque numero duos & xxx. in ascensu iterisse agnoscunt. Rex non cupidine magis po-
 tiundi loci quam uice eorum: quos ad tam manifestum periculum miserat: sollicitus toto die cacu-
 mina montis intuens resistit. Noctu demum cum obscuritas conspectum oculorum ademisset
 ad curandum corpus recessit: postero die nondum satis clara luce primus uela signum ca-
 pti uerticis conspexit. Sed ne falleret acies dubitare cogebat uarietas cœli: tunc iterni-
 tente lucis fulgore conditi. Verum ut liquidior lux apparuit cœlo: dubitatio exempta
 est. Vocatumque Cophen: per quem barbarorum animos temptauerat: mittit ad eos: qui
 moneret nunc saltem salubrius consilium iniret. Sin autem fiducia loci perseverarent ostē-
 di a tergo iussit: qui cœperant uerticem. Cophas ad eos missus suadere cœpit Arima-
 zi Petram tradere: gratiam regis inuito: si tantas res molientem in unius rupis obsidio-
 ne hæerere non coegisset. Ille ferocius superbiusque quam antea locutus abire Cophen iubet
 Aris prehensum manu barbarum rogat: ut secum extra specum prodeat: quo in petra
 to iuuenes in cacumine ostendit. Eius superbiæ haud immerito illudens penas ait habere
 milites Alexandri. Iamque macedonum castris signorum contentus & totius exercitus
 clamor audiebatur. Ea res sicut pluraque belli uana & inania barbaros ad deditionem
 traxit: quippe occupatum metu paucitatem eorum: qui a tergo erant: aestimare non pote-
 rant. Itaque Cophen (nam trepidantes reliquerat) strenue reuocant: & cum eo xxx. pri-

cipes mittunt: qui Petram tradāt: & incolumibus abire liceat paciscant. Ille q̄q̄ uere Petram
 bat̄ ne cōspecta iuuenū paucitate deturbarent eos barbari: tamē & fortunæ suæ con ccepit ale
 filus & Arimazi superbiæ: nullam se conditionē deditōnis accipere respōdit. Arima xan.
 zes desperatis magis q̄ pditis rebus cum ppinquis nobilissimisq; gentis suæ descēdit
 in castra: quos omnis uerberibus affectos sub ipsis radicib⁹ Petræ crucibus iussit af
 figi. Multitudo deditōrū incolis nouarū urbiū cum pecunia capta dono data est. Ar
 tabazus in Petræ regionisq; appōsita esset ei tutela relictus est.

Q. CVR TII DE REBUS GESTIS ALEXANDRI MAGNI REGIS,
 MACEDONVM LIBER SEPTIMVS.

ALEXANDER. Maiore fama: quam gloria inditionem redacta Petra
 cum propter uagum hostem spargendæ manus eēt: in tres partes di
 uisit exercitum. Ephestionē unī: Cenon alteri duces dederat. Ipse cæ
 teris præerat. Sed non eadē mens omnibus barbaris fuit. Armis q̄dam
 subacti: plures ante certamen imperata fecerūt: quibus eorū q̄ in defe
 ctione perleuerauerāt: urbes agrosq; iussit attribui. At exules bactriani cū. dccc. equi
 tibus massagetarum proximos uicos uastauerūt. Ad quos coercedos Attinas regio
 nis eius præfectus. ccc. equites insidiarum quæ parabant̄ ignarus eduxit. Nāq; hostis
 in siluis: quæ erant forte campo iunctæ: armatum militem condidit: paucis propellē
 tibus pecora: ut improuidum ad insidias præda perduceret. Itaq; composito agmine
 solutisq; ordinibus. Attinas prædabundus sequebat̄: quem prætergressum siluam: q̄ Attinas
 in ea confederant: ex improuiso adorti cum omnibus interemerunt. Celeriter ad Cra insidias
 terum huius cladis fama perlata est: qui cum omni equitatu superuenit. Et massagee
 tæ quidem iram refugerant. Dacæ mille oppressi sunt: quorū clade totius regionis si
 nita defectio: alexander quoq; Sogdianis rursus subactis. Maracanda repetit. Ibi ber
 des: quē ad scythas suā Bosphorū colētes miserat: cum legatis gentis occurrūt. Phra
 taphanes quoq; qui choras præerat: massagetis & dacis regionum confinio adiūctus
 miserat: qui facturū imperata polliceret̄. Scythæ petebant: ut Regis sui filiam ma
 trimonio sibi iungeret. Si dedignaret̄ affinitatē: principes macedonum cum primori
 bus suæ gētis cōnubio coire pateret̄. Ipsum quoq; regum regē uēturum ad eum pol
 licebant̄. Vtraq; legatione benigne audita Ephestionē & Artabazum opperiet̄ sta
 tiua habuit: quibus adiūctis in regionem: quæ appellat̄ bazaria peruenit. Barba
 ræ opulētiae in illis locis haud ulla sunt maiora inditia: q̄ magis nemoribus saltibusq; regio
 nobilium ferarum greges clausit. Speciosa ad hoc eligunt siluas crebris perhēnium
 aquarum fontibus amœnas. Muris nemora cingunt: turresq; habēt uenantium re
 ceptacula. Quattuor continuis ætatibus intactum saltum fuisse cōstabat: quē alexā
 der cō toto exercitu igressus agitari undiq; feras iussit: iter quas cū leo magnitudinis
 rare ip̄m regē iuasurus incurreret: forte Lisimachus q̄ postea regnauit pximus alexā
 dro uenabulū obūicere feræ cœperat. Quo rex repulso & abire iussio adiecit: tam a se
 met: q̄ a Lisimacho leonē iterfici posse. Lisimachus. n. quōdam cū uenaret̄ in Syria Lisima
 occiderat eximiae magnitudinis ferā solus. Sed leuo humero usq; ad ossa laceratus ad chus leo
 ultimū piculi puenerat. Id ip̄m exprobrās ei res: fortius q̄ locutus ē fecit. Nā ferā non nem uno
 excepit mō: sed ēt uno uulnere occidit. Fabulā quæ obiectū leoni a rege Lisimachum uulnere
 temere uulgauit: ab eo casu: quē supra diximus: ortam eē crediderim. Cæterū mace
 occidit.

Ferarum
 .iiii. milia
 occidit
 Alexan.
 Clytus.
 Hellani-
 ce nutrix
 Alexan.
 Alex. res
 gestas ce-
 lebrat.

dones quæ p̄spero euentu defunctus erat Alexander: tum sinere gentis suæ more ut pe-
 des uenaret haud sine delectis principum amicorumque. Ille .iiii. milibus ferarū die-
 ctis in eodē saltu cū toto exercitu epulatus ē. Inde Maracanda reditū est. Acceptaque
 ætatis excusatione ab Artabazo prouinciā eius destinat Clyto: hic erat quæ apud gra-
 nicū amnem nudo capite regem dimicantem clypeo suo texit. Rhosaceris manū ca-
 pitū regis iminētem gladio amputauit. Vetus Philippi miles multisque bellicis opibus
 clarus. Hellanice quæ alexandrum educauerat soror eius: haud secus quam mater a
 rege diligebatur. Ob has causas ualidissimam imperii partem fidei eius tutelæque com-
 misit. Iamque iter parare in posterum iussus solemnī & tempestiuo adhibet conuiuio.
 In quo rex cum multo incalisset mero: imodicus æstimator sui celebrare quæ ges-
 serat cœpit. Grauis etiam eorum auribus: qui sentiebant uera memorari. Silētium tum
 habuere seniores: donec Philippi res orsus obterere: nobilē apud ceroneam uictoriā
 sui operis fuisse iactauit: ademptamque sibi malignitate & inuidia patris tantæ rei glo-
 riam. Illud quidē seditione inter macedones milites & græcos mercenarios orta de-
 bilitatum uulnere: quod in ea consternatione acceperat iacuisse: non alias quā simula-
 tione mortis tutiorem se corpus eius protexisse clypeo suo: ruentesque in illum sua ma-
 nu occisos. Quæ patrem nunquam equo animo eē confessum inuitum filio debentē
 salutem suam. Itaque post expeditionem: quam sine eo fecisset ipse in illyricos uictorē
 scripsisse se patri fusos fugatosque hostes. Nec affuisse unquam Philippum. Laude di-
 gnos eē non qui samothracum initia uiserent. Cum asiam urī uastarique oporteret: sed
 eos qui magnitudine rerum fidē antecessissent: hæc & his similia læti audire iuuenes
 ingrata senioribus erant: maxime propter Philippū: sub quo diutius uixerant. Tum
 Clytus ne ipse quidē satis sobrius ad eos qui infra ipsum cubabant: conuersus Euri-
 pidis rettulit carmē: ita ut sonus magis: quā sermo exaudiri posset a rege. Quo signi-
 ficabatur male instituisse græcos: quod trophæis regum duntaxat nomina inscribe-
 rent. Alieno enim sanguine partam gloriam intercipi. Itaque rex cū suspicaretur ma-
 lignius habitum esse sermonē: percunctari proximos cœpit quid ex Clyto audissent.
 Et illis ad silentium obstinatis. Clytus paulatim maiore uoce. Philippi acta bellaque in-
 græcia gesta cōmemorat: omnia præsentibus præferens. Hinc inter iuniores senesque
 orta contentio est. Et rex uelut patienter audire quis Clytus obterebat laudes eius in-
 gentera iram conceperat. Cæterum cum animo uideretur imperaturus: si finē proca-
 citer orto sermoni Clytus imponeret: nihil eorum omittente magis exasperabatur.
 Clyti uer-
 ba i alex. Iamque Clytus etiam Parmenionem defendere audebat: & Philippi de atheniensibus
 uictoriā thebarum præfererebat excidio: non uino modo: sed etiam animi praua con-
 tentione prouecturus. Ad ultimum si moriendum inquit est pro te: Clytus ē primus.
 At uictoriæ arbitrium magis præcipuum ferunt: qui procacissime patris tui memo-
 riæ illudunt. Sogdianam regionem mihi attribuis: toniens rebellem: & non modo in-
 domitam: sed quæ ne subigi quidem possit. Mittor ad feras bestias præcipitia ingen-
 tia fortitas. Sed quæ ad me pertinent transeo. Philippi milites spernis oblitus nisi hic
 Atharias senex iuniores pugnam detractantes reuocasset: ad hæc nos circa Alicarna-
 sum hæsueros fuisse. Quomodo ergo Asiam etiam cum istis iunioribus subiecisti?
 Verum est ut opinor quod auunculū tuum in Italiam dixisse constat: ipsum in uiros
 incidisse: te in fœminas. Nihil ex omnibus inconsulte ac temere actis regē magis mo-
 uerat: quam Parmenionis cum honore mentio illata. Dolorem tamen rex præstit:
 contentus iussisse ut conuiuio excederet. Nec quicquam aliud adiecit: quam forsitan

eum (si diutius locutus foret) exprobaturum sibi fuisse uitam a semetipso datam hoc enim superbe sæpe iactasse. Atq; illum cunctantē adhuc surgere: qui proximi ei cubuerant: iniectis manibus iurgantes monentesq; conabantur abducere. Clytus cum abstraheretur: ad pristinā uolentiā ira quoq; adiecta: suo pectore tergū illius esse defensum; nunc posteaquā tanti meriti præterit tempus etiā memoriā inuisam esse proclamat. Attali quoq; eadem obiciēbat: & ad ultimū Iouis: quē patrem sibi Alexāder assereret: oraculum eludens ueriora se regi: quam patrem eius respondisse dicebat. Iam tantum iræ conceperat Rex quantum uix sobrius ferre potuisset. Enim uero merito sensibus uictis ex lecto repente profiliuit. Attoniti amici ne positis quidem sed abiectis poculis consurgunt in euentum rei: quā tanto impetu acturus esset intenti. Alexander rapta lancea ex manibus armigeri. Clytum ad hęc eadem linguæ intemperantia furentē percutere conatus: a Ptolomæo & Perdica inhibetur. Mediū complexi & obluentari perseverantē morabantur. Lisimachus: & Leonatus etiā lanceam abstulerant. Ille militum fidem implorans: comprehendi se a proximis amicorum: quod Dario nuper accidisset exclamant. Signumq; tuba dari: ut ad regiā armati cohirēt iubet. Tum uero Ptolomæus & Perdicas genibus aduoluti orant: ne in tā præcipiti ira perseveret: spaciūq; potius animo det. Omnia postero die iustius executurū. Sed clausæ erant aures obstrepente ira. Itaq; impotens animi percurrit in regiæ uestibulū & uigili excubanti hasta ablata constitit in aditu: quo necesse erat iis qui simul coenerant egredi. Abierant ceteri: Clytus ultimus sine lumine exhibet. Quē rex quis nā esset interrogat. Eminebat etiā in uoce sceleris quod parabat atrocitas. Et ille iam non suæ: sed regis iræ memor. Clytum esse & de conuiuio exire respondit. Hęc dicentis latus hasta transfixit. Morientisq; sanguine aspersus. I nunc (inquit) ad Philippū: & Parmenionē: & Attalū. Male humanis ingeniis natura cōsuluit: quod plarūq; non futura: sed transacta perpendimus: quippe res posteaquā ira mente decesserat: etiam ebrietate discussa magnitudinē facinoris sera æstimatione perspexit. Videbat tunc in modica libertate se ab usum. Sed alioquin egregium bello uirum: & nisi erubesceret fateri seruatorē sui occisum. Detestabile carnificis ministeriū occupauerat rex. Verborū licentiā: quæ uino poterat imputari: nefanda cæde ultus. Manabat toto uestibulo cruor. Paulo ante conuiuæ uigiles attoniti & stupentibus similes procul stabant: liberiorēq; penitentiam solitudo excipiebat. Ergo hastā ex corpore iacentis euulsam retorsit in semet: iamq; admouerat pectori: cū aduolant uigiles: & repugnante manibus extorquēt: alleuatūq; in tabernaculū deferunt. Ille humi prostrauerat corpus gemitu eiulatuq; miserabili tota personat regia. Laniare deinde os unguibus: & circumstantes rogare ne se tanto dedecori superstitē esse paterentur. In has præces tota nox exacta est. Scrutantēq; num ira deorū ad tantū nefas actus esset: subit anniuersarium sacrificium libero patri non esse redditū statuto tēpore. Itaq; inter uinum & epulas cæde cōmissa iram dei fuisse manifestum. Ceteris magis eo mouebatur: quod omnium amicorū animos uidebat attonitos. Neminē cū ipso sociare sermonē postea ausurū. Viuendū esse in solitudine uelut feræ bestix terrenti altis: alias timentī. Prius deinde luce tabernaculo corpus: sicut adhuc cruentū erat: iussit inferri. Quo posito ante ipm lachrymis abortis hęc inquit nutrici meæ gratiā rettuli: cuius duo filii apud Miletū pro mea gloria occubere mortē: hic frater unicū orbitatis solatiū a me inter epulas occisus ē. Quo nunc se conferet misera? Omnibus eius usus supersum: quē

Clyti p
nacia.Clytum
occidit
Alexan.
Plarūq;
non futu
ra sed trā
facta ppē
dimusGemitus
Alex. cly
to occiso

solum equis oculis uidere non poterit. Et ego seruatorum meorum latro reuertar in patriam. Vt ne dexteram quodam nutrici sine memoria calamitatis eius offerre possim? Et cum finis lachrymis querelisque non fieret: iussu amicorum corpus ablatum est. Rex triduum iacuit inclusus. Quem ut armigeri corporisque custodes ad moriendum obstinatum esse cognouerunt: uniuersi in tabernaculum irrupunt: diuque precibus ipsorum reluctatum aegre uicerunt: ut cibum caperet. Quoque minus caedis puderet: iure interfectum Clytum dixerunt. Macedones quoque sepulturam prohibitori rex humari iussisset. Igitur decem diebus maxime ad confirmandum pudorem apud Maracanda consumptis: cum parte exercitus Ephestionem in regionem Bactrianam misit: comestus in hyemem paraturum.

Xenippa regionem describit turum. Quam Clyto autem destinauerat provinciam Amyntae dedit. Ipse Xenippa peruenit (Scythiae confinis est regio) habitaturque pluribus ac frequentibus uicis: quia ubertas terrae non indigenas modo detinet: Sed etiam aduenas inuitat. Bactrianorum exulum qui ab Alexandro defecerant receptaculum fuerat. Sed posteaquam regem aduentare comperit: est: pulsus ab incolis: duo milia fere & ducenti congregantur. Omnes equites erant etiam in pace latrocinii assueti. Tum ferocia ingenia non bellum modo: sed etiam uenia desperatio efferauerat: itaque ex improviso adorti Amyntam praetorem Alexandri diuince praesidium fecerant. Ad ultimum. dcc. suorum amissis: quorum. ccc. hostis cepit dedere terga uictoribus haud sane inulsi: quippe. lxxx. macedonum interfecerunt: praeterque eos. ccc. & .l. faucii facti sunt. Veniam tamen etiam post alteram defectionem impetraverunt. His in fide acceptis in regionem: quam nauram appellant. Rex cum toto exercitu uenit. Satrapes erat Sysimithrides duobus ex sua matre filiis genitis: quippe apud eos pariter stupro coire cum liberis fas est. ii. milibus armatis popularibus fauces regionis: qua in arctissimum cogitur ualido munimento sepebant. Praeterea fluebat torrens amnis: ergo Petra claudebat: hanc manu peruiam incolae fecerant. Sed additu specus accipit lucem. Interiora nisi illato lumine obscura sunt. Perpetuus cuniculus iter praebet in campos ignotum nisi indigenis. At Alexander quanquam angustias naturali si tu munitas ac ualidas manu barbari ruebatur: tamen arietibus ad motis munimenta quae manu adiuncta erat concussit: fundisque & sagittis propugnantium pluresque deiecit: quos ubi dispersos fugauit: ruinas munimentorum supergressus ad Petram admouit exercitum. Caeterum interueniebat fluuius coeuntibus aquis ex superiore fastigio in ualle: magnique operis uidebatur tam uastam uoragine explere. Cedi tamen arbores & saxa congeri iussit. Ingensque barbaros pauor rudes ad talia opera concusserat: excitatam mole subito cernentes. Itaque rex ad deditionem metu posse compelli ratus. Oxortam militum nationis eiusdem: sed ditionis suae: qui suaderet duci: ut traderet Petram. Interim ad augendam formidinem & turre ad mouebant: & excussa tormentis tela micabant. Itaque uertice Petrae omni alio praesidio damnato petiuerunt. At Oxortes trepidum diffidentem rebus suis Sysimithrem cepit hortari: ut fide quam uim macedonum mallet experiri: ne moraretur festinationem uictoris exercitus in indiam tendentis. Cui quisque semet offerret: in suum caput alienam cladem esse uersurum. Et ipse quidem Sysimithres deditionem abnuebat. Caeterum mater eademque coniunx morituram se ante denuncians: quam in ullius ueniret potestatem. Barbari animum ad honestiora quam tutiora conuerterat: pudebatque libertatis maius esse apud foeminas: quam apud uiros praesidium. Itaque dimisso internuncio pacis obsidionem ferre decreuerat. Sed cum hostis uires suasque perscrutaret: rursus muliebris consilium quod praecipuum magis quam necessarium esse credebat: poenitere eum cepit. Reuo-

catoq; strenue Oxorte futurū se in regis potestate respondit: unū imprecatus: ne uolūtate & consiliū matris suæ proderet: quo facilius uenia illi quoq; impetraret. Præmissum igitur Oxortem cum matre liberisq; & totius cognationis grege sequebatur ne expectato quidē fidei pignore quod Oxotres promiserat. Rex equite præmisso q̄ reuerū eos iuberet: oppeririq; præsentiam ipsius superuenit: & uictimis Mineruæ ac Victoriæ cælis imperiū Sylmithri restituit: spe maioris etiā prouinciæ facta si cū fide amicitiam ipsius coluisset. Duos illi iuuenes patre tradente secum militaturos sequi iussit. Relicta deinde phalange ad subigēdos qui defecerant cū equite processit. Arduū & impeditū saxis iter primo utcūq; tolerabāt. Mox equorum non ungulis modo attritis: sed corporibus etiam fatigatis sequi plæriq; non poterant: & rarius subinde agmen fiebat: pudorem ut fere sit immodico labore uincēte. Rex tamē subinde equos mutans sine intermissione fugiētes insequabatur. Nobiles iuuenes comitari eum soliti defecerant præter Philippum (Lisimachi erat frater) tum primū adultos & quod facile apparet indolis raræ: is pedes incredibile dictu perducēta stadia uectū regem comitatus est: saepe equū suū offerente Lisimacho: nec tamen ut digrederetur a rege effici potuit: cū lorica indutus arma gestaret. Idem cum peruentum eēt insalutem: in quo se barbari abdiderant: nobilem edidit pugnam regemq; comminus cum hoste dimicantē protexit. Sed postea quam barbari in fugam effusi deseruere siluas: animus qui in ardore pugnæ corpus sustentauerat liquit: subitoq; ex omnibus membris profuso sudore arboris proximæ stipiti se applicuit. Deinde ne illo quidem admiculo sustinēte manibus regis exceptus est: inter quas collapsus extinguit. Mœstum regem alius haud leuis dolor excepit. Eriguus inter claros duces fuerat: quem extinctum esse pauloante: q̄ reuerteretur in castra cognouit. Vtriusq; funus omni apparatu atq; honore celebratū est: dacas deinde statuerat petere. Ibi namq; Spitamenem eē cognouerat. Sed hanc quoq; expeditionē ut plæraq; alia fortuna indulgendo ei nūquā fatigata pro absente tranlegit. Spitamenes uxoris in modico amore flagrabat: quam agram fugam: & noua subinde exilia tollerantē in omne discrimē comitē trahebat. Illa malis fatigata identidem muliebres adhibere blandicias: ut tamē fugam listeret: uictorisq; Alexandri clāmētiam expertus placaret: quem effugere non posset. Tres adulti erant liberi ex eo geniti: quos cū pectori patris admouisset: ut salutem eorum misereri uellet orabat. Et quo efficaciores eēt præces: haud procul erat Alexander. Ille se prodi nō moneri ratus: & formæ profecto fiducia cupere eam quā primū dedi Alexandro acinacem strinxit percussurus uxore: nisi prohibitus eēt fratrum eius occursum. Cæterum abire e conspectu iubet: addito metu mortis: si se oculis eius obtulisset: & ad desiderium leuandū noctes inter pellices agere cœpit. Sed pœnitus hærens amor fastidio præsentium accensus est. Itaq; rursus uni ei deditus orare non destitit: ut tali consilio abstineret: patereturq; sortē quacūq; his fortuna fecisset. sibi mortem deditione esse leuiorem. At illa pugnare se quod quæ ultima esse censebat: muliebriter forsitan: sed fida tamē mente luasisset de cætero futuram in uiri potestate. Spitamenes simulato captus obsequio de die conuiuū apparari iubet: uinoq; & epulis gauis semisomnus in cubiculū fert. Quem ut alto & graui somno spiritū eē sensit uxor gladiū quem ueste occultauerat stringit: caputq; eius abscissum cruore resperfa seruo suo conscio facinoris tradit. Eodē comitante: sicut erat cruēta ueste in macedonū castra puenit: nūtiariq; Alexandro iubet adesse: quæ ex ipsa deberet agnoscere. Ille protinus barbaram iussit admitti. Quam ut alpersam cruore cōplexit: rā-

Nauram
regionē
recepit
Alexan.

Philippus
pedes ue
locissim⁹

Philippi
mors
Erigui
mors
nunciat.

Spitame
nes ab
uxore oc
ciditur.

tus ad deplorandam contumeliam uenisse dicere: quæ uellet iubet. At illa seruū: quē stare in uestibulo iusserat introduci desiderauit. Qui quia caput Spitamenis ueste tectum habebat suspectus scrutantibus quod occuleret ostēdit. Confuderat oris exāguis notas pallor: nec quis esset nosci satis poterat. Ergo rex certior factus humanū caput afferre eum tabernaculo excessit: percūctatusq; quid rei sit illo profitente cognoscit. Variæ hinc cognitiones inuicem animū diuersa agitantē commouerat. Meritum ingens in semet eēt credebat: quod transfuga & proditor: quod tantis rebus (si uiuisset) inuesturus moram interfectus eēt. Contra facinus ingēs auersabat: cū optime meritū de ipsa communiū parentē liberorū in insidias interemisset. Vicit tamē gratiam meriti sceleris atrocitas: denūciariq; iussit: ut excederet castris. Ne licentiæ Barbaræ exemplar in græcorū mores & mitia ingenia transferret. Dacæ Spitamenis cæde compta: Dataphrenem defectionis eius participem uinctū Alexandro seq; dedunt. Ille maxima præsentium curarū parte liberatus conuertit animū ad uindicandas iniurias eorū: quibus a prætoribus suis auare ac superbe imperabat. Ergo Pharaoheni hyrcaniam cardos cum Thaphiris tradidit: mandauitq; ut Phradatē cui succedebat: ad se in custodiam mitteret. Arsamī dramarū præfecto substitutus ē Tansonor. Arfaces in mediam missus: ut Occidates inde discederet. Babyloniam mortuo Mazeo Deditamēni subiecta est. His compositis tertio mense ex hybernīs mouit exercitum regionē quæ gabaza appellat̄ aditurus. Primus dies quietū iter præbuit. Proximus ei nondū quidem procellosus & tristis obscurior tamen pristino: non sine crescentis malī damno præterit. Tertio ab omni parte cœli emicare fulgura: & nūc internitente luce nūc cōdita: non oculos modo meantis exercitus: sed etiā animos terrere cœperūt. Erat prope continuus cœli fragor: & passim aduētium fluminū species uisebatur. Attonitisq; auribus stupēs agmen nec progredi nec consistere audebat. Tum repēte imber grandinē incutiēs torrētis modo effundit̄. Ac primo quidem armis suis tecti exceperant. Sed iam nec retinere arma lubricæ & rigentes manus poterant: nec ipsi destinare: inquam regionē obuenterēt corpora: cum undiq; tēpestatis uiolētia maior: quā uitabatur occurreret. Ergo ordinibus salutisq; prototum saltum errabundū agmē ferebat: multiq; prius metu: quā labore defatigati: prostrauerant humi corpora: quāq; imbrem uis frigoris concreto gelu astrinxerat. Alii se stipitibus arborū admouerant. Id plurimis & adminiculum & suffugium erat. Nec fallebat ipsos morti locum eligere: cum immobilis uitalis calor linqueret. Sed grata erat pigritia corporū fatigatis: nec recusabant: extinguī quiescēdo: quippe nō uehemēs modo: sed etiā pertinax uis malī insistebat lucēq; naturale solatium præter tempestatem haud disparem nocti siluarū quoq; umbra suppresserat. Rex unus tanti malī patiens circuire milites: contrahere dispersos: alleuare prostratos: ostendere procul euolutum ex tuguriis fumū: hortariq; ut proxima quæq; suffugia occuparent. Nec ulla res magis salutis fuit: quā quod multiplicato labore sufficientem malis: cui ipsi cesserant: regem deserere erubescabant. Cæterū efficacior in aduersis necessitas quam ratio: frigoris remediū inuenit. Dolabris enim siluas sternere aggressi: passim acruos struelq; accenderunt. Continenti incendio ardeat crederes saltum: & uix inter flammās agminibus relictum locum. Hic calor stupentia membra commouit: paulatimq; spiritus: quem continuerat rigor: meare libere cœpit exceperere alios tecta barbarorum: quæ in ultimo saltu abdita necessitas inuestigauerat. Alios castra: quem in humido quidem sed etiā cœli mitescente sauiuitia locauerunt. xx. militū atq; lyxarum calonūq; pestis illa consumpsit. Memoria p/

Quid
alexan. ui
fo spita
menis ca
pita.
Dacæ se
dedunt
alexan.
Prætores
auaros
mutauit
alexan.
Gazabā
regionē
adiit ale
xan.

Necessi
tas in ad
uersis ef
ficacior
q̄ ratio
Frigus
multos
iteremit.

ditū est: quosdam applicatos arborum truncis: & non solum uiuentibus: sed & inter se colloquentibus similes esse conspectos: durante adhuc habitu in quo mors quęq; deprehenderat. Forte macedo gregarius miles seq; & arma sustētans tandē in castra puenerat. Quo uiso rex quāq; ipse tunc maxime admoto igne refouebat artus: ex sella suū exiuit: torpētēq; militem & uix compositę mentis demptis armis i sua sede iussit considerere. Ille dñi nec ubi requiesceret: nec a quo esset exceptus agnouit. Tandem recepto calore uitali: ut regiam sedem regemq; uidit territus surgit. Quem intuens Alexander. Ecquid intelligis miles inquit: quanto meliore sorte: q̄ perse sub rege uiuatis? Illis enim in sella regis consedisse capitale foret: tibi saluti fuit. Postero die conuocatis amicis copiarumq; ducibus pronuntiarı iussit ipsum omnia: quę amissa essent redditor; & promisso fides extitit. Nam Sysmithres multa iumenta & camelorum. ii. milia adduxit: pecoraq; & armenta: quę distributa pariter militem & damno & fame liberauerunt. Rex gratiam sibi relata a Sysmithre p̄fatus: sex dierum cocta cybaria ferre milites iussit. Sagos petens totam hanc regionem depopulatus. xxx. milia pecorū ex p̄da Sysmithri dono dat: inde peruenit in regionem: cui cohortandus satrapes nobilis p̄erat: qui se regis potestate fideiq; permisit. Ille iperio ei reddito haud amplius q̄ ut duo ex tribus filiis secum militarent exegit. Satrapes etiam eum: qui penes ipsum relinquebatur tradit. Barbara opulencia conuiuium: quo regem accipiebat instruxerat. Id cum multa comitate celebraret: introduci. xxx. nobiles uirgines iussit. Inter quas erat filia ipsius Roxane nomine: eximia corporis specie & decore habitus in barbaris raro. Quę quāq; inter electas processerat: omnium tamen oculos conuertit in se: maxime regis minus iam cupiditatibus suis imperantis inter obsequia fortunę: contra quam non satis cauta mortalitas est. Itaq; ille qui uxorem darii: qui duas filias uirgines: quibus forma p̄ter Roxanem comparari nulla poterat: haud alio animo: q̄ parentis aspexerat: tunc in amore uirguncula (si regię stirpi comparet ignobilis) ita effusus est: ut diceret ad stabiliendum regnum pertinere: persas & macedones conuicio iungi: hoc uno modo & pudorē uictis: & superbiam uictoribus detrahi posse. Achillem quoq; a quo genus ipse deduceret: cum captiua coisse. Ne inferri nefas arbitraretur: ita matrimonii iure uelle iungi in sperato gaudio latus pater sermonem eius excipit. Et rex in medio cupiditatis ardore iussit afferri patrio more panem (hoc erat apud macedones sanctissimum coeuntium pignus) Quem diuisum gladio uterq; libabat. Credo eos: qui gentis mores condiderunt: parco & parabili uictu ostēdere uoluisse iungentibus opes: quantulo contenti esse deberēt: hoc modo rex Asię & Europę p̄ductū inter conuiuales ludos matrimonio sibi adiunxit: e captiua geniturus apud Macedonia. Pudebat amicos super uinum & epulas socerum ex deditis esse electum. Sed post Clyti cædem libertate sublata uultu: qui maxime seruit assentiebantur. Cæterum indiam & inde oceanum petiturus: ne quid a tergo quod destinauit impedire posset moueretur: ex omnibus prouinciis. xxx. milia iuniorum legi iussit: rē & ad se arma produci. Obsides simul habiturus & milites. Craterum ad persequēdos Haustanem & Catenem: qui ab ipso defecerant misit: quorum haustanes captus est, Catenes in p̄lio occisus. Polypercon quoq; regionem: quę bubacene appellatur in deditioem redegit. Itaq; omnibus compositis cogitationes in bellum indicum uertit. Diues regio habebatur non auro modo: sed gēmis quoq; margaritisq; ad luxum maxima opusculis qui ad magnificentia exulta. Periti militares auro & ebore fulgere dicebantur. Itaq; nec ubi uinceret: cū cæteris p̄staret: scutis argēteas laminas eqs frænos aureos scriptio.

Humanitas Alex.

In sella regis p̄fatus consedisse capitale erat.

Sagos regionē petiit Alex.

Cohortandus satrapes.

Roxane uirgo cuius amor exarsit

Alexan.

Panis sanctissimū

coeuntium pignus

apud Macedonia.

Hauستا / Catenes

occisus ē.

idiam opusculis de

Iouis filius
 credi uoluit alex.
 Adulatio
 sapius q̄
 hostis re-
 gū opes
 euerit.
 hages pel-
 simorum
 carminū
 conditor.
 Choerilus
 Cleo adu-
 lator.

Calisthe-
 nis uerba

ad dedit: loricas quoque alias auro: alias argento adornauit. cxx. milia armatorum erant quæ regem ad id bellū sequebantur. Iamque omnibus præparatis quod olim praua mente conceperat: tunc esse maturat: quoniam modo cœlestes honores usurparet: cœpit agitare. Iouis filium non dici tantum se: sed etiam credi uolebat: tanquam perinde animis imperare posset ac linguis. Itaque more persarū macedonas uenerabundos ipsum salutare prosternentes humi corpora. Non deerat talia concupiscenti pernitiōsa adulatio perpetuū malū regū: quorum opes sæpius assentatio quam hostis euerit. Nec macedonum hæc erat culpa: nemo enim illorum quicquam ex patrio more labare sustinuit: sed grecorum: qui professionem honestarum artium malis corruerant moribus. Hages quidam argiuus pessimorum carminum post choerilum conditor: & ex Sicilia Cleo: hic quidem non ingenii solū: sed etiam nationis uitio adulator: & cætera urbium suarū purgantia: quæ propinquis etiam maximorumque exercituum ducibus a rege præferbantur. Hi tum cœlum illi aperiebant, Herculemque & patrem liberum & cum polluce castorem nouo numini cessuros esse iactabant. Igitur festo die omni opulentia conuiuū exornari iubet: cui non macedones modo & greci principes amicorum: sed etiam nobiles adhiberentur. Cū quibus cū discubisset rex: paulisper epulatus conuiuio egreditur. Cleo sicut præparauerat sermonem cū admiratione laudum eius instituit. Merita deinde percensuit. quibus uno modo gratiam referri posset: si quem intelligeret: deum esse confiterentur: exigua thuris impensa tanta beneficia præfaturi. Persas quidem non pie solum: sed etiam prudenter reges suos inter deos colere: maiestatem enim imperii salutis esse tutelam. Nec Hercule quidem & patrem liberum prius dicatos deos: quam uicissent secum uiuentium inuidiam. Tantumde quoque posteros credere: quantum præsens ætas spondisset. Quod si cæteri dubitet: semetipsum cum rex inisset conuiuū prostraturum humi corpus. Debere idem facere cæteros: & in primis sapientia præditos. Ab illis enim cultus in regem esse prodendum exemplum. Haud perplexe in Calisthenem dirigebatur oratio. Grauitas uiri & prompta libertas inuisa erit regi: quasi solus macedonas paratos ad tale obsequium moraret. Istum silentio facto unum illum intuentibus cæteris. Si rex inquit sermoni tuo affuisset: nullius profecto uox responsuri tibi desideraretur. Ipse enim peteret: ne in peregrinos ritus degenerare se cogeres neu rebus foelicissime gestis inuidiam tali adulatione contraheres. Sed quoniam abest: ego tibi pro illo respondeo: nullum esse eundem & diurnum & præcocem fructum cœlestesque honores non dare te regi: sed auferre. Interuallo enim opus est: ut credat deus semperque hanc gratiam magnis uiris posteris reddunt. Ego autem seram immortalitatem præcor regi: ut uita diurna sit & æterna maiestas. Hominem consequitur aliquando nunquam comitatur diuinitas. Herculem modo & patrem liberum consecrata immortalitatis exempla referebas. Credis ne illos unius conuiuii decreto deos factos? Prius ab oculis mortalium amolita natura est: quam in cœlum fama perueheret. Scilicet ego & tu Cleo deos facimus. A nobis diuinitatis suæ auctoritatem accepturus est rex. Potestiam tuam experiri libet. Fac aliquem regem: Si deum potes facere: facilius est imperium dare quam cœlum. Diu propitii sine inuidia: quæ Cleo dixit audierint: eodemque cursu quo fluxere res: ire patiantur. Nostris moribus uelint nos esse contentos. Non pudet patriæ nec desiderio: ad quem modum rex mihi colendus sit discere. Quos equidem uictores esse confiteor: si ab illis leges quis uiuamus: accipimus. Aquis a uinibus Calisthenes ueluti uindex publicæ libertatis audiebatur. Ex præsserat non assensionem modo sed etiam uocem seniorum præcipue: quibus grauis erat iueterati moris externa mutatio

Nec quicquid eorum quae inuicem iactata erant: rex ignorabat: cum post auleam: quae lectos obduxerat staret. Igitur ad Hagem & Cleonem misit: ut sermone finito barbaros tantum cum intrasset: procumbere suo more paterentur. Et paulo post quasi potiora quaedam agisset conuiuium repetit. Quem uenerantibus persis Polypercon qui cubabat super regem: unum ex iis mento contingentem humum per ludibrium cepit hortari: ut uacilentius id quateret ad terram: elicuitque iram Alexandri: quam olim animo capere non poterat. Itaque rex tu autem inquit non ueneraberis me? An tibi unum digni uideamur esse ludibrio? Ille nec regem ludibrio: nec se contemptu dignum esse respondit. Tum detractum eum lecto rex praecipitat in terram. Et cum is pronus corruisset. Vides ne inquit idem te fecisse quod in alio paulo ante ridebas? Et tradit etiam in custodiam iussu conuiuium soluit. Polyperconti quidem postea castigato diu ignouit. In Calisthenem olim contumacia suspectum peruicacioris irae fuit: cuius explendae maturatione obuenerit occasio. Mos erat (ut supra dictum est) principibus macedonum adultos liberos regibus tradere ad munia haud multum seruilibus ministeriis abhorrentia. Excubantibus seruatis noctium uicibus proximi foribus aedis: in qua res acquiescebat. Per hos pellices introducebantur alio aditu: quam quem armati obsidebant. Eidem acceptos ab agasibus equos cum rex ascensurus esset admouebant: comitabanturque & uenantem & in praeliis omnibus artibus studiorum liberalium exculti. Praecipuus honor habebatur: quod licebat sedentibus uesci cum rege. Castigandi uerberibus eos nullius potestas praeter ipsum erat. Haec cohors uelut seminarium ducum praefectorumque apud macedonas fuit. Hinc habuere posteri reges: quorum stirpibus multas atates romanae opes ademerunt. Igitur Hermolaus puer nobilis ex regia cohorte cum aprum taelo occupasset quem rex ferire destinauerat: iussu eius uerberibus affectus est. Quam ignominiam aegre ferens desilire apud Sostratum cepit: ex eadem cohorte erat Sostratus amore eius ardens. Qui cum laceratum corpus: in quo deperibat intueretur: forsitan olim ob aliam quoque causam regi infestus: iuuenem sua sponte iam motum data fide acceptaque perpulit: ut occidendi regem consilium secum iniret. Nec puerili impetu rem executi sunt: quippe solerter quos in societatem sceleris adsciscerent. Nicostratum: Antipatrum: Asclepiodorumque: & philotam placuit assumi: per hos adiecti sunt Anticles Elaptonius. Ceterum agende rei haud sane facilis patebat uia. Opus erat eadem omnes coniuuratos nocte excubare ne ab expertibus consilium impeditur: forte autem alius alia nocte excubabat. Itaque intermutandis stationum uicibus ceteroque apparatu exequendae rei. xxx. & ii. dies absumpti sunt. Aderat nox: qua coniuurati excubare debebant: multa fide latens: cuius documentum tot dies fuerant. Neminem metus spesue mutauerat. Tanta omnibus uel regem ira: uel fides inter ipsos fuit. Stabant igitur ad fores aedis eius in qua rex uesciebatur: ut conuiuio egressum in cubiculum deducerent. Sed fortuna ipsius simulque epulantium comitas prouexit omnes ad largius uinum: ludi etiam coniuuales extraxere tempus nunc latens coniuuratis: quod sopitum aggressuri essent: nunc sollicitis ne in lucem conuiuium extraheret: quippe alios in stationem oportebat prima luce succedere: ipsorum post. vii. diem redditura uice. Nec sperare poterant in illud tempus omnibus duraturam fidem. Ceterum cum iam lux appareret: & conuiuium soluit: & coniuurati exceperunt regem latens occasione exequendi sceleris admotam. Cum mulier attonita (ut creditum est) mentis conuersari in regia solita: quia instinctu uidebatur futura praedicere non occurrit modo abeunti: sed etiam semet obiecit: uultuque & oculis motum praeferebat animi ut rediret in conuiuium mouit: & ille per ludum bene deos suadere res.

liberi macedonum principum adulti regi seruebant.

Hermolaus uerberatur. Sostratum consilium occidendi Alex.

Mulier alex. serua uit.

pondit: reuocatisq; amicis in horā diei ferme secundā conuiuii tēpus extraxit. Iā alii ex cohorte in stationē successerant: ante cuniculi fores excubaturi. Adhuc tamen coniu-
 rati stabant uice officii sui expleta. Adeo pertinax spes est: quā humanæ mentes: quā
 ingentes concupiscentiæ deuouerūt. Rex benignius quā alias allocutus discedere eos
 ad curanda corpora (quoniā tota nocte perstitissent) iubet. Data sunt singulis ita sex-
 tertia: collaudatisq; quod etiā aliis tradita uice tamen excubare perseuerassent: illi tan-
 ta spe destituti domos abeunt: & cæteri quidē expectabant. Stationis suæ noctē. Ephī-
 manes siue comitate regis: qua ipsū inter coniuratos exceperat repente mutatus: siue
 quia cœptis deos obstare credebat fratri suo Eurilocho: quē antea expertē esse consiliū
 uoluerat quid pareretur aperit. Omnibus philoræ suppliciū in oculis erat: itaq; protin-
 us iniicit fratri manū: & in regiā peruenit. Excitatisq; custodibus corporis ad salutē
 regis pertinere quæ afferret affirmat: & tēpus quo uenerant & uultus haud sane secu-
 ri animi index & mœstitiæ duobus alterius Ptolomeū ac leonatū excubantes ad cubi-
 culi limen excitauerunt: itaque apertis foribus: & lumine illato: sopitū mero ac som-
 no excitant regē: ille paulatī mente collecta: quid afferrent interrogat. Nec cunctatus
 Eurilochus non ex toto domū suā auersari deos dixit: quia frater ipsius: quāq; impiū
 facinus ausus foret: tamen & pœnitentiā eius ageret: & per se potissimū profiteretur
 iudiciū: in ea ipsam noctē quæ decederet: insidias cōparatas fuisse Auctores scele-
 sti consiliū esse: quos minime crederet rex. Tum Ephīmanes cuncta ordine conscio-
 rumq; nomina exponit. Calisthenem non ut participem facinoris nominatam esse
 constabat: sed solū puerorum sermonibus uituperantium criminantiumq; regem
 facilem aures præbere. Quidam adiiciunt: cum Hermolaus apud eum quoq; uerbera-
 tum se a rege quereretur dixisse. Calisthenem meminisse debere eos iam uiros esse.
 Idq; an ad consolandam patientiam uerberum: an ad incitandum iuuenum dolorem
 dictum esse: in ambiguo fuisse. Rex animi corporisq; sopore discusso: eum tanti peri-
 culi quo euaserat: imago oculis oberraret. Eurilochum. L. talentis & cuiusdam Ty-
 ridatis opulenti bonis donat protinus: fratremq; anteq̃ pro salute eius præcaretur re-
 stituit. Sceleris autem auctores interq; eos Calisthenem uinctos asseruari iubet: qui-
 bus in regiā adductis toto die ac nocte proxima mero ac uigiliis grauis acque uent.
 Postero autē die frequēs consiliū adhibuit: cui patres propinquiq; eorum de quibꝫ
 agebatur intererant: ne de sua quidem salute securi: quippe Macedonum more perire
 debebant omnium deuotis capitibus qui sanguine contigissent eos. Rex introduci cō-
 iuratos præter Calisthenē iussit: atq; quæ agitauerant sine cunctatione confessi sunt.
 Increpantibus deinde uniuersis eos: ipse rex quo suo merito tantum in temet cogita-
 sent facinus interrogat. Stupentibus cæteris Hermolaus nos uero inquit quoniā qua-
 si nescias quæris: occidendi te consiliū iniuimus: quia non ut ingenuis imperare cœ-
 pisti: sed quasi in mancipia dominaris. Primus ex omnibus pater ipsius Sopolis patri-
 cidam etiam parentis sui clamitans esse cōsurgit: & ad os manu obiecta scelere & ma-
 lis insanientē ultra negat audiendū. Rex ihibito patre dicere Hermolaū iubet: quæ ex
 magistro didicisset Calisthene: & Hermolaus utor iquit bñficio tuo: & dico quæ no-
 stris malis didici. Quota pars macedonū sæuitiæ tuæ supest? Quotꝫ qdē nō a uilissi-
 mo sanguine: Attalus: & Philotas: & Parmenio: & Lyncestes: Alexander: & Clytus
 respōdet. quā uī ad hostes p̄inet uiuūt? Stāt in acie: te clypeis suis p̄tegunt: & p̄ gloria tua pro-
 uictoria uulnera accipiunt: quibus egregiam gratiam retulisti. Alius mensam tuam
 sanguine suo asperxit. Alius ne simplici quidē morte defunctus est. Duces exercituū

tuorum in eculeum impositi persis quos uicerant fuere spectaculo. Parmenio in dicta
 causa trucidatus est: per quem Attalum occideras. Inuicē enim miserorū uteris mani-
 bus ad expectanda supplicia. Et quos pauloante ministros cedis habuisti: subito ab
 aliis iubes trucidari. Obstreperunt subinde cuncti Hermolao. Pater supremū strinxer-
 at ferrum percussurus haud dubie: ni inhibitus esset a rege (quippe Hermolaum di-
 cere iussit) petitq; ut causas supplicii augentem pariter audirent. Aegre ergo coercitis
 rursus Hermolaus quem liberaliter inquit pueris rudibus ad dicendum agere permit-
 tis: & Calisthenis uox carcere inclusa est: quia solus potest dicere. Cur enim non pro-
 ducitur: cum etiam confessi audiuntur? Nempe quia liberam uocem innocentis audi-
 re metuis. Ac ne uultum quidem pateris? At qui nihil eum fecisse contendo. Sunt hic
 qui mecū rē pulcherrimā cogitauerunt. Nemo est: qui consciū fuisse nobis Calisthe-
 nem dicat cū morti olim destinatus sit a iustissimo & patientissimo rege. Hunc ergo
 sunt macedonū p̄mia: quorū ut superuacuo & sordido abuteris sanguine: at tibi. xxx.
 milia mulorū captiuū aug; uehūt: cū milites nihil domū prater gratuita cicitates re-
 laturi sunt. Quæ tamen oīa tolerare potuimus anteq̄ nos barbaris dederes: & nouo
 more uictores sub iugū mitteres. Persarū te uestis & disciplina delectat. Patrios mores
 exosus es. Persarū ergo non macedonū regē occidere uoluimus: & te transfugā belli iu-
 re persequimur. Tu macedonas uoluisti genua tibi ponere: uenerariq; te ut deū. Tu
 Philippū patrē auersaris: & si quis deorū ante iouē haberetur: fastidires etiā iouē. Mi-
 raris si liberi homines superbiam tuā ferre non possunt? Quid speramus ex te: quib;?
 aut in fontibus moriendū est: aut quod tristius morte est in seruitute uiuendū? Tu q̄-
 dem si emendari potes: multum mihi debes. Ex me enim scire cœpisti: quod ingenui
 homines ferre non possunt. De cætero parce: quorum orbam senectutem suppliciis
 ne oneraueris. Nos iube duci: ut quod ex tua morte petieramus: consequamur ex no-
 stra. Hæc Hermolaus: at rex quam falsa sint inquit quæ iste tradita a magistro suo di-
 xit: patientia mea ostendet. Confessum enim ultimum facinus: tamen non solum ipsi
 audiretis: expressi non imprudens: cum permissem huic la: roui dicere uisum eum
 rabie: qua compulsus est: ut me quem parentis loco colere deberet: uellet occidere.
 Nuper cū procacius se in ueneratione gessisse: more patrio & ab antiquissimis mace-
 doniæ regibus usurpato eū castigare iussi. Hoc & oportere fieri: & ut a tutoribus pu-
 pilli: a maritis uxores: seruis quoq; huius pueros ætatis uerberare concedimus. Hæc
 est sauitia in ipsum mea: quā impia cæde uoluit ulcisci. Nā in cæteros: qui mihi p̄mit-
 tunt uti ingenio meo: quam mitis sim: non ignoratis. Cōmemorare superuacuum est.
 Hermolao parricidarū supplicia non probari: cū eadem ipse meruerit: minime Her-
 cule admiror. Nam cū parmenionem & philotam laudat: suæ seruit causæ. Lyncestē
 uero Alexandrū bis insidiatū capiti meo a duobus indicibus liberaui. Rursus conuis-
 ctū per bienniū tamen distuli: donec uos postularetis: ut tandem debito supplicio sce-
 lus lueret. Attalū anteq̄ rex essem: hostem meo capiti fuisse meministis. Clytus ut nā
 non coegisset me sibi irasci. Cuius temerariam linguam probra dicentem mihi & uo-
 bis diutius tuli: quam ille eadem me dicentem tulisset. Regū ducumq; clementia non
 in ipsorum modo: sed etiam in illoꝝ qui parent ingenii sita est. Obsequio mitigantur
 imperia: ubi uero reuerentia excessit animis: & summa imis confundimus: ui opus ē
 ut uim repellamus. Sed quid ego miser istum crudelitatem mihi obieciſſe? qui auari-
 tiam exprobare ausus sit? Nolo singulos uestrū excitare: ne inuisam liberalitatem me-
 am faciam: si pudori uestro grauem fecero. Totum exercitū aspiciſſe: qui pauloant:

Alex. ofo

Beneficio
rum gra-
tia sempi-
terna est.

Coniura-
ti occidū-
tur.

Calisthe-
nes tortus
interiit.

Indiæ de-
scriptio.

Indus fl.
Gāges fl.

nihil præter arma habebat: nunc argenteis cubat lectis. Mensas auro onerant: greges feruorum ducunt: spolia de hostibus sustinere non possunt. At enim persæ: quos uicimus: in magno honore sunt apud me quidē. Moderationis meæ certissimū indicium est: quod ne uictis quidem superbe impero. Veni enim in Asiā: non ut funditus euerterem gentes: nec ut dimidiam partem terrarum solitudinem facerē: sed ut illos quoque quos bello subagissem: uictoriæ meæ non pœniteret. Itaque militant uobis cum pro imperio uestro sanguinem fundunt: qui superbe habiti rebellassent. Non est diuturna possessio: in quam gladio inducimur. Beneficiorum gratia sempiterna est. Si habere Asiā non transire uolumus cum his cōmunicanda est nostra clementia: horum fides stabile & æternum faciet imperium: & sane plus habemus: quam cupimus. Insa-riabilis autem auaritiæ est: adhuc implere uelle quod iam circumfluit. Verum tamen eorum in macedonas transeundo: in multis enim gentibus esse uideo: quæ non erubescamus imitari: nec aliter tantum imperium apte regi potest: quam ut quædam & tradamus illis: & ab iisdem discamus. Illud pœne dignū ritu fuit: quod Hermolaus postulabat a me ut auersarer Iouem: cuius oraculo agnoscor. An etiam quid dii respondeant in mea potestate est? Obtulit nomen filii mihi: recipere ipsis rebus: quas agimus haud alienum fuit. Utinam Indi quoque deum esse me credant. Fama enim bella constant: & sæpe etiam: quod falso creditum est: ueri uicem obtinuit. An me luxuriæ indulgentem putatis arma uestra auro argentoque adornasse? assuetis nihil uilius hac uideri materia: uolui ostendere macedonas inuictos cæteris nec auro quidē uinci. Oculos ergo primum eos: sordida omnia & humilia spectantium copiam: & docebo nos non auri aut argenti cupidos: sed orbem terrarum subacturos uenisse. Quam gloriā tu parricida intercipere uoluisti & macedonas rege adempto deuictis gentibus dedere: at nunc mones me: ut uestris parentibus parcam? Non oportebat quidem uos scire: quid de his statuissim: quo tristiores periretis: si qua uobis parentum memoria & cura est. Sed olim istum morem occidendi cum scelestis insontes propinquos parentesque solui. Et profiteor in eodem honore futuros omnes eos: in quo fuerant. Nam tuum Calisthenem: cui uniuir uideris: quia latro es: scio cur produci uelis: ut coram his probra: quæ modo in me iecisti: modo audisti: illius quoque ore referantur. Quæ si modo cederet tecum introduxissem: dignissimum te discipulo magistrum. Nunc Olintheo non idem iuris est. Post hæc consilium dimisit: tradique damnatos hominibus: qui ex eadem cohorte erant iussit. Illi ut fidem suam sæuitia regi approbarent: excrutiatos necauerunt. Calisthenes quoque tortus interiit: initi consilii in caput regis innoxius: sed haud quamquam male assentantium accommodatus ingenio. Itaque nullius cedens maiorem apud græcos Alexandro excitauit inuidiam quam quod præditum optimis moribus artibusque: a quo reuocatus ad uitam erat: cum interfecto Clyto mori perseveraret: non tantum occiderit: sed etiam torserit in dicta quidem causa. Quam crudelitatem sera pœnitentiā consecuta est? Sed ne ocium serendis rumoribus natum aleret: in indiam mouit: semper bello quam post uictoriam clarior. India tota ferme spectat orientem: minus in latitudinem: quam recta regione spatiosa: quæ austrum accipiunt: in altius terræ fastigium excedunt: plana sunt cætera: multisque in clytis annibus. Caucaaso monte ortis placidum per campos iter præbent. Indus gelidior est quam cæteri: a Gāges fl. quas uehit a colore maris haud multum abhorrentes. Ganges omnium ab oriente fluuius eximius a meridiana regione decurrit: & magnorum montium iuga recto alueo stringit. In eum obiectæ rupes inclinant ad orientem. Uterque rubro mari ac-

cipitur findēs ripas: multasq; arbores cū magna solī parte exorbet. Saxis quoq; impe-
 ditus quibus crebro reuerberat. Vbi mollius solū reperit stagnat: insulasq; molitur.
 Acellines eum auget: Ganges decursurum in mare intercipit. Magnoq; motu amnis
 uterq; collidit: quippe Ganges asperū os influētī obicit: nec repulsā aquā cedunt.
 Dyardenes minus celebrē auditu est: quia pultima indiā currit. Ceterū nō cocodril-
 los modo uti nilus: sed et delphines ignotasq; aliis gētibus bēlluas alit. Ethimātis cre-
 bris flexibus subinde curuatus ab accolis rigantibus carpit. Ea causa ē: cur tenues re-
 liquas iam sine nomine in mare emittat. Multis prater hos amnibus tota regio di-
 uidit: sed ignobilibus: quia non adeo interfluūt. Ceterū quæ propiora sunt mari: aq-
 loni maxime decurrūt. Is cohibētis iugis montū ad interiora non penetrat: ita alēdis
 frugibus mitis. Sed adeo in illa plaga mūdus statutas tēporū uices mutat: ut cū alia
 feruore solis exaestuant: indiā niues obruant. Rursusq; ubi cetera rigēt illic intollerā-
 dus aëstus existat: nec cur ubi se naturæ causa mare: quod alluit ingessit: nec colore
 quidē abhorret a ceteris: ab Eritho rege inditū ē nomē. Propter quod ignari rubere
 aquas credūt. Terra lini ferax: inde plerisq; sunt uestes. Libri arborū teneri haud se-
 cus q̄ chartæ litterarū: notas capiūt. Aues ad imitādū hūanæ uocis sonū dociles sunt.
 Aialia inuisitata ceteris gētibus: nisi inuecta. Eadē terra & rhocerotas alit non gene-
 rat. Elephantorū maior ē uis: q̄ quos in aphyrica domitāt: & uiribus magnitudo respō-
 det. Aurū flumina uehūt: quæ leni modicoq; lapsu segnes aquas ducūt. Gēmas mar-
 garitasq; mare littoribus infundit. Neq; alia illis maior opulētia cā ē: utiq; posteaquā
 uiciorū comertiū uulgauere in exteras gētes: q̄ppe aëstimant purgamēta aëstuaris fre-
 ti p̄cio: qd̄ libido constituit. Ingenia hominū sicut ubiq; apud illos locorū quoq; situs
 format. Corpora usq; pedes carbasa uelāt. Soleis pedes: capita linteis uinciūt. Lapilli
 ex auribus pendēt: brachia quoq; & lacertos auro colūt: q̄bus inter populares aut no-
 bilitas aut opes eminet. Capillū pectūt sapius quā tondet. Mētium semp̄ intonsum
 est. Reliquā oris cutē ad speciē leuitatis exequāt. Regū tamē luxuria quā ipsi magni-
 ficentiā appellant: sup̄ oium gētium uicia: cū rex sane in publico conspici patit. Thu-
 ribula argētea ministri ferūt torūq; iter p̄ quod ferri destinauit odoribus complent.
 Aurea lectica margaritis circumpendētibus recubat. Distincta sunt auro & purpura
 Carbasa quæ indutus ē lecticā sequunt armari corporisq; custodes. Inter quos ramis
 aues pēdēt: quas cantu seriis rebus obstrepere docuerūt. Regia auratas colūnas ha-
 bet. Totas eas uitis auro celata pcurrit: auiūq; quæ uisu maxime gaudēt: argenteæ
 effigies opa distingūt. Regia adētibus patet. Cum capillū pectit atq; ornat: tunc re-
 sponsa legationibus: tunc iura popularibus reddit. Demptis soleis odoribus illinunt
 pedes. Venatus maximus labor est: inclusa uiuariō animalia inter uota cantusq; pel-
 licum figere. Binorū cubitorum sagittæ sunt: quas emittunt maiore nisu: quam effe-
 ctu: quippe tælum cuius in leuitate uis omnis est: inhabili pondere oneratur. Breuiorū
 itinera equo conficit. Longior ubi expeditio est: elephantū ueheunt currum: & tan-
 tum bēlluarum corpora tota contegunt auro. Ac ne quid perditis moribus delit: le-
 cticis aureis pellicum longus ordo sequitur. Separatum aliud reginæ ordine agmen
 est: aequatq; luxuria. Fœminæ epulas parant: ab hisdem uinū ministratur: cuius om-
 nibus indis largus est usus. Regē mero somnoq; sopitum in cubiculum pellices refe-
 runt: patrio carmine noctium inuocantes deos. Quis credat inter hæc uitia curam eē
 sapientiæ? Vnum agreste & horridum genus est: quod sapientes uocant. Apud hos Sapiētes
 occupare fati diem pulchrum & uiuos se cremari iubent. Quis autē segnis ætas: aut Indorum

Dyarde-
 nes flu-
 uarias
 bēlluas
 alit.
 Ethiman-
 tis flu.

Erithus
 rex a quo
 eritheū
 mare.
 Elephāti
 indici
 Aurū flu-
 mina ue-
 hunt.
 Gemmæ
 margari-
 taq; in lit-
 toribus
 Ingenia
 indorū.
 Indorū
 uelamīa
 Regū lu-
 xuria.

Regina
 indorū
 luxuria.

incommoda ualitudo est: expectatā mortē pro dedecore uitā habēt. Nec ullus cor-
 poribus quæ senectus soluis honos reddit. Inquinari putant ignē: nisi q̄ spirantes re-
 cipit. Illi qui in urbibus publicis moribus degūt: syderū motus scite spectare dicunt:
 & futura p̄dicere. Nec quēquam admouere laxi diē credunt cui expectare interito li-
 ceat. Deos putant quicquid colere cœperūt: arbores maxime quas uiolare capitale
 est. Mēses inquinatos denos descripserūt dies. Anni plena spatia seruant. Lunæ cursu
 notant tēpora: non ut plarīq; cum orbē sydus impleuit: sed cū se curuare cœpit in cor-
 nua: & iccirco breuiores habēt mēses qui spaciū eorū ad hūc lunæ modum dirigūt.
 Multi & alia tradunt: quibus morari ordinē rerum haud sine opere uidebat. Igitur
 Alexandro fines indiæ ingresso gentiū suarū reguli occurrerūt: imperata facturi: illū
 tertium Ioue genitū ad irfos perueisse memorantes. Patrem liberū atq; herculē fa-
 ma cognitos eē. Ipsum coram adesse cerniq;. Rex benigne exceptos sequi iussit: iisdē
 itinerū ducibus usus. Ceterū cum amplius nemo occurreret. Ephestionē & Perdi-
 cam cum copiāq; parte præmilit ad subigēdos qui auersarēt imperiū. Iussitq; ad flu-
 dia ingres-
 so reguli
 occurre-
 runt.
 Nilei de-
 didere se
 alexan.
 Nisa a li-
 bero p̄re-
 condita.
 Meron
 montem
 ascendit
 alexan.
 quæ i me-
 ro gignū-
 tur.

Illi quia plura flumina supanda erant sic iuxere naues: ut soluta palustris uehi possent
 rursumq; coniugī. Post se cratēro cū phalange iusso seq̄ eqtū ac leuē armaturam edu-
 xit: eosq; q̄ occurrerant: leui p̄lio in urbē proximam compulit. Iam supuenerat Crate-
 rus. Itaq; ut principio terrorem incuteret genti nondū arma macedonū experta: p̄ci-
 pit ne cui parceret: munimētis urbīs: quam obsidebat incēsis. Ceterū dum obequita-
 bat mœnibus sagitta ictus ē. Cœpit tamē oppidū: & omnibus incolis eius trucidatis
 ē in tecta laxitū ē. Inde domita ignobili gēte: ad Nisam urbē puenit. Forte castris an-
 te mœnia ipsa in siluestri loco politis nocturnū frigus uehemētis quam alias horrore
 corpora affecit: opportunūq; remediū ignis oblatū ē. Cæsis q̄ppe siluis flāmam exci-
 tauerūt: quæ igni alita oppidanorū sepulchra comprehendit. Vetus cedro facta erat
 conceptūq; ignē late fudere: donec omnia solo æquata sunt. Et ex urbe primū canū
 latratul: deinde etiam hominū fremitul auditus ē. Tum & oppidani hostē & mace-
 dones ipsos ad urbē uenisse cognoscūt. Iamq; rex eduxerat copias: mœnia obsidebat:
 cū hostiū: qui discrimē tēptauerant obruti talis sunt. Aliis ergo deditiōnem: aliis pu-
 gnam experiri placebat: quoq; dubitatione comperta circūsideri tantum eos: & absti-
 neri cedibus iussit. Tandēq; obsidionis malis fatigati dedidere se. A libero patre con-
 ditos se eē dicebant: & uera hæc origo erat. Sita est sub radicibus mōtis: quē Meron
 incolæ appellant. Inde greci mētiendū traxere licētiam Iouis sceminæ liberū patrē esse
 celatū. Rex situ montis cognito ex incolis cū toto exercitu p̄missis comitebus uertū-
 cem eius ascēdit: multa hedera uitisq; toto gignit monte. Multæ per hēnes aquæ ma-
 nant. Pomorū quoq; uariū salubresq; luci sunt: sua sponte fortuito: seu germinū fru-
 ges humo nutriente. Lauri baccæq; & multa in illis rupibus agrestis est silua. Credo
 equidē non diuino instructu: sed lasciuia eē prouectos: ut passim hederæ ac uitū fo-
 lia decerperent: redimitiq; fronde toto nemore similes bacchantibus uagarent. Vo-
 cibus ergo tot miliū p̄sidem nemoris eius deū adorantiū iuga montis collesq; resona-
 bant: cum orta licētia a paucis (ut fere fit) in homines serpēte uulgasset: quippe uelut
 in media pace per herbas congestamq; frondē prostrauere corpora. Et rex fortuitam
 licentiā non auersatus: large ad epulas omnibus prabitis per decem dies libero pa-
 tri operatū habuit exercitū. Quis neget eximiam quoq; gloriā sapius fortunæ quā
 uirtutis eē beneficiū: quippe ne epulantes quidē & sopitos mero aggredi ausus ē ho-

stis: haud secus bacchantiū eiulantiūq; fremitu perterritus quā pliantiū clamor eēt
 auditus. Eadem fœlicitas ab oceano reuertentes temulētos commessantesq; inter ora
 hostiū rexit. Hinc ad regionē: quæ dedala uocat: puentū est. Deseruerant incolæ se, Dedala
 des: & in auis siluestresq; montes confugerant. Ergo Acadira transit: atq; uita & de, regio
 stituta incolentiū fuga. Itaq; rationē belli necessitas mutauit. Diuisis enim copiis plu
 ribus simul locis arma ostēdit: oppressiq; urbe non expectauerant hostē. Omni cla
 de pdomiti sunt. Ptolomæus plurimas urbes Alexander maximas cœpit: rursusq; q̄s
 distribuerat copias iūxit. Superato deinde Coaspe amne Coenon in obsidione urbis
 opulentæ (Beiram incolæ uocant) reliquit. Ipse ad mazagas uenit nuper Assacano Beirā coe
 (cuius regnū fuerat) demortuo. Regionī quoq; ubiq; p̄erat mater eius Cleophes. non obli
 xxxviii. milia peditū tuebant urbē: non situ solū: sed etiam ope munitam. Nam qua det.
 spectat oriētē: cingit amne torrētī: p̄ruptis utrinq; rupibus aditū ad urbem impe
 dit ad occidētē & a meridie: uelut de idustria rupes p̄altas admolita natura ē. Infra Magazæ
 quas cauernæ & uoragines lōga uetustate in altū cauata iacēt. Quaq; desinūt: fossa
 ingētis operis obiecta est. xxxv. stadia murus urbē complectit: cuius inferiora saxo:
 superiora crudo latere sunt structa. Lateri uinculū lapides sunt: quos iterposuere: ut
 duriori materiæ fragilis incūberet simulq; terram humore dilutam. Ne tamē uniuersa
 consideret: interpolata erant trabes ualidæ: qbus iniecta tabulata muros & tegebāt
 & peruios fecerant. Hæc munimēta contēplantem Alexandrū: consiliūq; incertū: qa
 nec cauernas nisi agere poterat implere: nec tormēta aliter muris admouere: qdam e
 muro sagitta percussit. Tum forte in suram incidit tælū: cuius spiculo euulso admo
 ueri equū iussit: quo uectus ne obligato qdē uulnere haud segnius destinata exequē
 bat. Cæterq; cū crus sauciū penderet: & cruore liccato frigescens uulnus aggrauaret
 dolorē: dixisse fert: se qdem iouis filiū dici: sed corporis ægri uitiā sentire. Non tamen
 ante se recepit in castra: quam cūcta prospexit: & quæ fieri uellet edixit. Ergo sicut im
 peratū erat: alii extra urbē tecta moliebant: ingentemq; uim materiæ faciēdo aggeri
 detrahebāt. Alii magnarū arborū stipites cumulis ac moles saxorū in cauernas deicie
 bant. Iamq; agger æquauerat summæ fastigiū terræ. Itaq; turres erigebant: quæ opa
 ingenti militū ardore intra nonū diem absoluta sunt. Ad ea uiscēda rex nondū obdu
 cta uulneri cicatrice processit: laudatq; militibus admoueri machinas iussit: e qbus
 ingens uis tælorū in propugnatores effusa est p̄cipue rudēs taliū operū terrebat mili
 tes mobiles turres: tantaq; molles nulla ope quæ cerneret: adiutas deorū numine agi ac filium Regia se
 credebant. Pila quoq; muralia excussas tormētis p̄graues hastas negabant conueni
 re mortalibus. Itaq; desperata urbis tutela concessere in arcē. Inde quia nihil obsessis do lexan. ac filium
 p̄ter deditionem placebat: legati ad regem descēderūt ueniam petitori. Quia impetra cū oppi
 ta regina cū magno nobiliū fœminarū grege aureis pateris uina libantiū processit. Nora do lexan.
 Ipsa genib; regis paruo filio admoto non ueniam modo sed etiam pistrinæ fortunæ urbs di
 impetrauit decus: qppe appellata regina est: & credidere qdam plus formæ quā mi
 tionis. Alexan.
 serationi datū. Pueri quoq; certe postea ex ea utcūq; genito Alexandro fuit nomen. facta.
 Hinc polypercon ad urbē Noram cū exercitæ missus inconditos plio uicit: intra mu
 facta. Dorinis
 nimenta compullos secutus urbē in ditionē redegit. Multa ignobilia oppida deserta Dorinis
 a suis uenere i regis potestate. Quorū incolæ armati petrā dorinim noie occupauerūt petra fru
 hāe ab hercule obsessam frustra eē: terræq; motu coactū abistere fama uulgauerat. Itra ob
 Inopē consilii Alexandrum qa undiq; p̄ceps & abruta rupes erat: senior quidā peritus sessa ab
 locorum cum duobus filiis adiit: si præcium operi esset: aditum se monstraturum eē hercule

promittēs. lxxx. talēta constituit daturum Alexander: & altero ex iuuenibus obsidere
 tento ipsum ad exequēda quæ obtulerat dimisit. Leuiter armatus dux datus est. Mul-
 linus scriba regis. Hos enim circuitu qui fallerēt hostem in summū iugum placebat
 euadere. Petra non ut pleræq; modicis ac mollibus cliuis in sublime fastigium crescit
 sed in metæ maxime modū erecta ē: cuius ima spatiosiora sunt altiora i arctius coeūt
 summa in acutū cacumē exurgūt. Radices eius indus amnis subit: paltus utriq; aspe-
 ris ripis. Ab altera parte uoragines eluuiēsq; præruptæ sunt. Nec alia expugnandi pate-
 bat uia: quam ut replerent. Ad manū silua erat: quam rex ita cedi iussit: ut nudī stipi-
 tes iacerētur: quippe ramī fronde uestiti impedissent ferētes. Ipse primus truncam ar-
 borem iecit: clamorq; exercitus se index alacritatis secutus est nullo detractante mu-
 nus quod rex occupasset. Intra septimū diē cauernas expleuerant: cū rex sagittarios
 & agrianos iubet per ardua nitī. Iuuenēsq; promptissimos ex sua cohorte. xxx. dele-
 git. Duces his dati sunt Charus & Alexander quē rex nominis quod sibi cum eo com-
 mune esset admonuit. Ac primo quia tam manifestum periculum erat: ipsum Regē
 discrimen subire non placuit. Sed ut signū tuba datum est: uir audaciæ promptæ cō-
 uersus ad corporis custodes sequi se iubet primusq; inuadit in rupē. Nec deinde quis-
 quam macedonum substitit: relictisq; stationibus sua sponte regē sequabant. Mul-
 torum miserabilis fuit casus: quos ex prærupta rupe lapsos amnis præterfluens hausit.
 Triste spectaculū etiam non periclitantibus: cū uero alieno exitio quid ipsis timēdū
 foret admonerētur. In metum misericordia uersa non extinctos: sed semetipsos defle-
 bant. Et iam eo peruētum erat unde sine pnicia nisi uictores redire non possent: ingē-
 tia saxa in lubeantes prouoluētibus barbaris. Qui pculi instabili: & lubrico gradu
 præcipites recidebant. Euaserant tamē Alexander & Charus: quos cū. xxx. delectis præmi-
 serat rex: & iam pugnare comminus cœperant. Sed cū superne tæla barbari ingere-
 rent: sapius ipsi feriebant quam uulnerabant. Ergo Alexander & nominis sui & p-
 occidit. missi memor: dum acrius quam cautius dimicat confossus undiq; obruitur. Quem
 Charus ut Charus iacentē conspexit ruere in hostē omniū præter ultionē in memor cœpit. Mul-
 occidit. tosq; hasta: quosdam gladio interemit. Sed cum tot unū incesserēt manus: sup amici
 corpus procubuit examinis. Haud secus q̄ par erat promptissimorū iuuenū cætero-
 rumq; militum interitu commotus rex signū receptui dedit. Saluti fuit: quod sensim
 intrepidi se receperūt. Et barbari hostē depulisse contēti: nō institere cedētibus. Cæ-
 terum alexander cū statuisset desistere incepto quippe nulla spes potiūdæ Petræ offe-
 rebat: tamē speciē ostēdit in obsidione p̄seuerantis. Nam & itinera obsideri iussit: &
 tuetes admoueri & fatigatis alios succedere. Cuius p̄tinacia cognita indi per biduum
 quidē ac duas noctes cum ostētatione non fiducia modo: sed et uictoriæ epulati sunt
 tympana suo more pulsantes. Tertia uero nocte tympanorum quidē strepitus delie-
 rat audiri. Cæterum ex tota petra faces refulgebant. quas accēderant barbari: ut tu-
 tior eēt ipsis fuga obscura nocte p̄ inuia saxa cursuris. Rex Balacro qui specularēt
 p̄missio: cognoscit Petram fuga indorū eē desertam. Tum dato signo ut uniuersi cō-
 clamarēt: incompolite fugiētibus metum incussit. Multiq; (tanquam adesset hostis)
 p̄ lubrica saxaq; p̄q; inuias cotes præcipitati occiderūt. Plures aliqua mēbroꝝ pte mu-
 Alex. pe. ulati abintegris deserti sunt. Rex locorū magis q̄ hostium uictor: tñ magnæ uictoriæ
 trā sisoco sacrificiis & cultu deū fecit. Aræ in Petra locatæ sunt Mineruæ uictoriæq;. Ducibus
 sto tuēdā itineris: quos subire iusserat leuiter armatos: & si promissis minora præstiterant: præ-
 tradidit. cium cum fide redditum est. Petræ regionisq; ei adiunctæ Sisoco tuto tutela permisa.

Inde processit Echolima: & cum angustias itineris obsideri. xx. milibus armatorum ab Erico quodam comperisset: grauius agmine exercitus pœno ducendum modicis itineribus tradidit. Ipse progressus funditores ac sagittarios deturbat. his qui obsiderent saltu sequentibus se copiis uiam fecit. Inde siue odio ducis: siue gratiam uictoris regis inuicti: Ericem fugientem adorti interemerunt: caputque eius atque arma ad alexandrum detulerunt. Ille facti impunitate dedit: honorem denegauit exemplo. Hinc ad flumen Indum sextidecimis castris peruenit: omniaque ut preceperat ad traiciendum preparata ab Ephestione repperit. Regnabat in re regione Omphis: qui patri quoque fuerat auctor de dendi regnum Alexandro. Et post mortem parentis legatos miserat qui consulerent cum regnare se interim uellet: an priuatum opperiri eius aduentum. Permissisque ut regnaret non tamen ius datum usurpare sustinuit. Is benigne quidem exceperat Ephestione: grauitum frumentum copiis eius ad mensus non tamen ei occurrerat: ne fidem ullius nisi regis experiretur: itaque uenienti obuiam cum armato exercitu egressus est. Elephantum quoque per modica interualla militum agmini immixti procul castellorum fecerant speciem. Ac primo alexander non socium: sed hostem aduertare credebat. Iamque & ipse arma milites capere: & equites descendere in cornua iusserat paratos ad pugnam. At indus cognito macedonum errore: iussis subsistere cæteris ipse concitat equum quo uehebatur. Idem Alexander quoque fecit: siue hostis: siue amicus occurreret: uel sua uirtute: uel illius fide tutus coiret: quod ex utriusque uultu posset intelligi amicis animis. Cæterum sine interprete non poterat conseri sermo. Itaque adhibito eo barbarus occurrisse se dixit cum exercitu totas imperii uires protinus traditurus: nec expectasse dum per nuntios daretur fides. Corpus suum & regnum permittere illi quem sciret gloriæ militantem. Nihil magis quam famam timere perfidiæ. Lætus simplicitate barbari rex: & dextram fidei suæ pignus dedit: & regnum restituit. lvi. Elephantum erant quos tradidit Alexandro multaque pecora eximia magnitudinis. Tauros ad. iiii. milia preciosum in ea regione acceptumque animis regnantium armentum. Quæ retri Alexandro plures agricultores haberet an milites: cum duobus regibus bellanti sibi: maiore militum quam agrestium manu opus esse respondit. Abiasares & porus erant. Sed in poro eminebat auctoritas. Vterque ultra Hidaspem omnem regnabat: & belli fortunam (quæ arma inferret) experiri decreuerat. Omphis permittente Alexandro & regium insigne sumpsit: & more gentis suæ nomen: quod patris fuerat. Taxilem appellauere populares: sequente nomine imperium in quemcunque transiret. Ergo per triduum hospitaliter alexandrum accepisset: quarto die & quantum frumenti copiis qua Ephestione duxit prebitum a se esse ostendit. Et aureas coronas ipsi amicisque omnibus præter hæc signati argenti. lxxx. talenta dono dedit. Quæ benignitate eius alexander mire lætus: & quæ is dederat remisit: & mille talenta ex præda quam uehebat adiecit: multaque conuiuialia ex auro & argento uasa: plurimum persicæ uestis. xxx. equos ex suis cum iisdem insignibus quis assueuerant: cum ipsum ueheret. Quæ liberalitas sicut barbarum obstrinxerat: ita amicos ipsæ uehementer offendit: e quibus Meleager super cœnam largiore uino usus gratulari se Alexandro dixit: quod saltem in India repperisset pignus talentis mille. Rex haud oblitus quam ægre tulisset quod Clytum ob linguæ temeritatem occidisset: iram quidem tenuit: sed dixit Inuidos homines nihil aliud: quam ipsorum esse tormenta. Postero die legati Abiasaræ adire regem: omnia ditioni eius ita ut mandatum erat permittebant: firmataque inuicem si de remittuntur ad regem. Porum quoque nominis sui fama ratus ad deditioem posse compelli: misit ad eum Cleocharen: qui denuntiaret ei: ut stipendium penderet: & rursum mittent

Eric occi
dit a suis.Omphis
alexan.
obuiam p
cessit.Omphi
regnum re
stituit.Taxiles.
Alex. libe
ralitas in
taxilem.Vasa con
uiuialia.Inuidos
hoies ni
hil aliud q
iplosq; ee
tormeta.Cleocha
res ad po

In primo finium suorum aditu occurreret regi. Porus alterum ex his facturum sese respondit: ut intranti regnum suum præsto esset; sed armatus. Iam hidaspem Alexander superare decreuerat: cum barzētis defectionis archolis auctor uinctus, xxxq; elephantum simul capti perducuntur: opportunum aduersus idos auxilium: quippe plus in bælluis quam in exercitu spei ad uirium illis erat. Gamaxusq; rex exiguæ partis indorum: qui barzenti se coniunxerat uinctus adductus est. Igitur transfuga & regulo in custodiam. Elephantis autem Taxili traditis ad amnem hidaspem puenit. In cuius ulteriore ripa Porus confederat transitu prohibiturus hostē. lxxxv. elephantos obiecerat eximio corporum robore ultraq; eos currus, ccc. & peditum, xxx. fere milia. In quibus erant sagittarii sicut antedictum est grauioribus tælis: quā ut apte excuti possent ipsam uehebat elephantus super cæteras bælluas emīnēs: armaq; auro & argēto distincta corpus raræ magnitudinis honestabant. Par animus robōri corporis & quāta inter rudes poterat eē sapiētia. Macedonas non conspectus hostium solum: sed etiam fluminis quod transeundum erat magnitudo deterrebat. Quattuor in latitudinē stadia diffusum: profundo alueo & nusquam uada aperiēte: speciem uasti maris fecerat. Nec pro spacio aquarum late stagnantium impetum cohercebat. Sed quasi in arctū coeuntibus ripis & torrēs & elisus ferebatur: occultaq; saxa inesse ostēdebant pluribus locis undæ repercussæ. Terribilior erat facies ripæ: quam equi uiriq; compleuerant. Stabant ingētes uastorum corporū moles: & de industria irritatæ horrēdo stridore aures fatigabant. Hinc hostis hinc amnis capacia quæ bonæ spei pectora & sæpe se experta improuiso tamē pauore pcusserant: quippe instabiles rates nec dirigī ad ripam: nec tuto applicari posse credebant. Erant in medio amne insulæ crebræ: in quibus & indi & macedones nantes leuatis super capite armis transibant. Ibi leuia prælia cōferebant: & uterq; rex paruæ rei discrimine summæ experiebatur euentum. Cæterum in macedonum exercitu temeritate atq; audacia insignes fuere Symmachus & Nicanor nobiles iuuenes: & ppetua partium foelicitate ad spernēdum oē piculum accessi. Quis ducibus proptissimi iuuenū lanceis mō armati transnauere in insulā: quā frequēs hostis tenebat: multosq; indos: nulla re magis quam audacia armati interemerunt. Abire cū gloria poterāt: si unquā temeritas infœlix inueniret modū. Sed dū superueniētes contēptim & supbe quoq; expectant: circūuēti ab iis: qui occulti enatauerant eminus obruti tælis sunt. Qui effugerant hostē: aut impetu amnis ablati sūt: aut uerticibus impliciti. Ea q; pugna multum fiducia Pori erexit cuncta cernētis e ripa. Alexander inops consilii tandē ad fallēdum hostē talē dolum intendit. Erat insula in flumine amplior in cæteris: siluestris eadē & tegēdis insidiis apta. Fossa quoq; præalta haud procul ripa: quam tenebat ipse: non pedites modo: sed etiam cum equis uiros poterat abscondere. Igitur ut a custodia huius opportunitatis oculos hostium auerteret. Ptolemæum cū omnibus turmis obequitare iussit procul ab insula: & subide indos clamore terrere quasi flumē transnaturus foret. Per complures dies Ptolemæus id fecit: eoq; consilio agmē Porumq; suū ei parti: quā se petere simulabat: coegit aduertere. Iam extra conspectū hostis in insula erat. Alexander in diuersa parte ripæ statui suū tabernaculū iussit: assuetamq; comitari ipsum cohortē ante id tabernaculum stare: & omnē apparatus regię magnificētiæ hostium oculis de industria ostēdi. At talum & æqualem sibi & haud disparem habitu oris & corporis utiq; cum procul uiseretur: ueste regia exornat præbiturum speciem ipsum regem illi ripæ p̄sidere: nec agitare de transitu. Huius consilii effectum primo morata tempestas est: mox ad

Barzētis
uinctus ad
alex. pdu
citur.

Gamaxus
rex.

Porus rex
Hidaspis
latitudo.

Symmachus.
Nicanor

Alexander.
dolum.

iuuuit incōmoda quoq; ad bonos euentus uertente fortuna. Traicere amnem cum cæteris copiis in regionē insulæ de qua antedictum est parabat; auerso hoste i eos qui cū Ptolomæo inferiorē obsederant ripā; cū procella imbrē uix sub tectis tollerabilē effudit. Obrutiq; milites nymbo in terram refugerunt; nauigijs ratibusq; desertis. Sed tumultuantū fremitus obstrepentibus uentis ab hoste non poterat audiri. Deinde momento tēporis repressus est imber. Cæterq; adeo spissæ intendere se nubes; ut conderēt lucē; uixq; colloquentiū inter ipsos facies noscitarēt. Terruisset aliū obducta nox cælo; cū ignoto amne nauigandū esset; forsitan eam ipsam ripā quā cæci atq; iprouidi & ex periculo gloriā accerlerent occupandā obscuritatē; quæ cæteros terrebat; suam occasione ratus; dato signo ut omnes silentio ascenderent in ratem; eam qua ipse uehebatur primam iussit expelli. Vacua erat ab hostibus ripa quæ petebatur; quippe ad hæc Porus Ptolomæū tantū intuebatur. Vna ergo naui quam Petræ fluctus illiserat hærente cæteræ euadunt. Armaq; capere milites & ire in ordinem iussit. Iamq; agmen in cornua diuisum ipse ducebat; cum poro nuntiatum armis uirisq; ripam obtineri; & rerum adesse discrimen. Ac primo humani ingenii uitio spei suæ indulgens. Abiasarem belli socium & ita conuenerat aduentare credebat. Mox liquidiore luce aperiente hostem .c. quadrigas & .iiii. milia equitum uenienti agmini Porus obiecit. Dux erat copiarum; quas præmisit Hagas frater ipsius. Summa uirium in curribus; senos uiros singuli uehebant; duos clypeatos duos sagittarios ab utroque latere dispositos; cæteri aurigæ erant haud sane inermes; quippe iacula complura ubi cōminus præliandum erat omissis habænis in hostem ingerebant. Cæterum uix ullus usus huius auxiliico die fuit. Namq; (ut supradictum est) imber uiolentius quam alias fusus campos lubricos & inequitabiles fecerat. Grauesq; & propemodum immobiles currus illuuiē & uoragine hærebant. Contra Alexander expedito ac leui agmine strenue inuectus ē. Scythæ & dacæ primi omnium inuasere Indos. Perdicam deinde cū equitibus in dextero cornu hostiū emisit. Iā undiq; pugna se mouerat; cū ii qui currus agebant. Illud ultimū auxiliū suorū rati effusis habænis in mediū discrimē ire cœperūt. Anceps id malū utrisq; erat. Nam & macedonum pedites primo impetu obterebantur; & per lubrica atq; inuia imissi currus excutiebant eos a quibus regebantur. Aliorū turbati equi non in uoragines modo lacunasq; sed etiā in amnē præcipitauerē curricula. Pauci tamen hostium exacti penetrauerē ad Porū accerrime pugnam cientem. Is ut dissipatos tota acie currus uagari sine rectoribus uidit; proximis amicorum distribuit elephantos. Post eos posuerat pedites ac sagittarios tympana pulsare solitos. Id pro cantu tubarū indis erat; nec strepitu eorum mouebantur olim ad notum sonum auribus mitigatis. Herculis simulacrum agmini peditum præferebatur. Id maximum erat bellantibus incitamentum; & deseruisse gestantes militare flagitium habebatur. Capitis etiā sanxerant pœnam iis qui ex acie non rettulissent; metu quem ex illo hoste quondam conceperat; etiam in religionem uenerationemq; conuerso. Macædonas non bælluarū modo; sed etiam ipsius regis aspectus parumper inhibuit. Belluæ dispositæ inter armatos speciem turrium procul fecerant. Ipse Porus humanæ magnitudinis propemodū excesserat formam. Magnitudini Pori adicere uidebatur bællua; qua uehebatur; tantum inter cæteras eminens; quanto aliis ipse præstabat. Itaq; Alexander contemplat⁹ & regem & agmen indorum; tandem inquit par animo meo periculum uideo. Cum bestis simul & cum egregiis uiris rex est. Intuensq; Coenon. Cum ego inquit Ptolomæo Perdicæq; & Ephestione comitatus in leuum hostium cornu impetum fecero

Alex. i ul-
teriorē ri-
pā traie-
cit exerci-
tum.

Hagas
dux copi-
arū porū.

Prælium
cōmittit.

Tympana.

Herculis
simulac-
ræ præferebāt
indi.

Ordo alexandri in agmine suo uiderisq; me in medio ardore certaminis: ipse dexterum moue: & turbatis signa infer. Tu Antigone: & Tu Leonate: & Tauron inuehimini in mediam aciem: & urgebitis frontem: hasta nostrae praelongae & ualidae non alias magis: quam aduersus balluas rectoresq; earum usui esse potuerunt: deturbate eos qui uehuntur: & ipsas confedite. Anceps genus auxilii est: & in suos acrius furit. In hostem enim imperio: in suos pauore agitur. Haec elocutus concitat equum primus. Iamq; (ut destinatum erat) iuaserat ordines hostium: cum Coenus ingenti ui in leuum cornu inuehitur. Phalanx quoq; in mediam indorum aciem uno impetu prorumpit. At Porus: qua equitem inuehi senserat: balluas agi iussit. Sed tardum & pene immobile animal equorum uelocitatem aequare non poterat. Nec sagittarum quidem ullus erat barbaris usus: quippe longae & praegraues nisi prius in terra statuerent arcum: haud satis apte & comode inponunt. Tum humo lubrica & ob id impediende conatum molientes ictus celeritate hostium occupantur. Ergo spreto regis imperio: quod fere fit: ubi turbatis acrius metus: quam dux imperare coepit: totidem erant imperatores: quot agmina errabant. Alius iungere acie: alius diuidere: stare quidam: & nonnulli circumuehi terga hostium iubebant. Nihil in medium consulebatur. Porus tamen cum paucis: quibus metu potior fuerat pudor colligere dispersos: obuius hosti ire pergat: elephantosq; ante agmen suorum agi iubet. Magnum balluae iniecere terrorem: insolitusq; stridor non equos modo tam pauidum ad omnia animal: sed uiros quoq; ordinesq; turbauerat. Iam fugae circumspectabant locum pauloante uictores: cum Alexander agrianos & thracas leuiter armatos meliore concursatione quam cominus militem emisit in balluas. Ingentem uim telorum iniecere & elephantis & regibus eos. Phalanx quoq; instare constanter territis coepit. Sed quidem auidius persecuti balluas in semet irritauere uulneribus. Obruti ergo pedibus earum: caeteris ut parcius instarent: fuere documentum Praecipue terribilis illa facies erat: cum manu arma uirosq; corripere: & super se regentibus traderent. Anceps ergo pugna nunc sequentium: nunc fugientium. Elefantos in multum diei uariu certamen extraxit: donec securibus (id namq; genus auxilii praeparatum erat) pedes amputare coeperunt. Copidas uocant gladios leuiter curuatos falcibus similes: quis appetebant balluarum manus. Nec quicquam in expertum non mortis modo: sed etiam in ipsa morte noui supplicii timor omittebat. Ergo elephantum uulneribus tandem fatigati suos impetu sternunt: & qui rexerant eos: praecipitati in terram ab ipsis obterebant. Itaque pecorum modo magis pauidi: quam infesti ultra aciem exigebantur: cum Porus destitutus a pluribus tela multo ante praeparata in circumfusos ex elephanto suo coepit ingerere: multisq; eminens uulneratis expositus ipse ad ictus undique petebat. Nouem iam uulnera hinc tergo: illinc pectore exceperat: multoq; sanguine profuso languidis manibus magis elapsa: quam excussa tela mittebat. Nec segnius ballua instincta rabie nondum saucia inuehebatur ordinibus: donec rector balluae regem conspexit fluentibus membris omissisq; armis uix compotem mentis. Tum balluam in fugam concitat sequente Alexandro. Sed equus eius multis uulneribus confossus deficientesq; procubuit posito magis rege: quam effuso. Itaque dum equum mutat: tardius insecutus est. Interim frater Taxilis regis indorum praemissus ab Alexandro monere coepit Porum ne ultima experiri perseveraret: dederetque se uictori. At ille quamquam exhausta erant uires: deficiebatque sanguis: tamen ad notam uocem excitatus agnosco inquit Taxilis fratrem imperii regniq; sui proditorem: & telum quod unum forte non effuderat contorsit in eum: quod per medium pectus penetrauit ad tergum. Hoc ultimo

uirtutis opere adito fugere acrius cœpit. Sed elephantus quoq; qui multa exceperat
 tæla deficiebat. Itaq; sistit fugata peditemq; sequenti hosti obiecit. Iam Alexander cō
 secutus erat: & pertinacia Pori cognita: uetabat resistētibus parci. Ergo undiq; & ipe/
 dites & in ipsum Por; tæla congesta sunt: quis tantū grauatus labi ex bællua cœpit. In Pori ele/
 dus qui elephantū regebat descēdere eū ratus: more solito elephantū procūbere iussit phas ius/
 i genua: qui ut se sūmisit: cæteri quoq; (ita. n. instituti erant) dimisere corpora in terrā. sus pcū/
 Ea res & Por; & cæteros uictorib; tradidit. Rex spoliari corp; pori interemptū eē crebere i ge/
 dens iussit: & qui detraherēt loricā uesteq; cōcurrere: cū bællua dominū tueri & spo/
 nua. liantes cœpit appetere: leuatumq; corp; eius rursus dorso suo i ponere. Ergo tælis un/ Elephas
 diq; obruit: compositoq; eo iuehiculū porus i ponit. Quē rex ut uidit alleuantē ocu/
 pos por; tueri
 los nō odio: sed miseratione cōmotus quod malū inquit q̄ amentia te cogit res; mearū cœpit.
 cognita fama belli fortunā experiri: cū Taxilis esset i deditos clamētia meæ tam pro/ Porus ca
 pinquo tibi exēplum. At ille quoniā iquit percunctaris: respōdebo ea libertate: quam ptus pdu
 iterrogando fecisti. Neminē me fortiorē esse cēsebam. Meas. n. noueram uires nōdū citur.
 expertus tuas: fortiorē esse te belli docuit euētus. Sed ne sic quidē pa; felix sum secū Por; ale/
 dus tibi. Rursus iterrogatus quid ipse uictorē statuere debere cēseret: quod hic iquit respōdet.
 dies tibi suadet: quo expertus es: quā caduca foelicitas eēt. Plus monēdo profecit: quā
 si præcatus eēt: quippe magnitudinē animi eius iteritā ac ne fortunā quidē infractam Alex. libe
 nō misericordia modo: sed etiā honore excipere dignatus ē. Aegrū curauit haud se ralitas in
 cus: quā si pro ipso pugnasset. Confirmatū cōtra spē oīum i amicor; numer; recepit. Porum.
 Mox donauit ampliore regnō: quam tenuit. Nec sane quicq; ingeniū eius solidius aut
 constātius habuit quā admirationē ueræ laudis & gloriæ. Simplicius tamē famā æsti
 mabat i hoste: q̄ i ciue: quippe a suis credebat magnitudinē suā destrui posse. Eandē
 clariorem fore: quo maiores fuissent: quos ipse uicisset.

Q. CVRTII DE REBUS GESTIS ALEXANDRI MAGNI REGIS
 MACEDONVM LIBER OCTAVVS.

ALXANDER Tam memorabili uictoria lætus qua sibi orientis fines
 apertos esse censebat. Soli uictimis cæsis milites quoq; quo promptio/
 ribus animis reliqua belli munia obirent: pro concione laudatos docuit
 quicquid indis uirium fuisset: illa dimicatione prostratū. Cæteram opi
 mam prædam fore: celebrataq; opes in ea regione eminere quam pete
 rēt. Proinde iam uilia & obsoleta eē spolia de persis: gēmis margaritisq;
 & auro atq; ebore macedoniam grāciamq; nō suas tātum domos repleturum. Auidi
 milites & pecuniæ & gloriæ simul: quia nunq; affirmatio eius fefellerat eos: pollicētur Serpētes
 operam: dimissisq; cum bona spe nauigia exadificari iubet: ut cum totam Asiam pcur magnitu
 rissent: finē terrarum mare inuileret. Multa materia naualis i proximis montib; erat: dinis inu
 quam cedere aggressi magnitudinis inusitata reperere serpētes. Rhinocerotes quoq; sitata.
 rarum alibi animal in hildē montibus erant. Cæterum hoc nomē bælluis eis inditum Rhinoce
 a græcis sermonis eius ignari aliud lingua sua usurpant. Rex duabus urbibus cōditis rotes a
 i utraq; flumis quod superauerat ripa: copiar; duces coronis & mille aureis singulos græcis
 donat. Cæteris quoq; pro portione aut gradu: quæ in amicitia obtinebant: aut nauata ab aliis
 operæ honos habitus est. Abiatares qui prius quam cum Poro dimicaretur legatos aliter
 ad Alexandrum miserat: rursus alios milit; pollicētes omnia factur; quæ imperasset: appellāt

Milites modo nō cogeret corpus suū dedere. Neq. n. aut sine regio imperio uictur: aut regna-
 donant a rege. tur: esse captiuū. Cui Alexander nūtiari iussit: si grauares ad se uenire: ipsum ad eum
 Abiataris legati ad Alexan. esse uentur. Hinc Poro amneq. superato ad interiora indiae processit. Siluæ erant p-
 Siluæ & arbores altissimæ. Plæricq. ramī instar ingentiū stipitū flexi in humū: rursus qua se curauerant erige-
 Serpētes plurimi. bant: adeo ut spes esset non ramī resurgētis: sed arboris ex sua radice generatæ. Cœli
 Hiarotis flu. tēperies salubris: quippe & uim solis umbræ leuāt & aquæ largæ manantes fontibus.
 Oppidū capit. Cæterq. hic quoq. serpentiū magna uis erat squamis fulgorē auri reddentibus. Virus
 Insolitū genus pug- haud ullū magis noxiū est: quippe morsum p̄sens mors sequebat: donec ab incolis
 gnæ. remediū oblatum est. Hinc per deserta uentū est ad flumē hiarotim. Iunctū erat flu-
 mini nemus opacum arboribus alibi inusitatis agrestiumq. pauonū multitudine fre-
 quens. Castris inde motis oppidū haud p̄cul positum corona capit: obsidibusq. acce-
 ptis stipendiū imponit. Ad magnā deinde (ut est in ea regione) urbē peruenit nō mu-
 ro solū: sed etiam palude munitam. Cæterq. barbari uehiculis inter se iunctis dimicatu-
 ri occurrerūt. Aliis tæla: aliis hastæ: aliis secures erant. Transliebātq. in uehacula stre-
 nuo saltu: cū succurrere laborantib. suis uellent. Ac primo insolitū genus pugnae ma-
 cedonas terruit: cū eminus uulnerarent. Deinde spreto tā icōdito auxilio: ab utroq.
 latere uehiculis circūfusi repugnantes fodere cœperunt. Et uincula: quis cōserta erāt
 iussit incidī: quo facilius singula circūuenirent. Itaq. viii. suor. amissis in oppidū re-
 fugerunt. Postero die scalis undiq. ad motis muri occupant. Paucis pernīcitas saluti
 fuit: qui cognito urbis excidio paludem transnauere. In uicina oppida ingentem intu-
 lere terrorem: iuictum exercitum & deco. profecto aduenisse memorantes. Alexan-
 der ad uastādā eam regionē Perdica cum expedita manu misso partem copiar. Eu-
 meni tradit: ut is quoq. barbaros ad deditiōem compelleret. Ipse cæteros ad urbē ua-
 lidam: i quam aliarum quoq. cōfugerant incolæ duxit. Oppidani missis qui regē dep-
 carent: nihilomin. bellū parabat: qppe orta seditiō in diuersa consilia deduxerat uul-
 gum. Alii oia deditiōe potiora: quidam nullā opem i ipsi eē ducebāt. Sed dum nihil i
 cōmune cōsulit: qui deditiōi iminebat apertis portis hostē recipiūt. Alexāder q̄q. bel-
 li auctorib. iure poterat irasci: tamē omnibus uenia data: & obsidib. acceptis ad p̄xi-
 mam deide urbē castra mouit. Obsides ducebāt ante agmē. Quos cū e muris agno-
 uissent utpote gētis eiusdem i colloquium cōuocauerūt. Illi clamētiam regis simulq.
 uim cōmemorādo ad deditiōem eos cōpulere. Cæterasq. urbes simili modo deditas i
 fidem accepit. Hinc i regnum sophitis peruētū est. Gens (ut barbari credunt) sapien-
 tia excellit: bonisq. morib. regit. Genitos liberos nō parentū arbitrio tollūt alūtq. sed
 eor. quibus spectandi infantum habitum cura mandata est. Si quos segnes aut aliqua
 membro. parte iuiles notauerūt: necari iubent. Nuptiis coeūt nō genere ac nobilita-
 te cōiūctis: sed electa corpor. specie: qa eadem æstimatur i liberis. Huius gentis oppi-
 dū cui Alexāder admouerat copias: ab ipso Sophite obtinebat. Clausæ erant portæ:
 sed nulli i muris turribusq. se armati ostenderant. Dubitabantq. macedones deseruis-
 sent ne urbem icolæ: an fraude se occulerent. Cū subito patefacta porta rex idus cum
 occurrit duobus adultis filiis occurrit: multū inter omnes barbaros eminens corporis specie.
 Regia ue- Vestis erat auro purpuraq. distincta q̄ etiā crura uelabat. Aureis soleis i seruerat gem-
 stis. mas. Lacerti quoq. & brachia margaritis onerata erāt. Pendebāt ex auribus insignes
 cādore magnitudine lapilli. Baculū aureū berilli distinguebāt. Quo tradito p̄cat. ut
 Canes sospes acciperet: se liberosq. & gentem suam dedit. Nobiles ad uenādum canes i ea

regione sunt. Latratu abstinere dicunt cū uidere feram: leonibus maxime infestis: ho- nobiles
 rum uim ut ostēderet Alexandro: in cōspectu leonē eximīa magnitudinis iussit emit- ad uenan-
 ti: & .iiii. omnino ad moueri canes: qui celeriter occupauerūt ferā. Tum ex iis q̄ assue dum.
 uerant talib⁹ ministeriis unius canis leonē cū aliis inhārentis crus auellere: & q̄a uon se Canes le-
 quebat: ferro amputare cōepit. Ne sic qdē p̄tinacia uicta rursus aliā partē secare iustit ones occi-
 & inde nō segnius inhārentē ferro subinde cedebat. Ille in uulnere feræ dentes mori- dunt.
 bundus quoq; infixerat. Tantā in illis animalib⁹ ad uenādum cupiditatē ingenerasse
 naturā memoriæ p̄ditū ē. Equidem plura transcribo: q̄ credo. Nam nec affirmare su-
 stineo de quib⁹ dubito: nec subducere quæ accepi. Relicto igit̄ Sophite in suo regno
 ad fluuiū hypasin processit. Ephestione: qui diuersam regionē subegerat coniuncto. Phegelis
 Phegelis erat gētis p̄xime rex: q̄ popularib⁹ suis colere agros ut assueuerāt iussis. Ale rex Alex.
 xandro cū donis occurrit. Nihil quod imperaret detractās: biduū apud eum substitit occurrit.
 Rex tertio die amnē supare decreuerat transitu difficilē non spatio solum aquarū: sed
 etiā saxis impeditū. Percūctatus igit̄ phegelā quæ noscēda erāt. xi. dierū ultra flumen
 per uastas solitudines iter esse cognoscit. Excipere deinde Gangē maximū totius idīæ Gangari
 fluuiū. Vteriores ripas colere gētes gangaridas & pharrasios: corūq; regē eē Aggrā da.
 me. xx. milia equitū. ccq; peditū oblidentē uias. Ad hęc quadrigarū. ii. milia trahere: Pharrasii
 & p̄cipuū terrorē Elephātos: quos. iiii. miliū numero explere dicebat. Incredibilia Aggram
 regi oīa uidebant. Igit̄ Porū (nam cum eo erat) p̄cunctat an uera essent: quæ diceret me rex &
 Ille uires quidē gētis & regnī haud falso iactari affirmat. Caterq; qui regnaret n̄ modo ei⁹ copiar
 ignobilē eē: sed etiam ultimæ sortis: q̄ppe patrē eius tonsorē uix diurno quæstu p̄pul-
 santem famē p̄pter habitū haud indecorz cordi fuisse reginæ. Ab ea propiorem eius
 qui tamen regnasset amicitia locū admotum. Interfecto eo per insidias sub spem tute-
 læ libez eius inuasisse regnum: necatisq; pueris hunc qui nūc regnat generasse iuisū
 uilem q; popularib⁹ magis paternæ fortunæ q̄ suæ memorem. Affirmatio porī multi-
 plicem animo regis inierat curam. Hostē bælluasq; spernebat: sitū locoz & uim flu-
 minū extimescebat. Relegatos ī ultimū p̄ene rez humanaz persequi terminū & eru-
 ere arduū uidebat: rursus auaritia: gloria: & īsatiabilis cupido famæ nihil inuiū: nihil
 remotū uideri sinebat. Et iterdum dubitabat: an macedonas tot mēsi spatia terraz in-
 acie & in castris senes facti per obiecta flumina per tot naturæ obstantes difficultates
 secuturi essent. Abūdantes onustosq; p̄æda magis parata frui uelle q̄ ad quarendam
 fatigari. Nō idē sibi & miliūbus animi esse. Se totius orbis imperiū mēte cōplexū ad-
 huc in opoz suoz primordio stare. Militem labore defatigatū: proximū quemq; fru-
 ctum finito tamen periculo expetere. Vicit ergo cupido rationem: & ad cōcionē uo-
 catis militibus ad hunc maxime modū differuit. Nō ignoro milites: multa quæ terre. Alex. oīo
 re uos possent ab incolis indīæ p̄ hos dies de idustria esse iactata. Sed nō est improuisa
 uobis mētientium uanitas. Sic Ciliciæ fauces: sic Mesopotamiæ campos. Tygrim &
 Euphratē: quorum altez uado transuimus: altez ponte terribilē fecerāt periz. Nūq; Nunq; ad
 ad liquidum fama perducitur. Omnia illa tradente maiora sunt uero. Nostra quoq; liquidum
 gloria cum sit ex solido: plus tamē habet nominis q̄ operis. Modo quis bælluas offerē fama pdu-
 tes mœnium speciem: quis hydaspen amnē: quis cætera auditu maiora q̄ uero sustine citur.
 re posse credebatur? Olim Hercule fugissemus ex Asia: si nos fabulæ debellare potuis-
 sent. Creditis ne elephantoz greges maiores esse: quam usq; armentoz sunt: cū & ra-
 rum sit animal: nec facile capiatur: multoq; difficilius mitigatur? At qui eadē uanitas
 copias peditum equitumq; numerauit. Nam flumen quo latius fesus est: hoc placia

dius stagnant: quippe angustis ripis coercita: & in angustiorē alueum elisa: torrentes
 aquas iuehūt. Contra statio aluei segnior cursus ē. Præterea in ripa omne periculū ē:
 ubi applicantes nauigia hostis expectat. Ita quantūcūq; flumen iteruenit: idē futurę
 discrimē ē euadētiū in terra. Sed oīa ista uera esse fingamus. Vtrūne uos magnitudo
 bælluarū an multitudo hostiū terret? Quod pertinet ad elephātos præsens habemus
 exēplum: in suos uehāmētius quā in nos incurrerūt. Tā uasta corpora securibus fal-
 cibusq; mutilata sunt. Quid autē interest totidē sint: quot Porus habuit: an tria milia
 cū uno aut altero uulneratis? Cæterōs i fugam declinaturi uidemus. Deinde paucos
 quoq; & incōmode regunt. Congregata uero tot milia ipsa se elidūt: ubi nec stare: nec
 fugere potuerint inhabiles uastorū corporū moles. Equidē sic aīalia ista contempsi: ut
 cū haberē ipse nō opposuerim: satis gnarus plus suis: q̄ hostibus periculi inferre. At
 enī equitū peditūq; multitudo uos cōmouet: cū paucis. n. pugnare soliti estis: & nunc
 primū incōditam sustinebitis turbā? Testis aduersus multitudinē inuicti macedonū
 roboris Granicus amnis: & Cilicia inundata cruore persarū: & Arbella: cuius cāpi de-
 uictorū a nobis ossibus strati sunt. Sero hostiū legiones numerare cœpistis: posteaq;
 solitudinē in Asiam uincēdo fecistis. Cū per hellepontū uauigaremus: de paucitate
 nostra cogitandū fuit. Nunc nos Scythæ sequūt. Bactriana auxilia præsto sunt. Da-
 cæ Sogdianiq; inter nos militant. Nec tamē illi turbæ confido. Vestras manus itueor
 uestram uirtutē rex quas gesturus sum: uadē prædamq; habeo. Quādiū uobiscum i
 acie stabo: nec mei: nec hostiū exercitus meminero. Vos modo animos mihi plenos
 alacritatis ac fiduciæ adhibere. Non in limine opes laborūq; nostrorū: sed in exitu sta-
 mus. Peruenimus ad solis ortū & oceanū: nisi obstat ignauia: idē uictores perdomito-
 sine terrarū reuerteremur in patriā. Nolite (quod pigri agricolæ faciunt) maturos fru-
 ctus per ihertiā emittere e manibus. Maiora sunt piculis præmia: diues eadē & ibellis
 ē regio. Itaq; non tam ad gloriā uos duco: q̄ ad prædā. Digni estis: qui opes quas illud
 mare littoribus inuehit referatis in patriā. Digni: qui nihil inexpertū: nihil metu omis-
 sum relinquatis. Per uos gloriāq; uestrā qua humanū fastigiū exceditis: perq; & mea
 in uos & in me uestra merita: quibus inuicti contendimus oro quæsoq; ne humanarū
 rex terminos adeuntē alumnū cōmilitonēq; uestrū ne dicā regē deseratis. Cætera uo-
 bis imperaui: hoc unū debiturus sum. Et is uos rogo: qui nihil unq; uobis præcepi: q̄
 primū me periculis obtuli: qui saepe acie clypeo meo texti: ne infregeritis in manib; me-
 is palmā: qua Hercule liberūq; patrem: si inuidia abfuerit æquabo. Date hic præcib;
 meis & tandē obstinatū silētiū rūpите. Vbi ē ille clamor alacritatis uestræ index? Vbi
 ē ille meorū macedonū uultus? Non agnosco uos milites: nec agnosci uideor a uobis.
 Surdas iādudū aures pulso. Auersos aīos & in fractos excitare conor. Cūq; illi in ter-
 ram dimissis capitibus tacere pseuerarēt. Nescio quid iquit: i prudēs i uos delinquit: qd
 me ne itueri quidē uultis. In solitudine mihi uideor eē. Nemo respōdet: nemo saltem
 negat quos alloquor. Quid aut postulo? Vestrā gloriā & magnitudinem idicamus.
 Vbi sunt illi quorū certamē pauloāte uidi cōtendētiū: q̄ potissimū uulnerati regis cor-
 pus exciperēt: desertus destitutus sum: hostib; deditus. Sed solus quoq; ire pseuerabo
 Obiicite me fluminib; & bælluis & illis gentib; quarū noīa horretis. Inueniā q̄ deser-
 tum a uobis sequat. Scythæ bactrianiq; erūt mecū hostes pauloante: nūc milites no-
 stri. Mori præstat: quā præcario iperatore eē. Ite reduces domos: ite deserto rege ouā-
 tes. Ego hic a uobis desperatæ uictoriæ: aut honestate morti locū inueniā. Ne sic qdē
 ulli militū uox exprimi potuit. Expectabant ut duces principesq; ad regem perferret:

uulneribus & cōtinuo labore militiæ fatigatos detractare munia; sed sustinere nō pos-
 se. Cæterū illi metu attoniti in terrā ora defixerant, Ergo priō fremit⁹ sua sponte: deī
 de gemitus quoq; orit̄. Paulatimq; liberius dolor erigi cœpit manantibus lachryimis.
 adeo ut rex ira in misericordiā uersa: ne ipse qdē q̄q; cuperet tēperare oculis potuerit.
 Tandē uniuersa concione effusius flēte. Pœnus aulus ē cūctantibus cæteris propius
 tribunal accedere significans se loqui uelle. Quē ut uidere milites detrahentē galeam
 capiti (ira. n. regē alloq; mos est) hortari cœperūt ut cām exercitus ageret. Tū pœnus **Mos allo**
 Dii prohibēt inquit a uobis impias mētes & profecto prohibēt. Idē animus est tuus: **quēdi re-**
 qui fuit sumper ire iusseris pugnare periclitari; sanguīe nostro commēdare posterita **gem.**
 ti tuū nomē. Proinde si perseueras inermes quoq; & nudī & exanguēs; utcūq; tibi cor **Pœni**
 di est; sequimur uel antecēdimus. Sed si audire uis nō fictas tuorū militū uoces; uerū **oratio.**
 necessitate ultima expræstas præbe quæso propitias aures imperiū atq; auspiciū tuū
 constantissime secutis; & quocūq; pergis secuturis. Vicisti rex magnitudine rerū nō
 hostes modo; sed et milites. Quicquid mortalitas capere poterat impleuimus. Emen-
 lis maria terrasq; melius nobis; q̄ incolis omnia nota sunt. Pœne in ultimo mūdi fine
 consistimus; in aliū orbē paras ire; & indiā quæris indis quoq; ignotā. Inter feras
 serpētēsq; degētes eruere ex latebris & cubiculis suis expetis; ut plura quam sol uidet
 uictoria lustres. Digna prorsus cogitatio animo tuo; sed altior nostro. Virtus. n. tua
 semper in cremēto erit nostra uis in fine iam est, Intuere corpora exanguia tot p̄fossa
 uulneribus; tot cicatricibus putrida. Iam tæla hæbetia sunt; iam arma deficiūt. Vestē
 p̄ficam induimus; q̄ domestica subuehi non pōt. In externū degenerauimus cultū.
 Quo to cuiq; lorica est? Quis equū habet? lube quæri q̄ multos serui ipsoꝝ p̄secuti
 sunt; qd̄ cuiq; sup̄sit ex præda. Omniū uictores; omniū inopes sumus. Nec luxuria la-
 boramus; sed bello. Instrumēta belli consumpsimus; hūc tu pulcherrimū exercitum
 nudū obiciēs bælluis? Quarū ut multitudinē augeant de industria barbari; magnū
 tamē eē numerū et ex mēdacio intelligo. Qui si adhuc penetrare in Indiā certū ē:
 regio a meridie minus uastata ē. Qua subacta licebit decurrere in illud mare; quod
 rebus hūanis terminū uoluit eē natura. Cur circuitu petis gloriam; quæ ad manū po-
 sita ē? Hic quoq; occurrit oceanus. Nisi mauis errare; puenimus quo tua fortuna du-
 cit. Hæc tecū q̄ sine te cū his loq; malui; non uti inirem circūstantis exercitus gratiam **Alex. ira/**
 sed ut uocē loquētū potius; q̄ ut gemitū murmurantiū audires. Ut finē orationi pœ- **tus clau-**
 nus imposuit; clamor undiq; cū ploratu orit̄; regē patrē dominū cōfusis appellantiū **dī regiā**
 uocibus. Iamq; & alii duces præcipueq; seniores; q̄s ob atatē & excusatio honestior **iubet.**
 erat & auctoritas maior eadē p̄cabant. Ille nec castigare obstinatos; nec mitigare po-
 terat iratos. Itaq; inops cōsiliū desiluit e tribunali claudiq; regiā iussit oibus p̄ter assue-
 tos adire p̄hibitis. Biduū ire datū ē; tertio die p̄cessit regiā; q. xii. aras ex quadrato sa-
 xo monumentū expeditiōis suæ; munimēta quoq; castroꝝ iussit extēdi cubiliaq; am-
 plioris formæ; q̄ pro corpoꝝ habitu relinqui; ut speciē omniū augetet posteritati fal-
 lax miraculū p̄parans. Hinc repetēs quæ emēlus erat; ad flumē Aceffinē locat castra **Acessinē**
 Ibi forte pœnus morbo extinctus ē; cuius morte ingemuit rex quidē Adiecit tamē p. **flu.**
 p̄ter paucos dies longam orationē eum exorsum; tanq̄ solus macedoniam uisui cēt **Pœni**
 Iam in aqua classis; quam ædificari iusserat stabat. In hac Mēnon ex thracia in sup- **mors.**
 plementū equitū. vi. milia præter eos ab harpello peditū. vii. milia adduxerat; armaq;
 xxv. auro & argēto celata pertulerat; q̄s distributis uetera cremari iussit mille nau-
 giis aditurus oceanū. Discordesq; & uetera odia retractantes Porū & Taxilē indiæ

reges firmatae per affinitate gratiae reliquit in suis regnis: summo in aedificanda classe
 Niccam ambog studio usus. Oppida quoque duo condidit: quoque alterum Niccam appellauit: al
 terum Bucephalum equi quem amiserat memoriae ac nomini dedicans urbem. Elephatis de
 inde & impedimentis terra sequi iussis secundo amne defluxit: quadraginta ferme stadia sin
 gulis diebus procedens: ut opportunis locis exponi subinde copiae possent puerum erat
 Bucepha lum opp. in regione: in qua hydaspes amnis Acesino committit: hinc decurrit in fines soborum.
 Soboru gens. Hi de exercitu herculis maiores suos esse commemorat: agros relictos esse coepisse sedes:
 quam ipsi obtinebant. Pelles ferarum pro ueste: clauae pro tecto erant. Multaque et cum graeci
 mores exoleuissent stirpis ostendebant uestigia. Hinc excessione facta esse & .l. stadia ex
 cessit. Depopulatusque regionem oppidum caput eius corona coepit. xl. peditum milia gens in
 Sobii ui cunct ab ripa fluminum opposuerat: quam amne superato in fugam copulit: inclusosque mœnibus expu
 alexan. gnat: puberes interfecti sunt: ceteri uenerunt. Altera deinde urbem expugnare adortus
 Oppidam magnaque uide defendentium pulsus multos macedonum amisit. Sed cum in oblidione pleue
 se ac sua rassent: oppidani desperata salute ignem subiecere tectis: se quoque ac liberos coniugesque
 igni absum pserunt. icedio cremat. Quod cum ipsi auerent: hostes extinguerent: noua forma pugnae erat de
 lebant icolae urbes: hostes extinguebant: adeo est naturae iura bellum in contrarium mutat. Arx
 erat oppidi intacta: in qua praesidium dereliquit. Ipse nauigiis circumuectus est arcem quippe.
 tria. flumina tota india praeter gangem maxima munimenta arcis applicant undas. A se
 Acesines ptetrione indus alluit: a meridie Acesines hydaspem confundit. Ceterum amnium catus
 flu. a me maritimis similes fluctus mouent: multoque ac turbido limo quod aquarum concursu su
 ridie hy. binde turbat: iter qua meat nauigiis in tenuem alueum cogit. Itaque cum crebri fluctus se
 daspi co. inueherent: & nauium hinc proras: hinc latera pulsarent: subducere nauis uela coeperunt.
 fundit. Sed ministeria eorum hinc cattu: hinc praerapida celeritate fluminum occupant. In ocu
 Nauigia lis duo maiora omnium nauigia submersa sunt: leuiores cum & ipsa nequent regi in ripam
 duo sub. tamen innoxia expulsa sunt: ipse rex in rapidissimos uertices incedit. Quibus in torta
 merisa. nauis obliqua & gubernaculi impatiens agebat. Iam uestem detraxerat corpori: proie
 cturus semet in flumen: amicumque ut exciperent eum haud procul nabant. Apparebatque
 anceps periculum tam nataturi: quam nauigare perseverantis. Ergo ingenti certamine concitant
 remos: quantaque uis humana esse poterat admota est: ut fluctus qui in se uehebant euer
 berarent. Fandi crederes undas: & retro gurgites cedere. Quibus tandem nauis ere
 pta non tamen ripae applicabat: sed in proximum uadum illidit. Cum amne bellum fuisse
 crederes. Ergo aris pro numero fluminum positus: sacrificioque facto. xxx. stadia procel
 Sudraca sit. Inde uentum est in regionem Sudracarum Mallorumque: quos alias bellare inter se solitos:
 rum & mal tunc periculi societas iunxerat. viii. milia iuniorum peditum in armis erant: propter hos equitum. x.
 lox regia dccc. quadrigarum. Ad macedones: qui omni discrimine iam defunctos se esse credide
 Macedo rant: posteaquam integrum bellum cum ferocissimis indiae gentibus superesse cognouerunt impro
 num quere. uiso metu territi: rursus seditionis uocibus regem increpare coeperunt. Gangem amnem
 & quae ultra essent coactos transmittere non tamen fuisse: sed mutasse bellum indomitis gen
 tibus se obiectos: ut sanguine suo aperirent ei oceanum. Trahi extra sidera & solem co
 gique adire: quae mortalium oculis natura subduxerat. Nouis identidem armis novos ho
 stes existere. Quos ut omnes fundant fugentque: quod praemium ipsos manere. Caligi
 nem ac tenebras & perpetua nocte profundo incubantem mari: repletum imanium bal
 Alex. co. luarum gregibus fretum immobiles undas: in quibus emoriens natura defecerit. Rex non
 cionem ad sua: sed militum sollicitudine anxius concione aduocata docet imbelles esse quos metu
 uocauit. ant. Nihil deinde propter has gentes obstare: quo minus terrarum spacia emelli ad finem li

mul mundi laborēq; pueniant. Cessisse illis metuētibus gangē; & multitudinē natio-
 num: quæ ultra annē essent: declinasse iter eo: ubi par gloria minus periculū eēt. Iam
 prospicere se oceanum. Iam perflare ad ipsos auram maris: ne inuiderēt sibi laudem:
 quam peteret. Herculis & liberi patris terminos transituros illos. Regi suo paruo im-
 pēdio immortalitē famæ daturos. Paterētur se ex india redire nō fugere. Omnis mul-
 tudo & maxime militaris mobili īpetu effertur. Ita seditionis non remedia quā prin-
 cipia maiora sunt. Non alias tam alacer clamor ab exercitu est redditus iubētū duce
 ret diis secūdis: & æquaret gloria: quos emularet. Lætus his acclamationibus ad ho-
 stes protinus castra mouit. Validissimæ indog; gētes erant; & bellū īpigre parabant:
 ducēq; ex natione sudracar; spectatæ uirtutis elegerant. Qui sub radicibus mōtis ca-
 stra posuit. Lateq; ignes: ut speciē multitudinis augetet: ostēdit clamore quoq; ac sui
 moris ulutatu identidē acquiescētes macedonas frustra terrere conatus. Iam lux ap-
 parebat: cū rex fiducia ac spei plenus alacres milites arma cape & exire in aciē iubet.
 Sed ut tradit: metu ne an seditione oborta inter ipsos subito profugerūt barbari. Cer-
 te auios montes & īpeditos occupauerūt. Quoꝝ agmē rex frustra psecutus īpedimē
 ta cœpit. Peruentū deinde ē ad oppidū sudracar; in quod plariq; confugerant: haud
 maiore fiducia mœniū: quā armog;. Iam admonebat res: cū uates monere eū cœpit:
 ne cōmitteret: aut certe differret obsidionē. Vitæ eius periculū ostendi. Rex Demo-
 phonta (nāq; uates erat) intuēs. Si quis inquit arti tuæ intentū & exta spectantē sic in-
 pollet: non dubitē: quin incōmodus ac molestus uideri tibi possit. Et cū ille ita prsus
 futurū respondisset. Censes ne inquit tantas res non pecudū fibras ante oculos habē-
 ti ullū eē maius īpedimentū quā uatē superstitione captum? Nec diutius q̄ respondit
 moratus: admoueri iubet scalas. Cūctantibusq; cæteris euadit ī murū. Angusta mu-
 ri corona erat. Non pinnæ sicut alibi fastigiū eius distinxerant: sed perpetua lorica ob-
 ducta transitū sepserat. Itaq; rex hærebat magis: quā stabat in margine: clypeo undiq;
 incidentia tæla propulsans. Nā ubiq; eminus ex turribus petebat. Nec subire milites
 poterant: quia superne uī tælog; obruebantur. Tandē magnitudinē tælorū periculi
 pudor uicit: qppe cernebant cunctatione sua dedi hostibus regē. Sed festinando mo-
 rabantur auxilia. Nam dū pro se quisq; certat euadere: onerauere scalas: quis nō suf-
 ficientibus deuoluti unicam spē regis fefellerunt. Stabat. n. in conspectu tantī exerci-
 tus uelut in solitudine destitutus. Iāq; leuā qua clypeū ad ictus circūferebat lassauerat
 clamantibus amicis ut ad ipsos desiliret: stabantq; excepturi: cū ille rē ausus incre-
 dibilē atq; inauditā multoq; magis ad famā temeritatis quam gloriæ insignē. Nāq; in
 urbē hostiū plenā præcipiti saltu semetipse imisit: cū uix separare posset dimicātem
 certe & non multū eē moritur;: quippe antequā assurgeret: opprimi poterat: & capi
 uiuus: sed forte ita librauerat corpus: ut se pedibus exciperet. Itaq; stans inīt pugnā:
 & ne circuiū posset: fortuna puiderat. Vetustas arbor haud pcul muro ramos mul-
 ta fronde uestitos uelut de industria regē ptegētes obiecerat: huius spatiofo stipiti cor-
 pus: ne circuiū posset applicuit: clypeo tæla quæ ex aduerso ingerebant excipiēs. Nā
 cū cōminus unū procul tot manus peterēt: nemo tamē audebat propius accedere.
 Missilia ramis plura: quam clypeo incidebāt. Pugnabat pro rege primū celebrati no-
 minis fama. Deinde desperatio magis ad honeste moriendū incitamentū. Sed cū su-
 binde hostis afflueret: iam ingentē uim tælorū exceperat clypeo: iam galeam laxa p-
 fregerant: iam continuo labore grauiā genua succiderant. Itaq; contēptim & incaute
 q̄ proximi steterāt icurrerūt: e qbus duos gladio ita excepit: ut ante ipsum axanimes

Sudraca
rū opp.Demo-
phoōua-
tes picu-
lū imine-
Alexan-
p̄dixit.Alex. so-
lus i urbē
hostium
desiliit.

procumberet. Nec cuiq̄ deinde propius incessendū eū animus fuit. Procul iacula sa-
 gittasq̄ mittebant. Ille ad oēs ictus expositus non ægre iam exceptū poplitib⁹ corpus
 tuebat: donec indus duoz cubitoz sagittam (nāq̄ indis ut antea diximus: huius ma-
 gitudinis sagittæ erant) ita excussit ut p̄ thoracē paulū sup̄ latus dexterū infringeret.
 Quo uulnere afflictus magna ui sanguinis emicante remisit arma moribūdo similis
 adeoq̄ resolutus: ut ne ad uellēdum quidē tælū sufficeret dextra: itaq̄ ad expoliandū
 corpus: qui uulnerauerat alacer gaudio accurrit. Quē ut iniicere corpori suo ma-
 nus sensit: credo ultimi dedecoris indignitate cōmotus linquētē reuocauit animū: &
 nudū hostis latus subiecto mucrone haulit. Iacebant circa regē tria corpora procul
 stupētibus cæteris. Ille ut anteq̄ ultimus spiritus deficeret dimicans iam extingueret:
 clypeo se alleuare conatus ē: & posteaq̄ ad connitēdū nihil superat uiriū: dextra impē-
 detes ramos cōplexus tēptabat assurgere. Sed ne sic quidē potēs corporis: rursus in-
 genua procūbit: manu puocās hostes si qs̄ cōgredi auderet. Tandē Peucestes paliā
 oppidi partē deturbatis ppugnatoribus muri uestigia psequens regi supuenit. Quo
 conspecto Alexāder iam nō uitæ suæ: sed mortis solatiū supuenisse ratus clypeo fati-
 gatū corpus excepit. Subit inde Timeus: & paulopost Leonatus hinc Aristonus su-
 puenit. Indi quoq̄ cū intra mœnia regē eē comperissent: omissis cæteris illuc cōcurre-
 rūt: urgebantq̄ p̄tegētes: ex q̄bus Timeus multis aduerso corpore uulneribus acce-
 ptis egregiaq̄ edita pugna cecidit. Peucestes quoq̄ tribus iaculis confossus non se tñ
 scuto sed regē tuebat. Leonatus dum auide ruētes barbaros sū mouet: ceruice graui-
 ter icta semianimis pcubuit ante regis pedes. Iam Peucestes & uulneribus fatigatus
 sū miserat clypeū. In Aristono spes ultima hærebat. Hic quoq̄ grauius saucius tan-
 tam uim hostiū ultra sustinere nō poterat. Inter hæc ad macedones regē cecidisse fa-
 ma plata ē. Terruisset alios: q̄ illos icitauit. Nāq̄ piculi oēs imemores dolabris p̄fre-
 gere murū: & qua moliti erant aditū: irrupere in urbē. Indosq̄ plures fugietes quam
 congregati ausos ceciderūt. Non senibus: non fœminis: non infantib⁹ parcis. Quisq̄
 occurrerat: ab illo uulneratū regē eē credebant. Tandēq̄ internitiōe hostiū iustæ iræ
 parentatū ē. Ptolemæū: q̄ postea regnauit: huic pugnae affuisse: auctor ē Clytarchus
 & Timagenē. Sed ipse. s. gloriæ suæ nō refragatus abfuisse se missum in expeditionē
 memoriæ tradidit. Tanta cōponentiū uetustate regē monumēta uel securitas uel par-
 huic uitiū credulitas fuit. Rege in tabernaculo relato medici lignū hastæ corpori in-
 fixū ita ne spiculū moueret ablcindūt. Corpore deinde nudato animaduertūt humos
 inesse tælo. Nec aliter id sine p̄nicie corporis extrahi posse: quā ut secūdo uulnus au-
 gerēt. Cæterz ne secantes profluuiū sanguinis occuparēt uerebat: q̄ppe ingēs tælum
 adactū erat: & penetrasse in uiscera uidebat. Critobolus inter medicos artis eximiaz:
 sed in tanto piculo territus amouere metuebat: ne in ipsius caput parū prosperæ cura-
 tionis recideret euētus. Lachrimantē eū ac metuētē & solitudine ppemodū exanguē
 rex cōspexerat. Quid iqd̄ quodue tēpus expectas & nō q̄primū hoc dolore me saltē
 moriturū liberas? An times ne reus sis: insanabile uulnus acceperim? At critobolus
 tandē uel finito: uel dissimulato metu hortari eū cœpit: ut se continēdum p̄beret dum
 spiculum euelleret. Etiam leuē corporis motum noxium fore. Rex cū affirmasset ni-
 hil opus eē iis: qui semet continerēt: sicut præceptum erat sine motu præbuit corpus
 curæ. Igit̄ patefacto latius uulnere: & spiculo euulso ingēs uis sanguinis manare cœ-
 pit: linq̄q̄ animo rex & caligine oculis effusa ueluti moribundus extēdi. Cūq̄ proflu-
 uium medicamētis frustra inhiherent: clamor simul atq̄ ploratus amicoz orit̄ regē

expirasse credētium. Tandē constitit sanguis paulatimq; animū recepit: & circūstan-
tes cœpit agnoscere. Toto eo die ac nocte quæ secuta ē: armatus exercitus regiā obse-
dit cōfessus oēs unius spiritu uiuere. Nec prius recesserūt: quā comptū ē somno pau-
lisper acq̄escere. Hinc certiorē spem salutis eius in castra rettulerūt. Rex septē dieb⁹
curato uulnere: necdū obducta cicatrice cū audisset cōualuisse apud barbaros famā
mortis suæ: duobus nauigiis iūctis stauit in mediū undiq; cōspiciū tabernaculū ius-
sit ex quo se ostēderet perisse credētibus. Cōspectusq; ab icolis spem hostiū falso nū-
tio conceptā inhibuit. Secūdo deinde amne defluxit aliquantum interualli a cætera
classe: p̄cipiēs ne q̄s q̄ete corpore p̄inualido adhuc necessaria pulsu remor̄ ip̄ediret.
Quarto posteaq̄ nauigare cœperat die: puenit in regionē desertam qdē ab icolis: sed
frumēto & pecoribus abundantē. Placuit is locus & ad suā & ad militū requiē. Mos
erat principibus amicoꝝ & custodibus corporis excubare ante p̄toriū: quotiēs aduer-
sa regi ualutudo incidisset. Hoc tum more quoq; seruato uniuersi cubiculū eius intrāt
Ille sollicitus ne qd noui afferret: quia simul uenerāt p̄cunctat̄: num hostiū recēs nū-
tiaret̄ aduētus? At craterus cui mādatū erat: ut amicoꝝ p̄ceps p̄ferret ad eum. Credis
ne inquit aduētū magis hostiū ut iam in uallo cōsisterēt: quā cura salutis tuæ: ut nūc
est tibi uilis nos eē sollicitos? Q uantalibet uis oīum gētium conspiret in nos impleat
armis uirisq; totū orbē. Classibus maria consternat inusitatas bælluas inducat: tu nos
p̄stabis inuictos. Sed q̄s deoꝝ hoc macedoniæ columē ac sydos diuturnū forte polli-
ceri p̄ot: cū tam auide manifestis piculis offeras corpus: obrutus tot ciuiū animas tra-
here te in calum: quis enim tibi sup̄stes aut optat eē aut p̄ot? Eo puenimus: auspiciū
atq; imperiū secuti tuū: unde nisi te reduce nulli ad penates suos iter est. Qui si adhuc
de p̄sidis regno cū Dario dimicares: & si nemo uellet: tamē ne admirari quidē posses
tam prompte eē te ad omne discrimē audaciæ. Nam ubi paria sunt piculū ac p̄m̄ium
& secūdis rebus amplior fructus est: & aduersis solatiū maius. Tuo uero capite igno-
bilē uicum emi: quis serat? Non tuoꝝ modo militū: sed ullius gētis barbaræ ciuis: q̄
tuam magnitudinē nouit. Horret animus cogitatione rei: quam pauloante uidimus.
Eloqui timeo iuecti corporis spolia inertissimas manus fuisse iniecturas: nisi et iterce-
ptum misericors in nos fortuna seruasset. Totidē proditores: totidē desertores sum⁹:
quot te non potuimus p̄sequi. Vniuersos licet milites ignominia notes: nemo recusa-
bit luere id quod ne admitteret: p̄stare non potuit. Patere nos quæso alio modo eē ui-
lis tibi. Q uocūq; iusseris ibimus. Obscura bella & ignobiles pugnas nobis deposci-
mus. Temetipsum ad ea serua picula: quæ magnitudinē tuā capiūt. Cito gloria obso-
lescit in sordidis hostibus. Nec quicq̄ indignius ē: quā cōsumi eam: ubi nō possit ostē-
di: eadē fere Ptolemæus & similia iis cæteri. Jamq; cōsulis uocibus flētes eū orabant:
ut tandē exlataiæ laudi modū faceret: ac salutis suæ idē publicæ parceret. Grata erat
regi pietas amicoꝝ. Itaq; singulos familiariter amplexus considerare iubet: alti⁹q; ser-
mone repetito: uobis quidē inquit o fidissimi piissimiq; ciuiū atq; amicoꝝ grates ago
habeoq; non solū meo nomine: quod hodie salutē meam uestra p̄ponitis: sed quod a
primordiis belli nullum erga me beniuolentiæ pignus atq; iudiciū amisistis. Adeo
ut cōfidendū sed nūq̄ mihi uitam meam fuisse tam charam: q̄ eē cœpit: ut uobis diu
frui possim. Cæterꝝ non eadē est cogitatio eorum q̄ pro me mori optāt. Meam quidē
hanc beniuolentiā uestra uirtute metuisse me iudico. Vos enim diuturnū fructū ex
me forsītā ēt perpetuum p̄cipere cupiatis. Ego me metior non atatis spatio: sed gloriæ
Licuit paternis opibus contēto intra macedoniæ terminos per ocium corporis expe-

Crateri
uerba.

Alexātri
responsū

stare obscuram & ignobilē senectutē. Quāquam ne pigri quidē sibi facta disponūt.
 Sed unicum bonam diuturnam uitam existimantis: sæpe acerba mors occupat. Ve
 rum ergo: q non annos meos: sed uictorias computo: si munera fortunæ computo.
 diu uixi. Oris a macedonia imperium Græciam teneo. Thraciam: & Illyricos: sube
 gi. Triballis medisque imperor Asiā qua hellepōto: qua rubro mari abluīt: possideo.
 iamq; haud procul absum a fine mundi. Quē egressus aliam naturam aliū orbē ape
 riri mihi statui. Ex Asia in Europæ terminos momēto unius horæ trāsīui. Victor utri
 usq; regionis post nonū regni mei post uicesimū atq; octauū ætatis annū uideor ne
 uobis in excolēda gloria: cui me uni deuoui posse cessare: Ego uero nō de era: & ubi
 cūq; pugnabo in theatro terrarū orbis eē me credam. Dabo nobilitatē ignobilibus lo
 cis. Aperiam cūctis gētibus terras: quas natura longe summouerat. In his opibus ex
 tingui missi si fors ita feret pulchrū est. Et stirpe sum genitus: ut ultima prius: quam
 longam uitam debeam optare. Obsecro uos cogitate nos puenisse in terras: qbus ob
 scemina uirtutē celeberrimū nomē est. Quas urbes Semiramis cōdidit: Quas gē
 tis redegit in potestatē: Quanta opera molita est: Nondum sceminam æquauimus
 gloria: & iam nos laudis facietas cœpit: Diū faueant: maiora adhuc restāt. Sed ita no
 stra erūt: quæ nondū attingimus: si nihil parē duxerimus: in quo magnæ gloriæ iocus
 est. Vos modo me ab intestina fraude & domesticorū insidiū p̄stare securū. Belli mar
 tisq; discrimē impavidus subibo. Philippus in acie tutior: quam in theatro fuit: ho
 stium manus sæpe uitauit: suorū effugere non ualuit. Aliorū quoq; regum exitus: si re
 putaueritis. plures a suis q̄ ab hoste interēptos numerabitis. Cæterum quoniam olim
 rei agitata in animo mea nūc promendæ occasio oblata est: mihi maximus laborum
 atq; operū meorū erit fructus: si olympias mater immortalitātē consecret: quādo cūq;
 excesserit uita. Si licuerit: ipse p̄stabo hoc. Si me præceperit fatū: uos mandasse me
 mēote. Ac tum quidē amicos dimisit. Cæterū per complures dies ibi statua habuit.
 Hæc dum in india gerūtur: græci milites nup̄ in colonias a rege deducti garabactra
 orta inter ipsos seditione defecerant: non tam Alexandro infensi: quam metu suppli
 cit: quippe occisis qbusdam populariū: qui ualidiores erant: arma spectare cœperūt.
 Et bactriana arce: quæ quasi negligētius asseruata erat occupata: barbaros quoq; i so
 cietatē defectionis impulerant. Athenodorus erat princeps eorū: qui regis quoq; no
 men assumpserat non tam imperii cupidine q̄ in patriam reuertendi cūctis: q̄ aucto
 ritatē ipsius sequebant. Huic bicon qdam nationis eius: sed ob emulationē infestus
 comparauit insidias: inuitatūq; ad epulas per Baxum quendam macerianū in conui
 uium occidit. Postero die concione aduocata Bico ultro insidiatū sibi Athenodorum
 plarisq; psuaserat. Sed aliis suspecta fraus erat biconis: & paulatim i plures cœpit ma
 nare suspitio. Itaq; græci milites arma capiūt occisuri Biconē: si daret occasio. Cæteri
 principes eorum iram multitudinis mitigauerūt. Præter spem suam Bicon præsentī
 periculo ereptus paulopost insidiatus auctoribus salutis suæ est: cuius dolo cognito:
 & ipsum cōprehēderūt & Boxū cæterū. Boxū protinus placuit interfici Biconē ē p
 cruciatum necari. Iamq; corpori tormēta admouebant: cum græci milites incerti ob
 quā cām lymphatis similes ad arma discurrent: quorū fremitu exaudito: q̄ torquere
 Biconē iusserant omisere: ueritū ne id facere tumultuatiū uociferatione phiberēt. Ille
 sicut nudatus erat puenit ad græcos: & miserabilis facies supplicio destinati: in diuer
 sum aios repēte murauit: dimittiq; eū iusserūt: hoc mō pœna bis liberatus cū cæteris
 qui colonias a rege attributas reliquerunt: reuertunt in patriam. Hæc circa bactra &

Alex. ipe
riū quo
usq;

Alex. xx.
atq; viii.
natus an
nos p̄cla
ra multa
gessit.

Garaba
ctra.

Atheno
dorus.
Bicon
Bax⁹ ma
cerianus.

Scytharū terminos gesta. Interim regē duarū gentiū; de quibus ante dictum est. c. legati legati duadeunt. Oēs curru uehebant eximia magnitudie corporum; decoro habitu: lineæ ue arū gētiū stes intextæ auro purpuraq; distinctæ. Ei se dedere ipsos urbes agrosq; referēbāt: p tot Alexan. ætates inuiolatā libertatē illius primū fidei ditioniq; pmissuros. Deos sibi deditōis au adeunt. ctiores; nō metū; q; ppe intractis uiribus iugū excipere. Rex cōsilio habito deditos in fidem accepit: stipēdio quod Arachosius utraq; natio pensabat iposito. Præterea. ii. milia & d. eqtes imperat; & oīa obedienter a barbaris facta. Inuitatis deinde ad epulas legatis gentiū regulisq; exornari cōiuiū iussit. Centū aurei lecti modicis interuallis positi Apparati erāt: lectos circū dederāt aulea purpura auroq; fulgentia: qcquid aut apud psas uetere cōiuiū luxu aut apud macedonas noua imutatione corruptū erat: cōfusus utriusq; gentis uiti alexan. is in illo cōiuiū ostendens. Intererat epulis Dioxippus Atheniensis pugil nobilis; & dioxippus ob eximiā uirtutem uiriū iā a rege p amatus & gratus. Inuidi maligniq; icrepabāt p se athenienria & ludū saginati corporis seq iutilem balluā. Cū ipsi prælium inirent: oleo madentem pparare uentrem epulis. Eodem igit in conuiuiū Horratas macedo iā temulentus exprobrare ei cœpit; & postulare ut si uir esset: postero die secū ferro decerneret. Regem tādē uel de sua temeritate: uel de illius ignauia iudicatur. Et a Dioxippo contemptim militarem eludentem ferociā accepta cōditio est. Ac postero die rex cū etiā acriter certamen exposcerent: q; deterrere nō poterat: destinata exeq passus est. Ingens hic militū inter quos erāt græci: q; Dioxippo studebāt cōuenerat multitudo. Macedo iuxta Dioxippi arma sumpserat arcū clypeū; hastā: quā sarissam uocat leua tenens: dextra læcā: gla & Horratas dioq; cinctus uelut cū pluribus simul dimicaturus. Dioxippus oleo nitens: & coronatus singulus leua puniceū amiculū; dextra ualidū nodosumq; stipitem pferebat. Ea ipsa res oīlare certam aīos expectatione suspenderat: q; ppe armato cōgredi: nudū dementia non temeritas uidebat. Igit macedo haud dubius eminens interfici posse lanceā emisit: quā Dioxippus xippus cū exigua corporis declinatione uitasset: ante q; ille hastā trāfferret: in dextram Horratā assiluit; & stipite mediā eā fregit. Amisso utroq; tælo macedo gladiū cœpat stringere: arietauit quem occupatū cōplexu pedib; repente subduct; Dioxippus arietauit in terram. Ereptorq; gladio pedem sup ceruicem iacenti iposuit: stipitem intentans: elisurusq; eo uisus Sape mictum: ni phibitus esset a rege. Tristis spectaculi euentus nō macedonib; mō: sed etiā nus ē con Alexādros fuit: maxime q; barbari affuerant: q; ppe celebratā macedonū fortitudinem stāiā i ru ad ludibriū recidisse uerebat. Hinc ad criminationem iuidorū adaptæ sūt aures regis. bore q; in. Er post paucos dies iter epulas aureū poculū ex cōposito subducit. Ministriq; q; si ami culpa. sissent quod amouerāt: regē adeunt. Sape min; ē cōstāiā i rubor: q; i culpa. Cōiectū dioxippus oculorū qb; ut fur destinabat Dioxippus ferre nō potuit. Et cū excessisset cōiuiū lris se itermit conscriptis quæ regi redderent: ferro se interemit. Grauiter mortem eius tulit rex: exit Indorum stimans indignationis esse nō pœnitētiæ testem: utiq; postea q; falso insimulatū eum dona ad nimium inuidorū gaudiū ostendit. Indorum legati dimissi domos paucis post diebus Alex. cum donis reuertunt. ccc. erant equites. Mille. xxx. currus: quos quadriugi equi ducebant. Lacertæ i gentes. Lineæ uestis aliquantū: mille scura indica: & ferrī cādidi talēta cētū. Leonēq; gentes. raræ magnitudinis & tygres: utrūq; animal ad mansuetudinē domitum. Lacertarum Dorso te quoq; ingētiū pelles & dorso testudinum. Cratero deinde impat rex: haud procul am studinū ne per quē erat ipse nauigaturus copias duceret. Eos aut qui comitari eū solebāt impo Malliorū nit in naues: & in fines. Malliorū secundo amne deuchit. Inde Sabarcas adiit ualidam gens. india gentem: quæ populi non regum imperio regebat. vi. milia peditum habebant Sabarcæ equitū. vi. milia has copias currus. d. sequebant. Tres duces spectatos uirtute bellica rū gens.

elegerant. At qui in agris erant proximi fluminis (frequentes autē uicos maxime i ripa habebant) ut uidere totū amnē: qua prospici poterat nauigiis cōstratū & tot militū arma fulgētia: territi noua facie deorū exercitū & aliū libere patrē celebre i illis gētibus nomen aduētare credebāt. Hinc militū clamor: hinc remorū pulsus: uariarūq; nautarū uoces hortantiū pauidas aures impleuerāt Ergo uniuersi ad eos: qui in armis erant currūt: furere clamitantes cū diis praeliū inituros. Nauigia non posse numerari q̄ inuictos ue

Sabarca herēt. Tantūq; In exercitū suorū itulere terroris: ut legatos mitterent gentē dedituros. dedunt se His in fidē acceptis: ad alias deinde gētes quarto die puenit. Nihilō plus animi his fuit: Alex. q̄ ceteris fuerat. Itaq; oppido ibi cōdito quod Alexandria appellari iusserat: fines eorū Alexan / q̄ musicanī appellatū intrauit. Hic deteriorē satrapē: quem Caracamisadis p̄fecerat: dria con / uildē arguentibus cognouit: multaq; auare ac superbe fecisse conuictum īterfici iussit. dit. Oxartes p̄tor bactrianorū nō absolutus modo: sed etiā iure amplioris īperii donat⁹ ē. Musica / Finibus musicanis deinde in ditionē redactis: urbi eorū imperiū imposuit. Inde p̄stos norū gēs. & ipsam indie gētē peruētum est. Porticanus rex erat: qui se munitā urbi cum magna Praestorū manu populariū icluserat. Hāc Alexāder tertio die: q̄ cōceperat obsidere expugnauit. gens. Et porticanus cū in arcē confugisset: legatos de cōditione deditiōis misit ad regē. Sed Portica / anteq; adirent eū duā turres cū ingenti fragore p̄ciderant: per quarū ruinas macedones nus rex. euasere in arcē: qua capta Porticanus cū paucis repugnās occidit. Diruta igit̄ arce & Sabire / oibus captiuis uanūdati. Sabi regis fines ingressus ē. Multisq; oppidis in fidem acce gis fines. ptis: ualidissimā gētis urbē cuniculo cōcepit. Barbaris simile mōstri uisum ē rudib⁹ militarium opeorū: q̄ppe in media ferme urbe e terra existerant: nullo suffossi specus ante uestigio facto. dccc. Indorū in ea regione caesa Clytarchus est auctor: multosq; capti- Musica / uos sub corona uenisse. Rursus musicanī defecerūt: ad quos opprimendos missus est ni defece / Phytō q̄ captū principē gētis eūdeq; defectiōis auctorem adduxit ad regē. Quo Ale- runt. xander in crucem sublato: rursus amnem in quo classem expectare se iusserat repetit. Samus / Quarto deinde die secundo amne puenit ad oppidū: quod in regnū erat Sami. Nuper rex. se ille dediderat: sed oppidani detrectabāt imperium: & clauserāt portas. Quorū pau- citate cōtēpta Rex. d. agrianos mœnia subire iusserat: & sensim recedētes elicere extra muros hostem secuturum: p̄fecto si fugere eos crederet. Agriani: sicut imperatū erat laceffito hoste subito terga uerterūt: quos barbari effuse sequentes in alios: inter quos ipse rex erat incidūt. Renouato ergo plio ex. iiii. milibus barbarorū. d. caesi sunt. Mille Barbari capti. Ceteri mœnibus urbis inclusi. Sed nō ut prima specie lata uictoria: ita euentu ueneno tū quoq; fuit: q̄ppe barbari ueneno tinxerāt gladios. Itaq; sauciū subide expirabant. Nec xerāt gla / cā tā strenuā mortis excogitari poterat a medicis: cū etiā leues plagæ ifanabiles essent dios. Barbari autē sperauerāt incautū & temerariū regē excipi posse. Et forte inter pr̄optissi Ptolemæ / mos dimicans intactus euaserat. Præcipue Ptolemæus leuo humero leuiter qdē sauci us: sed maiore piculo q̄ uulnere affectus regis sollicitudinē i se cōuerterat. Sanguine cō iunctus erat: & qdā Philippo genitū esse credebāt. Certe pellice ei⁹ ortū cōstabat. Idē corporis custos p̄mptissimusq; bellator: & pacis artib⁹ q̄ militiæ maior & clarior: mo dico ciuiliq; cultu liberalis in primis: adituq; facilis. Nihil ex fastu regio assumpserat. Ob hęc regi an popularib⁹ charior esset: dubitari poterat. Tū certe primū exptus suo rū aios: adeo ut fortuna: i quā postea ascēdit: i illo piculo macedones ominati eēt uide banē: q̄ppe nō leuior illis Ptolemæi fuit cura: q̄ regis: q̄ & plio & solitudine fatigatus cū Ptolemæo assideret: lectū in quo ipse acquiesceret: iussit iferri. In quem ut se recepit p̄tinus altior insecutus est somnus. Ex quo excitatus p̄ getē uidisse se exponit speciem

draconis oblatā herbā ferētis ore: quā uenenī remediū eē mōstrasset. Colorem quoq; Remedi-
 herbæ referebat agnitur; si q̄s reperisset affirmās. Inuentāq; deide; q̄ppe a multis erat um alla-
 req̄sita: uulneri īposuit. Protinūq; dolore finito; itra breue īpatiū cicatrix quoq; obdu tū ptole-
 cta ē Barbaros ut prima spes fefellerat: seipsos urbēq; dediderūt. Hic in p̄ximā gentē mæo per
 pathaliā peruentū est. Rex erat Miceris; q̄ urbe deserta ī montes pfugerat. Itaq; Alexā quietem.
 der oppido potit; agrosq; populaē. Magnæ ide prædæ actæ sunt pecor; armētōrūq;
 magna uis reperta frumenti. Ducib; deide sumptis amnis peritis defluxit ad īsulam: Pathalia
 medio ferme alueo enatā. Ibi diutius subsistere coactus q̄a duces secordius asseruati gens.
 pfugerāt: misit q̄ cōquirerēt alios: nec reptis puicax cupido uisendi oceanū adeundiq;
 terminos mūdi line regiōis pitis fluminī ignoto caput suū totq; fortissimor; uiro; sa-
 lutē pmitteret. Nauigabāt ergo oīum p̄ quæ ferebāt ignari: quātū idē abesset mare: q̄
 gētes colerēt: quā placidū amnis os: q̄ patiēs longar; nauīū eēt: anceps & cæca æstima-
 tio augurabat. Vnū erat temeritatis lolariū p̄petua fœlicitas. Iā. cccc. stadia p̄cesserāt
 cū gubernatores agnoscere ipsos aurā maris: & haud p̄cul uideri sibi oceanū abesse ī Alexā. ad
 dicāt regi. Lætus ille hortari nauticos cœpit: icūbere remis. Adesse finē oib; uotis ex oceanum
 petitū. Iā nihil gloriæ deesse: nihil obstare uirtuti. Sine ullo martis discrimie: sine san- nauigatō
 guine orbē terræ ab illis capi. Nec naturā q̄dē lōgius posse p̄cedere. Breui icognita ni-
 li ī mortalib; eē uisuros. Paucos tñ nauigio emisit ī ripā q̄ agrestes uagos exciperent e
 qb; certiora nosci posse sperabat. Illi scrutati oīa tuguria: iadē latētes repperere. Qui
 it̄rogati q̄ p̄cul abesset mare: respōderūt nullū ipsos mare nec fama q̄dē accepisse.
 Cæter; tertio die pueniri posse ad aquā amarā: q̄ corrūperet dulcē. Intellectū ē marē de
 stinari ab ignaris natura eius. Itaq; ingētī alacritate nautici remigant; & p̄ximo quoq;
 die: quo p̄pi; spes admouebat̄ crescebat ardor aīor;. Tertia iā die mixtū fluminī subī
 bat mare: leni adhuc æstu cōfundēte dispares undas. Tū aliā īsulā medio amni sitam
 euecti paulo leuius: q̄a cursus æstu uerberabat; applicāt classē: & ad cōmeat; petē-
 dos discurrūt securi calus eius: q̄ supuenit ignaris. Tertia ferme hora erat: cū statuta
 uice oceanus ex æstuās iuehi cœpit: & retro flumē urgere. Quod priō coercitū: deide
 uehemētius pullsum maiore īpetu aduersum agebat; quā torrētia p̄cipiti alueo incur Oceanī
 runt. Ignota uulgo freti natura erat: mōstraq; & iræ deū idicia cernere uidebāt; identi æstus.
 dem itumescēs mare: & ī cāpos pauloātē siccos descēdere sup̄fusum; iāq; leuatis nauī
 gis & tota classe disp̄sa: q̄ expositi erāt: undiq; ad naues trepidi & iprouiso malo atto-
 niti recurrūt. Sed ī tumultu festinatio quoq; tarda ē. Hi cōūs nauigia appellabant; hi
 dū remos aptari phibebāt: cōfederāt. Quidā enauigare p̄perātes; sed nō expectātes
 q̄ simul eē debebat; clauda & ihabiliā nauigia lāguide moliebāt. Alia e nauīū icōsulte In tumul
 ruētes nō receperāt: pariterq; & multitudo & paucitas festinātes morabant. Clamor tu festina
 hinc expectare: hinc ire iubentium; dissonaq; uoces n̄nq; idem ac unum tendentiū t̄io quoq;
 non oculo; modo usum; sed etiā aurium abstulerant. Ne in gubernatoribus quidē tarda est.
 quicq; opis erat: quorum nec exaudiri uox a tumultuantibus poterat; nec imperium a
 territis incompositisq; seruari. Ergo collidi inter se naues: obieriq; inuicem remi; & aliū
 aliorum nauigia urgere cœperunt. Crederes non unius exercitus classē uehi; sed
 duorum nauale inisse certamen. Incutiebantur puppibus proræ: præmebantur a le-
 quentibus: qui antecedentes turbauerant. Iurgantium ira perueniebat etiā ad mar-
 nus. Iamq; æstus totos circa flumen campos inundauerat: tumulis duntaxat eminen-
 tibus uelut īsulis paruis: in quos plarīq; trepidi omissis nauigiis enare cœperunt.
 Dispersa classis partim in præalta aqua stabat; quā subsederant ualles; partim ī uado

Classis di hærebant: ut cunq; in æquale terræ fastigiū occupauerant. Vnde cū subito nouus & spergitur pristino maior terror incutitur: recíprocarí cœpit mare magno tractu aquis in suū fre Recipro- tū recurrentibus: reddebatq; terras pauloante profundo salo mersas. Igitur destituta cari cœ- nauigia alia præcipitantur in proras: alias in latera procūbunt. Strati erant campi sar- pit mare. cinis auulsar; tabular; remorūq; fragmentis. Miles nec egredi in terram: nec in naues subsistere audebat: identidē præsentibus grauiora quæ sequerent̄ spectans. Vix quæ perpetiebant̄: uidere ipsos credebant in sicco naufragia in amni mare: nec fines malo rū: quippe æstū paulopost mare relatur; quo nauigia alleuarent̄: ignari famem & ul- ma sibimet ominabant̄. Bællua quoq; fluctib; destitutæ terribiles uagabant̄. Iamq; nox apparebat: & regē quoq; desperatio salutis ægritudine affecerat: non tamen inui- ctum aium curæ obruūt: quin tota nocte persideret in speculis: equitesq; præmitteret ad eos amnis: ut cū mare rursus exæstulare sensissent: procederent. Nauigia quoq; la- cerata refici: & euersa fluctib; erigi iubet paratosq; esse & intentos cū rursus mare ter- ras inundasset. Tota ea nocte inter uigilias adhortationesq; consumpta celeriter & eq- tes ingenti cursu refugere: & secutus est æstus. Qui primo aquis leni tractu subeunti bus cœpit leuare nauigia: mox totis cāpis inundans etiā ipulit classem. Plaususq; mili- tū nauticor; insperatā salutē imodico celebrantiū gaudío littoribus ripisq; resonabat. Vnde tantū redisset subito mare quo pridie refugissent: quæ nā eēt eiusdē elemēti na- tura modo discors: modo iperio tēpor; obnoxia mirabundī requirebant. Rex cū ex eo quod acciderat coniectaret post solis ortū statutū tēpus esse: & media nocte ut æstū occuparet: cū paucis nauigiis secundo amne de fluxit. Euectusq; os eius. cccc. stadia processit in mare: tandē uouū sui compos: præsidibusq; & maris & locor; diis sacrificio facto ad classem rediit: hinc aduersum flumen subit classis: & altero die appulsa est stadia p- haud procul lacu falso: cuius ignota natura plarosq; decepit temere ingressos aqua: cessit in quippe scabies corpora inuasit: & contagiū morbī etiā in alios uulgatū est. Oleum re- mare. medio fuit. Leōnato deinde præmissio ut puteos foderet: qua terrestri itinere ducturus exercitū uidebat̄ (quippe sicca erat regio) ipse cū copiis subsistit uernū tempus expe- ctans. Interim & urbes plarasq; condidit. Nearchos atq; Onesicrito nauticæ rei peritis Nearch; imperauit: ut ualidissimas nauium deducerent in oceanū. Progressique quo ad tuto Onesicri- possent naturam maris noscerent: uel eodem amne uel Euphrate lubire eos posse cū tus. reuertī ad se uellent. Iamq; mitigata hyeme: & nauibus quæ inutiles uidebant̄: crema- tis terra ducebat exercitum. Nonis castris in regionem Aboricon: inde totidem dieb; Aboricō in Cedrosiorum peruentū est. Liber hic populus concilio habito dedidit se: nec quicq; Cedrosio- deditis præter cōmeatus imperatū est. Quinto hinc die uenit ad flumen: barbarū in- rū regio. colæ appellant. Regio deserta & aquar; inops excipit: quam emensus in noritas tran- Barbarus sit. Ibi maiorem exercitus partem Ephestioni tradidit: leuem armaturam cum Ptole- flu. mæo Leōnatoq; partitus est. Tria simul agmina populabantur indos: magnæq; præ- da actæ sunt. Maritimos Ptolemæus: cæteros ipse rex: & ab alia parte Leōnatus ure- bant. In hac quoq; regione urbem condidit: deductisq; sunt in amarecholiis: hinc per- uenit ad maritimos indos: desertam uastamq; regionem late tenent. Ac ne tamen fini- timis quidem ullo cōmertii iure miscent̄. Ipsa solitudo natura quodq; imitia efferauit i- genia. Prominent ungues nunq; recisi. Comæ hirsutæ & intonsæ sunt. Tuguria con- chis & cæteris purgamentis maris instruūt. Ferarum pellibus tecti: piscibus sole dura- tis & maior; quoq; bælluar; quas fluctus eicit carne uescunt̄. Consumptis igitur ali- mentis Macedones primo inopiam: deinde ad ultimum famem sentire cœperunt:

radices palmarum (nanq; sola ea arbor gignitur) ubiq; rimantes. Sed cum hæc quoq; alimen: a defecerant: iumenta cedere aggressi ne equis quidem abstinēbant; & cū de essent quæ sarcinas ueherent: spolia de hostibus propter quæ ultima orientis peragra uerant: cremabant incendio. Famem deinde pestilentia secuta est: quippe in salubriū Fames & cibor; noui succi: ad hoc itineris labor & ægritudo animi uulgauerant morbos; & nec pestilētia manere sine clade: nec progredi poterant. Manentes fames: progressos acrior pestilē in exerci: tia urgebat. Ergo strati erāt cāpi pœne pluribus semiuiuis: quam cadaueribus. Ac ne tu Alexā. leuius quidē ægri sequi poterant: quippe agmen raptim agebatur: tantum singulis ad spem salutis ipsos p̄ficere credentibus: quantū itineris festinando p̄riperent. Igitur q; defecerant: notos ignotosq; ut alleuarent orabant. Sed nec iumenta erant: qbus exci: pi possent: & miles uix arma portabat: iminētisq; et ipsi facies mali ante oculos erat. Ergo sapius reuocati ne respicere quidē suos sustinebāt: misericordia in formidinem uerā. Illi relictī deos testes sacra cōmunia regisq; implorabant opē. Cūq; frustra sur: das aures fatigarent: in rabiē desperatione uerli parē suo exitu similesq; ipsi amicos & cōubernales p̄cabant. Rex dolore simul ac pudore anxius: quæ causa tantæ cladis ipse eēt: ad Phrapernē parthinoꝝ satrapē misit: qui iuberet camelis cocta cibaria afferre. Alios finitimar; regionū p̄fectos certiorē necessitatis suæ fecit. Nec cessatū est ab his. In Sedro Itaq; fame dūtaxat uindicatus exercitus: tandē in Sedroliæ fines perducit. Oium rex siæ fines sola fertilis regio ē: in qua statua habuit: ut uexatos milites gete firmaret. Hic Leona uenit ale: ti litteras accipit: cōfixisse ipsum cū. viii. milibus peditū &. d. equitibus moritarum p Ozines spero euentu. A Cratero quoq; nūtiū uenit Ozinem & Zariaspem nobilis persas de zariaspes fectionē molētes oppressos a iē in uinculis eē. Præposito igit; regioni Siburtio (nāq; Aspastis Mēnon p̄fectus eius nup̄ interierat morbo) i carmaniā ipse p̄cessit. Aspastis erat satra satrapes pes gētis suspect; res nouare uoluisse: dum in india rex eēt. Quem occurētē dissimu: lata ira comiter allocut; dum exploraret quæ delata erat in eodē honore habuit Cū i de p̄fecti sicut impetratū erat: equorum iumentor; iugaliūq; uim ingentem ex omni q; sub imperio erat regione misissent: quib; deerant impedimēta restituit. Arma quoq; ad pristinū refecta sunt cultū: qppe haud p̄cul a p̄side aberrant nō pacata modo: sed et opulēta. Igit; ut supradictū ē æmulatus patris liberi non gloriā solū: quā ex illis gē: tib; deportauerat: sed etiā famā: siue illud triūphus fuit ab eo primū institut; siue bac: chantiū lusus statuit imitari aīo sup̄ humanū fastigiū elato. Vicos p̄ quos iter erat: flo: rib; coronisq; sterni iuber. Liminib; ædium crateras uīno repletos: & alia eximīæ ma: gnitudinis uasa disponi. Vehicula deīde cōstrata: ut plures cape milites possent in ta: bernaculoꝝ modū ornari: alia cādidi; uelis: alia ueste p̄ciosa. Primi ibant amici & co: hors regia uariis redimīta florib; coronisq;. Aliū tubicinum cāt; alibi lyæ son; audie: bat. Item uehiculis p̄ copia cuiusq; adornatis cōmessabūd; exercit; armis q; maxime decora erāt circūpendentib; ipsum cōuiuasq; curr; uehebat crateris aureis eiusdemq; materiæ i gentibus poculis p̄grauis. Hoc modo per dies. vii. bacchabundum agmen i: cessit: parta p̄da si quid uictis saltem aduersus cōmessantes animi fuisset: mille Herc: cule uiri modo & sobrii. vii. dies: crapula graues in suo triumpho capere potuerunt. Sed fortuna: quæ rebus famā p̄ciumq; constituit: hic quoq; militia; probrium uertit in gloriā: & p̄sens ætas & posteritas deinde mirata est per gentes nondum satis domi: Aspastis tas incesse temulentos: barbaris quod temeritas erat fiduciam esse credentib;: hūc interfici apparatus carnifex sequebat; quippe satrapes aspastis: de quo ante dictum est: inter iustus: fici iustus est: adeo nec luxuriæ quicq; crudelitas: nec crudelitati luxuriā obstat.

Triūph;
Alexā. ad
imitatio:
nē liberi
patris.

Q. CVR TII DE REBUS GESTIS ALEXANDRI MAGNI REGIS
MACEDONVM LIBER NONVS.

Qui Par
menionē
occiderāt
accusant
Alex.

ISDEM Fere diebus Cleander & Sitalces & cum Agathone eracon su
perueniunt: qui Parmenionem iussu regis occiderāt. v. milia peditū: cū
equitibus mille. Sed & accusatores eos e prouincia cui præfuerāt seque
bant: nec tot facinora: quot admiscerant compensare poterant cædes p
quam gratæ regi ministerio: quispe cum omnia profana spoliassent: ne
sacris quidem abstinerant: uirginesq; & principes sceminarum supra
perpeffæ corporū ludibria deflebāt. Inuisum macedonū nomē auaritia eorū ac libido
barbaris fecerat: inter omnes tamen eminebat Cleandri furor: qui nobilem uirginem
constupratam seruo suo pellicem dederat. Plæriq; amicoꝝ Alexandri nō tam criminū
quæ palā obiiciebant atrocitatem q̄ memoriā occisi p eos Parmenionis quod tacitū p
Potētiam dere reis apud regē poterat intuebant. Latī recidisse iram in iræ ministros: nec ullam
scelere q̄ potētiam scelere quæsitā cuiq; esse diuturnam: rex cognita causa pnūtiavit ab accusa
sitā nulli toribus unū & id maximū crimē esse præteritū desperationē salutis suæ: nunq̄. n. talia
eē diutur ausurū qui ipsum ex india sospitē aut optassent reuerti: aut credidissent reuersurū: igit̄
nam. hos quidem iunxit. dc. aut militū qui scruitiæ eorū ministri fuerant iterfici iussit: eodē
quæ one die sumptū est suppliciu de iis quoq; quos auctores defectionis persæ Craterus ad
ficritus & duxerat. Haud multo post Nearchus & Onesicritus: quos longius in oceanū pcede
Nearch⁹ re iusserat supueniūt. Nuntiabant aut quædā audita alia cōperta: insulam ostio amnis
nūtiarūt subiectam auro abundare: inopem equorū esse: singulos eos ab iis q̄ ex continentī traī
uisa ī oce icere auderēt: singulis talentis emi. Plenū esse bælluarum mare: æstu secūdo eas ferri
ano. magnarum nauū corpora æquātes: truci cātū deterritas seq̄ classē cū magno æquo
Mare ru ris strepitu: uelut demersa nauigia subisse aquas. Cætera incolis crediderāt: inter quæ
brum ap rubrū mare nō a colore undarū: ut plæriq; crederent: sed ab eritho rege appellari: esse
pellatur. haud pcul a cōtinētī insulam palmis frequentibus consitam: & in medio fere nemore
Alex. aīo colūnam eminare erithi regis monumētum: litteris gentis eius scriptam. Adiciēbant
ifinita cō nauigia: quæ lyxas mercatoresq; uexissent famā auri secutis gubernatoribus in insulā
plexus. esse transmissa: nec deinde ab iis postea uisa: rex cognoscendi plura cupidine accēsus
Hispania rursus eos terram legere iubet: donec ad euphratem appellerēt classē: inde aduerso
Hyberia amine Babyloniam subituros: ipse animo ifinita cōplexus statuerat omni ad oriētem
a fl. hybe maritima regiōe pdomita: ex syria petere Aphricā Carthaginī ifensus: inde numidiæ
ro. solitudinib⁹ pagratis cursum gadis dirigere: ibi nāq; colūnas Herculis eē fama uulga
uerat. Hispaniā deinde: quā hyberia græci a flumie hybero uocabāt adire: & pteruehi
alpes italiæq; orā: unde ī epyrū breuis cursus ē: igit̄ mesopotamiæ p̄torib⁹ iperauit: ut
materia ī libano mōte cæsa deuectaq; ad urbē Syriæ Tapsagas: & igit̄ carinas na
uū ponere. vii. remis omnes eē: deduciq; Babiloniā: Cypriorū regib⁹ imperatū: ut æs
stuppāq; & uela præberēt. Hæc agētī porī & Taxilis regū litteræ tradūtur: Abiasarē
Abiasaris morbo: Philippū præfectū ipsius: ex uulnere interisse: oppressosq; q̄ uulnerassent eū.
mors. Igitur Philippo substituit eudemonē: dux erat thracum Abiasaris regnū filio ei⁹ attri
Persaga / buit. Ventum est deinde persagata. Persica est gens: cuius satrapes orlines erat nobili
tarū gens tate ac diuitiis inter oēs barbāros eminēs. Genus ducebat a Cyro quondā rege persæ.
Orlines Opes & a maioribus traditas habebat & ipse longa imperiū possessione cumulauerat:
satrapes. is regicū oīs generis donis non ipsi mō ea: sed et amicis eius daturus occurrit: equorū

domiti greges sequebantur: curusque argēto & auro ornati: preciosa suppellex: & nobi-
les gemma aurea magni ponderis uasa: uestesque purpureae & signati argenti talenta. iiii. mi-
lia. Caeterum tanta benignitas barbaro communitas fuit. Nam cum omnes amicos regis donis sup-
ipso: uota coluisset: Bagoes Spadoni qui Alexandrum obsequio corporis deuinxerat sibi Bagoes
nullum honorem habuit. Admonitusque a quibusdam qui Alexandro cordi esset: respondit ami- Spado ale-
cos regis non scorta se colere. Nec moris esse plerumque mares ducere: qui stupro effoeminarerent. xan. orsi-
His auditis Spado potestiam flagitio & dedecore quaesita in caput nobilissimi & ison- nis mor-
tis exercuit. Namque gemmis eiusdem leuissimos falsis criminibus astruxit: monitos tamen demum tis communitas fuit
ea deferre: cum ipse iussisset. Interim quotiens sine arbitris erat: credulas regis aures im-
plebat: dissimulans communitatem irae: quo grauior criminantis auctoritas esset. Nondum suspectus
erat Orsines iam tamen uilior. Reus. nam in secreto agebat latetis periculi ignarus & importu-
nissimum scortum: ne in stupro quidem & dedecoris patientia fraudis oblitum: quotiens amo-
rem regi in se accederat. Orsine modo auaritia interdum est defectiois arguebat. iam ma-
tura erant in penitentiam. Innocentis mendacia: & fatum cuius inuincibilis fors est appetebat.
Forte. nam sepulchrum Cyri Alexander iussit aperiri: in quo erat conditum eius corpus: cui Cyri se-
dare uolebat in ferias: auro argēto repletum esse crediderat: quippe ita fama plebs uulgauerat. pulchrū
Sed propter clypeum eius putrem & arcus duos scyricos & acinacem nihil repperit. Caeterum apertum.
corona aurea imposita amiculo: cui assuerat ipse solium: in quo corpus iacebat uela-
uit: maritus tantis nominis regem tantis perditum opibus haud preciosius sepulchrum esse quam si fuisset
a plebe. Proximus erat lateri Spado: qui regem intuens quid mirum: inquit est inania sepul-
chra esse regum: cum satraparum domus auro: inde egestum capere non possint? Quod ad me
attinet: ipse hoc bustum antea non uideram Sed ex Dario ita accepi. iiii. milia talentum con-
dita esse cum Cyro. Hinc illa benignitas in te: ut quod impune habere non poterat: Orsines
donando esset gratiam iniret. Concitauerat iam animum in iram: cum in quibus negotium idem
dederat superueniunt: Hinc Bagoes hic ab eo subornati falsis criminibus occupant au-
res. Ante quam accusari se suspicaret. Orsines in uincula est traditus. Non contentus sup-
plicio insonantis Spado: ipse morituro manum iniecit. Quae Orsines intuens. Audieram inquit
in Asia olim regnasse foeminas: hoc uero nouum est regnare castratum. Hic fuit exitus no-
bilissimi plebs nec insonantis modo: sed eximia quoque benignitatis in regem. Eodem tem-
pore Phradates regnum affectasse suspectus occidit. Coepit esse princeps ad repraesentanda
supplicia: idem ad deteriora credenda. Sic scilicet res secundae ualere commutare na-
turam: & raro quisquam erga bona sua satis cautus est. Idem enim paulo ante Lyncestem
Alexandrum delatum a duobus indicibus damnare non sustinuerat. Humiliores quoque
reos contra suam uoluntatem: quia caeteris uidebant insonantes: passus absolui hostibus
uictis regnare duxerat: ad ultimum traiectus a semetipso degenerauit: ut in quodam ad-
uersus libidine animi arbitrio scoti aliis regna daret: aliis adimeret uitam. In eisdem fere
diebus litteras a Ceno accepit de rebus in Europa & Asia gestis: dum ipse Indiam su-
begit. Zopyrio thraciae propositus dum expeditionem in getas faceret: tempestatibus percel-
lisque subito coortis cum toto exercitu oppressus erat. Qua cognita clade seu thesodylas
populares suos ad defectionem compulerat. amissa prope modum thracia: ne gratia quidem.
Igitur. xxx. nauibus Sunium transmittunt: promontorium est athenae terrae: unde por-
tum urbis petere decreuerant. His cognitis rex Arpalus atheniensibusque iuxta infestus
classem parari iubet: Athenas protinus. Quod consilium cum agit claudens: litterae ei re-
duntur. Arpalum intrasse quidem athenas: pecunia conciliaisse sibi principum animos
mox concilio plebis habito iussum urbe excedere ad graecos milites peruenisse: quibus
occidit.

Cyri se-
pulchrū
apertū.

Orsines
rex occi-
ditur.

Raro quis-
quam erga
bona sua
satis cau-
tus est.

Sunium

Arpalus
occidit.

Seniores
militum
in patriā
milit.

Alex. mi-
lites allo-
quitur.

interceptum & trucidatū a quodam auctore interceptum p̄ insidias: his latus in Euro-
pam traiciēdi consiliū omisit. Sed exules p̄ter eos q̄ ciuili sanguine aspersi erāt recipi
ab oībus græcorū ciuitatibus quis pulsus erant iussit. Et græci haud ausi imperiē asper-
nari: q̄q̄ solidarū legum id principiū eē cēlebant: bona quoq; quæ extarēt: restituere
damnatis. Soli Atheniēses non suo modo: sed et publice uindices colluuiouē ordinē
hoīum quia ægre ferebant: nō regio impio: sed legibus moribusq; patriis regi assueti
phibere igit̄ exules finibus: oīa potius tolleraturi: q̄ purgamēta quondā urbis suæ
tūc et exiliū admitterēt. Alexander senioribus militū in patriā remissis, xiiii. milia pedi-
tum & duo milia eqtū: quæ in asia retineret: eligi iussit: existimās modico exercitu cō-
tinere posse Asiā: q̄a pluribus locis p̄sidia disposuisset: nuperq; conditas urbes colo-
nis repleisset renouare cupiētibus. Cæterq; prius quā secerneret: quos erat retētur⁹:
edixit ut oēs milites æs alienū p̄fiterent̄. Graue plarīsq; esse cōpeterat. Et quāq; ipsoꝝ
luxu cōtractū erat: dissoluere tñ ipse decreuerat. Illi rēptari ipsos rati: quo: facilius ab
integris sumptuosos discerneret: platando aliquantū extraxerant tēporis. Et rex satis
gnarus p̄fessionī æris pudorē nō cōtumaciā obstare: mēlas totis castris poni iussit: &
decē milia talentorū p̄ferri. Tum demū fide facta p̄fessio est. Nec amplius ex tāta pe-
cunia q̄. c. & .xxx. talēta sup̄fuere. Adeo ille exercitus tot ditissimarū gētū uictor: plus
tñ uictoriæ quā p̄dæ deportauit ex Asia. Cæterū ut cognitū ē alios mitti domū: alios
retineri: q̄ppe tuā eum regni sedē in Asiā habiturū rati: uecordes & disciplinæ milita-
ris imemores seditiosis uocibus castra complēt. Regēq; ferocius q̄ alias adorti oēs si-
mul missionē postulare cœperūt deformia ora cicatricibus: caniciēq; capitū ostētan-
tes. Nec aut p̄fectorū castigatione: aut uerecūdia regis deterriti tumultuoso clamore:
& militari uolētia uolētem loqui inhihebant: palā p̄fessi nusq; inde nisi in patriā uesti-
gium eē moturos. Tandē silētio facto magis q̄a motū eē credebant: q̄ quia ipsi moue-
ri poterant: q̄nam acturus eēt expectabant: ille qd̄ hæc inquit repēs cōsternatio: &
tam p̄cax atq; effusa licētia denūtiat: Eloqui timeo palā certe rupistis impium: & p̄ca-
rio rex sum: cui nō alloquēdi: nō noscēdi monēdiq; aut intuēdi uos ius reliquistis. Equi-
dem cū alios dimittere in patriā: alios mecū paulopost deportare statuerē: tam illos
acclamātes uideo q̄ habituri sunt: quā hos cū q̄bus p̄missos subseq; statui. Quid hoc
est rei? Dispari in cā idē oīum clamor ē. Peruelim scire utrū q̄ discedūt: an q̄ tetinētur
de me querant̄. Crederes uno ore oēs substulisse clamorē. Ita pariter ex tota concio-
ne responsum ē: oēs quæri. Tum illi nō hercule inquit potest fieri: ut adducat querē-
di simul oībus hanc cām esse q̄ ostenditis: in qua maior pars exercitus non est: utpote
cū plures dimiserim: q̄ retēturus sum. Subest nimisq; altius malū: quos oēs auertit a
me. Quādo. n. regē uniuersus exercitus deseruit? Ne serui qdē uno grege p̄fugiunt
dños sed est quidē in illis pudor a cæteris destitutos reliquēdi. Verū ergo tam furiosæ
consternatiōis oblitus remedia insanabilibus conor adhibere. Omnē hercule spēs: q̄
ex uobis conceperā damno: nec ut cum militibus meis (iam. n. esse desistis) sed ut cū
ingratissimis (ut oportet) agere decreui. Secundis rebus que circūfluunt uos insanire
cœpistis: oblitū status eius quem beneficio exuistis meo. Digni hercule qui i eodē
consenescatis: quoniā facilius est uobis aduersam: q̄ secūdam regere fortunā. En tan-
dem illorum pauloante & persarum tributariis Asia & tot gentiū spolia fastidio sunt
Modo sub Philippo seminudis amicula ex purpura sordēt. Aurum & argentū oculi
ferre nō possunt. Ligna. n. uala desiderāt: & ex cratibus scuta: rubiginemq; gladioꝝ
rum. Hoc cultu nitētes uos accipi: & d. talēta æris alieni cum omnis regia suppellex

haud amplius q̄. lx. talentorū sit: mox operū fundamēta: quibus tamē absit inuidiā im-
perium maximā terrarū partis imposui. Asiā ne pertesum est: quā uos gloria regū ge-
starū diis pares fecit? In Europam ire p̄peratis rege deserto: cū pluribus uestrū defu-
turū uaticum fuerit: ni aēs alienū luissem? Nempe in asiatica p̄da: nec pudet p̄fundo
uentre deuictarū gētium spolia circūferētes reuerti uelle ad liberos coniugesq; quib⁹
pauci p̄mia uictoriā potestis ostēdere. Nam ceterorū dum ēt spei uestrā obuiā istis:
arma quoq; p̄gnori sunt. Bonis uero militibus cariturus sum pelli: a suarū concubi-
nis: quibus hic solum ex tantis opibus lupest: quod impēdit. Proinde fugiētibus me
pateant limites: facecite hic otius. Ego cum persis abeūtium terga tutabor. Neminē
teneo: liberate oculos meos ingratisimū ciues. Latī uos excipiēt parētes liberiq; sine
uestro rege redeūtes. Obuiam ibūt desertoribus transfugisq;. Triūphabo me her-
cule de fuga uestra: & ubicūq; ero expetā p̄cnas: hos cū qbus ne relinquitis: colēdo
p̄ferēdoq; uobis. Iam autē scitis & quantū sine rege ualeat exercitus: & qd opis in me
uno sit. Desiluit deinde frendēs de tribunali: & in mediū armatorū agmē se imisit: no-
tatos quoq; q ferocissimū oblocuti erāt: singulos māu corripuit. Nec ausos repugnā. Alexan.
xiii. asseruādos custodib⁹ corpis tradidit: q̄s crederet saūā pauloante cōcionē obtor- exercitus
uisse subito metu: & cū ad suppliciu uideret: trahi nihil ausos grauiora quā ceteros? desideriū

remigrā/
di i patriā
cōpelcūit

siue nominis quod gētes. quā sub regibus inter deos colunt: siue propria ipsius uene-
ratio: siue fiducia tanta uī exercētis impiū conterruit eos. Singuli tamē certā adide-
runt patiētīā exēplum. Adeoq; non sunt accēsi supplicio cōmilitonū: cum sub noctē
interfectos eē nossent: ut nihil omiserint: quod singuli magis obediēter ac pie facerēt
Nam cum postero die prohibiti aditu uenissent asiaticis modo militibus admittis: lu-
gubrem totis castris edidere clamorē: denūtiātes se protinus eē morituros: si rex p̄se-
ueraret irasci. At ille peruicacis ad omnia quā agitasset animi peregrinorū militū con-
cionē aduocari iubet. Macedonibus intra castra cohibitis: & cum frequētes coissent Alex. orō
adhibito interp̄te talē orationē habuit. Cum ex Europa traicerē in Asiam multas no- ad pegrin-
biles gētes: magnam uīm hominū impio meo me additurū eē sperabam. Nec dece- nos mili-
ptus sum quod de his credidī famā. Sed ad illa hoc quoq; accessit: quod uideo fortes tes.
uīros erga reges suos pietatis inuictos. Luxu oīa fluere credideram: & nimia scelitita-
te mergi in uoluptates. At hercule munia militiā hoc aīorū corporūq; robur aequē im-
pigre tolleratis: & cū fortes uiri sitis: nō fortitudinē magis q̄ fidē colitis. Hāc ergo nō
nūc primū p̄fiteor: sed olim scio. Itaq; & delectū e uobis iuniorū habui: & uos meorū
militū corpori imiscui. Idē habitus: eadē arma sunt uobis. Obsequiū uero & patiētīa
imperii lōge p̄stantior ē quā ceteris. Ergo ipse Oxiratis psā filiā mecū i matrimonio
iūxi nō dedignatus ex captiua liberos tollere. Mox deīde cū stirpē generis mei latius
ppagare cuperē: uxorē Darii filiā duxi. Proximisq; amicorū auctor fui ex captiuis ge Darii fi-
nerādī liberos: ut hoc sacro foedere oē discrimen uicti & uictoris excluderē. Proinde liā uxorē
genitos uos mihi non ascitos milites credite. Asiā & Europā unum atq; idē regnum duxit
est. Macedonū uobis arma do. Inueteraui pegrinā nouitatē: & ciues mei estis & mili alexan-
tes. Omnia eundē ducūt colorē. Nec Persis macedonū morē adūbrare: nec macedo-
nibus psas imitari in decorū. Eiusdem iuris esse debent: qui sub eodē rege uicturi sunt.

Quousq; iquit aīo tuo ēt p supplicia & qdē externi moris exequeris? Milites tui ciues tui incognita cā a captiuis suis ducētibus trahunt ad pœnam? Si mortē meruisse iudicas; saltē ministros supplicii muta. Amico aīo: si ueri paties fuisset admonebat: sed in rabiē ira puenerat. Itaq; rursus: nā parūp qbus imparū erat: dubitauerant; mergi in amnē; sicut iuncti erāt iussit. Nec hoc qdē suppliciu seditionē militū mouit. Nāq; copiaz duces atq; amicos eius manipuli adeunt: petētes ut si quos adhuc pristina noxa iudicaret esse contractos; iuberet interfici. Offerre le corpora; ira retrucidaret.

Annulū
Perdicæ
tradidit
adiectis
mandatis
Cui re-
gnū alex.
reliquere
respōdit
Alexan.
mors.
Dolor cu
stodum
corporis
alex. & to
tius exer-
citus.

Intuētibus lachrymæ obortæ p̄buere speciē iam nō regē sed funus eius uisentis exercitus. Mœror tñ circūstātiū lectū eminebat: quos ut rex aspexit. Inuenietis inqt quū excessero dignū talibus uiris regē. Incredibile dictu audituq; i eodē habitu corporis i quē se cōpoluerat: cū amissur⁹ milites eēt durasse: donec a toto exercitu illo ad ultimū p̄salutatus est: dimissuq; uulgo uelut oī uitæ debito liberatus fatigata membra reiecit p̄piusq; adire iussis amicis: nā & uox deficere iā cœpat: detractatū annulū digito Perdicæ tradidit adiectis mādati ut corp⁹ suū ad Hāmōnē ferri iuberēt. Quærētibusq; his: cui relinqueret regnū: respōdit ei q eēt optimus. Cæterz p̄uide iā ob id certamen magnos funebres ludos parari sibi. Rursus Perdicæ iūterrogante qn̄ cœlestes honores habere sibi uellet: dixit tū uelle cū ipsi fœlices eēt. Sup̄ma hæc uox fuit regis: & paulopost extinguit. Ac priō ploratu lamētisq; & plāctibus tota regia p̄sonabat. Mox uelut in uasta solitudine oīa tristi silētio muta torpebāt: ad cogitationēs qd deīde futurū eēt dolore cōuerso. Nobiles pueri custodiæ corporis eius astueti nec doloris magnitudine carere: nec seip̄os intra uelutibulū regiæ retinere potuerūt. Vagiq; & furētib⁹ similes totā urbē luctu ac mœrore cōpleuerāt: nullis q̄tibus omīssis: quos in tali casu dolor suggerit. Ergo q̄ extra regiam astiterāt macedones pariter barbariq; cōcurrūt: nec poterāt uicti a uictorib⁹ i cōmuni dolore discerni. Persæ iustissimū ac mitissimū dñm. Macedones optimū ac fortissimū regē iuocātes certamē quoddā mœroris edebant. Nec mœstorū solū sed et i dignantiū uoces exaudiebant: tā uiridē & i flore ætatis fortūæq; iuidia deū ereptū eē rebus hūanis. Vigor eius & uultus educētis in p̄liū milites obsidētis urbes: euadētis in muros fortes uiros p̄ cōcione donātis occurrebāt oculis. Tū macedōes diuinos honores negasse ei pœnitebāt: ip̄iosq; & i gratos fuisse se cōfitebant: qd̄ aures eius debita appellatiōe fraudassent: & cū diu nūc i ueneratiōe nūc in desiderio regis hæsisent: in ip̄ios uersa miseratio ē. Macedonia p̄fecti ultra Euphratē mediis hostib⁹ nouū impiū asp̄nātib⁹ d̄stitutos se eē cernebāt: line certo regis h̄rde sine h̄rde regni publicas uires ad se quēq; tracturz. Bella deīde ciuilia: q̄ secuta sūt mētibus augurabāt. Itēz nō de regno Asiæ: sed de rege ip̄sis sanguinē eē fudēdū. Nouis uulneribus ueteres rūpendas cicatrices. Senes debiles mō petita missiōe a iusto rege: nūc morituros p̄ potētia forsitā satellitis alicuius ignobilis: has cogitationes uoluentibus nox supuenit: terrorēq; auxit. Milites i armis uigilabāt. Babilonū alius e

muris: ali⁹ culmie sui qsq; tecti p̄spectabāt: q̄li certiora uiseri. Nec q̄sq; lumia aude-
 bat accēdere. Et q̄a oculorū cessabat ulus: fremitus uocesq; auribus captabāt. At plā-
 rūq; uano metu territi p̄obscuras semitas alius alii occurrentes inuicē suspecti & sol-
 liciti ferebant. Persæ cōmissio more detorsis ī lugubri ueste cōiugibus ac liberis non Persarū
 ut uictorē & mō hostē: sed ut gētis suæ iustissimū regē uero desiderio lugebāt. Assue mos ī fu-
 tū sub rege uiuere: nō aliū q̄ īperaret ipsis digniorē fuisse cōfitebant. Nec muris urbis nere.
 luctus cōtinebat. Sed p̄ximā regionē ab ea: deinde magnā p̄tem Asiæ cis Euphratē
 tāti mali fama p̄uaserat. At Dari quoq; matrē celeriter plata ē. Abscissa ergo ueste qua Matris
 induta erat lugubrē sumpsit: laceratisq; crinibus humi corpus abiecit. Assidebat ei al dariū lu-
 tera ex neptibus: nup̄ amissum Ephestionē cui nup̄lerat lugēs. Propriāsq; cās doloris ctus audi
 ī cōmuni mōestitia retractabāt. Sed oīum suorū mala Sifigambis una capiebat. Illa ta alex.
 luā: illa neptiū uicem flebat. Recēs dolor ēt p̄terita reuocauerat. Crederes mō amissū morte.
 Dariū & pariter misere duorū filiorū exegas eē ducēdas. Flebat mortuos simul uiuol Sifigābis
 q̄. Quē. n. puellarū acturā esse curā: quē aliū futurū Alexandrū? Iterū eē se captas: ite calamita
 rum excidisse regno. Qui mortuo Dario ipsas tueret̄ repisse: q̄ post Alexandrū respī tes.
 ceret utiq; nō repturas. Subibat inter hæc aīum. lxxx. fratres suos eodē die ab Ocho
 læuissimo regū trucidatos: adiectūq; stragi tot filiorū patrē. E septē liberis quos genu-
 isset ipsa unū supeffe. Ipsum dariū floruisse paulisp: ut crudelius posset extigui. Ad ul-
 timū dolori succūbit: obuolutoq; capite assidētes genibus suis neptē nepotēq; auerla Sifigābis
 ta: cibo pariter abstinuit & luce. Quinto posteaq; mori statuerat: die extincta ē. Ma- mors
 gnū p̄fecto Alexandro indulgentiā ī eā: iustitiāq; in oēs captiuos documentū ē mors Alexan.
 huius. Quæ cū sustinuisset post Dariū uiuere Alexandro esse sup̄stes erubuit. Et her- laus.
 cule iuste æstimātibus rege liquet bonæ naturæ eius fuisse uitia uel fortunæ uel ætatis
 uis incredibilis animi: laboris patientia p̄p̄modū nimia. Fortitudo nō inter reges mō
 excellēs; sed iter illos quoq; quorū hæc sola uirtus fuit. Liberalitas sæpē maiora tribuē
 tis: q̄ a diis petunt. Clæmentia īdeuictos. Tot regna aut reddita q̄bus ea dep̄serat bel- Alex. pie
 lo: aut dono data. Mortis cuius metus cæteros exanimat p̄petua contemptio. Gloriæ tas erga
 laudisq; ut iusto maior cupidō: ita ut iuueni & in tātis nec amittenda rebus. Iam pie- parentes.
 tas erga parētes: quorū olympiada īmortalitati consecrare decreuerat. Philippū ultus
 erat. Iam in oēs fere amicos benignitas. Erga milites beniuolentia. Cōsiliū par magni
 tudini aī. Et q̄tam uix poterat ætas eius cape solertia. Modo īmodicæ cupiditatū ue-
 neris iuxta naturale desiderū usus. Nec ulla nisi ex p̄missio uoluptas. Ingētes p̄fecto
 dotes erāt. Vitia fortunæ diis æquare se: & cœlestes honores accersere: & talia suadē
 tibus oraculis credere: & dedignātibus uenerari ip̄m uæhemētius q̄ par eēt irasci: in
 externū habitū mutare corporis cultū imitari deuictarū gentiū mores: quas ante ui-
 ctoriā ip̄reuerat. Nā iracundiā & cupidinē uini sicuti iuuenta irritauerat: ita senectus
 mitigare potuisset. Fatēdū est tñ cū plurimū uirtuti debuerit: plus debuisse fortunæ: Fortunæ
 quā solus oīum mortaliū in potestate habuit: quotiēs illū a morte reuocauit? Quo plurimū
 tiens temere in picula uectū p̄petua fœlicitas p̄texit? Vitæ quoq; finē eundē illi: quē debut
 gloriæ statuit. Expectauere eū fata: dū oriente p̄domito: aditoq; oceano: q̄cqd̄ morta alexan.
 litas capiebat impleret: huic regi duciq; successor quærebat. Sed maior moles erat q̄
 ut unus subire eam posset. Itaq; nomen quoq; eius & fama rerū in totum propemo. Duces co
 dum orbem reges ac regna diffudit. Clarissimiq; sunt habitū: qui ēt minimæ parti tan piarū re-
 tæ fortunæ adhæserūt. Cæterū Babylonæ (inde enim diuertit oratio) corporis eius cu giā aduo
 stodes in regiam principes amicorum ducesq; copiarum aduocauere: secuta ē militū cauere.

turba cupientiū scire: in quē Alexādrī fortuna eēt trāsitura. Multi duces frequētia militū exclusi regiā intrare non poterāt: cum præco exceptis q̄ nominatim citarent: adire phiberet. Sed p̄cariū spernebat imperiū. Ac primū eiulatus ingēs ploratusq; renouatus est. Deinde futuri expectatio in hibitis lachrymis silētium fecit. Tunc Perdica regiā sella in cōspectū uulgi data: in qua diadema uestisq; Alexādrī cū armis erāt: annulū sibi pridie traditū a rege in eadē sede posuit: quorū aspectu rursus obortæ oibus lachrymæ integrare luctum. Et perdica ego quidē inqt annulū: quo ille regni atq; imperii uires obli gnare erat solitus: traditū ab ipso mihi reddo uobis. Cæterū q̄ nulla clades huic qua affecti sumus par ab iratis diis excogitari pōt: tñ magnitudinē rerū quas ægit itūctibus credere licet: tantū uirū deos accomodasse rebus humanis: quaz forte cōpleta cito repeterēt eum suæ stirpi. Proinde quoniā nihil aliud ex eo supeſt: q̄ quod semp ab imortalitate subducit: corpori nominiq; q̄ primū iusta soluam: haud oblitū in qua urbe inter quos simus: quali rege ac p̄side spoliati. Tractandū est cōmitones cogitandūq; ut uictoriā partā inter hos: de qbus parta est: obtinere possim. Capite opus est: hoc ne uno an pluribus: in uestra potestate est. Illud scire debetis: militarē sine duce turbā corpus eē sine spiritu. Sextus mēsis est: ex quo Roxane p̄gnans est. Optamus ut marē enitat̄ cuius regnum diis approbantibus futurū quandocūq; adoleuerit. Interim a quibus regi uelitis destinate. Hæc perdica. Tum Nearchus Alexandri modo sanguinem ac stirpem regiæ maiestati cōuenire neminem ait posse imitari. Cæterum expectari nondū ortum regem: & qui iam sit præteriri: nec animis macedonum conuenire nec temporis rerum. Esse Barsinæ filium regis: huic diadema dādum. Nulli placebat oratio. Itaq; suo more hastis scuta quatiētes obstrepere p̄seuerabant. Iamq; p̄pe ad seditionē puenerāt: Nearchus puicacius tuente sniam. Tum Ptolemæus digna p̄sus ē soboles inqt: quæ macedonū impet genti Rosanis uel Barsinæ filius cuius nomē quoq; in Europa dicere pigebat. Maiore ex pte captiui ē. Cur p̄sas uicerimus: ut stirpi eorū seruiamus? Quod iusti illi reges Darius & Xerxes tot miliū agminibus tantisq; classibus ne quicq; petiuerūt. Mea sentētia hæc ē: ut sede Alexādrī in regia posita: q̄ consiliis eius adhibebant̄ coeant: quotiēs in cōmune consulto opus fuerit. Eoq; quod maior pars eorū decreuerit stetur. Duces præfectiq; copiaz iis pareant. Ptolemæo qdam: pauciores Perdica assentiebant̄. Tum Aristonus orsus ē dicere: Alexandrū consultum: cui relinqueret regnū: uoluisse optimum deligi. Indicatū aut̄ ab ipso optimū perdicā: cui annulū tradidisset. Neq; enim unum eum assensisse morienti: sed circumferenti oculos ex turba amicoꝝ delegisse cui traderet. Placere igitur sūma iperū ad perdicā deferrī. Nec dubitare: qn uera censeret. Itaq; uniuersi procedere in mediū perdicam: & regis annulū tollere iubebant. Hærebat inter cupiditatem pudorēq; & quo modestius quod expetebat appeteret: peruicacius oblaturos eē credebat. Itaq; cunctatus diu quid ageret incertus ad ultimū tamē recessit: & post eōs qui steterant proximi constitit. At Meleager unus e ducibus confirmato animo: quē perdica cunctatio erexerat: nec dii sciuerint inquit ut Alexādrī fortuna tantiq; regni fastigium in istos humeros ruat homines certe non ferēt. Nihil dico de nobilioribus q̄ hic ē: sed de uiris tantū: qbus iūctis nihil p̄peti necesse ē. Nec uero interest: Rosanis filium quicūq; genitus erit: an perdicam regem habeatis: cum iste sub tutelæ specie regnum occupaturus sit. Itaq; nemo ei rex placet: nisi qui nondum natus est. Et in tanta oīum festinatione nō iusta modo: sed et̄ necessaria exactos mēses solus expectat: & iam diuinat marē esse conceptum: quē uos dubitatis paratū eē uel subdere.

Si mediussidius Alexâder hūc nobis regē pro se reliquisset: id solū ex iis: q̄ sperasset: nō faciendū esse censerē. Quin̄ igit̄ ad diripiēdos thesauros discurritis: hęc n. opum regiarū utiq; populus ē hęc. Hęc elocutus p̄ medios armatos erupit. Et q̄ abeunti uia dederāt: ip̄m ad p̄nuntiātā p̄dam sequebant̄. Jamq; armatorū circa Meleagrū frequēs globus erat: in seditionē ac discordiā uersa concione: cū qdā plerisq; macedonū ignotus ex infima plæbe. Quid opus est: inq̄t armis ciuiliq; bello habentib; regē quē q̄ritis? Arithdeus Philippo genitus Alexandri pauloante regis frater sacrorū ceremoniarūq; cōsors modo nūc solus hęc p̄terit̄ a uobis. Quo merito suo? Quidue fecit? Cur etiā gentiū cōmuni iure fraudet? Si Alexandro similē q̄ritis: nunq̄ repietis. Si p̄ximū hic solus est. His auditis concio primo silentiū uelut iussa habuit. Conclamant deinde pariter Arithdeū uocatū esse: mortēq; meritos q̄ concionē sine eo habuissent. Tum Phiton plenus lachrymarū ordit̄ dicere. Nunc uel maxime miserabilē esse Alexandrū q̄ tam bonorū ciuiū militūq; fructu: & p̄sentia fraudatus est. Nomē. n. memoriamq; regis sui tantū intuentes ad cætera caligare eos. Haud ambigue iuuenē: cui regnum destinabat̄: ip̄ense probra q̄ obiecerat: magis ipsi odiū: q̄ Arithdeo contemptū auiletunt: q̄ppe dum miserent̄: etiā fauere cœperunt. Igit̄ non alium se q̄ eum: q̄ ad hęc spem genitus cē regnare passuros: p̄tinaci acclamatōe declarāt. Vocariq; Arithdeum iubent. Quem Meleager ifestus iuisusq; pdicæ strenue p̄ducit ī regiam: & milites Philippum consalutatum regem appellant. Ceterū hęc uulgi erat uox: p̄ncipum alia sn̄ia. E q̄bus Phiton consiliū pdicæ exequi cœpit: tutoresq; destinat filio ex roxane futuro. Perdica & Leōnatum stirpe regia genitos adiecit: ut ī Europa Craterus & Antipater res administrarent. Tum iusiurandum a singulis exactum futuros in potestate regis geniti Alexandro. Meleager haud iniuria metu supplicii territus cū his secesserat. Rursus Philippū trahens secū irrupit in regiā: cū clamitans suffragari reipublicæ de nouo rege pauloante cōcepto: robur ætatis experirent̄: modo stirpem philippi & filiū ac fratrem regum duorū libimetipsis potissimū crederent. Nullum profundū mare: nullū uastū fretum & p̄cellolum tantos ciet fluctus: quātos multitudo motus habet. Vtiq; & si noua & breui duratura libertate luxuriat. Pauci pdicæ modo electo: plures philippo q̄ sperauerant impium dabant. Nec uelle nec nolle quicquā diu poterant: p̄cēnitateq; modo consiliū: modo p̄cēnitentiæ ipsius. Ad ultimū tñ in stirpem regiā declinauere studiis. Cesserat ex concione Arithdeus principū auctoritate conterritus: & abeunte illo cōticuerat magis q̄ lāguerat militaris fauor. Itaq; reuocat̄ uestem fratris eā ipsam: quæ in sella posita fuerat: induit̄. Et Meleager thorace sumpto capit arma noui regis: satellesq; sequit̄. Phalanx hastis clypeos quatiēs explētura se sanguine illoꝝ: q̄ affictauerāt nihil ad ipsos p̄tinēs regnū: in eadem domo familiaq; imperiū uires remansuras esse gaudebāt: hęc hereditarium imperiū stirpem regiam uendicaturā assuetos nomen ip̄m colere uenerariq;: nec quem q̄ id cape nisi genitū ut regnaret. Igit̄ Perdica territus conclaue: in quo Alexandri corpus iacebat: asseruari iubet. dc. cū ip̄o erant spectatæ uirtutis. Ptolemæus quoq; se adiunxerat ei: puerorumq; regia cohors. Ceterū haud difficulter a tot milibus armatorū claustra p̄fracta sunt. Et rex quoq; irruerat stipatus satellitū turba: quorū p̄ncipus erat Meleager. Iratusq; Perdica hos: qui Alexandri corpus tueri uellēt: se uocat: sed q̄ irruerāt eminus tæla in ipsum iaciebāt: multisq; uulneratis tandē seniores dēptis galeis: quo facilius nosci possent p̄cari qui cum Perdica erant cœpere: ut abstinerent bello: regiū & pluribus cederent. Primus perdica arma deposuit. Ceteriq; idem fecere. Meleagro deinde suadente ne a corpore

Arithdeus
Alex. frater.

Phitonis
sn̄ia.

Philippus
rex saluatur a uulgo.
principū
alia sn̄ia.

Nullum
mare tan
tos ciet
fluctus q̄
tos multi
tudo mo
tus hēt.

Alexandri discederet; in diuis locū quārī rati; diuersa regiæ parte ad Euphratē fugā iten-
dūt. Equat⁹ q ex nobilissimis iuuenū constabat. Perdica & Leonatū frequens seq̄bat;
placebatq; excedere urbe: & tendere ī cāpos. Sed perdica ne pedites qdem secuturos
ip̄m despabat. Itaq; ne abducendo eq̄tes abruptis a cætero exercitū uideret; ī urbe s̄b
meleager sistit. At Meleager regem monere nō destitit. Ius impiū pdicæ morte sancendum esse:
pdicā oc- ne occupet ipotens aius rex nouar; meminisse eū qd de rege meruisset. Neminem at
cidēdū eē ei satis fidū esse; quē metuat. Rex patiebat magis; q̄ assentiebat. Itaq; Meleager silen
censebat. tium p̄ ip̄erio habuit. Misitq; regis noīe; q̄ pdica accerferent. Iisdem mandatū ut occi
derent; si uenire dubitaret. Perdica nūtiato satellitū aduentu; sexdecim oīno pueris re-
giæ cohortis comitatus ī limie domus suæ cōstitit. Castigatosq; & Meleagri mācipia
identidē appellās; sic animi uultusq; cōstātia terruit; ut uix mentis cōpotes fugerent.
Perdica pueris equos iussit cōscendere; & cū paucis amicoꝝ ad Leonatū puenit. Iā fir-
miore p̄sidio uim ppulsaturus; si qs īferret. Postera die indigna res macedonib⁹ uide-
bat; pdicā ad mortis piculū adductū. Meleager temeritatē armis ultū ire decreuerat.
Atq; ille seditiōe p̄uisa; cū regē adisset īterrogare eū cœpit; an pdicā cōprehendī ipse
iussisset. Ille Meleagri īstinctū se iussisse respōdit. Ceter; nō dedere tumultuari eos; p̄-
dicā. n. uiuere. Igit̄ cōcione dimissa Meleager equitū maxie defectiōe p̄terit⁹ inopisq;
cōsiliū; q̄ppe ī ip̄m piculū reciderat; quod inimico paulo ante intēderat; triduū fere cō-
sumpsit incerta cōsilia uoluēdo. Et pristina quidem regiæ species manebat. Nam & le-
gati gentium regem adibant; & copiar; duces aderant; & uestibulū satellites armatiq;
cōpleuerāt. Sed ingens sua spōte mœstitia ultimæ despationis index erat. Suspectiq; ī
uicem non adire propius; non colloq; audebant; secretæ cogitationis ītra se quoq; uol-
uētes; & ex comparatione regis noui desiderium excitabat amissū; ubi ille esset; cuius
imperium; cuius auspiciū secuti erant; req̄rebant. Destitutos se īter infestas indomi-
tasq; gentes. Expectaturos tot cladum suar; pœnas; quādocunq; oblata esset occasio.
His cogitationibus aīos exedebant; cum annuntiat equites; qui sub pdica essent occu-
patis circa Babyloniam campis frumentum quod in urbē inuehebat̄ reuuisse. Itaq;
inopia primū deinde fames eē cœpit. Et q̄ in urbe erāt; aut recōciliandā gratiam cū p̄-
dica; aut armis certandū eē cēlebant. Forte ita acciderat; ut q̄ in agris erant; populatio-
nem uillar; uicorūq; ueriti confugerent in urbem. Oppidani cū ipsos alimenta defice-
rent; urbe excederent; & utriq; generi tutior aliena sedes q̄ sua uideret. Quorū cōster-
nationem Macedones ueriti in regiam coeunt; quæq; ipsorū snia esset; exponunt. Pla-
cebat autem legatos ad equites mitti de finiēda discordia; armisq; ponendis. Igit̄ a re-
ge legat̄ Pafas thessalus; & Amissus megalipolitanus; & Perilaus; qui cum mandata
regis edidissent; non aliter posituros arma equites; quam si rex discordiæ auctores de-
didisset tulere responsū. His renuntiatis sua spōte milites arma capiūt; quorū tumul-
tu e regia Philippus excitus. Nihil inqt̄ seditione est opus. Nā īter se certantiū p̄mia
qui quieuerint occupabūt. Simul memētote rem esse cū ciuib; quibus spem gratiæ
cito abrumperē ad bellum ciuile p̄paratū est. Altera legatione an mitigari possint;
experiamur; & credo nondum regis corpore sepulto ad p̄standa ei iusta oēs esse coitu-
ros. Quod ad me attinet; reddere hic imperiū mallo; q̄ exercere ciuium sanguis. Et si
nulla alia cōcordiæ spes est; oro quæsoq; eligite potiorem. Obortis deinde lachrymis
diadema detrahit capiti; dextram qua id tenebat p̄tendens; ut si quis se digniorem pro-
fiteret acciperet. Ingētem spem indolis ante eum diem fratris claritate suppressam ea
moderata excitauit oratio. Itaq; cuncti instare cœperunt; ut quæ agitasset; exequellet

Pristina re
giæ spēs.

Legati ad
eq̄tes mit-
tuntur.

Eosdē rursus legat petituos: ut Meleagrū tertium ducē acciperēt. Haud ægre id īpetratum est. Nā & abducere Meleagrū Perdica a rege cupiebat: & unū duobus imparem futurū eē censebat. Igitur Meleagro cū phalange obuiā egresso: pdica eqtū turmas ante cedēs occurrit. Vtrūq; agmē mutua salutatione facta coit: ī ppetuū ut arbitrabantur cōcordia & pace firmata. Sed iā fatis admouebantur macedonū gēti bella ciuilia. Nā & in sociabile ē regnū: & a pluribus expetebatur. Primū ergo collegere uires: deinde disperserūt: & cū pluribus corpibus: quā capiebat onerassent: cætera mēbra deficere cœperūt. Quodq; imperiū sub uno stare potuisset: dū a pluribus sustineretur ruit. Proinde iare meritoq; populus Romanus salutē se p̄cipi suo debere p̄fiteatur: cui noctis quā p̄cne supremā habuimus nouū sydus illuxit. Huius Hercule nō solis ortus lucē caligātī reddidit mūdo: cū sine suo capite discordia mēbra trepidaret. Quot ille tū extincti faces? Quot cōdidit gladios? Quātā tēpestatē subita serenitate dilcussit? Nō ergo reuirescit solū: sed etiā floret īperiū. Absit modo iuidia: excipiet huius sæculi tēpora eiusdē domus utinā ppetua certe diuturna posteritas. Cæterū ut ad ordinē: a quo me cōtēplatio publicæ fœlicitatis auerterat redeā. Perdica unicā spem salutis suæ ī meleagri morte deponebat: uanū eundē & infidū celeriterq; res nouaturū & sibi maxime infestū occupandum eē. Sed alia dissimulatione consiliū p̄mebat: ut opprimeret incautū. Ergo clā quosdā ex copiis quibus p̄erat: subornauit: ut quasi ignoraret ipse: cōquererentur palā Meleagram æquatū esse Perdica: quorū sermone Meleager ad se relato furens ira Perdica quā cōperisset expōit. Ille uelut noua re exterritus: admirari queri dolētisq; spēm ostētate ei cœpit. Ad ultimū conuenit: ut comprehenderentur tam seditiosæ uocis auctores. Agit Meleager gratias amplexusq; Perdica fidē eius in se ac beniuolentiā collaudat. Tum communi consilio rationē opprimendī noxios ineunt: Placet exercitū patrio more lustrari & probabilis causa uidebatur p̄terita discordia. Macedonū reges ita lustrare soliti erāt milites ut discissæ canis uiscera ultimo ī cāpo: in quem deduceretur exercitus: ab utraq; abiicerentur parte. Intra id spatium armati oēs starent: hinc milites eqtes: illinc phalanx. Itaq; eo die: quem huic sacro destinauerunt. Rex cum eqtib; elephantisq; constiterat contra pedites: quos Meleager p̄erat. Iā equestre agmen mouebatur: & pedites subita formidine ob recentem discordiā haud sane pacati quicquid expectantes parumper addubitate uere: an in urbem subducerent copias: quippe pro eqtib; planicies erat. Cæterū ueriti ne temere cōmilitonum fidem dānarent: substitere p̄paratis ad dimicandum aīs: si quis uim īferret. Iā agmina coibāt: paruumq; iteruallum erat: quod acie utraq; diuideret. Itaq; rex cū una ala obeqtare pedibus cœpit: discordiæ auctores: quos tueri ipse debebat īstinctū Perdica ad supplicia deposcens: minabaturq; oēs turmas cū elephantis inducturū se in recusantes. Stupebātq; improuiso malo pedites. Nec plus in ipso Meleagro erat aut consilii aut animi. Tutissimū ex p̄sentibus uidebatur: expectare potius quā mouere fortunā. Tum Perdica ut torpentes & obnoxios uidit. ccc. fere qui Meleagro erumpentē ex concione: quæ prima habita est: post mortē Alexandri secuti erant: a cæteris discretos elephantis in conspectu totius exercitus obiicit: omnesq; balluarū elephantis pedibus obruti sunt nec phibētē Philippo nec auctore. Apparebatq; id modo pro suo uindicaturū: quo approbasset euentus. Hoc bello ciuiliū macedonibus & oēs & principium fuit. Meleager sero intellecta fraude Perdica tum quidē quā ipsius corpori uis non afferebatur in agmine quietus stetit. Et mox damnata spe salutis: cum eius nomine quem ipse fecerat regem in p̄niciem suam abutentes uideret inimicos cōfugit in tēplū meleager Ac ne loci quidem religione defensus occiditur. Perdica perducto in urbem exercitū occiditur

Regnū ē
infociabi
le.

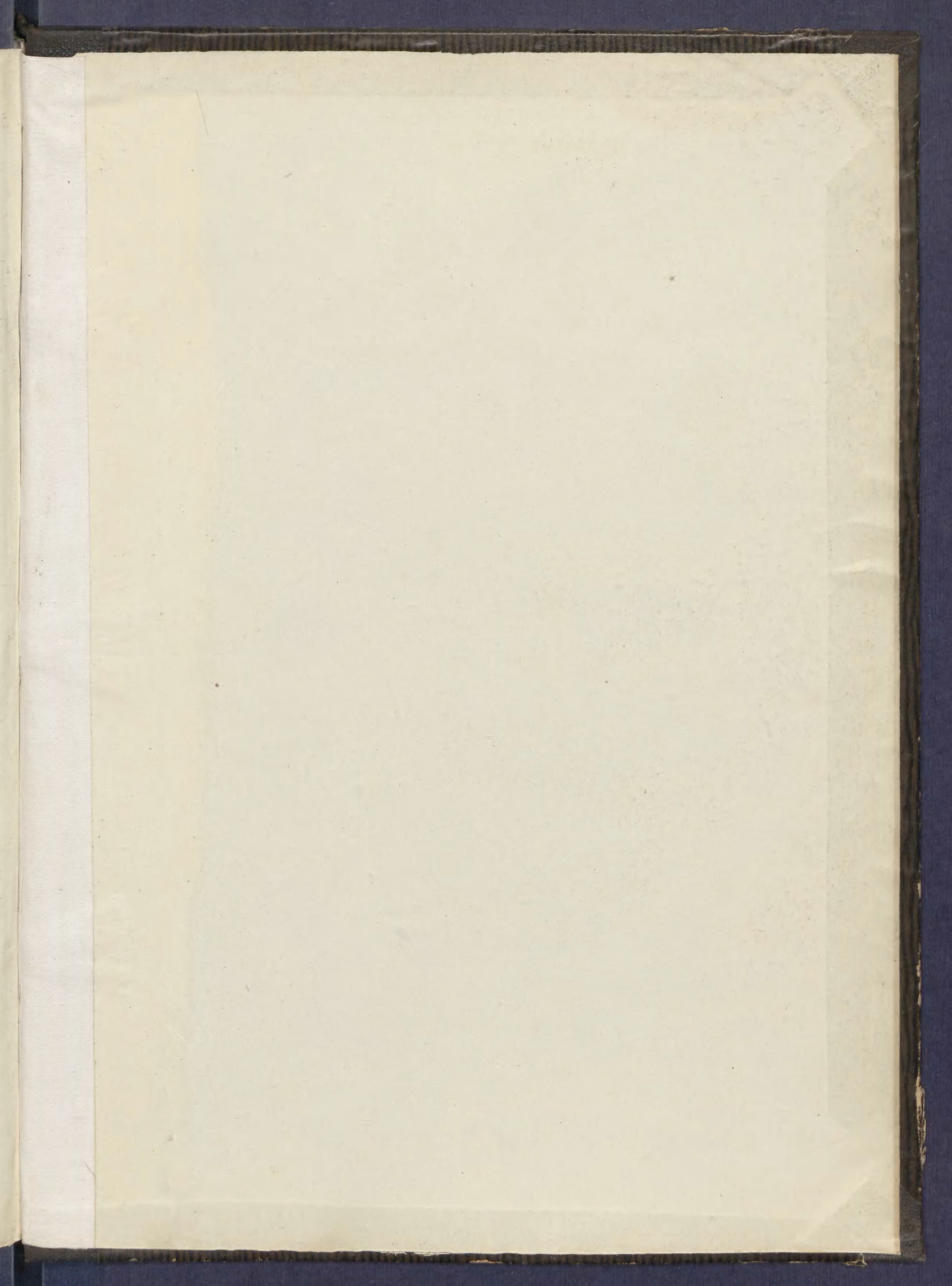
Quō ma
cedōes lu
strabant
exercitū:

Macedo
nes. ccc.
elephātis
obiecti
sunt.

Imperiū consiliū principū uiuorū habuit: in quo imperiū ita diuidi placuit: ut rex qdē sūmā ei⁹
 diuiditur obtineret. Satrapes Ptolemæus ægypti & aphyricæ gentiū quæ i ditione erant. Laome
 donti syria cū phœnice data ē. Philotæ Cilicia destinata. Lyciā cū paphilia & maiore
 phrygiā obtinere iussus Antigonus. In cariā Cassander: Menander in Lydiam missi.
 Phrygiā minorē helleponto adiunctā Leōnati prouinciā esse iusserūt. Cappadocia
 Eumeni cū Paphlagonia cessit. Præceptū ē ut regionē eam usq; ad Trapezūcta defen
 deret: bellū cū Arbate gereret. Solus hic detrectabat iperū. Phiton mediam. Leōna
 chus thraciā appositaq; thraciæ ponticas gētes obtinere iussi. Qui idia quicq; bactris
 & sogdianis: cæterisq; aut oceanī aut rubri maris accolis p̄erant: qb⁹ qsq; finib⁹ habuif
 set iperū ēt ius obtineret. Decretū ē ut Perdica cū rege eēt: copiiq; p̄esset: q̄ regem se
 quebant. Credidere qdā testamēto Alexādrī distributas eē puincias. Sed famā eius
 rei (quāq; ab auctorib⁹ tradita ē) uanā fuisse cōperimus. Et qdē suas qsq; opes diuisis
 impii partib⁹ tuebant: quas ipsi fundauerant. Si unq; aduersus imodicas cupiditates
 terminus staret: qppe pauloante regis ministri spem iperū alieni pcurādi: singulī in
 Sordent: gentiā iuaserāt regna sublati certaminū causis: cū & oēs eius dē gentis eēt: & a cæte
 pria: quā ris sui qsq; impii regione discreti. Sed difficile erat eo cōtentos esse: quod obrulerat oc
 do maio/ casio: qppe sordēt prima: cū maiora quæq; sperant. Itaq; oib⁹ expeditius uidebat au
 ra quæq; gere regna: q̄ fuisset accipet. Septimus dies erat: ex quo corp⁹ regis iacebat in solio cu
 sperantur ris oīum ad formādū publicū statū a tā solēni munere auersis. Et nō aliis q̄ mesopota
 Aest⁹ me mia regionī feruidior æstus existit: adeo ut plæraq; aialia q̄ in nudo solo dephendit ex
 sopotaia/ tinguat. Tātus est uapor solis & cœli: quo cūcta uelut igne torrent. Fontes aquarū &
 Cadauer rari sunt: & icolētū fraude celant. Ipsi usus patet: Ignotus ē aduenis. Vt tādē cura
 Ale. post re corp⁹ ex aīum amicis uacauit: nulla tabe ne minimo qdē liuore corruptū uidere: q
 vii. diem intrauerāt. Vigor quoq; q̄ cōstat ex spīritu non destituerat uultū. Itaq; ægyptiū Chal
 illæsum a dæiq; iussi corp⁹ suo more curare primo nō sunt ausi admouere nelut spiranti manus.
 chaldæis Deīde p̄cati ut ius falq; esset mortalib⁹ attrectare eū: purgauere corp⁹ repletūq; ē odo
 curatur. rib⁹. Aureū solū & capiti adiecta fortunæ eius insignia. Veneno necatū esse credidē.
 Alex. ue/ Plæriq; filiū Antipatri iter ministros Iollā nomine patris iussu dedisse. Sæpe certe au
 nenop̄is/ dira erat uox Alexandri Antipatrū regiū affectare fastigiū: maiorēq; esse p̄fecti opib⁹
 se credit. ac titulo spartanæ uictoriæ inflatū: omnia a se data asserentē sibi. Credebāt ēt Crater
 Vis uene cū uetere militū manus ad interficiendū eū missum. Vim aut ueneni: quod i macedo
 ni qd̄ in nia gignit: tale eē cōstat: ut ferrū quoq; exurat. Vngula iumētī dūtaxat paties eē con
 macedo/ stat. Sucistygē appellāt fontē: ex quo pestiferū uirus emanat. Hoc p̄ cassandrū allatū
 nia gigni traditūq; fratri Iollæ: & ab eo supremæ regis potioni iditū. Hæc utcūq; sunt credita
 tur. eorū quos rumor asperat mox potētia extinxit. Regnum. n. Macedonia Antipater &
 Sucistyx graciā quoq; iuasit. Soboles deīde excepit interfectis oib⁹ qcūq; Alexādrū ēt lōgiqua
 ubi alex. cognatiōe cōtigerāt. Cæterū corp⁹ eius a Ptolemæo: cui ægyptus cesserat. Mēphim:
 sepult⁹ ē. & idē paucis post ānis Alexādrīā trāslatū ē: oisq; memoriæ ac nomis honos habetur.

Hos nouem. Q. Curtiū libros de rebus gestis Alexādrī magni regis Macedonum
 q̄ accuratissime castigatos ab eruditissimo uiro Bartholomæo merula. Impressit Ve
 netiis Ioānes de Tridino alias Tacuinus. Anno. M. cccc. xcyi. iiii. nonas. Decembris.

BIBLIOTEKA UNIW. W POZNANIU

Inc. 241

9°

INKUNABULY

BIBLIOTEKA GŁÓWNA
UNIWERSYTETU A.M. W POZNANIU

Inc. 241 a